

DEZBATERI PARLAMENTARE

Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XX-a

SESIUNEA a III-a ORDINARĂ – DECEMBRIE 2015

Ședința din ziua de 17 decembrie 2015

(STENOGRAMA)

SUMAR

1. Declararea ședinței ca fiind deliberativă. (*Onorarea Drapelului de Stat al Republicii Moldova.*) 3
2. Dezbaterea ordinii de zi și aprobarea ei. 3–17
3. Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.427 din 3 noiembrie 2015 cu privire la standardizarea națională. 17–25
4. Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.311 din 25 august 2015 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale. 25–39
5. Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.470 din 18 noiembrie 2015 pentru completarea Legii nr.273-XIII din 9 decembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte (*art. 31*). 39–52
6. Dezbaterea și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.436 din 3 noiembrie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali – art. 2, 4, 5, 7 ș.a.; Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător – Anexa*). 52–66
7. Dezbaterea, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.475 din 19 noiembrie 2015 pentru modificarea Legii nr.130 din 8 iunie 2012 privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă (*art. 72*). 67–77
8. Dezbaterea Raportului nr.1220 din 22 mai 2015 asupra activității Comisiei Naționale a Pieței Financiare și asupra funcționării pieței financiare nebankare pentru anul 2014. 77–98

Raportor: Iurie Filip, vicepreședinte al Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

9. Dezbateră și adoptarea proiectului de Hotărâre nr.484 din 26 noiembrie 2015 privind Raportul asupra activității Comisiei Naționale a Pieței Financiare și asupra funcționării pieței financiare nebankare pentru anul 2014. 98–99
10. Dezbateră și adoptarea proiectului de Hotărâre nr.493 din 7 decembrie 2015 cu privire la aprobarea bugetului Comisiei Naționale a Pieței Financiare pe anul 2016. 99–102
11. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.362 din 7 octombrie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Legea cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova – art. 29¹, 32; Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali – art. 9; Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător – Anexa*). 102–104
107–109
12. Dezbateră și adoptarea proiectului de Hotărâre nr.485 din 1 decembrie 2015 cu privire la instituirea Zilei Sportivului și a Mișcării Olimpice. 104–107
13. Dezbateră și aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.482 din 25 noiembrie 2015 pentru modificarea Legii nr.172 din 25 iulie 2014 privind aprobarea Nomenclurii combinate a mărfurilor. 107–113
14. Audierea Raportului Procurorului General privind starea legalității și ordinii de drept din țară pentru anul 2014. 113–156
Raportor: Corneliu Gurin, Procuror General al Republicii Moldova.
15. Audierea Raportului cu privire la activitatea Centrului Național Anticorupție pentru anul 2014 și primele 11 luni ale anului 2015. 156–197
Raportor: Viorel Chetaru, director al Centrului Național Anticorupție.

Ședința începe la ora 10.08

Lucrările sînt prezidate de domnul Andrian Candu, Președintele Parlamentului, asistat de doamna Liliana Palihovici și de domnul Vladimir Vitiuc, vicepreședinți ai Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Bună dimineața, dragi colegi.

Rog să vă luați locul, pentru a începe ședința plenară.
Vă mulțumesc.
Secretariatul Parlamentului,
Rog, domnule Ganaciuc,
Să ne prezentați prezența în sală.

Domnul Maxim Ganaciuc – șeful Direcției generale documentare parlamentară a Secretariatului Parlamentului:

Doamnelor și domnilor deputați,
Bună dimineața.

Vă anunț că la ședința Parlamentului, din totalul celor 101 de deputați, și-au înregistrat prezența 95 de deputați. Nu s-au înregistrat deputații: Casian Ion, Țurcan Vladimir – deplasare; Bolea Vasile – cerere, Neguța Andrei – concediu medical, Gagauz Fiodor.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Avem cvorumul în sală. Putem începe ședința plenară.

Și vă rog să onorăm Drapelul de Stat. *(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.)*

Vă mulțumesc.

În continuare, dragi colegi, avem o ordine de zi votată și aprobată de plen săptămîna trecută, e cea care a fost repartizată plenului, sper că o aveți absolut toți.

Pe lîngă acest lucru au venit și cîteva propuneri regulamentare, inclusiv cu solicitări de urgențe ce ține de ordinea de zi. Și dați-mi voie, în mod regulamentar, să le prezint.

Înainte, însă, în mod tradițional, anunțurile pe care le facem cu plăcere și anume că, în perioada premergătoare ședinței de astăzi, și-a sărbătorit ziua de naștere colegul nostru Octavian Grama. Îl felicităm, îi dorim „La mulți ani”, multe succese, realizări și sărbători frumoase. *(Aplauze.)*

Avem un demers din partea unui grup de cinci deputați din partea Frațiunii Partidului Liberal Democrat ce ține de introducerea pe ordinea de zi a ședinței în plenul Parlamentului din ziua de astăzi, 17 decembrie, se solicită introducerea proiectului de Lege nr.362 din 7 octombrie 2015.

Cine ar putea să ne prezinte propunerea respectivă?

Vă rog frumos, domnule Pleșca, aveți un minut la dispoziție pentru a motiva propunerea.

Domnul Nae-Simion Pleșca:

Domnule Președinte,

În temeiul articolului 46 din Regulamentul Parlamentului, din numele unui grup de deputați în Parlament, solicităm să uzați de dreptul dumneavoastră de Președinte al Parlamentului Republicii Moldova pentru includerea în ordinea de zi a ședinței plenului Parlamentului de astăzi a proiectului de Lege nr.362 din 07.10.2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Cu respect și semnăturile deputaților.

Domnul Andrian Candu:

Dacă ați putea să ne dați detalii despre ce proiect este vorba, ca plenul să se poată expune.

Domnul Nae-Simion Pleșca:

E vorba de proiectul de Lege cu privire la Centrul de Terminologie Lingvistică și inițiativa Adunării generale a Academiei de Științe în vederea conferirii titlului onorific regretatului scriitor și ziarist Constantin Tănase acestui Centru ca prim-director al Centrului de Terminologie Lingvistică.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Hotineanu,

Bănuiesc ca comisia dumneavoastră este cea sesizată în fond, dacă ați putea să ne spuneți raportul comisiei există?

Domnule Hotineanu,

Poftiți.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Stimate domnule Președinte,

Raportul comisiei există. Deci sîntem gata pentru a prezenta proiectul.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Mă adresez fracțiunilor parlamentare, dacă au altă opinie înainte de a supune votului? Dacă nu sînt alte opinii, atunci rog plenul să se expună prin vot privind introducerea pe ordinea de zi a proiectului nr.362 din 7 octombrie 2015, așa cum a fost motivat și de domnul Pleșca.

Cine este pentru, vă rog frumos să introducem.

Majoritatea celor din sală. Propunerea a fost acceptată de plen. Proiectul nr.362 din 7 octombrie 2015 va fi examinat astăzi, data de 17 decembrie.

Rugăm Secretariatul Parlamentului să repartizeze materialele tuturor deputaților.

În continuare, la fel, un număr de cinci deputați propun din partea ... diferiți deputați, se propune introducerea pe ordinea de zi a proiectului de Hotărîre cu privire la instituirea Zilei Sportivului și a Mișcării Olimpice, care este înregistrat cu nr.485. Bănuiesc că domnul Juravschi ar vrea să ne argumenteze propunerea.

Vă rog frumos. Aveți un minut.

Domnul Nicolae Juravschi:

Mersi, domnule Președinte.

Vin cu acest proiect de Hotărîre cu privire la instituirea Zilei Sportivului și a Mișcării Olimpice. Acest proiect vine pentru promovarea sportului și a valorilor olimpice, pentru excelență, respect și prietenie.

Rog să fie inclus în ordinea de zi.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc.

Comisia. Domnule Hotineanu,
Poftiți.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Domnule Președinte,

Comisia a examinat acest proiect de lege. Raportul există, sîntem gata de a prezenta în plenul Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Pentru astăzi data de 17?

Domnul Vladimir Hotineanu:

Pentru astăzi, da.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

Opinia fracțiunilor? Cel puțin, opinie contrară. Fracțiunile sînt de acord.

Domnule Voronin,

Vă rog frumos. Poftiți.

Domnul Vladimir Voronin:

Aceasta ține de competența Parlamentului? Sau aceasta este competența Guvernului?

Domnul Andrian Candu:

E proiect de hotărîre ...

Domnul Vladimir Voronin:

Se hotărăște prin hotărîrea Guvernului, dar nu prin hotărîrea Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Hotineanu,

Ați vrea să ne dați informație suplimentară, de ce modificare ...

Domnul Vladimir Voronin:

Eu înțeleg că noi nu avem Guvern, n-avem conducere de 7 ani de zile, dar asta nu înseamnă că tot să fie acumulat aici, în Parlament, și să fie discutat în Parlament. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, domnule Hotineanu, dacă ați putea să ne spuneți, competența Parlamentului este?

Domnul Vladimir Hotineanu:

Eu cred că nu este o problemă foarte importantă, că ar putea fi dezbătută oportunitatea acestei hotărâri de Parlament. Este vorba de o zi... care am mai avut aceste hotărâri de Parlament privind instituirea zilelor comemorative, zilelor de ... Și instituirea Zilei Sportivului și a Mișcării Olimpice. Și acest proiect de lege chiar și are un articol în final prin care se atribuie Guvernului necesitatea modificării actelor normative guvernamentale.

De aceea, eu cred că nu prezintă mare ...

Domnul Andrian Candu:

Deci în proiectul de hotărâre, despre care vorbim, sînt și norme care obligă Guvernul la ...

Domnul Vladimir Hotineanu:

Da, da, așa este.

Domnul Andrian Candu:

...desfășurarea unor acțiuni.

Domnule Juravschi,

Mai aveți ceva de completat?

Domnul Nicolae Juravschi:

Așa este, domnule Președinte.

Și eu cred că olimpicii ar merita ca să aibă instituită ziua lor a olimpismului în Republica Moldova. Este o practică internațională. Și este deja și o tradiție la noi timp de 25 de ani se petrece anume această acțiune în țara noastră și este necesar ca să-i oferim această șansă.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc foarte mult.

În continuare, dacă nu sînt din partea altor fracțiuni alte propuneri sau obiecții la acest subiect, atunci îl voi supune votului plenului Parlamentului pentru a fi acceptată introducerea pe ordinea de zi a proiectului de Hotărâre cu privire la instituirea Zilei Sportivului și a Mișcării Olimpice. Un proiect înregistrat cu nr.485 din 1 decembrie 2015.

Cine este pentru introducerea pe ordinea de zi de astăzi a acestui subiect, vă rog frumos să vă expuneți prin vot.

Mulțumesc foarte mult. În unanimitate plenul a decis și a acceptat propunerea să fie introdus pe ordinea de zi acest proiect.

Și rugăm Secretariatul Parlamentului să repartizeze materialele în așa fel încît deputații să aibă materialele atunci cînd vom examina și dezbate acest subiect.

În continuare, există o solicitare, propunere regulamentară din partea unui grup de deputați din Frațiunea Partidului Socialiștilor privind organizarea astăzi, pe data de 17 decembrie 2015, a unor audieri ale ministrului transporturilor și infrastructurii drumurilor privind situația din domeniul transporturilor, pregătirea traseelor naționale pentru perioada de iarnă și în special privind restanțele la salarii ale angajaților la Calea Ferată a Moldovei și alte întreprinderi din subordine ș.a.m.d.

Cine din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor?

Domnule Lipskii,

Vă rog frumos. Aveți un minut la dispoziție.

Domnul Oleg Lipskii:

Mulțumesc frumos, domnule Președinte.

Deci, stimați colegi,

Rog susținerea dumneavoastră în problema elucidării situației ramurii transporturilor și drumurilor. Pentru aceasta este necesară audierea ministrului transporturilor și infrastructurii drumurilor în exercițiu, domnul Chirinciuc.

Motivele sînt următoarele. Volumul transporturilor a scăzut dramatic în anul curent față de anul 2014, mai mult decît cu 30%. Transportatorii moldoveni au pierdut piața la exportul producției autohtone în fața cărăușilor din alte state din cauza lipsei autorizațiilor de tranzit ucrainene. Nu se achită salariile lucrătorilor Căii Ferate moldovenești, unei întreprinderi strategice de stat. Nu se achită plățile pentru lucrările efectuate de S.A. „Drumuri”, ce duce la revolta angajaților și poate să ducă la blocarea drumurilor principale din țară. Și asta în ajunul pregătirii către sezonul de iarnă.

Mulțumesc frumos.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc.

În privința acestui subiect, fracțiunile parlamentare dacă vor să se expună? Nu sînt alte propuneri la acest subiect. Iată de ce, în mod regulamentar, în baza articolului 46 din Regulamentul Parlamentului, voi supune votului plenului Parlamentului această propunere venită din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor.

Cine este pentru introducerea pe ordinea de zi astăzi, 17 decembrie, a audierilor ministrului transporturilor și infrastructurii drumurilor, cu motivația care a fost expusă de domnul Lipskii, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

În minoritate și plenul Parlamentului nu susține această propunere.

În continuare, la fel, din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor, în mod regulamentar, a fost făcută propunerea de a organiza astăzi, data de 17 decembrie, audierea ministrului educației privind situația în domeniul educației, modul de numire și eliberare a conducătorilor instituțiilor de învățămînt, precum și repartizarea materialelor didactice în instituțiile de învățămînt.

Cine ar putea să motiveze?

Vă rog frumos, domnul Novac. Pofțiți, aveți un minut la dispoziție.

Domnul Grigore Novac:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Propunem plenului pentru ziua de azi introducerea pe ordinea de zi a proiectului cu privire la audierea ministrului educației, doamnei Corina Fusu. Am fost martori toți că în ultimul timp din partea dumneaei au fost careva acțiuni care au indignat atât cadrul didactic, cât și părinții copiilor care își fac studiile în instituțiile școlare. De aceea, solicităm audierea ministrului educației privind situația din domeniul educației în general, modul de numire și eliberare a conducătorilor instituțiilor de învățământ, precum și repartizarea materialelor didactice în instituțiile de învățământ despre care atîta s-a vorbit.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc foarte mult.

Dacă la acest subiect există alte opinii din partea fracțiunilor, înainte de a supune votului? Dacă nu, atunci propun plenului să se exprime prin vot în privința propunerii venită din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor ce ține de audierea ministrului educației la subiectele respective.

Cine este pentru organizarea acestora astăzi, vă rog frumos să vă expuneți prin vot.

Pentru ca să existe o claritate, vă rog frumos, numărătorii pe sectoare, să ne dea rezultatele votului.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 24.

Sectorul nr.2 – 21.

Sectorul nr.3 – 0.

Domnul Andrian Candu:

Cu 45 de voturi, propunerea nu este acceptată de plen. Și astăzi nu vor fi organizate aceste audieri.

În continuare, mai există și solicitări, din partea comisiilor, de urgențe. Înțelegem că, în mod special, este vorba de o urgență ce ține de porturile de armă și ne referim la proiectul nr.475 din 19 noiembrie 2015.

Și îl rog pe domnul Untila să ne motiveze propunerea de a introduce acest subiect de urgență pe astăzi.

Domnul Veaceslav Untila:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați colegi,

A fost un proiect de lege prin care s-a dat un termen de 2 ani de zile pentru cetățenii Republicii Moldova care au dreptul la portarmă ca să obțină legitimații de tip nou. Acest lucru nu s-a întâmplat. În jur de 20 de mii de cetățeni au rămas în afara posesiei acestei noi legitimații. De aceea, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică propune ca să examinăm acest proiect de lege azi, pentru

a scoate din ilegalitate acești cetățeni și de a le da posibilitate ca să-și aducă documentele în ordine pe o perioadă, alta.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim, domnule președinte Untila.

Cine are obiecții sau alte opinii în privința acestui subiect?

Vă rog frumos, domnule Voronin.

Poftiți.

Domnul Vladimir Voronin:

Din care cauză, domnule Untila, n-au dovedit să perfecteze legislațiile... legitimațiile?

Domnul Andrian Candu:

Domnule Untila,

Vă rog frumos.

Domnul Veaceslav Untila:

Sînt două chestii. În primul rînd, autorul n-a avut grijă ca să ajungă la deținătorul de arme această informație, pe de o parte. Pe de altă parte, a fost un volum atît de mare, încît Ministerul Afacerilor Interne nu a făcut față lucrurilor, chiar și a fost lipsa materialelor necesare pentru a perfecționa aceste documente.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rog frumos, domnule Președinte Voronin.

Poftiți.

Domnul Vladimir Voronin:

Și ce urmează în cazul de față, acei care n-au reușit să perfecteze actele?

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, domnule Untila.

Domnul Veaceslav Untila:

În cazul de față ei sînt, într-un fel... legea i-ar obliga să depună aceste arme, o să vină sectoristul, o să înceapă să le facă probleme. Apar niște lucruri care pot să iasă de sub control. Mai bine să le controlăm noi, decît ele vor ieși de sub control. Apar niște lucruri că noi n-avem unde să depozităm chiar acuma aceste arme care n-au fost duse la bun sfîrșit. Dar pe de altă parte, vreau să vă spun că toți acești cetățeni dețin legitimații care au termenul valabil de portarmă, numai că ea este de chestie veche. Noi le încalcăm drepturile, într-un fel, fără să vrem.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Dacă nu sînt alte... da, din partea Frațiunii Partidului Liberal Democrat, vă rog frumos, doamna Palihovici.

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,

Încă un argument care a fost adus și în comisie, a fost că Guvernul a aprobat actele normative pentru noi legitimații cu întârziere de 6 luni din acei 2 ani pe care îi aveau la dispoziție cetățenii. Deci Parlamentul, dacă a votat 2 ani, trebuie să ofere, cel puțin, cei 2 ani pentru perioada asta. Deci cetățeanul nu este vinovat că actele normative și formularul acestei legitimații a fost aprobat cu întârziere.

Domnul Andrian Candu:

La acest subiect, domnule Președinte Voronin?

Poftiți, vă rog frumos.

Domnul Vladimir Voronin:

De fapt, eu nu știu din care cauză au fost schimbate aceste... au fost cerute ca să fie schimbate documentele portarmă, pentru că aceasta tot este ceva o afacere. Costă foarte scump pentru oricine, fiecare unitate ca să schimbi legitimația, costă foarte scump. Din ce cauză, cine a adus această idee? Și acuma noi stăm și ne gândim ce să facem mai departe.

Eu nu știu dacă a fost necesar, pentru că dumneaei are perfectă dreptate. Termenul este... chiar este termen care nu este condiționat, fără termen. Eu, de exemplu, am legitimație fără termen. Și care acuma pe mine mă impun să le schimb?

Domnul Andrian Candu:

Probabil, asta e și menirea, să discutăm în plen și să dezbatem acest subiect, dacă este necesar. De asta și este propunerea să fie introdus pe ordinea de zi.

Din partea Frațiunii Partidului Democrat, vă rog frumos, domnul Răducan, la acest subiect.

Domnul Marcel Răducan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Eu sînt de acord cu antevorbitorii. Într-adevăr, aici miroase un pic a afacere. Dacă pînă la momentul dat se ocupa de chestia asta Întreprinderea de Stat „Registru”, Ministerul Afacerilor Interne a hotărît că actele eliberate de „Registru” nu mai sînt bune, nu mai sînt valabile și Ministerul Afacerilor Interne este capabil să perfecteze alte acte.

Dar, cu părere de rău, a demonstrat că timp de jumătate de an nu este în stare să asigure cu legitimații din cauza lipsei materiei prime pentru perfectarea acestor acte (peliculă, plastic și nu știu ce), asta sînt invocate. Mai multă lume care chiar este în sala asta, cunosc, care au transmis legitimațiile de tip vechi așteaptă și nu pot să fie perfectate că... motivația este foarte simplă că nu are subdiviziunea dată a Ministerului Afacerilor Interne plastic pentru perfectare. De aceea, noi susținem.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Probabil, toate motivațiile și argumentele au fost expuse. Iată de ce, dacă plenul o să accepte să fie dezbătut și examinat acest subiect, vom avea pe îndelete timp și vom depune eforturi ca să înțelegem mai bine subiectul în așa fel și să găsim soluții în așa fel, încât cetățenii să nu sufere. Iată de ce, propun plenului, prin vot, să se exprime privind introducerea pe ordinea de zi a proiectului nr.475 din 19 noiembrie 2015, proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr.130 din 8 iunie 2012 privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă.

Cine este pentru introducerea acestui subiect pe ordinea de zi de astăzi, vă rog frumos să vă expuneți prin vot.

Prin unanimitate de voturi, plenul a acceptat introducerea pe ordinea de zi a proiectului nr.475 din 19 noiembrie 2015 și rugăm Secretariatul Parlamentului să repartizeze materialele. Comisia, la fel, să se pregătească.

Domnule Untila,

La acest subiect, mai vreți să mai spuneți ceva? Alt subiect. Bine.

Vă mulțumesc frumos.

În continuare, pregătiți proiectul pentru a fi dezbătut în plen, a fost introdus pe ordinea de zi.

În continuare, la fel, există o urgență, luând în considerare intrarea în vigoare care se presupune de la 1 ianuarie 2016 a unui subiect legat de importul/exportul mărfurilor, atât de important pentru investitorii străini.

Domnul Creangă și Comisia economie, buget și finanțe propun introducerea pe ordinea de zi, în numele autorilor, a proiectul nr.482 din 25 noiembrie 2015 ce ține de aprobarea Nomenclurii combinate a mărfurilor, proiectul care poartă denumirea de Drawback.

Domnul Creangă,

Vă rog frumos, motivația pe un minut.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Solicít a fi inclus în ordinea de zi proiectul nr.482 din 25.11.2015. Proiectul este necesar a fi examinat astăzi în primă lectură, ulterior în lectura a doua să reușim să-l examinăm. Prevede anumite modificări la Nomenclatura combinată a mărfurilor, ce va impulsiona dezvoltarea economică și va susține, în mod special, industria ușoară din Republica Moldova.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

La acest subiect dacă fracțiunile au alte opinii? Dacă nu, atunci voi supune votului introducerea pe ordinea de zi astăzi, data de 17 decembrie, a proiectului de Lege privind modificarea Legii privind aprobarea Nomenclurii combinate a mărfurilor nr.172 din 25 iulie 2014, proiectul nr.482 din 25 noiembrie 2015.

Cine este pentru introducerea pe ordinea de zi astăzi a acestui subiect, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Majoritatea celor prezenți în plen. Plenul a acceptat introducerea pe ordinea de zi a acestui subiect.

Deci rugăm Secretariatul Parlamentului să distribuie, la fel, deputaților proiectul nr.482 din 25 noiembrie 2015.

În continuare, dacă sînt propuneri ale autorilor sau ale comisiilor cu referire la ordinea de zi de astăzi, care, vă aduc aminte, deja a fost aprobată de plen și poate, eventual, retrageri sau modificări.

În continuare, vă rog frumos, domnul Țap.

Poftiți.

Domnul Iurie Țap:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Președinte,

În numele Frațiunii, eu am o întrebare privind raportul sau informația pe care fostul Procuror al municipiului Chișinău, Ion Diacov, l-a adresat Președintelui Țării. Și din spusele dumnealui, acest raport a fost readresat către Parlamentul Republicii Moldova.

În acest context, pornind de la ordinea de zi pe care noi am aprobat-o, este vorba despre audierea Raportului Procurorului General, solicitarea noastră ar fi ca această informație să fie distribuită deputaților. Ori ea vizează acest domeniu foarte important din punctul nostru de vedere, conține informații relevante și întrebarea firească: dacă a fost, dacă este acest raport, de ce pînă în prezent nu a fost distribuit deputaților?

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Din cîte eu îmi aduc aminte, acel raport a fost expediat Comisiei juridice, numiri și imunități, a fost examinat. Și eu o rog frumos pe doamna Apolschii să ne comunice rezultatele acelei investigații sau ale celui raport. Dar, evident, Procurorul General se va afla astăzi în plen pentru a raporta activitatea din anul 2014 și sînteți în drept să vă expuneți întrebările pe care o să le considerați să le puneți.

Dar, între timp, doamna Apolschii, vă rog frumos. Un minut la dispoziție pentru informație suplimentară.

Doamna Raisa Apolschii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Vreau, din start, să menționez că nu este un raport adresat Președintelui Parlamentului, este o scrisoare, o adresare, în acest context, fiind distribuită Comisiei juridice, numiri și imunități pentru a da un răspuns la solicitarea domnului Diacov. Deci am solicitat informația pe subiectele care sînt descrise în

acel demers Procurorului General. Sîntem în așteptarea acestei scrisori și imediat cum vine o să ne decidem care sînt căile de examinare de mai departe.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc foarte mult.

Inclusiv discuții în comisie dacă este cazul. Dar aveți toată libertatea astăzi în plenul Parlamentului să puneți întrebările pe care le considerați de cuviință, legate de activitatea Procuraturii pe anul 2014 direct Procurorului General.

La acest subiect în continuare, domnule Țap?

Domnul Iurie Țap:

Solicitarea noastră ar fi, totuși, ca să avem această informație, pentru a ne documenta din prima sursă, din sursă oficială și a putea adresa întrebările respective. Aceasta era solicitarea noastră să avem această informație.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnule Untila, vă rog frumos.

Domnul Veaceslav Untila:

Domnule Președinte,

Chiar dacă avem aviz pozitiv al comisiei la proiectul de Lege nr.406, votul amînat, eu aș propune ca să-l excludem de pe ordinea de zi. Trebuie să mai lucrăm puțin.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă referiți la primul proiect de pe ordinea de zi?

Domnul Veaceslav Untila:

Da, primul proiect de pe ordinea de zi.

Domnul Andrian Candu:

În calitate de coautor solicitați excluderea de pe ordinea de zi. Aveți tot dreptul.

Domnul Veaceslav Untila:

Deocamdată, da. Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Propunere, cred că, care nu poate să nu fie acceptată, dacă autorii își doresc acest lucru. Subiectul nr.406, nr.1 de pe ordinea de zi, nr.406 din 22 octombrie 2015 este exclus de pe ordinea de zi.

În continuare, vă rog frumos, domnul Ștefan Creangă.
Poftiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Solicite să fie transferat pentru următoarea ședință subiectul nr.2 din ordinea de zi, proiectul de Lege nr.274. Acest proiect urmează ... este la momentul actual în redactare.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Este solicitarea comisiei. Luând în considerare că urmează încă să mai fie redactată sinteza pentru lectura a doua, solicitarea este de a fi amânat pentru săptămîna viitoare acest subiect. Dacă alte fracțiuni nu au nimic împotriva? E și solicitarea comisiei, probabil este în drept și ar fi bine, într-adevăr, să excludem. Nu văd alte opinii. Iată de ce propunerea este ca subiectul nr.2 de pe ordinea de zi, proiectul nr.274 din 08.07.2015 să fie amânat pentru săptămîna viitoare.

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, domnul Mudreac.

Vă rog frumos. Poftiți.

Domnul Radu Mudreac:

Da, domnule Președinte.

Mulțumesc.

Eu, din numele comisiei, vreau să solicit pentru săptămîna viitoare de a fi inclus în ordinea de zi proiectul de Lege nr.437 din 4 noiembrie 2015 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate. Reieșind din faptul că ordinea de zi e 17 – 24 decembrie.

Domnul Andrian Candu:

Asta era și propunerea pe care vroiam s-o fac plenului, ca să considerăm această ordine de zi doar pentru ziua de astăzi, pe data de 17, și să revenim la Biroul permanent săptămîna viitoare marți și miercuri deja cu propunerile pentru următoarea perioadă pînă la sfîrșitul sesiunii parlamentare.

Domnul Radu Mudreac:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Și iată de ce, dacă nu sînteți împotriva, să revenim la acest subiect marți.

Domnul Radu Mudreac:

De acord.

Domnul Andrian Candu:

În continuare, domnul Deliu.

Vă rog frumos.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc.

Domnule Președinte,

La data de 21 septembrie, Guvernatorul Băncii Naționale și viceguvernatorul au depus cereri de demisie. Conform Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei, termenul de examinare este de trei luni. Respectiv acest termen expiră duminică, 20 decembrie. Întrebarea: când Parlamentul va examina cererile de demisie? Și dacă nu, care vor fi efectele juridice care rezultă din prevederile legale după expirarea acestui termen?

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Se pare că n-ați fost informat la nivel de fracțiune parlamentară. Deci am avut discuții și cu liderii fracțiunilor, cel puțin cu conducerea fracțiunii dumneavoastră. Dar bănuiesc că Comisia juridică, numiri și imunități ar trebui să se expună pe acest subiect, ce înseamnă perioadă de preavizare, perioadă de luare a actului și vacanță, și interimat.

Însă, în calitate de Președinte al Parlamentului, vreau să vă spun următoarele. Intenția a fost chiar vineri să fie convocată ședința Comisiei de selectare a candidaților pentru a consulta această comisie în privința candidaturilor pe care le am pentru funcția de Guvernator, ca ulterior, săptămîna viitoare, după o opinie a comisiei respective condusă de domnul Creangă, să inițiez și consultările cu fracțiunile parlamentare privind introducerea pe ordinea de zi a subiectului legat de numirea Guvernatorului.

Însă luînd în considerare instabilitatea politică, incertitudinea în care sîntem noi și neclaritatea în privința unei majorități parlamentare, luînd în considerare incertitudinile care țin și de formarea Guvernului și în finalitate, de ce nu, legate și de riscurile care sînt de organizare a alegerilor anticipate după data de 29 ianuarie, unii lideri de fracțiuni și de partide prezente în Parlament m-au rugat puțin să mai rețin acest subiect, pentru a nu aduce o confuzie și a nu expune acele foarte bune candidaturi care sînt unui risc vădit, luînd în considerare situația actuală.

Iată de ce, rog și Comisia juridică, numiri și imunități care are dreptul să examineze și eventual să informeze și plenul cum stau lucrurile după data de 21 decembrie în situația în care expiră perioada aceea de preavizare de 3 luni din partea... cu referire la cererile depuse de domnul Drăguțanu și domnul Moloșag.

La acest subiect, domnul Deliu, mai aveți să menționați ceva?

Vă rog frumos.

Domnul Tudor Deliu:

Da, o mică concretizare. Eu cred că situația politică nu are nimic cu prevederile legale. Întrebarea mea a fost: ce se va întâmpla după duminică și nu am vorbit de numire, ci de expunerea Parlamentului asupra cererilor de demisie, fiindcă termenul stabilit de lege a expirat. De aceea eu pentru prima dată aud acum că trebuia să se expună Comisia juridică, numiri și imunități. Mă rog, dacă e cazul, putem să ne întrunim și de urgență să facem acest lucru, pentru a nu ieși din prevederile legale. Asta a fost întrebarea care am adresat-o eu.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, Comisia juridică, numiri și imunități, dacă are posibilitatea să se convoace în pauză și eventual să dea și o opinie consultativă, inclusiv redată plenului, în privința regimului juridic al cererilor expuse care, stimate domnule Deliu, la adică pînă în data de 21, mai pot fi și retrase.

Vă mulțumesc foarte mult.

Dacă mai sînt subiecte legate de ordinea de zi?

Domnul Panciuc,

Vă rog frumos. Sînteți autor sau?...

A-a, doamna Bodnarenco. Se întâmplă ceva cu microfonul. De la microfonul domnului Panciuc, vă rog frumos.

Doamna Elena Bodnarenco:

La fel, din numele comisiei, solicităm amînarea pentru săptămîna viitoare, a proiectului de Lege nr.339 din 28 septembrie 2015, inclus în ordinea de zi sub nr.5, în legătură cu deplasarea ministrului mediului care trebuie să-și prezinte acest proiect.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Este solicitarea comisiei de a exclude, de a amîna, de fapt, pentru săptămîna viitoare, proiectul nr.339 din 28 septembrie 2015, nr.5 de pe ordinea de zi și, probabil, fracțiunile parlamentare o să fie de acord cu solicitarea comisiei.

Vă mulțumesc foarte mult.

Proiectul nr.5 de pe ordinea de zi este exclus.

Și ultima solicitare din discuțiile pe care le-am avut inclusiv cu doamna Glavan, ministrul sănătății, și domnul Arapu, ministrul finanțelor. Sînt chestiuni tehnice și rugămintea este ca acest subiect să fie amînat pe săptămîna viitoare. Dacă plenul Parlamentului nu are nimic împotriva, supun votului amînarea audierilor ministrului finanțelor și ale ministrului sănătății pentru săptămîna viitoare.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă expuneți prin vot.

Mulțumesc foarte mult.

Majoritatea celor prezenți în sală. Și plenul Parlamentului a decis amânarea audierilor parlamentare cu privire la finanțarea în sistemul de sănătate pentru săptămîna viitoare și vom reveni la Biroul permanent cu detalii.

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, dacă nu aveți nimic împotrivă, să trecem la examinarea subiectelor de pe ordinea de zi. Iar din punct de vedere al logisticii și al administrării timpului, vă propun atunci pînă la ora 12 sau pînă la pauză să epuizăm ordinea de zi a proiectelor de legi ca, ulterior, declarînd pauză și după pauză să revenim cu audierile pentru a se pregăti și cei care au astăzi audieri.

În continuare, propun pentru examinare și dezbateră proiectul de Lege nr.427 din 3 noiembrie 2015 cu privire la standardizarea națională.

Prezintă proiectul domnul Triboi, viceministru al economiei.

Vă rugăm frumos. Vă invităm la tribuna principală.

Domnul Valeriu Triboi – viceministru al economiei în exercițiu:

Stimate domnule Președinte,

Stimați domnilor deputați,

Guvernul prezintă spre adoptare proiectul Legii cu privire la standardizarea națională. Proiectul de lege actualizează cadrul juridic existent în domeniul standardizării în scopul consolidării activităților de standardizare în vederea respectării obligațiilor Republicii Moldova în activitatea de standardizare internațională.

Obiectivul principal al proiectului de lege este asigurarea eficienței și eficacității standardelor ca instrumente ale autorităților utilizate în scopul asigurării, inofensivității, siguranței și calității produselor și serviciilor. Astfel, se subliniază faptul că standardele contribuie la armonizarea și respectarea cerințelor internaționale, sporirea competitivității produselor în întreprinderile Republicii Moldova pe piețele externe.

Astfel prin implementarea noii legi, și anume prin eficacitatea standardelor, va avea un impact favorabil asupra mediului de afaceri, deoarece standardele, fiind utilizate și respectate, asigură eliminarea barierelor tehnice în calea comerțului, astfel deschid piețele și contribuie la creșterea competitivității economiei naționale.

În general, standardele sînt unul dintre cele mai importante instrumente de susținere a competiției economice, prin intermediul căruia se asigură protecția mediului, siguranța, securitatea, sănătatea, accesul la informație și o calitate superioară a produselor și serviciilor.

Ținînd cont de cele expuse, rog plenul Parlamentului să susțină proiectul de lege în prima lectură.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim, domnul Triboi.

În continuare, întrebări în adresa Ministerului Economiei.

Domnul Reidman,

Vă rog frumos.

Domnul Oleg Reidman:

Спасибо.

Господин министр, известно, в общем-то, специалистам, что стандарты типа ГОСТ порой или в значительной части более жесткие, чем стандарты иные, так скажем, в том числе европейские. Собственно, стандарты являются барьером только при анализе систем соответствия...

Domnul Valeriu Triboi:

Конечно.

Domnul Oleg Reidman:

...во внешней торговле. Не будет ли переход на иные стандарты – открытыми дверями для торговли всяким мусором и обеспечения, и насыщения нашего рынка товарами, либо опасными, либо более вредными, чем на сегодняшний день?

Domnul Valeriu Triboi:

Vă mulțumesc.

Standardele... deci legea dată asta și dorește, ca toate standardele să fie în beneficiul consumatorului final, și anume: pentru inofensivitate, pentru siguranța produselor și, în general, pentru ca consumatorul să poată procura în orice moment un produs pe piața Republicii Moldova, să fie în siguranță.

Privitor la GOST-uri, eu am înțeles. Noi avem la moment mai mult de 60 de mii de GOST-uri, dintre care undeva în jur de 20 de mii de GOST-uri rămân, deoarece ele nu contravin legislației în vigoare. Și ele vor fi în fondul de standarde în continuare.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc.

Domnule Reidman,

Dacă aveți o precizare sau a doua întrebare?

Domnul Oleg Reidman:

Precizare.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, precizarea.

Domnul Oleg Reidman:

То есть, вы хотите сказать, что необходимые нормы и требования, изложенные в ГОСТ-ах, будут изложены просто под номерами, грубо говоря, национальной системы стандартизации, те что нужны, сохранить?

Domnul Valeriu Triboi:

Да.

Domnul Oleg Reidman:

Например, существуют, я к примеру говорю, существуют десятки нормативов, которые разработаны в соответствии с ГОСТ-ом, относительно крепежных деталей, относительно ... систем мер и так далее. Все это должно быть сохранено, потому что куча техники работает по этим нормам. Правильно?

Domnul Valeriu Triboi:

Да.

Domnul Oleg Reidman:

ОК. Второй вопрос тогда. Как отразится введение этих стандартов на процедуры взаимной торговли на пространствах, где действуют ГОСТ-ы? Увеличится ли количество сертификационных проверок на предмет соответствия при пересечении границы на восток, предположим, или в другие страны, где еще действует бывшая система ГОСТ-а?

Domnul Valeriu Triboi:

Nu. Nu va fi nici un impediment. Mai mult ca atît, după cum cunoașteți, începînd cu 2014, standardele nu sînt obligatorii. Sînt obligatorii numai atunci cînd decide producătorul să le introducă pe etichetă. Deci dar, în general, standardele sînt pentru calitate. Și ceea ce-ați spus dumneavoastră, este foarte corect. Toate standardele pe teritoriul Republicii Moldova vor fi și pentru țările CSI în continuare, și pentru țările Comunității Europene.

Noi, în cadrul legii, dăm o noțiune generală. Fondul de standarde va rămîne tot cum a fost cu unele modificări. Și chiar și acele care sînt abrogate, oricum rămîn în fond pentru istorie și în cazul în care ...va trebui să revenim.

Domnul Oleg Reidman:

ОК. Este clar. Frațiunea noastră va susține acest proiect, dar vom vedea ce să facem după.

Domnul Andrian Candu:

Dar cel puțin în primă lectură.

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Răducan.

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Marcel Răducan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Frațiunea Partidului Democrat va susține acest proiect, deoarece este un proiect binevenit, un proiect care vine întru susținerea atît a consumatorilor, atît a consumatorilor, cît și a producătorilor.

Mai mult ca atît, chiar nu vedem nici o problemă cu acele documente mai vechi istorice, care astăzi sînt recunoscute pe teritoriul Moldovei. Şi trebuie să mai luăm în calcul că Republica Moldova mai este parte şi la mai multe documente şi obligaţiuni internaţionale atît în vest, cît şi în est. Deci nu este nici un impediment, este un proiect pe care îl vom susţine în prima şi cînd va veni şi a doua lectură.

Mulţumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulţumim.

A fost mai mult o precizare şi un suport din partea fracţiunii.

Întrebări dacă mai sînt la autor?

Doamnă Stratan,

Vă rog frumos. Poftiţi.

Doamna Valentina Stratan:

Mulţumesc, domnule Preşedinte.

Domnule ministru,

Vreau doar dacă puteţi aşa să ne faceţi mai multă lumină. Mă interesează, cum se va simplifica procesul de înregistrare, de autorizare a produselor importate? În cazul dat eu chiar vreau să vă referiţi la dispozitivele medicale, reagenţi de diagnostic, în cazul în care în momentul importării aceşti importatori demonstrează că toate acestea corespund standardelor descrise în acest proiect de lege, vor putea ei să aibă, nu ştiu, nişte beneficii de la această demonstraţie sau nu?

Pentru că această procedură de înregistrare rămîne încă una foarte complicată şi inclusiv sistemul de sănătate se confruntă adeseori cu multe probleme anume din considerentul înregistrării foarte anevoioase şi obţinerea de autorizare.

Domnul Valeriu Triboi:

Da. Vă mulţumesc.

Totî agenţii economici vor avea beneficii de la legea respectivă, este sigur. Tot ce e legat de certificare este alt domeniu, dar, totuşi, Legea legată de standardele naţionale va fi în beneficiul agenţilor economici.

Domnul Andrian Candu:

Nu mai sînt întrebări din partea doamnei Stratan.

În continuare, doamna Domenti.

Vă rog frumos, dacă aveţi întrebări în adresa autorului.

Doamna Oxana Domenti:

Stimate domnule autor,

Vedem că este o lege binevenită, dar şi complicată de implementat. Şi vreau să vă întreb, cît costă implementarea acestui proiect de lege? Dacă avem resursele financiare necesare? Sau mizaţi pe resurse externe. Văd aici şi surse din bugetul de stat, şi surse externe. Şi cît timp va dura implementarea proiectului de lege?

Domnul Valeriu Triboi:

Va dura 12 luni. De surse externe nu avem nevoie, sînt bugetate. Mai mult ca atît, mai multe surse trebuie pentru publicarea acestui document, decît pentru implementarea lui.

Doamna Oxana Domentii:

Deci nu avem nevoie de bani?

Domnul Valeriu Triboi:

Nu.

Doamna Oxana Domentii:

Succese.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Și ultima solicitare de întrebări din partea domnului Carp.

Vă rog frumos. Pofțiți.

Domnul Lilian Carp:

Domnule ministru,

Așa o întrebare: dacă denumirea „Institutul Moldovean de Standardizare” poate fi modificată cu sintagma „Institutul Național de Standardizare al Republicii Moldova”.

Domnul Valeriu Triboi:

S-a discutat această întrebare. În comisie, cunosc, că noi am exclus subiectul dat. Lăsăm „Institutul Național de Standardizare”. Sau putem să revenim, sîntem de acord cu „Institutul Național de Standardizare din Republica Moldova”. A fost o propunere despre Institutul Moldovean de Standardizare, dar s-a...

Domnul Andrian Candu:

Domnule Carp,

Vă rog frumos în continuare.

Domnul Lilian Carp:

Adică se acceptă această ...

Domnul Valeriu Triboi:

Da.

Domnul Lilian Carp:

Bine. În acest context, noi vom susține, Frațiunea Partidului Liberal, acest proiect de lege, deoarece vine să aducă legislația Republicii Moldova la

standardizările sau rigorile care sînt ale Uniunii Europene. Și în acest context, Frațiunea Partidului Liberal va vota acest proiect de lege.

Domnul Valeriu Triboi:

Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim pentru susținere.

În continuare, domnule Voronin, vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Vladimir Voronin:

Dar la concret dacă schimbăm denumirea „național”, ce se îmbunătățește? Ce se schimbă după această denumire schimbată?

Domnul Valeriu Triboi:

Denumirea nu se schimbă, domnule președinte. Rămîne la fel „Institutul Național de Standardizare”. A fost o propunere, ca să putem fi bine identificați peste hotare. De exemplu, ne duceam toată vremea la diferite forumuri internaționale și ne întrebau: al cui Institut Național sînteți? Și din considerentul acesta a venit o propunere „din Republica Moldova”. Dar acum am scos-o, ca să rămînă la fel cum a fost.

Domnul Vladimir Voronin:

Dar dumneavoastră la foruri internaționale vă duceți anonim sau oficial? Sînteți prezenți anonim acolo?

Domnul Valeriu Triboi:

Colegii noștri se duc oficial, sigur că da.

Domnul Vladimir Voronin:

La dumneavoastră nu stă așa ceva scris „Republica Moldova” în față?

Domnul Valeriu Triboi:

Sigur că da.

Domnul Vladimir Voronin:

Vă mai trebuie și acest leip, da?

Domnul Valeriu Triboi:

Nu, nu. Am văzut cum colegii făceau. Dar am scos-o, am scos-o, domnule președinte.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Nu mai sînt întrebări.

Mulțumim autorilor.

Înțeleg că există și o solicitare, dar vom vedea și comisia ce spune, în privința celei de a doua lecturi. Înainte, însă, de a discuta despre vot, îl rog pe domnul Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe, să ne prezinte raportul comisiei.

Vă mulțumim, domnule Triboi.

Și succese în activitate.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat plen,

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de Lege cu privire la standardizarea națională, prezentat de Guvernul Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Proiectul de lege propus transpune prevederile Regulamentului Parlamentului European nr.1025/2012 privind standardizarea europeană în legislația națională, în scopul dezvoltării standardizării naționale în condiții de eficiență, transparență și viabilitate.

În acest context, proiectul de lege include următoarele reglementări: actualizarea noțiunilor utilizate în domeniul standardizării și principiilor standardizării naționale în corespundere cu cele europene prin respectarea regulilor de standardizare europeană; identifică autoritățile și organele din sistemul național de standardizare și stabilește modul de funcționare a organismului național de standardizare în vederea realizării atribuțiilor de organizare a standardizării la nivel național; participarea în activitatea de standardizare regională și internațională; informarea și participarea la schimbul de informații; cooperarea cu autoritățile publice în vederea asigurării coerenței în procesul de reglementare și cel de standardizare.

Astfel, proiectul de lege propune desemnarea în calitate de organism național de standardizare Institutul Moldovean de Standardizare, asistat de Consiliul de Standardizare în calitate de organ consultativ și de comitetele tehnice.

Proiectul de lege stabilește regimul de elaborare a standardelor moldovene în cadrul sistemului național de standardizare și de adoptare a standardelor regionale și internaționale ca standarde moldovene în scopul ajustării la principiile legislației comunitare privind evitarea impunerii barierelor netarifare în calea comerțului și protecția drepturilor de autor.

În scopul asigurării unui sistem de standardizare transparent, eficient și deschis pentru toți participanții, proiectul de lege prevede planificarea activității de standardizare prin aprobarea unui program de standardizare național, consultat public și plasat pe pagina oficială a organismului național de standardizare.

Proiectul de lege asigură o colaborare coerentă și eficientă a organismului național de standardizare cu autoritățile publice prin participarea lor la elaborarea

actelor normative în corespundere cu standardele și standardizarea națională și internațională.

În scopul asigurării viabilității sistemului național de standardizare, proiectul de lege stabilește cadrul legal necesar pentru asigurarea finanțării adecvate a activității de standardizare și a organismului național de standardizare în vederea exercitării funcției sale de entitate publică de interes general.

În opinia autorului, proiectul de lege prezentat va contribui la sporirea eficienței economice, la creșterea competitivității economice naționale și la un grad mai înalt de protecție a consumatorilor și a mediului, siguranța, securitatea și calitatea produselor și serviciilor.

Totodată, menționăm că în cadrul examinării proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe s-a pronunțat pentru păstrarea denumirii actuale a organismului național de standardizare, după cum urmează – „Institutul Național de Standardizare”.

În rezultatul examinării proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe propune plenului Parlamentului spre aprobare în primă lectură. Iar pentru lectura a doua așteptăm amendamente de la colegii deputați.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, dacă sînt întrebări pe marginea raportului în adresa comisiei și în mod special în adresa domnului Creangă?

Vă rog frumos.

Domnule Ghilețchi,

Poftiți.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule Creangă,

Eu am o întrebare în continuitate a ceea ce a spus domnul Carp și domnul Voronin. Mă bucur că s-a acceptat păstrarea acelei denumiri despre care ați vorbit pentru Institutul Național de Standardizare, dar, totuși, în proiectul de lege apare deseori sintagma „standard moldovean”, „standarde moldovene”. Nu ar fi și aici mai corect să revenim la „standarde naționale” decît să utilizăm termenul „standard moldovean”, „standarde moldovene”? Ce părere aveți?

Domnul Ștefan Creangă:

Vă mulțumesc, stimate domnule Ghilețchi.

Cu siguranță. Această întrebare a fost dezbătută în cadrul comisiei. Reieșind din faptul că tot ceea ce înseamnă moldovean reieșea din Institutul Național... Institutul Moldovean de Standardizare, avînd în vedere că comisia a exclus noțiunea de... a acceptat să fie păstrată noțiunea de „Institutul Național de Standardizare”, cu siguranță, pentru lectura a doua, vom reveni ca și redacție pentru a evita multiplele folosiri ale cuvîntului „moldovean”.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, nu mai sînt întrebări.

Domnul Creangă,

Vă mulțumim foarte mult.

Înțelegem că propunerea comisiei este să fie supus votului doar pentru aprobarea în primă lectură, deoarece în lectura a doua urmează și chiar redacțional să se mai lucreze.

Iată de ce, dacă nu mai sînt alte opinii în această privință, supun votului pentru aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege cu privire la standardizarea națională, proiectul nr.3 de pe ordinea de zi, cu numărul de înregistrare 427 din 3 noiembrie 2015.

Cine este pentru, vă rog frumos, să vă expuneți prin vot.

Majoritatea celor din sală și plenul aprobă în primă lectură proiectul de Lege nr. 427 din 3 noiembrie 2015 cu privire la standardizarea națională.

Vă mulțumesc.

În continuare, se supune examinării și dezbaterii proiectul nr.4 de pe ordinea de zi, proiectul de Lege nr.311 din 25 august 2015 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale.

Și o rugăm, și o invităm la tribuna principală pe doamna Cujbă, viceministru al afacerilor externe și integrării europene, să ne prezinte acest proiect de lege.

Doamna Daniela Cujbă – *viceministru al afacerilor externe și integrării europene în exercițiu:*

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați membri ai Parlamentului,

Guvernul prezintă în vederea adoptării proiectul de Lege privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale care are drept scop reglementarea prin lege a modului de punere în aplicare pe teritoriul Republicii Moldova a sancțiunilor adoptate prin rezoluțiile Consiliului Suprem de Securitate al ONU, modul de aliniere a Republicii Moldova la deciziile care impun măsuri restrictive internaționale adoptate de UE, alte organizații internaționale, precum și modul de aplicare și adoptare a sancțiunilor impuse de Republica Moldova la propria sa inițiativă.

Sancțiunile internaționale, instituite de Consiliul de Securitate al ONU, au forță juridică obligatorie pentru Republica Moldova. Totodată, complexitatea unor asemenea sancțiuni au determinat mai multe state membre ale ONU să adopte anumite măsuri legislative pentru asigurarea aplicării eficiente a acestora. Același obiectiv îl urmărește și acest proiect de lege.

Mai mult ca atât, cooperarea cu UE prevede consolidarea cooperării în forurile internaționale, inclusiv prin susținerea declarațiilor și măsurilor restrictive adoptate de aceasta. În același timp, Republica Moldova, la rîndul său, are dreptul de a institui și a aplica măsuri restrictive internaționale, mecanism care, iarăși, este reglementat prin proiectul propus pentru adoptare.

Structural proiectul de lege definește noțiunile utilizate în text, stabilește tipurile de măsuri restrictive internaționale, competențele instituționale pentru fiecare categorie de măsuri, procedura de coordonare, adoptare, publicare, intrare în vigoare, dar și de modificare, precum și monitorizarea implementării măsurilor restrictive. În... legea respectivă nu presupune cheltuieli financiare sau de altă natură. Totodată, va fi necesară completarea, ulterior, a cadrului legislativ cu prevederi corespunzătoare rezultate din textul acesteia.

În contextul celor menționate, rugăm susținerea dumneavoastră pentru adoptarea proiectului de lege.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, dacă sînt întrebări în adresa ministerului?

Domnul Stati,

Poftiți, vă rog.

Domnul Sergiu Stati:

Mulțumesc foarte mult, domnule Președinte.

Doamnă ministru,

Am examinat și noi la fracțiune acest proiect. Ni se pare unul cam exagerat ceea ce ține de competențele care vreți ca să le obțineți, mă refer concret la Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene. Mi se pare cam straniu că ministerul tinde ca să uzurpeze puterea în stat și nu dorește ca să consulte opinia Parlamentului, deci atunci cînd adoptă astfel de pași, astfel de acțiuni, mai ales că ele țin de relațiile internaționale care... și Parlamentul, într-un fel, este implicat în stabilirea unor relații de bună vecinătate cu alte țări.

De aceea vreau să vă întreb: care este logica că Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, în mod unilateral,... va subscrie sau va adera la unele sancțiuni nu cu Parlamentul, dar nici cu Guvernul, adică nici cu Guvernul nu urmează ca să se consulte. Deci, în sensul ăsta, mi se pare cam exagerată competența Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene.

Vă rog.

Doamna Daniela Cujbă:

Stimate domnule deputat,

Așa cum rezultă și din textul legii, alinierea la măsurile restrictive internaționale a fost repartizată între Guvern, inclusiv Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, dar Președinte și Parlament, reieșind din competențele oferite de către legile deja în vigoare ale acestor instituții.

Astfel, în ceea ce ține de Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, așa cum prevede și proiectul de lege, deciziile care vor fi luate la nivelul ministerului vor fi luate doar după consultarea fie cu Guvernul în întregime sa, fie cu ministerele vizate, în dependență de categoria de măsuri restrictive internaționale, așa cum este indicat și în articolele 7, 8, 9, 10 și 11 ale proiectului de lege, prin organizarea inclusiv a ședințelor în cazul în care va fi necesar.

Mai mult ca atît, atunci cînd sînt vizate competenţele Parlamentului şi ale Preşedinţiei... ale Preşedintelui, proiectul de lege respectiv prevede expres adoptarea acestor legi de către Preşedinte sau de Parlamentul Republicii Moldova.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Stati,

În continuare, dacă aveţi precizări la acest subiect sau a doua întrebare?

Domnul Sergiu Stati:

O precizare. Deci nu m-aţi convins absolut deloc din simplul motiv că, atunci cînd urmează ca să fie luată o decizie referitor la introducerea unor restricţii sau a unor sancţiuni împotriva statelor terţe, nu mai ştiu care, deci, din cîte înţeleg eu, nu atît ONU acolo dirijează acest proces, cît este, probabil, iniţiativa Uniunii Europene.

Dar şi totuşi, pînă la urmă, mi se pare exagerat aceea că se ignorează Parlamentul şi nu se ia în considerare necesitatea... venirii în Parlament pentru a prezenta argumentele referitor la aderarea la unele sancţiuni împotriva altor state.

Mulţumesc.

Doamna Daniela Cujbă:

Stimate domnule deputat,

Doar să precizez că articolul 7 alineatul (4) prevede că alinierea la o serie de măsuri restrictive poate fi făcută doar după adoptarea deciziei respective de către Preşedintele sau Parlamentul Republicii Moldova.

Vă mulţumesc.

Domnul Andrian Candu:

În continuare, domnul Preşedinte Voronin.

Poftiţi.

Domnul Vladimir Voronin:

Atunci de ce vă trebuie vouă asta? Conduceţi-vă de articolul acesta, de alineatul acesta şi вперед. Da ce vă trebuie vouă asta acum? Ce vă dă vouă, ministerului? Eu cunosc tehnologia aceasta la concret, nu prin vorbe. Şi există un regulament special şi de mulţi ani, începînd de la Preşedintele Snegur, Lucinschi. Şi acum ce vă trebuie vouă chestia asta?

În afară de neplăceri, ministerul n-o să aibă în rezultatul acestor modificări nimic. Totuna n-o să se strice schema aceasta care voi vreţi. Ce, nu vă ajunge autoritate sau nu vă ajunge de lucru? Şi-apoi ce vreţi voi să faceţi? Ocupaţi-vă cu problemele cu care trebuie să se ocupe ministerul. Şi eu nu ştiu de ce aţi invitat-o pe... chestia asta... Cu ce voi... ne convingeţi pe noi, de ce vă trebuie vouă chestia asta? Ea nu vă dă vouă nimic, categoric. Dimpotrivă, neplăceri o să aveţi. Iată o să vedeţi.

Doamna Daniela Cujbă:

Stimate domnule Președinte,

Ideea și necesitatea elaborării prezentului proiect de lege este determinată de complexitatea procedurii sancțiunilor în sine, dar și a procesului de aplicare a acestor sancțiuni pe întreg teritoriul Republicii Moldova, existînd necesitatea unei reglementări stricte a tuturor etapelor procesului decizional, astfel încît pentru toate instituțiile atît la nivelul Guvernului, cît și la nivelul Președinției și a Parlamentului, să existe o claritate în ceea ce privește distribuirea competențelor și a responsabilităților, astfel încît acest proiect de lege subsumează în sine toate etapele de adoptare, de punere în aplicare a sancțiunilor.

Mai mult ca atît, pînă în prezent nu există la nivel național o procedură clar stabilită, etapizată atunci cînd, de exemplu, și Republica Moldova va dori, în anumite condiții, să adopte ea însăși măsuri restrictive internaționale, așa cum are dreptul, în calitate de stat independent și suveran.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Președinte Voronin,

Poftiți, continuați sau precizare?

Domnul Vladimir Voronin:

Continuu, pentru că nu mi-i clar. Ministrul afacerilor externe și integrării europene deține și funcția de viceprim-ministru. Și această modificare a funcției ministrului și întregului minister a fost făcută atunci nu pur și simplu, de ocazie. S-a avut în vedere că funcția, acest grad de viceprim-ministru îl obligă pe ministrul afacerilor externe și integrării europene să coordoneze toate aceste activități pe toate dimensiunile.

Dumneavoastră deja aveți dreptul de a coordona această activitate. Și prin această modificare, voi iar vă asumați dreptul de a coordona. Eu înțeleg numai într-un fel, că acuma vedeți ce dezastru-i în conducerea țării și vă bucurați și voi de această ocazie, și vă băgați încă mai mult ceva. Eu știu ce vă trebuie vouă acolo? Mai mult nimic. Nu, eu nu susțin așa chestii. Asta... o să încurcăm tot și la urma urmei n-o să găsim pe nimeni cine răspunde de una sau altă notă, de unele sau alte aprecieri.

Ați vorbit foarte corect, pînă nu se coordonează cu Președintele Republicii, cu Guvernul, nu este voie de emis nici un fel de acte în afara țării de Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, dar după aceasta ce o să faceți dumneavoastră?

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim.

Domnule președinte Voronin,

Vedeți ce disciplină e în Parlament. Nu-i chiar așa dezastru în conducerea țării.

Domnule Vremea,
Vă rog frumos.
Poftiți.
Nu, Parlamentul e conducerea țării, la fel, într-un fel.
Domnule Vremea,
Vă rog frumos.
Poftiți.

Domnul Igor Vremea:

Da. Mulțumesc.

Cunoaștem că constituțiile statelor prevăd printre elementele proprii unui stat și independența acestora, așa precum și Republica Moldova. Aceasta presupune și independența politică.

Iată la articolul 6 alineatul (2), deci se prevede că sancțiunile în cauză sau alinierea la anumite declarații se face în orice caz, cu excepția când aceste sancțiuni afectează într-un mod sau altul independența politică a vreunui stat. Dumneavoastră puteți să ne explicați măcar un singur caz când sancțiunile aplicate altor state nu afectează independența lor politică în luarea unor sau altor decizii?

Doamna Daniela Cujbă:

Doar o precizare. Dumneavoastră v-ați referit la alineatul (2), articolul 6?

Domnul Igor Vremea:

Articolul 6. Vedeți că este vorba despre aplicarea, da, când Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene fără consultarea, sau în numele Guvernului, fără alte proceduri suplimentare, deci aplică sau se aliază la anumite măsuri, cu excepția cazului când aceste măsuri afectează independența politică a vreunui stat. Iată puteți să ne exemplificați măcar un caz când sancțiunile respective nu afectează independența politică a statelor?

Doamna Daniela Cujbă:

Stimate domnule deputat,

Articolul respectiv se referă, de fapt, la declarații și nu la sancțiuni. Iar declarațiile au un caracter politic. Chiar adineauri am primit din partea Uniunii Europene solicitarea de a ne alinia la Declarația UE privind drepturile internaționale ale omului sau Ziua internațională a apei. Sînt declarații cu caracter politic, pentru care rugăm să fie oferită Guvernului sau, așa cum este stipulat în articolul respectiv, Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene posibilitatea de a o face în mod expres.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Vremea,

Aveți, vă rog frumos, a doua întrebare sau precizare?

Domnul Igor Vrenea:

Deci a doua rezultă iată din prima, atunci care sînt criteriile sau cine va stabili cuantumul, limitele evaluării acestei independențe politice, da, a statului? Fiindcă în baza la ceva dumneavoastră o să decideți că este sau nu afectată independența politică. Criteriile.

Doamna Daniela Cujbă:

Criteriile respective rezultă din însuși conținutul textului primit pentru aliniere.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rog frumos, domnule Vrenea, mai aveți o ultimă precizare? Nu? Nu mai vreți?

Domnule Ghilețchi,

Vă rog frumos.

Poftiți.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Mulțumesc.

Doamnă viceministru,

Spre deosebire, poate, de colegii din altă fracțiune, noi considerăm că această lege este necesară, avem nevoie de un cadru legal, dar totodată ar trebui să remarc că atunci cînd propunem o lege, ea trebuie să fie suficient de clară pentru a putea fi aplicată și pentru a putea elimina aceste temeri care pe alocuri există.

Și în acest context, am două întrebări. Prima întrebare este următoarea: dumneavoastră, spre exemplu, în articolul 7 și presupun și în alte articole utilizați sintagma „autorități și instituții publice competente”. Nu vi se pare că este, totuși, o sintagmă foarte generală, pentru că nu aveți o listă a acestor instituții și autorități competente?

Adică, Parlamentul este o instituție, o autoritate competentă sau nu este? Sau la care autorități și instituții competente vă referiți? Cred că ar trebui să fie, cel puțin, o listă sau ce aveți în vedere? Pentru că, repet, e o afirmație de ordin general și nu cred că atunci cînd noi aplicăm sau ne aliniem la anumite sancțiuni ar trebui să lăsăm o poartă așa larg deschisă.

Doamna Daniela Cujbă:

Stimate domnule deputat,

Am avut în vedere prin formula respectivă instituțiile, în primul rînd, cele ... ministerele care fac parte din componența Guvernului și care în cazul unei sau altei sancțiuni sînt vizate de măsurile impuse de acestea, fie aspecte economice, fie financiare, fie controlul frontierelor. Dar am putea să revenim la formula respectivă în cadrul pregătirii proiectului de lege pentru lectura a doua.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc.

Domnule Ghilețchi,
Vă rog frumos precizare sau a doua întrebare.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Precizarea ar fi următoarea. Eu cred că este necesar ca această sintagmă să sune într-o formă mult mai concretă.

Și a doua întrebare. Uitați-vă, dumneavoastră ați răspuns, mi se pare că domnului Stati, făcând referință la alineatul (4), spunând că, de fapt, decizia respectivă poate fi ... după adoptarea deciziei respective de către Președintele Parlamentului sau Guvernul Republicii Moldova.

Mie mi se pare o formulă destul de nereușită. Adică, puneți pe un cântar Președintele Parlamentului, de cealaltă parte Guvernul Republicii Moldova. Dacă e de Parlament, înțeleg, dar de Președintele Parlamentului sau de Guvernul Republicii Moldova, din nou mi se pare creăm o anumită confuzie în consultarea și adoptarea acestor decizii.

Și nu știu, iată cu tot respectul față de actualul Președinte al Parlamentului, cum poate un Președinte al Parlamentului adopta o decizie? El poate semna o decizie luată de Parlament, dar nu poate adopta o decizie care vine din partea Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene.

Adică, eu cred că sînt anumite lucruri care ar trebui clarificate pentru a evita această confuzie. De aceea, cred că în lectura a doua va fi necesar, într-adevăr, să clarificăm toate aceste aspecte. Și cred că odată ce le vom clarifica, presupun că și colegii în particular din Frațiunea Partidului Comuniștilor ar putea să susțină.

De altfel, repet, noi lăsăm anumite temeri că s-ar produce o confuzie, eventual abuzuri. Cum credeți că am putea explica, de exemplu, ceea ce ați propus dumneavoastră în alineatul (4), articolul 7?

Doamna Daniela Cujbă:

Stimate domnule deputat,

L-am avut în vedere pe Președintele Țării atunci cînd am scris: „Președintele, Parlamentul sau Guvernul Republicii Moldova”. Nu Președintele Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Separate de virgulă sînt.

Doamna Daniela Cujbă:

Da, sînt separate ...

Domnul Andrian Candu:

Separate de virgulă. Pur și simplu ar trebui să fie o formulare „Președintele Republicii Moldova” ar fi, că asta e și instituția, pînă la urmă vorbim de Președinție.

În continuare, domnule Ghilețchi,
Dacă mai aveți alte precizări? Nu.

Vă mulțumim frumos.
În continuare, domnule Carpov.
Poftiți.

Domnul Eugen Carpov:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Eu vreau să salut Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene pentru inițiativa de a elabora acest proiect de lege, noi îl sprijinim, îl considerăm absolut necesar, avînd în vedere că Republica Moldova, în calitate de subiect al dreptului internațional, participă de la caz la caz atît la elaborarea unor măsuri restrictive internaționale în cadrul organizațiilor din care facem parte, atît și în procesul de aplicare a acestor măsuri pe teritoriul Republicii Moldova.

Eu cred că este binevenită și o anumită divizare a responsabilităților și competențelor instituțiilor naționale responsabile pentru luarea deciziilor de aplicare a acestor măsuri restrictive.

Totodată, aș avea două întrebări mai mult cu caracter tehnic. Una ține de articolul 18 alineat (5). Articolul 18 se referă la evidența măsurilor restrictive și internaționale, se menționează că Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și Ministerul Finanțelor, în limita competențelor, țin această evidență. Iar punctul 5 stipulează că: „Informațiile conținute în bazele de date menționate în alineatele de mai sus din prezentul articol, cu excepția informațiilor clasificate, vor fi stocate pentru o perioadă de 5 ani de la data încetării aplicării măsurilor respective internaționale”.

Eu cred că perioada de 5 ani este prea scurtă pentru a păstra, de fapt, arhiva acestor documente, care țin de impunerea unor restricții sau măsuri restrictive internaționale pe plan internațional. Noi avem relațiile bilaterale, multilaterale care se dezvoltă pe o perioadă îndelungată și cred că acest termen de păstrare trebuie să fie unul mult mai mare, cel puțin 10 ani sau chiar mai mult, pentru a păstra toate detaliile acestor decizii pentru viitor. Asta este prima propunere sau întrebare, dacă vreți să o comentați.

Doamna Daniela Cujbă:

Sigur că vom accepta atunci cînd spuneți că va fi pregătit pentru lectura a doua.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc.

În continuare, domnule Carpov, aveți o altă sugestie, propunere sau precizare?

Vă rog frumos.

Domnul Eugen Carpov:

Mai am o întrebare care ține de articolul 11, care se referă la alte măsuri restrictive internaționale și în punctul 3 se menționează că decizia autorităților publice competente privind aplicarea măsurilor restrictive în conformitate cu

articolele 5, 7 și 11 din prezenta lege pot fi contestate în condițiile legislației în vigoare.

Vă rog frumos să ne explicați, care este procedura de contestare? Cine poate să conteste, în care instanțe poate să conteste? Pentru că eu înțeleg că măsurile restrictive adoptate de Republica Moldova pot să se refere la cetățeni străini, instituții, organizații, companii străine sau state. Cine și unde poate să conteste și dacă deciziile acestor instanțe au valabilitate pe teritoriul Republicii Moldova atunci când Moldova aplică aceste sancțiuni în baza angajamentelor internaționale pe care le avem conform tratatelor internaționale unde sîntem parte?

Vă mulțumesc.

Doamna Daniela Cujbă:

La nivel de Guvern am considerat că aceste instanțe pot fi, avînd în vedere legislația națională deja în vigoare, pot fi contestate în instanțele Republicii Moldova, deoarece este decizia Republicii Moldova de a le aplica. Este și o practică internațională, a fost studiată experiența mai multor state europene, inclusiv la nivel internațional.

Existînd prevederi în legislația statelor respective care oferă dreptul de a fi contestate deciziile statului X sau Y în cazul adoptării unei asemenea măsuri de aliniere la... fie la rezoluțiile Consiliului de Securitate al ONU sau ale Uniunii Europene în cazul în care este stat membru al Uniunii Europene și am preluat această practică, fiind o tendință tot mai frecvent aplicată la nivel european.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Domnule Carpov,

O ultimă precizare, vă rog frumos.

Domnul Eugen Carpov:

Doar ca precizare. Totuși, dacă există o rezoluție ONU și noi o aplicăm în strictă conformitate cu termenii acestei rezoluții, dacă cineva o contestă, care este capacitatea instanței din Republica Moldova să... sau care este flexibilitatea în a adopta decizii în raport cu aceste sancțiuni sau măsuri restrictive? Pentru că ele se... în cazul ONU, de exemplu, ele trebuie aplicate exact așa cum se adoptă deciziile Consiliului de Securitate.

Doamna Daniela Cujbă:

În cazul ONU va trebui, cel mai probabil, să constate că nu există altă soluție decît ca decizia să fie aplicată, dar avînd în vedere că există această practică la nivel european și internațional de a oferi dreptul cetățeanului de a contesta orice decizie adoptată de către Guvern, a fost aplicată această practică și în cazul legii respective, existînd la nivel european și cazuri în care deciziile au fost contestate în curțile naționale, dar și în curțile europene.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, domnul Lebedinschi.

Poftiți.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Vă mulțumim, domnule Președinte.

Doamnă ministru,

Spuneți, vă rog, potrivit articolului 2, definiție „măsuri restrictive internaționale reprezintă sancțiuni și alte acțiuni restrictive adoptate de către Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite, Uniunea Europeană și alte organizații internaționale”. Noi pînă în prezent sîntem membri, practic, la toate organizațiile internaționale posibile și imposibile, în afară de NATO, din cîte mi-aduc aminte.

Dacă careva din aceste organizații vor adopta o decizie, noi vom fi obligați, în principiu, să respectăm, potrivit acestei legi, sancțiunile care vor fi stabilite de către aceasta în detrimentul intereselor Republicii Moldova. Cum dumneavoastră explicați aceasta?

Doamna Daniela Cujbă:

Nu în mod necesar, dacă nu este stipulat în actul de aderare la organizația respectivă sau în statutul, sau în cartă constitutivă a organizației că deciziile luate în domeniul respectiv care vizează sancțiunile sau măsurile restrictive internaționale sînt obligatorii, așa cum este cazul Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite, atunci decizia va aparține, de la fiecare caz în parte, Republicii Moldova.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Lebedinschi,

Vă rog frumos. Dacă aveți precizare sau a doua întrebare?

Domnul Adrian Lebedinschi:

Precizare. Atunci explicați-mi, vă rog, care-i necesitatea în această lege, dacă noi pînă acuma oricum executăm aceasta? Noi mîine-poimîine putem să... NATO va adopta o careva decizie, o sancțiune de aplicat căruiva stat, noi vom adera la aceasta, în pofida faptului că noi nu sîntem membri ai acestei organizații.

Doamna Daniela Cujbă:

Statutul cooperării noastre cu NATO și modalitatea de acțiuni a organizației respective nu țin de competența sau aria asupra căreia se reflectă legea respectivă.
(*Gălăgie în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnule Lebedinschi,

Vă rog frumos.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Dar această lege nici nu va interzice. Mai mult ca atât, potrivit... reieșind din prevederile acestei legi la care dumneavoastră pretindeți că urmează să fie adoptată de către Parlament, de fapt, dumneavoastră, ministerul urmează să-și asume statut de un organ represiv, deoarece în astfel de condiții, ministerul va decide.

Nu, nu-i obligatorie, doar dacă să citiți, dumneavoastră ați făcut referință, doar cu referire la deciziile Uniunii Europene, dumneavoastră urmează să consultați Președintele, Guvernul ș.a.m.d. Restul organizațiilor, dumneavoastră nu le-ați menționat. Respectiv, dumneavoastră puteți să adoptați, pe baza unei decizii, arbitrarea unei organizații internaționale care pentru Moldova nu este rentabil să participați, să participați la unele conflicte și să agravați relațiile noastre, ale Republicii Moldova, cu statele vecine sau cu alte state.

Este un pericol enorm de mare, ceea ce vreți să faceți astăzi.

Doamna Daniela Cujbă:

Stimate domnule deputat,

Legea respectivă nu ține de participarea Republicii Moldova la conflictele internaționale. Mai mult ca atât, obligativitatea respectării tuturor procedurilor ține de toate organizațiile internaționale care, la un moment dat, vor dori să aplice anumite sancțiuni, respectiv, din acest motiv am și avut nevoie de această lege, pentru a stipula foarte clar care sînt competențele Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, care sînt competențele Guvernului, Parlamentului sau Președintelui Republicii Moldova, pentru a fi siguri că toată legislația națională și practicile internaționale sînt respectate în Republica Moldova.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Lebedinschi,

Vă rog frumos, ultima precizare, dacă aveți.

Domnul Adrian Lebedinschi:

În calitate de precizare. Noi considerăm că la etapa actuală aceasta este o lege neproductivă, din contra, o lege periculoasă ceea ce va putea bloca unele organizații statale, cum este Parlamentul, cum este Guvernul și cum este Președinția statului care, în principiu, reprezintă interesele acestuia. Nu trebuie să uităm că ministerul este doar portavoce a acestor organe, nu urmează să-i dăm așa împuterniciri mari pe care le solicitați dumneavoastră.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Dacă nu mai sînt întrebări, mulțumim doamnei Cujbă.

Vă mulțumim foarte mult.

Și în continuare, o rugăm pe doamna Buliga, o invităm la tribuna principală să ne prezinte raportul din partea Comisiei politice externe și integrare europeană.

Poftiți.

Doamna Valentina Buliga:

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați colegi deputați,

Comisia politică externă și integrare europeană, în conformitate cu funcțiile și atribuțiile sale și în temeiul articolului 27 din Regulamentul Parlamentului, a examinat prezentul proiect de lege și constată următoarele.

Proiectul a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, fiind elaborat de către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene în strictă conformitate cu Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada anilor 2014–2016 și de Programul legislativ de realizare a angajamentelor de transpunere asumate în cadrul Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană pentru anii 2015–2016, adoptat prin Hotărârea Parlamentului nr.146 din 9 iulie 2015.

Obiectivul proiectului constă în crearea cadrului legislativ intern pentru punerea în aplicare de către Republica Moldova a sancțiunilor internaționale instituite, prin rezoluțiile Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite, prin deciziile Consiliului Uniunii Europene la care Moldova s-a aliniat, prin actele și deciziile restrictive internaționale adoptate de organizațiile internaționale sau de alte state, la care iarăși Republica Moldova s-a aliniat, și de Republica Moldova la inițiativa acesteia.

Proiectul este structurat în articole care definesc noțiunile principale, fixează lista măsurilor ce pot fi aplicate, stabilesc competențele instituționale pentru fiecare categorie de măsuri, reglementează procedura de coordonare, adoptare, publicare, intrare în vigoare, modificare, abrogare și punere în aplicare a măsurilor, determină, la fel, mecanismul de implementare a deciziilor privind aplicarea măsurilor.

Potrivit proiectului, măsurile pot viza atât guverne ale unor state, cât și entități nestatale sau persoane fizice/juridice și pot fi aplicate exclusiv în scopurile menținerii păcii și securității internaționale, respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, prevenirii și combaterii terorismului, dezvoltării și consolidării democrației și a statului de drept, în conformitate cu principiile Cartei Organizației Națiunilor Unite, normele dreptului internațional și obligațiile asumate de către Republica Moldova pe plan internațional.

Eventualele măsuri ce pot fi aplicate vor include: ruperea, suspendarea sau reducerea nivelului relațiilor diplomatice cu un stat; suspendarea sau denunțarea tratatelor internaționale; anularea unor vizite oficiale sau boicotarea unor evenimente internaționale; suspendarea totală sau parțială a relațiilor economice; blocarea fondurilor sau resurselor economice; adoptarea restricțiilor la import, export, tranzit, servicii, transport sau comunicații; stabilirea embargoului asupra armamentului sau a altor măsuri strategice; impunerea restricțiilor de survol; declararea unor cetățeni străini sau apatrizi persoane non grata sau indezirabile; aplicarea interdicțiilor de intrare sau tranzitare a teritoriului Republicii Moldova de către cetățenii străini sau apatrizi; alte măsuri care sînt stabilite de normele dreptului internațional.

Supravegherea punerii în aplicare a măsurilor restrictive de către autoritățile responsabile, conform competenței, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va ține evidența centralizată a tuturor măsurilor restrictive, inclusiv a celor la care Republica Moldova s-a aliniat sau pe care le-a aplicat din inițiativă proprie.

Majoritatea comisiilor parlamentare au avizat acest proiect de lege pozitiv, pronunțându-se pentru adoptarea proiectului în cauză. Comisia protecție socială, sănătate și familie a propus spre dezbateră în cadrul ședinței plenare, Comisia administrație publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice în avizul său a menționat că decizia asupra proiectului nu a fost luată din lipsa numărului necesar de voturi, Comisia juridică, numiri și imunități, Comisia economie, buget și finanțe și Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului au expus un șir de obiecții și propuneri, care vor fi examinate pentru lectura a doua.

În urma dezbaterilor purtate pe marginea proiectului în cadrul Comisiei politice externe și integrare europeană, voturile membrilor s-au repartizat în felul următor: 4 deputați s-au pronunțat pentru dezbateră și aprobarea proiectului în primă lectură, iar 4 deputați s-au abținut. În aceste condiții, decizia privind oportunitatea examinării și adoptării proiectului de Lege privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale urmează a fi luată de către plenul Parlamentului.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Dacă sînt întrebări în adresa Comisiei politice externe și integrare europeană? Se pare că nu sînt.

Vă mulțumim foarte mult, doamnă președinte.

Succese în continuare.

Și la tribuna principală este invitată doamna Raisa Apolschii, președintele Comisiei juridice, numiri și imunități, să ne prezinte raportul comisiei.

Doamna Raisa Apolschii:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Parlament,

Cu permisiunea dumneavoastră, n-o să mă opresc la scopul proiectului discutat. Vreau să informez plenul Parlamentului că Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul nr.311 din 25 august 2015 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, inițiativă cu care a venit Guvernul. Și, totodată, vreau să menționez că în procesul de examinare membrii comisiei au vociferat unele obiecții și au dezbătut anumite propuneri împreună cu reprezentantul autorului și au decis că urmează să vină cu anumite amendamente pentru lectura a doua.

Comisia, în rezultatul dezbaterilor, cu majoritatea voturilor, propune proiectul de Lege nr.311 spre examinare și adoptare de către Parlament.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim, doamnă Apolschii.

Nu sînt întrebări în adresa Comisiei juridice, numiri și imunități.

Înainte de a supune votului plenului Parlamentului, avem și o luare de cuvînt.

Domnule Reidman,

Vă rog frumos. Poftiți.

Domnul Oleg Reidman:

Уважаемые коллеги,

Призываю, прежде всего, наш Парламент к благоразумию и осторожности. Повторюсь: к благоразумию и к осторожности. Даже не имея этого закона, который предполагает упрощенную процедуру присоединения к тем или иным рестрикционным санкциям, Республика Молдова тем не менее в лице своего руководства, в том числе Правительства в первую очередь, позволила себе присоединение к разного рода санкциям, последствия и результаты от которых не были здесь просчитаны, не были ни с кем обсуждены.

Надо иметь в виду, что международные организации, которые принимают решение о каких-то рестриктивных действиях в отношении стран или других объединений, по крайней мере обсуждают это в своем составе и все члены этих международных организаций, которые принимают такие решения, имеют возможность высказаться. Другое дело, когда решение принимается консенсусом, большинством, квалифицированным большинством и т.д., но членство в этих организациях обязывает членов следовать этим решениям.

Молдова же предполагает присоединиться к санкциям тех международных организаций, в которых она даже право голоса не имеет сегодня. Мы не говорим об Организации Объединенных Наций, мы говорим об организациях типа Североатлантического Блока, мы говорим об организации типа Европейского Союза, в котором Молдова сегодня не является членом и не может ничего обсуждать. Уже однажды политическая часть соглашения об ассоциации – предательская по отношению к суверенитету Республики Молдова – была принята и подписана без всяких консультаций с Парламентом и т.д.

Сегодня вы хотите нас повести под флагом Министерства Иностранных Дел, неизвестно кем, так сказать, поддержанным и назначенным, в процессе наложения санкций каких-то международных организаций, распространение их на нашу с вами внешнюю политику, независимо от того, полезно это Республики Молдова, возможно ли это, имеются ли какие-то негативные последствия на жизнь Республики Молдова от политики той или другой страны в отношении третьих участников.

Уважаемые господа депутаты, этот закон ни в коем случае нельзя принять и нельзя применять.

Спасибо.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare e timpul de a trece la procedura de vot. De aceea, supun votului plenului Parlamentului aprobarea proiectului de Lege nr.311 din 25 august 2015 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale în primă lectură. Proiectul. Nr.4 de pe ordinea de zi.

Cine este pentru aprobarea acestuia în primă lectură, vă rog frumos să vă expuneți prin vot.

Vă rog frumos numărătorii să ne dea rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 4.

Sectorul nr.2 – 22.

Sectorul nr.3 – 21... 22... 23.

Domnul Andrian Candu:

Deci, în final?

Domnul Gheorghe Mocanu:

23 în final.

Domnul Andrian Candu:

Cu 49 de voturi, proiectul de lege a fost aprobat în primă lectură.

Vă mulțumim.

În continuare, se propune pentru examinare și dezbatere proiectul de Lege nr.470 din 18 noiembrie 2015. Nr.7 de pe ordinea de zi.

Din numele autorilor, domnul Zagorodnîi prezintă proiectul de lege și-l invităm la tribuna principală.

Poftiți.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

Atenție dumneavoastră se propune inițiativa legislativă nr.470, înregistrată la 18 noiembrie 2015, privind completarea articolului 3¹ alineatul (2), litera y) din Legea nr.273 din 9 noiembrie 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte.

Deci actualmente această normă precitată statuează dreptul cetățenilor Republicii Moldova care au ocupat funcția de Președinte al Republicii Moldova, Președinte al Parlamentului și alte ... și de Prim-ministru și de Președinte al Prezidiului Sovietului Suprem al RSS Moldovenești, precum și soțiile, soților acestora de a deține pașapoarte diplomatice.

Regimul general juridic al funcțiilor enumerate mai sus sînt reglementate de normele Legii nr.199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică, care prevede exercitarea funcției de demnitate publică, se

bazează pe principiile legalității, liberului consimțământ, transparenței, exemplului personal, responsabilității și loialității.

Funcția de demnitate publică este o funcție publică care se ocupă, prin mandat direct, în urma alegerilor, sau indirect prin numirea, în condițiile legii, și încetează în caz de expirare a mandatului: de demisie, de demitere, de incompatibilitate sau de deces.

Procedura demiterii, revocării unui demnitar de stat nu este o procedură simplă, dar ea reprezintă înaintarea acuzării și recunoașterea vinovăției celui demis. Curtea Constituțională în Hotărârea sa nr.4 din 22 aprilie 2013 statuează, cu titlu de principiu, că orice mandat politic trebuie să se bazeze pe încrederea cetățenilor și a reprezentanților acestora, iar răspunderea politică a deținătorilor acestui mandat politic are la bază concepția statutului de drept... statului de drept și democratic.

Dreptul de a deține pașaport diplomatic în calitate de un „privilegiu pe viață” nu este o normă, căci pașaportul diplomatic este actul de identitate eliberat persoanelor pentru ieșire și intrare în Republica Moldova în vederea îndeplinirii unor misiuni diplomatice și consulare sau altor funcții oficiale peste hotare în interesul statului său, în cazurile strict prevăzute de legislație, în vederea însoțirii unor categorii de persoane care au dreptul la pașaport diplomatic de către alte persoane stipulate în prezenta lege, precum și pentru utilizarea în calitate de act de identitate pe teritoriul Republicii Moldova sau pe teritoriul altor state în virtutea postului deținut sau specificului funcțiilor pe care le exercită.

Ținând cont de cele expuse, considerăm judicios ca cetățenii Republicii Moldova care au ocupat funcția de Președinte al Republicii Moldova, de Președinte al Parlamentului, de Prim-ministru, în caz de demitere din funcție în legătură cu săvârșirea unor fapte prin care s-au încălcat prevederile Constituției, de revocare sau demisie în legătură cu exprimarea neîncrederii Guvernului de către Parlament să nu aibă dreptul de a deține pașapoarte diplomatice.

Stimați colegi,

Ținând cont de cele expuse, rog susținerea proiectului de lege înaintat.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

În continuare, întrebări în adresa autorilor.

Domnul Ghilețchi,

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Stimate domnule Zagorodnîi,

Dumneavoastră v-ați referit la anumite decizii care au un caracter politic. Orice demitere a unui Prim-ministru este o decizie politică a Parlamentului, chiar și...

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Și nu numai, și nu numai a Prim-ministrului, dar și a Președintelui Parlamentului și a Președintelui țării. Așa.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. De acord. Dumneavoastră ați făcut referință la decizia Curții Constituționale din 22 aprilie 2013, dar în aceeași decizie a Curții Constituționale, Curtea statuează foarte clar că aceste decizii luate de Parlament nu anulează principiul prezumpției nevinovăției. Dumneavoastră propuneți, printr-o lege, propriu-zis să încălcăm acest principiu.

Un stat de drept presupune privarea de anumite drepturi în baza deciziei instanței de judecată. Și aceea trebuie să fie definitivă și irevocabilă. De altfel, noi putem să considerăm că asemenea abordări nu sînt decît din nou decizii politice. Este oare admisibil într-un stat de drept prin decizii politice să privezi pe cineva de anumite drepturi? Pentru că sancțiunea deja s-a produs în momentul votului de demisie fie a Președintelui Parlamentului, a Președintelui țării sau a Primului-ministru. Cum răspundeți la această întrebare?

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Dumneavoastră mai mult... Mersi mult pentru întrebare, domnule Ghilețchi.

Mai mult ați făcut un comentariu pe marginea acestui proiect de lege, dar vreau să vă răspund în felul următor: atît Prim-ministrul, cît și Președintele Parlamentului, cît și Președintele țării sînt persoane care sînt numite în funcție pe criterii politice de organul politic care este Parlamentul Republicii Moldova. Atîta timp cît persoana numită în funcția respectivă își respectă obligațiunile și în urma numirii acestei persoane depune jurămîntul, bazat pe Constituția Republicii Moldova, în care el spune că jură să respecte Constituția, legislația și tot ceea ce ține de actele normative și interesele acestei țări.

În momentul în care această persoană, eu vorbesc la... cele 3 persoane, la care sînt stipulate în proiectul nostru de lege, încalcă prevederile constituționale, urmează să fie demis, fie el Președinte, așa cum am spus, dar din momentul în care este demis sau i se acordă un vot de neîncredere Guvernului investit, dumnealui este demis pentru încălcarea normelor constituționale. Așa a decis Parlamentul, forul care l-a numit, ca și demnitarul care este... funcționarul care este numit într-o funcție mai simplă este demis și el nu mai beneficiază de garanțiile respective, cînd a încălcat Codul muncii sau alte norme.

Atunci noi ne punem o întrebare foarte logică și simplă: de ce persoana demisă, demisă vorbesc sau prin retragerea votului de încredere sau alte, spunem așa, proceduri care prevede legislația să beneficieze. Fiindcă în cazul în care a încălcat Constituția, bine, mersi, este votul Parlamentului, este demiterea respectivă. Bine, în cazul care l-am enumerat și enunțat și eu, și ați făcut trimitere și dumneavoastră, este o Hotărîre a Curții Constituționale pe acest caz și cred că următorul Prim-ministru s-a mai adresat deja că este o hotărîre pe asemenea situații și cred că logic...

Iar ceea ce ține de propunerea dumneavoastră sau mai bine zis întrebarea ce ține de o hotărâre definitivă a instanței de judecată. Organul legislativ nu este o instituție care urmărește penal sau condamnă pe cineva în baza Codului penal, administrativ sau alte norme care prevăd sancțiuni. Noi sîntem un organ politic, deciziile se iau aici în Parlament, pe alocuri mai ales la numiri pe criterii politice. De aceea noi considerăm că din momentul în care persoana a fost demisă, prin încălcarea normelor constituționale, nu are dreptul să beneficieze de acest pașaport diplomatic.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc.

Domnule Ghilețchi,

Vă rog frumos, precizare sau...

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Sigur, o precizare. Eu, totuși, am adresat o întrebare, nu a fost doar un comentariu. Este vorba de un principiu fundamental al Constituției, de prezumpția nevinovăției. Dumneavoastră propuneți, prin decizii politice, așa cum este demis cineva din funcție, tot prin decizii politice să fie privat de anumite drepturi, ceea ce, după mine, este o încălcare a principiului statului de drept. Pentru că asta poate fi calificată și ca o răfuială politică.

Și atunci, dacă ducem cazul la o extremă, haideți să vă întreb și în felul următor: poate ar trebui să-i lipsim de pașapoarte diplomatice pe deputații care nu vor vota Guvernul. În felul ăsta, poate mai degrabă se votează un Guvern. De ce nu? E o decizie politică, decidem noi aici, în Parlament. Toți cei care vor acorda vot de neîncredere Guvernului, să fie lipsiți de pașapoarte diplomatice. Și atunci mergem pe această cale, exact pe aceeași logică cu care dumneavoastră veniți la acest proiect de lege. Ce spuneți despre această abordare?

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Eu, domnule Ghilețchi, vă spun în felul următor: spre deosebire de persoanele care sînt enumerate în proiectul de lege și deputații din Parlamentul Republicii Moldova este o diferență foarte mare. Fiindcă deputatul, din momentul în care și-a încheiat mandatul, el nu mai beneficiază de pașaport diplomatic. Persoana Primului-ministru, Președintelui țării și Președintelui Parlamentului beneficiază de acest pașaport pe viață, asta este diferența.

Noi am finalizat mandatul, am depus pașaportul diplomatic și mergem cu pașapoartele simple. Iar ceea ce ține de votarea Guvernului, nevotare. V-ați asumat responsabilitate, timp de 6 ani, aveți toate prerogativele, aveți toate, ați avut prim-miniștri, ați avut în continuare. N-aveți decît să faceți acest lucru.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

În continuare, doamna Ciobanu.

Vă rog frumos, poftiți.

Doamna Maria Ciobanu:

Domnule autor,

Am două întrebări la dumneavoastră. Astăzi în Republica Moldova 277 de persoane dețin pașapoarte diplomatice. În perioada guvernării comuniste s-au eliberat mii de pașapoarte diplomatice: la diferiți businessmeni, preoți, soții ale înalților demnitari. De ce n-ați venit în perioada aceea cu asemenea inițiativă legislativă? Asta-i prima întrebare.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Deci, în perioada respectivă. Mersi mult pentru întrebare, doamna Ciobanu.

În perioada respectivă n-a fost demis nici un prim-ministru pentru faptul încălcării Constituției și mai ales pe suspiciuni de corupție. Dacă vă place sau nu, dar asta-i situația, fiindcă s-au înmînat eu nu cunosc cifrele despre care dumneavoastră vorbiți. Noi vorbim acum despre 3 persoane în stat, primele aceste 3 persoane în stat care beneficiază pe viață. Preoții, diplomați la care ați dat și dumneavoastră o sumedenie de pașapoarte, asta-i altă întrebare.

Domnul Andrian Candu:

Doamna Ciobanu,

Poftiți, precizare sau a doua întrebare.

Doamna Maria Ciobanu:

După reacția care ați avut-o și au avut-o colegii dumneavoastră din sală, e clar că am dreptate. Acum spuneți-mi, vă rog, dacă cunoașteți: Vlad Plahotniuc deține pașaport diplomatic și dacă este valabil?

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Poftim?

Doamna Maria Ciobanu:

Vlad Plahotniuc deține pașaport diplomatic și dacă el este valabil?

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Păi, dacă nu greșesc, a fost reprezentantul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene aici la tribună, trebuia să-l întrebați. Eu nu cunosc, nu lucrez în minister, nu cunosc aceste situații. (*Rumoare în sală.*) (*Voce nedeslușită din sală.*)

Puteți să-l întrebați pe domnul Purice, șeful Poliției de Frontieră care cunoaște cum traversează cetățenii Republicii Moldova frontiera ș.a.m.d. Așa că...

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim.

În continuare, domnul Voronin.

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Vladimir Voronin:

Eu am o propunere către deputatul Ghilețchi: poate e cazul să vă înaintați candidatura la postul de Președinte al Republicii Moldova? Așa cum a procedat domnul Dodon și, uitați-vă, nici nu deschid gura, stă modest omul, de-acum se pregătește de Președinție serios. *(Rîsete în sală.)* Da. Și asta-i o metodă de liniștit spiritele în Parlament. Bravo, așa și trebuie.

Dar acum la raportor am o întrebare. Poate-i cazul în legea aceasta sau în instrucție, regulamente care oferă aceste pașapoarte diplomatice de indicat că pentru fapte care sînt... Noi doar am votat în Parlament, domnul Ghilețchi nu era prezent, el era la slujbă în ziua aceea. Noi am votat în Parlament că ei au fost... persoanele de care el are grijă mare au fost demise cu formula „pentru corupție”.

Și poate în lege de indicat niște momente serioase, inclusiv pentru deputați care, Doamne ferește, să nu mai nimerească și ei acolo cu așa formulă și pentru alții care dețin pașapoarte, conform instrucțiilor diplomatice, că dacă el calcă pe becul acesta, e gata cu pașaportul diplomatic automat, fără ca noi să discutăm aici.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Pentru lectura a doua o să examinăm și propunerea respectivă.

Domnul Andrian Candu:

Da. Mă adresez domnului Dodon și domnului Ghilețchi, au dreptul la replică, dacă vor să-și exercite acest drept?

Vă rog frumos, domnule Dodon.

Poftiți.

Domnul Igor Dodon:

Da. Vă mulțumesc.

Vladimir Nicolaevici,

Eu sînt aici. Președintele țării va fi ales de popor, domnule Voronin. Chiar dacă dumneavoastră sînteți categoric împotrivă, noi vom întoarce dreptul pentru cetățeni să voteze direct, nu așa cum ați făcut combinația în 2000 și ați început să-i alegeți în Parlament. De aceea vă promit că Președintele țării va fi ales de către poporul Republicii Moldova și ei vor decide cine va fi. Dar, la sigur, va fi unul din patrioții adevărați ai Republicii Moldova. Lucrul ăsta vă promit. *(Rumoare în sală.)*

Domnul Andrian Candu:

În continuare, domnul Ghilețchi, aveți dreptul la replică, dacă vreți să vi-l exercitați?

Vă rog frumos.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte Voronin.

Sigur, alternativa de a fi la slujbă în biserică e mult mai bună, decît orice altă opțiune care există. Așa că mulțumesc că m-ați onorat în felul acesta. Dar eu am și

următoarea întrebare: poate ar fi cazul și poate chiar din partea domniei voastre să vină inițiativa, în general, de a anula pașapoartele diplomatice pentru toți foștii demnitari care au deținut primele funcții în stat? Și asta ar fi într-un spirit mai egalitar, așa, promovată de formațiunea dumneavoastră.

Vă mulțumesc. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Da. Fiindcă ați fost de două ori vizat, aveți un drept la replică. (*Rumoare în sală.*)

Vă rog frumos, domnule Voronin, în privința renunțării la pașapoarte. Pofțiți.

Domnul Vladimir Voronin:

Da. Și în Parlament, și unde n-am activat noi, trebuie să avem „выдержка”.

Dar nu așa, de-odată, îți sare „пробка”. Aici departe nu ai să ajungi. Dar dacă o să trecem la alegeri în direct, să știți că candidaturile o să fie foarte puternice. Nu vă străduiți degeaba, că o să fie serioase candidaturi.

Dar referitor la propunerea domnului Ghilețchi, e foarte interesantă propunerea. Eu aș accepta-o. De ce? Eu totuna îs deputat în Parlament. Ce-mi trebuie mie două pașapoarte diplomatice? (*Rîsete în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Logic. Vă mulțumim frumos.

Domnule Mocanu,

Pofțiți.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Domnule autor,

Înainte de prima întrebare, vreau să precizați, dumneavoastră, ca autor, ați verificat, probabil, și puteți să ne spuneți, care sînt exact drepturile pe care le are o persoană după expirarea mandatului și care are un pașaport diplomatic, ce face cu el exact?

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Persoana care a deținut pașaportul diplomatic sau...?

Domnul Gheorghe Mocanu:

Care deține acum, după exercitarea mandatului. Că dumneavoastră spuneți că trebuie să fie retrase. Ce drepturi exact are această persoană cu acest pașaport diplomatic?

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Păi, persoana respectivă, vă referiți la Prim-ministru, Președintele țării și Președintele Parlamentului? Sau la acei care deja s-au...

Păi, pașaportul diplomatic poate să meargă, dumneavoastră ce, nu cunoașteți la vamă cum se merge cu pașaport diplomatic, poate să nu stea în rînd, să meargă asta ia..., are niște facilități față de cetățenii de rînd care, au pașapoarte simple. Dar cel mai... poate să meargă, cum știm noi, pe la vamă ca să nu fie verificat. Poate să fie... adică are niște privilegii mult mai mari decît ceea ce ține de...

O secundă, Vadim.

Lasă că noi știm cum îi verifică pe aceștia cu pașapoarte diplomatice și pe acei care duceau țigări de contrabandă și pe urmă i-au aninat. Știm noi... cu pașaport diplomatic. De aceea sînt niște privilegii, totuși, față de cetățenii simpli, care plus la aceasta, el beneficiază de o protecție diplomatică în sensul cînd persoana respectivă în țara unde dumnealui călătorește, are, se bucură de o protecție diplomatică, cred eu, așa cum prevede legislația și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. (*Gălăgie în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnule Mocanu,

Vă rog frumos, continuați. Aveți întrebare?

Domnul Gheorghe Mocanu:

Da. Deci vreau să continuăm. De fapt, esența este la trecerea frontierei că această persoană poate să treacă fără rînd. Pentru că, oricum, dacă are la el produse care sînt interzise pentru a fi scoase din țară și este prins în flagrant, el nu mai beneficiază de imunitate. Noi știm lucrul ăsta și s-a întîmplat în istoria recentă a Republicii Moldova.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Da. Și nu numai acesta, unul din argumente, eu am spus și altele...

Domnul Gheorghe Mocanu:

Deci înseamnă că, de fapt, esența este că noi acestor persoane care au avut, au exercitat anumite funcții să nu mai poată trece fără rînd la vamă, așa.

Mai departe, a doua întrebare: spuneți, vă rog, dumneavoastră propuneți ca pentru cei care au fost demși printr-un vot politic în Parlament, ca rezultat eventual al reconfigurării politice în Parlament, să nu mai beneficieze de acest pașaport. Dar cei care au fost demși prin votul cetățenilor, prin faptul că au avut loc alegeri și ulterior n-au mai fost aleși, o țară întregă nu le-a mai dat dreptul să mai conducă țara, au dreptul mai departe să aibă pașaport diplomatic sau nu?

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Domnule Mocanu,

Eu vă rog foarte mult. Mersi mult pentru întrebare. Vă rog mult întrebările să fie pe marginea acestui proiect de lege.

Eu doar simplu am propus ca aceste persoane care au deținut funcții înalte în stat, mă refer la Prim-ministru, Președintele țării, Președintele Parlamentului, au fost demși sau revocați din funcție sau Parlamentul le-a acordat votul de

neîncredere în cazul Guvernului că fiecare persoană, de care vorbesc, de demnitate publică se numește și se demite în ordinul respectiv, conform legislației. Este o procedură specială la fiecare în parte.

Ceea ce ține de altcineva, deputați, ex, foști, veniți, duși, asta-i cu totul altceva. Fiindcă eu nu vorbesc de cei care au deținut sau dețin la moment, se răsfrînge legea asupra lor. Ce vă temeți așa de tare și dumneavoastră de... Legea o să aibă putere retroactivă pentru următorii care o să fie demși. Și atunci când o să expire pașaportul, persoanele respective o să meargă să-și facă pașaportul, o să li se spună: „Uite, domnule, matale ai fost demis pentru asta și nu mai ai dreptul la pașaport”, atît. Să fie așa cum, cum... a activat în funcția respectivă, a fost demis pentru încălcarea legislației, pentru corupție, pentru diferite motive și pînă la urmă el beneficiază.

Eu sînt... eu altceva aștept de la dumneavoastră, poate propuneri de îmbunătățire a proiectului de lege. Persoanele care au deținut nu un mandat pînă la capăt, spre exemplu, cum a avut Guvernul Gaburici, vreo două luni de zile sau trei și el a plecat singur și are pază de corp, conform legislației. Iată aici poate de uitat mai pe ansamblu. Sau alte guverne pînă la acesta care au fost și au lucrat jumătate de an și au plecat. Dar voi umblați cu atacuri și apărați persoana care vă interesează. Asta-i problema dumneavoastră.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

Domnule Mocanu,

Ultima precizare, vă rugăm frumos.

Domnul Gheorghe Mocanu:

De fapt, e a doua întrebare. Întrebarea mea este: dumneavoastră acceptați, ca amendament, ca toate persoanele care au avut anumite funcții și beneficiază de pașapoarte diplomatice să nu mai dețină pașapoarte diplomatice?

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Da, poftim, înaintați amendamentul în comisie noi o să examinăm și o să...

Domnul Gheorghe Mocanu:

Nu, ca autor, susțineți?

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Eu vă spun încă o dată: formulați amendamentul că aici de la tribună dumneavoastră spuneți una, în comisie în scris să-l vedem și o să discutăm la acest...

Domnul Gheorghe Mocanu:

N-ați răspuns la întrebare.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

După cum m-ați întrebat, așa v-am răspuns.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim. (*Gălăgie în sală.*)

Domnul Lucinschi,

Vă rog frumos.

Domnul Chiril Lucinschi:

Vă mulțumesc.

Stimate domnule deputat,

Sincer, eu consider că aici unde se scrie că se referă la demisie în legătură cu exprimarea neîncrederii Guvernului de către Parlament, aceste cazuri trebuie să fie descrise mai detaliat. Pentru că neîncrederea ori trebuie să fie exprimată în baza unui vot politic, sau în baza unor infracțiuni care au fost depistate sau constatate. Și de aceea aceste două lucruri trebuie să fie descrise foarte clar. În baza la ce?

Eu sînt absolut de acord cu antevorbitorii care au spus că nu se poate de extins această măsură asupra oamenilor care au fost demși în baza unui vot politic, fiindcă atunci noi, într-adevăr, încălcăm prezumpția nevinovăției. În afară de asta, eu vreau ca să modelăm un pic un caz, dumneavoastră deja v-ați referit la acest caz atunci cînd, de exemplu, Președintele Parlamentului sau Prim-ministrul, sau alt demnitar, de exemplu, știe foarte bine că în Parlament este un vot necesar ca să fie demis și el cu o zi înainte scrie cererea de demisie. Ce se întîmplă mai departe? El rămîne cu același pașaport?

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Da.

Domnul Chiril Lucinschi:

Păi, asta-i...

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Deci...

Domnul Chiril Lucinschi:

Nu-i serios.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Mulțumesc pentru întrebare, domnule Lucinschi.

Deci eu în... deci noi ca autori în acest proiect de lege am scris anume așa cum sînt investite persoanele respective. Deci, spre exemplu, de Guvern, dacă dumneavoastră vorbiți de Guvern acolo scrie foarte clar, se investește deci prin vot de... se acordă vot de încredere Guvernului din partea Parlamentului. Adică se investește. Fix așa am scris în formula la demitere, fiindcă se retrage votul de încredere Guvernului deci prin demitere. Asta.

Dacă aveți careva propuneri la formula care noi am scris-o în lege, noi am luat, practic, ceea ce ține de numirea Guvernului cum se investește și tot aceeași formulă am introdus la demitere. Numai n-am compus nimic nou. Asta-i.

Dar dacă dumneavoastră doriți ca noi pe larg să scriem pentru ce, de ce și când a furat și ce a furat, asta-i, eu încă o dată mă refer, mă repet, deci nu este vorba de un vot din punct de vedere de pedeapsă penală sau altceva. Este vorba de un vot politic, așa, fiindcă Parlamentul este un organ politic, Parlamentul numește persoane în funcție, mai ales Guvernul, Președintele țării, Președintele Parlamentului în baza unor criterii politice. De aceea, votul nostru totuna este un vot politic care demite sau angajează, sau acordă un vot de încredere unui organ în statul Republica Moldova.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Lucinschi,

Vă rog frumos, poftiți, a doua întrebare sau precizare.

Domnul Chiril Lucinschi:

Asta-i și problema, fiindcă în proiectul de lege nu spuneți nimic despre fapte de corupție. Anume numai de la tribuna Parlamentului tot timpul vorbiți despre aceste fapte. Dacă vă referiți anume la acest vot care se referă la o infracțiune, care se referă la corupție înseamnă că trebuie să fie stipulat întocmai în proiect, fiindcă de altfel deschideți cutia Pandorei. Noi o să ajungem la răfuială politică tot timpul prin acest articol de lege.

De aceea, vă rog foarte mult pentru lectura a doua să... eu consider că această prevedere sau această procedură trebuie să fie detaliată mai bine.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Da, bine. Mersi.

Eu încă o dată vreau ca să fie pe înțeles tuturor. Nu este vorba de cazuri de corupție sau este vorba de cazuri concrete. Este vorba... noi am scris pentru încălcarea prevederilor constituționale, fiindcă un Guvern sau un Președinte de Parlament, sau un Președinte de țară poate să încalce și alte norme, nu numai pentru corupție, pentru nerespectarea ... de norme, dar pînă la urmă este vorba de jurămîntul constituțional care dumnealui l-a dat și el este demis în baza încălcării prevederilor constituționale.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

În continuare, domnul Diacov.

Poftiți.

Domnul Dumitru Diacov:

Da. Stimați colegi,

Eu mă uit cîtă... cu ce înviorare discutăm noi proiectul acesta, dar trebuie să recunoaștem că el nu are nimic comun nici cu fericirea poporului, nici cu

problemele țării. Este un proiect... nu, așa, să fie pe valuri, să demonstreze că luptăm cu corupția, якобы.

Prin ce se deosebește Moldova de țările cu tradiții? În țările cu tradiții, cu cultură politică conducătorii respectă poporul și poporul respectă conducătorii. Dar la noi când e la putere, toți umblă, aleargă și ling, dar pe urmă își șterg picioarele. Și, iată, așa se întâmplă pe circuit și noi nicidecum nu putem să ne oprim. Nu putem să...

Noi credem că dacă o să adoptăm proiectul acesta, o să fie în țară regulă, pace, toți o să fie respectați, și foștii, și actualii.

Eu vreau să vă spun că, în principiu, poate să existe un astfel de proiect, dar el trebuie să fie precis, el trebuie să fie foarte clar. Nu numai foștii demnitari sînt deținători de pașapoarte diplomatice pe viață. Din cîte eu știu, deținători de pașapoarte diplomatice sînt și foștii sau ambasadorii plenipotențieri, zeci de oameni. Proiectul acesta se referă la dînșii? Nu se referă. Ei n-au fost demiși prin...

De aceea, în prima lectură haideți ca să nu ne chinuim și să nu facem aici cuvîntări aprinse, să-l votăm, dar pentru lectura a doua să lăsăm o prevedere foarte clară, persoanele care au decizii definitive de judecată, condamnați nu numai pentru corupție, pentru orice fel de crimă și încălcare se privează de dreptul de a fi purtător de pașaport diplomatic. Punct, gata. Și asta se referă la toate persoanele și asta nu miroase a populism. Iată eu ce aș propune.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult,

În continuare, domnul...

Ce scuze.

Domnule Zagorodnîi,

Vreți să comentați acest subiect sau ...

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Nu.

Domnul Andrian Candu:

... mergem la următoarea întrebare?

Domnul Reidman,

Vă rog frumos.

Poftiți.

Domnul Oleg Reidman:

Да, спасибо.

Уважаемый Парламент, уважаемые авторы. Для того, чтобы в дальнейшем избежать расширительных представлений об этом законе: закон очень конкретный, очень узкий. Люди, получившие дипломатический паспорт в результате оказания им политического доверия, если исполняют свою функцию, то есть в течение мандата сохраняют это политическое

доверие. Если им отказано в политическом доверии и теряется функция из-за отказа в политическом доверии, никакого смысла в наличии у них дипломатического паспорта для представления страны где-то не имеет.

Что касается чрезвычайных и полномочных послов, господин Дьяков, тут другая вещь, но это в этом законе. Этот закон на них не распространяется. Чрезвычайные дипломатические послы, у них вечный паспорт дипломатический не награда, а возможность использовать их профессионализм в случае необходимости чрезвычайного выезда куда-то и где-то чего-то обсуждать. Вот все.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, se pare că nu mai sînt întrebări.

Vă mulțumim, domnule Zagorodnîi.

Și în continuare, îl invităm pe domnul Untila, președinte al Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, să ne prezinte raportul comisiei.

Poftiți.

Domnul Veaceslav Untila:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Autorii prezentului proiect de lege propun completarea articolului 3¹ alineatul (2) litera y) din Legea privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte cu o prevedere care stabilește că cetățenii Republicii Moldova care au ocupat funcția de Președinte al Republicii Moldova, de Președinte al Parlamentului, de Prim-ministru, în caz de demitere din funcție în legătură cu săvîrșirea unor fapte prin care s-a încălcat prevederea Constituției de revocare sau de demisie în legătură cu expirarea... cu exprimarea neîncrederii Guvernului de către Parlament nu au dreptul de a deține pașapoarte diplomatice.

Majoritatea comisiilor parlamentare permanente și Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului au avizat proiectul de lege în cauză înaintînd unele amendamente asupra cărora comisia se pronunță pentru... care se va pronunța pentru lectura a doua.

Reieșind din cele menționate mai sus, comisia, în lipsa unei decizii, propune plenului Parlamentului să se pronunțe prin votul său asupra aprobării prezentului proiect de lege în lectura întâi.

Domnul Andrian Candu:

Întrebări în adresa comisiei? Se pare că nu sînt.

Vă mulțumim.

Domnul Veaceslav Untila:

Domnule Președinte,

Eu am o propunere din ceea ce s-a discutat în sală acum. A venit ca să hotărîm această problemă că e vot politic, nu e vot politic. Eu aș propune pentru

lectura a doua persoanele care au fost eliberate din funcție pentru cazuri imputabile lui și luăm statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică. Exact cum în statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică e scris pentru ce a fost eliberat, în cazul acesta el se lipsește de pașaport diplomatic.

Dar asta vom discuta la comisie pentru lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim.

Oricum, este pentru lectura a doua. Acum discutăm doar despre aprobarea în primă lectură a acestui proiect ca și accept de principiu, de concept.

Cine este pentru aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.470 din 18 noiembrie 2015 pentru completarea Legii nr.273 din 1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Vă mulțumesc.

Majoritatea celor prezenți în plen au votat și proiectul nr.470 din 18 noiembrie 2015 este aprobat în primă lectură.

În continuare, se supune pentru examinare și dezbateră proiectul de Lege nr.436 din 3 noiembrie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, nr.6 de pe ordinea de zi, ce se referă la modificări și completări în unele acte legislative, așa cum am și menționat.

Prezintă proiectul domnul Serbenco, viceministru al justiției.

Domnul Eduard Serbenco – viceministru al justiției în exercițiu:

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați deputați,

Guvernul supune atenției dumneavoastră proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Este vorba de două acte legislative, și anume: Legea nr.220 din 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali și Legea nr.160 din 2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Vreau să vă comunic că scopul principal al acestui proiect de lege este îmbunătățirea procesului de înregistrare a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, accentul fiind pus pe eficientizarea activității ghișeului unic la înregistrare, cât și pe stabilirea unui tarif unic de înregistrare a afacerii. (*Rumoare în sală.*)

Proiectul urmărește mai multe obiective particulare, în special se urmărește fortificarea funcționalității și eficienței ghișeului unic astfel, încât agentul economic să poată efectua o singură vizită pentru înregistrarea inițierii și desfășurarea afacerii, precum și să depună și să recepționeze informația necesară referitor la înregistrarea de stat dintr-un singur punct. Vreau să vă mai comunic că părțile implicate în activitatea de întreprinzător vor decide în mod liber în vederea alegerii opțiunii privind înregistrarea de stat fie în cadrul mecanismului unic al ghișeului unic, fie în afara acestui mecanism.

Vreau să vă mai zic că proiectul legii mai stabilește că plățile pentru serviciile de înregistrare, de asistență, de furnizare a informației să fie fixate în Legea nr.220. Este o prevedere ce rezultă din Legea nr.235 din 2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător. Legea mai stipulează regimul urgent de eliberare a unor informații din Registrul de stat al persoanelor juridice în 24 de ore, 4 ore și o oră, respectiv, se vor percepe anumite taxe pentru aceste regimuri urgente.

Vreau să vă mai comunic că proiectul de lege își propune micșorarea termenului înregistrării de stat de la 5 zile lucrătoare actuale la 24 de ore, cu scopul de a accelera evident procesul de înregistrare a afacerii. Vreau să vă mai zic că publicul larg va putea vizualiza pe pagina de internet a Camerei Înregistrării de Stat toată informația sau majoritatea informației din Registrul de stat al persoanelor juridice și din Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali. Vreau să vă mai zic că proiectul de lege în cauză își propune modificarea Legii nr.220 prin aceea că va reglementa evaluarea activității registratorului întreprinderilor sau antreprenorilor.

Și cel de-al doilea act legislativ care este vizat pentru a fi modificat este, după cum vă spuneam, Legea nr.160. Aceasta urmărește să aducă în concordanță Legea nr.160 cu ceea ce se propune în proiectul actual de lege astfel, încât să fie aduse la zi tarifele care vor fi percepute de către Ministerul Justiției, prin intermediul Camerei Înregistrării de Stat, pentru actele permissive ce le va elibera.

În final, vreau să vă zic că proiectul legii în cauză va avea un impact major pentru asigurarea îmbunătățirii procesului de înregistrare a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, accentul va fi pus încă o dată pe eficientizarea ghișeului unic la înregistrare.

Ținând cont de cele ce precedă, rog respectuos susținerea dumneavoastră în vederea aprobării acestui proiect de lege.

Vă mulțumesc foarte frumos.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, întrebări în adresa autorului.

Doamna Spatari,

Vă rog frumos, poftiți.

Doamna Mihaela Spatari:

Mulțumesc.

Domnule viceministru,

Evident, mecanismul ghișeului unic este absolut necesar pentru înregistrarea afacerilor. Întrebarea mea ține, totuși, de taxa înregistrării de stat și cu cât se va mări taxa înregistrării de stat după implementarea, după intrarea în vigoare a acestui proiect?

Domnul Eduard Serbenco:

Vă mulțumesc foarte frumos pentru întrebare.

Taxa pentru înregistrarea persoanelor juridice se va mări cu 49 de lei și taxa pentru înregistrarea întreprinzătorilor individuali se va mări cu 4 de lei.

Domnul Andrian Candu:

Doamna Spatari,

Vă rog frumos, precizare sau a doua întrebare?

Doamna Mihaela Spatari:

Nu știu, eu din câte înțeleg, ceea ce spuneți dumneavoastră acum este sau un mai puțin adevăr, sau pînă acum nu s-a respectat legea, pentru că în proiectul actual înregistrarea de stat a întreprinzătorilor individuali este 54 de lei ori atunci cînd acest proiect de lege va intra în vigoare va fi de 364 de lei.

Mulțumesc.

Domnul Eduard Serbenco:

Vreau să vă... dacă pot, da? Vă mulțumesc foarte frumos.

Vreau să vă spun că taxele pentru înregistrarea fie a persoanelor juridice, fie a întreprinzătorilor individuali, pe lîngă faptul că sînt reglementate și sînt fixate în Legea nr.220 din 2007, mai sînt fixate și într-o Hotărîre de Guvern nr.926 cu privire la stabilirea taxelor pentru serviciile prestate de către Camera Înregistrării de Stat. Deci sumele despre care v-am pomenit mai sus, ceea ce actualmente constituie real 1100 de lei pentru înregistrarea unei persoane juridice și, respectiv, pentru înregistrarea întreprinzătorilor individuali, este vorba de cifra de 360 de lei, sînt cifrele care actualmente se plătesc la înregistrarea acestor entități.

Deci proiectul își propune, dacă pot continua, proiectul își propune ca înregistrarea de stat a persoanei juridice în cadrul mecanismului ghișeului unic să constituie 1149 de lei și înregistrarea de stat a întreprinzătorului individual să constituie 364 de lei în comparație cu cifrele actuale despre care v-am pomenit mai sus.

Domnul Andrian Candu:

Doamna Spatari,

Vă rog frumos, dacă aveți la acest subiect să faceți precizări sau a doua întrebare?

Doamna Mihaela Spatari:

O precizare pentru dumneavoastră în calitate de viceministru.

Din câte înțeleg, pînă acum a existat un proiect de lege care prevedea anumite taxe și o Hotărîre de Guvern care prevedea alte taxe, iar și se plăteau acele taxe din Hotărîrea de Guvern, deci, respectiv, nu era conform legii. Atît am vrut să menționez.

Mulțumesc.

Domnul Eduard Serbenco:

Vreau să vă comunic că nu este vorba de un proiect de lege ce a existat anterior, este vorba de o Lege nr.220 care prevedea taxa de 250 de lei și adițional era Hotărârea de Guvern din 2002. Deci taxe reglementate în mod legal. Actualmente se prevede ca taxele respective să fie cumulate și să fie reglementate prin Legea nr.220, dacă acest proiect de lege va fi adoptat.

Domnul Andrian Candu:

Da. Nu mai sînt întrebări din partea doamnei Spatari.
Vă rog frumos, domnule Mocanu, poftiți.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Domnule viceministru,

Dumneavoastră propuneți ca datele din Registrul de Stat să fie publice și accesibile tuturor, ceea ce este salutar. Totodată, în articolul 34¹, dumneavoastră precizați care date urmează să fie publice, de exemplu, datele privind administratorul sau sediul urmează să fie publice și gratuite, publicate pe site-ul Camerei de Înregistrări de Stat, dar datele privind fondatorii întreprinderilor, din cîte înțeleg, urmează să fie contra cost. Care este argumentul?

Domnul Eduard Serbenco:

Dacă-mi permiteți, îl am cu mine prezent aici pe președintele Camerei Înregistrării de Stat, domnul Victor Cebotari, el o să ne precizeze aspectul dat.

Domnul Andrian Candu:

Vă rugăm frumos.
Să vedem dacă tehnicienii vor putea conecta microfonul.
Da, poftiți.

Domnul Victor Cebotari – președintele Camerei Înregistrării de Stat:

Da. Bună ziua, stimați deputați. Mulțumesc pentru întrebare.

Uitați-vă... fondatorii la noi se publică, inclusiv pe site-ul nostru, nu pe site-ul nostru, dar pe site-ul date.gov.md. Noi presupunem că pe site-ul nostru vor fi publicate și datele fondatorilor ulterior, fără codul personal și fără adresa personală. Acestea sînt date care sînt protejate de Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal și din acest considerent, noi nu putem să le publicăm. Numele, prenumele, fără patronimic.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Mocanu,
În continuare.
Vă rog frumos, dacă aveți precizare sau a doua întrebare.

Domnul Gheorghe Mocanu:

În forma actuală din lege nu presupune lucrul acesta. Deci în lege este scris foarte clar că publice vor fi doar datele privind administratorul, sediul, data înregistrării și nu apar informații privind fondatorii.

De aceea, am o întrebare: dacă acceptați sub formă de amendament ca în varianta electronică să fie publice și datele privind fondatorii fie pe site-ul Camerei Înregistrării de Stat sau furnizat în varianta electronică? Pentru că nu presupun costuri. Dacă acceptați ca autor.

Domnul Andrian Candu:

Vă rugăm frumos, în lojă, în continuare. Dacă ați putea să...

Vă mulțumim.

Domnul Victor Cebotari:

Domnule deputat,

Uitați-vă, după consultări suplimentare cu Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal noi presupunem... sau ca amendament, da, acceptăm cred că și eu presupun că pe viitor o să avem discuții, dar în orice caz cred că problema e rezolvabilă.

Domnul Eduard Serbenco:

Da, pentru lectura a doua noi vom examina ceea ce ați propus dumneavoastră.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Bine. Mulțumesc.

În cazul acesta voi susține în primă lectură proiectul.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Lipskii, vă rog frumos.

Poftiți.

Domnul Oleg Lipskii:

Mulțumesc frumos, domnule Președinte.

Întrebarea mea e următoarea. Periodic este necesar companiilor sau directorilor companiilor să prezinte certificatele care confirmă... Eu sînt aici din partea stîngă... Certificate care confirmă denumirea companiei, cine-s fondatorii, unde se află deci că există așa o companie.

În acest caz instituțiile, băncile, instituțiile de stat pot să favorizeze de situația... să primească în mod electronic ca să nu venim sau totuși trebuie să vină directorul sau reprezentantul companiei să plătească niște bani la Camera Înregistrării de Stat și să obțină datele acestea? Sau totuși instituțiile de stat și băncile pot să le obțină și să fie date oficiale pentru ele? N-o să fugărească întreprinzătorii să se ducă pentru acest certificat la Camera Înregistrării de Stat.

Domnul Eduard Serbenco:

Domnul Cebotari vă răspunde în continuare.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă mulțumim.

Poftiți, domnul Cebotari.

Domnul Victor Cebotari:

Stimate domnule deputat,

Vă mulțumesc pentru întrebare.

Situația în prezent e următoarea. Camera Înregistrării de Stat activează inclusiv în bază de contract cu toți solicitanții de informații de la Cameră și la ziua de azi avem chiar și contracte contra plată, adică și-au deschis... își deschide cineva un cont și solicită informația în format electronic, inclusiv de la Camera Înregistrării de Stat și nu este necesară prezența lui la instituția noastră, inclusiv fondatorii.

Noi pe viitor... este pe neînțelesul nostru, mai bine zis, din ce considerente băncile și alte instituții solicită pe format de hârtie. Nu este un moft al nostru, este o cerință a celor care solicită această informație. Noi sîntem și pregătim pe viitor să avem, să livrăm această informație în format electronic, inclusiv extrasele.

Dumneavoastră vă referiți la extrase.

Domnul Oleg Lipskii:

Da, da, da.

E vorba de extrase, dar dacă informația este publică atunci pentru ce să vină întreprinzătorul la Camera Înregistrării de Stat să obțină acest document dacă acesta deja e public? Asta-i întrebarea. Cred că totuși la Ministerul Justiției dacă asta este public și banca vede, de exemplu, informația aceasta pentru ce întreprinzătorul să meargă la Camera Înregistrării de Stat să plătească 63 de lei sau cât acolo, nu mai țin minte, niște bani?

Deci întrebarea... de întreținere a Camerei Înregistrării de Stat, atunci e clar. Dacă e vorba de altceva, explicați, vă rog.

Domnul Eduard Serbenco:

Nu este vorba de întreținerea Camerei Înregistrării de Stat, este vorba de faptul că actele normative respective solicită asemenea documente, asemenea extrase.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnul Lipskii,

Vă rog frumos, ultima precizare...

Domnul Oleg Lipskii:

E precizare. Totuși în perspectivă noi mergem la aceasta că în mod electronic fiecare instituție de stat sau bancă să obțină acest extras, certificat fără ca să piardă timpul omul să meargă iar la Camera Înregistrării de Stat să confirme ceea ce-i deja deschis, confirmat?

Domnul Eduard Serbenco:

Vreau să vă zic că Republica Moldova, în persoana Guvernului Republicii Moldova, și-a propus digitalizarea mai multor servicii. Acesta va fi inclusiv unul dintre aceste servicii, digitalizat. Deci pe viitor se preconizează să ajungem la această etapă.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

În continuare, domnul Boțan.

Vă rog frumos.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule viceministru,

În anexa privind... pentru înregistrarea de stat și serviciile prestate de către Camera Înregistrării de Stat la punctul II, punctul 1 se prevede îndrumarea... servicii cu plată, îndrumarea prealabilă privind formalitățile legale pentru constituirea și înregistrarea persoanei juridice și a întreprinzătorului individual.

Or, din punctul meu de vedere, prestarea acestui serviciu intră în obligațiunea Camerei Înregistrării de Stat, iar oferirea unei informații nu ar trebui făcută în acest sens contra cost.

Prin analogie, dacă am merge la o primărie să solicităm informația cum obținem un certificat de la această primărie, aceasta nu înseamnă că primăria ne-ar solicita o taxă pentru oferirea acestei informații.

Vă propun pentru lectura a doua să excludeți acest punct. În calitate de amendament, e propunerea.

Domnul Eduard Serbenco:

Vă mulțumesc foarte frumos pentru întrebare.

Noi o să analizăm acest aspect. Vreau să vă zic că ceea ce este divizat aici este vorba despre consilierea pe care o exercită Camera Înregistrării de Stat în raport cu solicitantul. Deci este un serviciu adițional și din acest considerent s-a stabilit că el va fi efectuat contra plată.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Boțan,

Vă rog frumos, precizare dacă aveți.

Domnul Roman Boțan:

Precizare. Aici este scris: îndrumarea prealabilă privind formalitățile legale. Deci omul vine să înregistreze o întreprindere, el este informat. Pentru asta el trebuie să plătească o taxă de 193 de lei. Mi se pare necorect.

Domnul Eduard Serbenco:

Vă mulțumesc foarte frumos pentru întrebare.
Analizăm.

Domnul Roman Boțan:

Vă rog să luați în calitate de amendament.
Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Da, în comisie o să rugăm frumos să se examineze și acest subiect.
În continuare, doamna Greceanîi, vă rog frumos.
Poftiți.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Mulțumesc, domnule Președinte.
Domnule viceministru,

Spuneți-mi, vă rog, cred că e necesar să facem o ordine unică pentru toți. De ce să avem două opțiuni în ghișeul unic și în afara ghișeului unic? Poate noi să stabilim pe termene. Acei care vor mai urgent să obțină certificatul respectiv, să stabilim o cotă și pentru acei care în termenele stabilite de legislație să fie altă cotă, dar pe toți să-i trecem prin ghișeul unic. Să terminăm cu rîndurile acestea și cu umblatul la diferite instanțe de către agenții economici și persoanele fizice. Poate examinăm așa opțiune?

Domnul Eduard Serbenco:

Dacă îmi permiteți, doamnă deputat, am să-l rog pe domnul Cebotari să vă răspundă la această întrebare.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, domnul Cebotari.
Poftiți.

Domnul Victor Cebotari:

Doamnă deputat,
Mulțumesc pentru întrebare.

Uitați-vă, Legea nr.161 prevede ca opțiune și perfectarea actelor în afara ghișeului unic. Dacă să intervenim, în principiu, știu... se poate, dar, știți, sînt o categorie de persoane care pot să-și perfecteze actele de sine stătător și vin la noi și o să fie taxați cu altă sumă. Noi nu insistăm, dar...

Domnul Eduard Serbenco:

Da, este aceeași poziție.

Domnul Andrian Candu:

Doamna Greceanî,

Vă rog frumos.

Poftiți.

Doamna Zinaida Greceanî:

Eu aş propune în comisie pentru lectura a doua să examinăm această opțiune, fiindcă asta ar fi ordine. Dacă e Legea nr.161, haideți s-o modificăm, că modificăm noi aici în Parlament, nu altcineva.

Domnul Andrian Candu:

Da, într-adevăr, în lectura a doua vă rugăm să examinați în comisie și acest subiect.

În continuare, domnul Lucinschi.

Vă rugăm frumos.

Domnul Chiril Lucinschi:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule viceministru,

Eu am o întrebare. Spuneți-mi, vă rog, dar care este formula pentru taxe, adică cum se constituie, cum se formează aceste taxe, în baza la care formulă? Adică aveți vreo formulă, în baza la ce?

... noi vorbim despre majorare, micșorare ș.a.m.d., dar pînă la urmă care este formula de formare a taxelor?

Domnul Eduard Serbenco:

Vă mulțumesc foarte frumos pentru întrebare.

Vreau să vă zic că aceste sume nu s-au luat în mod întâmplător, există o metodologie de calcul în acest sens. A fost o companie de audit care a examinat activitatea camerei și serviciile, costul serviciilor prestate și s-a ajuns la această sumă.

Dacă îmi permiteți, o să-i permitem domnului Cebotari să ne adauge ceva ca fiind în cunoștință de cauză, dacă ceva adițional are dumnealui de spus.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rugăm, într-adevăr, adițional de informat plenul.

Poftiți.

Domnul Victor Cebotari:

Suplimentar nimic, dar a fost... Compania „Moldauditing” care a efectuat o analiză a activității Camerei Înregistrării de Stat, inclusiv implicarea factorului uman și toate cheltuielile Camerei Înregistrării de Stat și s-a ajuns la...

Sînt calcule, este metodologia, este... adică ea este anexă la lege, dar nu o aveți dumneavoastră cred că, dar putem s-o prezentăm.

Domnul Andrian Candu:

Da. Domnule Lucinschi,
Vă rugăm frumos, precizare.

Domnul Chiril Lucinschi:

Ar fi bine să avem această informație. Dar am și a doua întrebare. Noi tot timpul vorbim despre modernizarea Moldovei, să ajustăm serviciile noastre la cele internaționale, la cele exemple bune internaționale. Iată noi, în timp de 5 ani am mai implementat un proiect, se numește „e-guvernare”. Am cheltuit aproape jumătate de miliard de lei. Eu nu înțeleg de ce în alte țări se poate de deschis companii prin intermediul acestui serviciu, dar pînă acum noi nu avem acest serviciu lansat în Republica Moldova, deși am cheltuit bani, acest proiect este în desfășurare.

Cînd, totuși, putem să așteptăm ca acest serviciu să fie oferit anume prin intermediul platformei „e-guvernare”? Cu atît mai mult, eu din cîte știu, „e-guvernare” s-a propus anume pentru a elimina factorul birocratic și factorul corupțional. De aceea ce urmează să faceți ca să apropiați acest serviciu către cetățeni prin intermediul platformei „e-guvernare”? Spuneți-mi, vă rog.

Domnul Eduard Serbenco:

Vreau să vă zic că eu întru totul sînt de acord cu ceea ce ați spus dumneavoastră, sînt părtașul ideii și propunerii dumneavoastră. Vreau să vă zic că primii pași sînt făcuți deja. În proiectul care se propune se prevede că va fi circulația electronică a anumitor documente, a anumitor date. Deci este o etapă în acest proces, dar vreau să vă zic că o să ajungem la aceasta, nu vă pot da un termen exact, dar cu siguranță, noi vom ajunge la această etapă. Nu cred că este vorba de o perioadă... de o altă perioadă de 5 ani de zile, este vorba de o perioadă mai scurtă.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Lucinschi,
Vă rog frumos, ultima precizare.

Domnul Chiril Lucinschi:

Da, dar ar fi bine să cunoaștem un pic mai concret, de ce, de exemplu, pînă acuma n-ați reușit să veniți cu un proiect de lege și să ne prezentați că acest serviciu parțial sau, de exemplu, să aibă și această posibilitate pentru oameni, să iasă prin intermediul acestei platforme, să-și înregistreze companii, să primească toate datele necesare pentru acest... da, contra bani, nici o problemă, serviciile pot fi prestate și la distanță.

Dar eu chiar nu înțeleg de ce noi tergiversăm acest proces. Din ce cauză nu merge, nu putem să mișcăm carul din loc? Vă rog foarte mult, dacă aveți informație suplimentară, domnul Cebotari, eu văd că are, poate să intervină.

Domnul Eduard Serbenco:

Da, domnul Cebotari,
Vă rugăm.

Domnul Victor Cebotari:

Da. Domnule deputat,
Sîntem la etapa de proiect, dar ca să cunoașteți, noi sîntem la autogestiune, Camera Înregistrării de Stat este la autogestiune și nu beneficiază de investiții, de granturi... și din sursele proprii, practic, nu este posibil, dar sîntem la o etapă destul de avansată pe viitor de a acorda servicii online.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.
În continuare, dacă mai sînt alte întrebări?
Doamna Palihovici,
Vă rog frumos, poftiți.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule ministru,
În proiectul de lege veniți cu o modificare la articolul 1 unde dați noțiunea de „ghișeu unic”. Eu știu că noțiunea de „ghișeu unic” este definită și în Legea nr.161 privind implementarea ghișeului unic în desfășurarea activității de întreprinzător. Vreau să-mi faceți o concretizare, dacă nu vom avea conflict de noțiune în legislație cînd avem două legi care definesc aceeași noțiune, dar diferit. Fiindcă în varianta pe care o propuneți dumneavoastră acum prin acest proiect este o formulare a ghișeului unic, în lege avem o altă formulare.

Cea care vine acum în proiect mi se pare una mai complexă, comprehensivă. În acest caz, dacă aceasta ar fi luată de bază, ar fi trebuit să veniți și cu o propunere de modificare a Legii nr.161. Sau ați avut altă intenție? Aici vreau pentru a evita o reproducere care este interzisă de Legea nr.780 privind actele legislative. Legea nr.780 spune că dacă este într-o lege definită o noțiune, în următoarea lege se face trimitere la ea, dar nu se repetă.

Domnul Eduard Serbenco:

Doamnă vicepreședinte,
Vă mulțumesc foarte frumos pentru întrebare.

Într-adevăr, definiția noțiunii de „ghișeu unic” este în Legea nr.161. În afară de nr.161, aceeași noțiune mai este definită și în Legea nr.160, care ambele au fost adoptate în aceeași zi, 22 iulie, pare-mi-se, 2007.

În ceea ce privește proiectul supus astăzi atenției Parlamentului, ca definiție a „ghișeului unic”, din cîte am înțeles de la specialiștii noștri, definiția noțiunii de „ghișeu unic” din proiectul actual este o definiție mai aplicativă, în sensul că una mai concretă care ia în calcul specificul activității Camerei Înregistrării de Stat, și anume specificul tehnic al înregistrării întreprinderilor întreprinzătorilor individuali. Acesta este răspunsul meu.

Dar vreau să vă zic că noi vom analiza pentru lectura a doua acest aspect. Mie tot îmi stîrnesc careva întrebări această definiție.

Dacă domnul Cebotari vrea să ne spună ceva adițional la ceea ce-am zis, îl rugăm frumos.

Domnul Andrian Candu:

Nu cred că mai vrea să spună domnul Cebotari nimic.

În continuare, doamna Palihovici.

Aveți o precizare?

Doamna Liliana Palihovici:

Da. Este o precizare, fiindcă dacă citim noțiunea „ghișeului unic” în contextul Legii nr.161, atunci este scris clar că este un mecanism care permite părților implicate în activitatea de afaceri să acorde informații și documente standardizate printr-un punct de recepționare, astfel fiind îndeplinite toate cerințele legislației privind reglementarea activității de întreprinzător.

În opțiunea dumneavoastră ați mers mai departe cu detalierea. Deci, eu cred că comisia ar putea să vină și cu un amendament sau, în același timp, să fie înregistrată o inițiativă legislativă, deoarece Guvernul acum nu poate veni cu proiecte de legi noi în Parlament, să fie înregistrată o inițiativă care modifică și acea noțiune în Legea nr.161. Fiindcă într-un proces de litigiu, aceasta ar putea aduce prejudicii solicitantului de serviciu.

Domnul Eduard Serbenco:

Vă mulțumesc frumos.

Noi vom analiza acest aspect. El urmează, cu siguranță, să fie analizat, deoarece se impune.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, vă rugăm, domnule Răducan.

Poftiți.

Domnul Marcel Răducan:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Într-adevăr, proiectul este un proiect destul de interesant, luînd în calcul că s-a discutat atît de mult și prezintă atîta interes, pentru lectura a doua deputații au mult de lucru. Eu propun invocarea, din numele fracțiunii, a articolului 108, domnule Președinte.

Domnul Andrian Candu:

Este propunerea de a invoca articolul 108 și încheierea dezbaterilor la acest subiect. Întreg plenul Parlamentului să se exprime prin vot privind încheierea dezbaterilor pe raportul, cer scuze, pe proiectul de lege.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Majoritatea celor din sală au votat pentru încheierea dezbaterilor.
Și în continuare, vă mulțumim mult, domnul Serbenco. Succese în activitate.

Domnul Eduard Serbenco:

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Îl invităm la tribuna principală pe domnul Creangă, președinte al Comisiei economie, buget și finanțe, să ne prezinte raportul comisiei.

Poftiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat plen,

Comisia economie, buget și finanțe, în conformitate cu prevederile Regulamentului Parlamentului referitor la atribuțiile comisiilor permanente, a examinat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative și informează despre următoarele.

Proiectul în cauză este înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova și prevede modificări la Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali și la Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Scopul proiectului este de a perfecționa mecanismul de înregistrare de stat a activităților de antreprenariat prin eficientizarea activității ghișeului unic la înregistrarea și stabilirea prin lege a tarifelor pentru înregistrarea de stat și serviciile prestate de către Întreprinderea de Stat „Camera Înregistrării de Stat”.

Proiectul va avea un impact pozitiv asupra dezvoltării antreprenoriatului drept urmare a: reducerii termenului de înregistrare la Camera Înregistrării de Stat de la 5 zile la 24 de ore; obligării Camerei Înregistrării de Stat de a organiza procesul de luare la evidență fiscală, statistică, medicală și socială a întreprinderilor noi înregistrate prin schimbul electronic de informații între organele respective; stabilirii expres prin lege a tarifelor la serviciile acordate de Camera Înregistrării de Stat prin ce se vor realiza cerințele stabilite prin legislația privind reglementarea activității de întreprinzător; asigurării accesului public la informația din Registrul de stat privind denumirea întreprinderilor, forma juridică de organizare, numărul de identificare de stat, data înregistrării etc.; responsabilizării registratorilor prin prevederi de reglementare a evaluării activității de serviciu și conduită a acestora.

Cu referire la tarife, comisia menționează că potrivit variantei actuale a articolului 4 din Legea nr.220, înregistrarea de stat a persoanelor juridice, filialelor și reprezentanților acestora și a întreprinzătorilor individuali, precum și a modificărilor în actele de constituire și în datele înscrise în Registrul de stat se efectuează contra unei sume de 250 de lei pentru persoanele juridice și 54 de lei pentru întreprinzătorii individuali. Acest tarif a fost stabilit în anul 2007.

Alte servicii din domeniul înregistrării de stat se efectuează contra unei sume ale cărui quantum și mod de achitare a fost stabilit prin Hotărârea Guvernului

nr.926 din 12 iulie 2002. Astfel, se constată necesitatea de a ajusta tarifele la costurile și cheltuielile actuale. Tariful propus de autor pentru înregistrarea persoanelor juridice prin intermediul ghișeului unic care include tot complexul de servicii este în mărime de 1149 de lei, iar în afara ghișeului este de 796 de lei. Iar întreprinzătorii individuali – de 364 de lei.

Tarifele noi au fost elaborate de o companie de audit conform unei metodologii special elaborate în aceste scopuri, în baza datelor anului 2014.

Tariful pentru înregistrarea persoanelor juridice prin intermediul ghișeului unic de 1149 include 10 servicii, printre care vreau să menționez doar câteva: înregistrarea de stat propriu-zisă, servicii de consultanță, verificarea denumirii, rezervarea denumirii, obținerea informației... lipsa datoriei la bugetul public național și altele.

Totodată, Comisia economie, buget și finanțe consideră oportun ca pentru lectura a doua să fie revizuite reglementările ce țin de completarea și modificarea Legii nr.220, articolul I din proiect în partea ce se referă la concretizarea noțiunii de „ghișeu unic”, utilizarea univocă pe tot parcursul legii a noțiunilor de același sens, specificarea clară a modului de înregistrare a întreprinzătorilor individuali prin intermediul ghișeului unic, concretizarea serviciilor care vor fi acordate în regim de urgență, publicarea informației din documentele de înregistrare.

Comisiile permanente ale Parlamentului au prezentat avize pozitive, cu excepția Comisiei drepturile omului și relații interetnice.

Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului a avizat proiectul cu unele observații și propuneri de ordin tehnico-legislativ, care vor fi luate în considerare pentru lectura a doua.

Urmare a examinării proiectului de lege, Comisia economie, buget și finanțe propune Parlamentului proiectul de lege spre examinare și aprobare în primă lectură.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim, domnule președinte.

În continuare, domnul Deliu.

Vă rog frumos, întrebări în adresa comisiei pe marginea raportului acesteia.

Domnul Tudor Deliu:

Da. Mulțumesc.

De fapt, nu este o întrebare, este o propunere la întrebarea care a fost adresată de doamna Palihovici cu referire la ambiguitatea denumirii de „ghișeu unic”.

Poate pentru a evita, și mă adresez domnului președinte, fiindcă tehnica legislativă permite acest lucru, de scris ghișeu... „în sensul prezentei legi, ghișeu unic” și următoarea după text, ca să evităm, fiindcă se permite aceasta în tehnica legislativă.

Ce părere aveți?

Domnul Ștefan Creangă:

Cu siguranță, se poate de făcut această concretizare, dar vreau să menționez că acest subiect urmează să-l coordonăm inclusiv cu Ministerul Economiei, deoarece la tot ceea ce înseamnă activitate de întreprinzător urmează să se expună și Ministerul Economiei.

Cu siguranță, vom examina.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Dacă nu mai sînt întrebări în adresa comisiei, vă mulțumim, domnule președinte Creangă.

Succese în continuare.

Voi supune votului pentru aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, nr.6 de pe ordinea de zi, cu nr.436 număr de înregistrare din 3 noiembrie 2015.

Cine este pentru aprobarea acestuia în primă lectură, vă rog frumos să vă expuneți prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

În unanimitatea celor prezenți astăzi în plen, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost votat în primă lectură.

Și rugăm comisia să pregătească proiectul pentru lectura a doua. Nr.436 din 3 noiembrie 2015.

Cam ne apropiem de pauză. Iată de ce, potrivit Regulamentului, aș vrea să declar pauza de masă, revenind la ora 14.00.

Vă mulțumesc foarte mult.

Succese și poftă bună!

P A U Z Ă

*

* * *

D U P Ă P A U Z Ă

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,

Continuăm ședința. Rog numărătorii să anunțe prezența pe sectoare.

(Rumoare în sală.)

Sectorul nr.1, vă rog.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 15.

Doamna Liliana Palihovici:

Sectorul nr.2?

Sectorul nr.2, vă rog.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 22.

Doamna Liliana Palihovici:

– 22.

Sectorul nr.3? Cine anunță?

Mihaela, vă rog. Doamna Spatari.

Doamna Mihaela Spatari:

–15...16.

Doamna Liliana Palihovici:

53 de deputați în sală. Avem cvorum, continuăm ședința.

Stimați colegi,

Următorul proiect în ordinea de zi este proiectul înregistrat cu nr.475 din 19 noiembrie 2015, inițiativa unui grup de deputați. Proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr.130 din 8 iunie 2012 privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă.

Vă rog, domnule Untila, prezentați proiectul.

Domnul Veaceslav Untila:

Stimați colegi,

În momentul în care a fost pus... posibilitatea de a introduce în ordinea de zi, noi deja am discutat niște lucruri pe acest proiect. Înseamnă că în momentul în care acest proiect a intrat în vigoare, în jur de 60 de mii de cetățeni ai Republicii Moldova sînt posesori de arme, o parte din ei n-au izbutit în termenele stabilite de lege să-și reînregistreze armele și după datele care le avem azi, în jur de 20 de mii de cetățeni nu au izbutit să facă acest lucru. Totodată, acești cetățeni au permis de portarmă valabil.

Din aceste...reieșind din aceste idei, eu cred că se încalcă astăzi grav dreptul cetățeanului la portarmă din motiv că noi, cel care a modificat legea sau cine a fost responsabil de chestia asta, n-a făcut tot necesarul pentru ca acest număr de cetățeni să izbutească să-și perfecteze actele.

Noi am propus un proiect de lege unde am vrut să modificăm legea actuală și să propunem să extindem termenul încă pentru 2 ani de zile. În momentul examinării acestui proiect în cadrul comisiei, am ajuns la concluzia împreună cu Direcția generală juridică că nu este juridic acest lucru din motiv că această lege deja și-a făcut efectul ei. Și în acest caz, noi astăzi venim cu o propunere, următoarea.

Luînd în considerare că prevederile Legii nr.130 din 8 iunie 2012 propuse a fi modificate s-au produs deja efectele juridice și persoanele care au pierdut dreptul de deținere, port și de folosire a armelor și munițiilor cu destinație civilă nu mai pot fi respinse în aceste drepturi prin tardiva substituire a termenului expirat

propunerea excluderii din alineatul (4) articolul 72 cu sintagma „pentru eliberarea documentelor corespunzătoare” și modificarea alineatului (5) din articolul 72 expunându-l în redacție nouă.

Și care ar fi această redacție: „Permisele de arme eliberate pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi se consideră valabile pînă la expirarea termenului lor de valabilitate. Persoanele care nu se vor conforma prevederilor prezentei legi pînă la expirarea termenului de valabilitate a permisului de arme pierd dreptul de deținere, port și de folosire a armelor și munițiilor”. În acest fel, noi dăm posibilitatea tuturor cetățenilor care au astăzi permise valabile să aibă dreptul de portarmă pînă la expirarea acestor termene.

În calitate mea de coautor, raportul l-am finalizat.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă mulțumesc.

Acum runda de întrebări-răspunsuri.

Domnul Sîrbu,

Vă rog, întrebare.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, doamnă președinte.

Stimate domnule raportor,

Cred că este un proiect benefic. Evident că această reînregistrare a armelor este condiționată de verificarea tuturor condițiilor de păstrare, de port al acestor arme, statutul persoanelor ș.a.m.d. Dar, din cîte cunoaștem, conform noii legi, organele afacerilor interne oricum au și obligația regulat să verifice toate condițiile de păstrare, de port al armelor, condițiile și statutul persoanei. De aceea, într-adevăr, este o problemă cu aceste acte care urmează obligatoriu a fi schimbate.

Poate noi să mergem mai departe și acele persoane care prima dată depun documentele, evident, vor primi aceste documente, acele persoane care vor să opereze careva modificări, de asemenea. Dar acele persoane care deja au permis, să nu existe această obligativitate de a le preschimba. Așa cum avem noi, de exemplu, cu permisul de conducere sau alte documente care dacă pe termenul de valabilitate rămîn valabile și doar după expirarea termenului de valabilitate, urmează să le preschimbe conform noilor condiții.

Poate ar fi corect ca toate permisele care sînt valabile, rămîn valabile pînă la expirare și, ulterior, vor schimba. Poate pentru lectura a doua să venim cu un astfel de amendament.

Vă mulțumesc.

Domnul Veaceslav Untila:

Domnul Sergiu,

Vreau să vă spun că exact aceasta am propus și noi acum. Exact aceasta noi am discutat în cadrul comisiei. În cadrul comisiei alte propuneri n-au fost, de aceea comisia unanim a susținut această idee. Și vreau să vă mai spun încă un lucru că legea prevede cum se păstrează aceste arme, posesorul armelor cînd trebuie să

prezintă certificatele necesare de starea sănătății, aceasta rămâne în vigoare, dar rămân în vigoare și permisele cetățenilor care n-au izbutit să le reînregistreze.

Și în afară de asta, îmi pare că domnul Voronin a întrebat, a avut o întrebare... cât de eficientă sau cine vrea să facă chestiile acestea. Noi o să facem audieri în comisia parlamentară, o să vedem ce-i cu site-ul acesta, unde stau înregistrate armele și posibil că o să... după aceste audieri în comisie, o să mai venim o dată cu modificarea acestei legi. Totuși, nici nouă nu ni-i clar care a fost necesitatea.

Fiindcă eu sînt unul dintre posesorii de arme, eu acum un an de zile mi-am schimbat toate documentele și acuma sînt nevoit să le schimb iară. Care a fost necesitatea, dacă am plastic, frumos pînă în 2022, dacă nu greșesc, dreptul de portarmă și le-am schimbat încă o dată. Și acestea care le-am schimbat, îs niște chestii temporare, care trebuie să le mai schimb o dată.

Au fost făcute niște incomodități. Și pînă la urmă, cetățenii nu trebuie să sufere, de aceea și noi am venit cu acest proiect de lege, cu această inițiativă. Și dacă, stimați deputați, dumneavoastră n-o să aveți nimic împotriva, eu aș propune să adoptăm în prima și a doua lectură acest proiect de lege, fiindcă vă spun că alte propuneri de la deputați nu au venit.

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Sîrbu,

Mai aveți o întrebare? Nu?

Următorul este domnul Reidman.

Domnul Oleg Reidman:

Da, mersi.

Domnule autor,

Dar ce-i cu persoanele care au permisiune fără termen?

Domnul Veaceslav Untila:

Oricum, eu nu întîmplător, nu întîmplător domnului Sîrbu i-am spus: știți cine-s persoanele acestea? Acestea sînt persoanele care au fost decorate cu arme.

Domnul Oleg Reidman:

Cer scuze. Nu numai.

Domnul Veaceslav Untila:

Marea majoritate.

Domnul Oleg Reidman:

Asta-i altă treabă.

Domnul Veaceslav Untila:

Și unii înalți demnitari de stat, hai să zic eu, care au primit aceste arme sau le-au colecționat. Înseamnă că oricum n-ar fi, legea prevede că, o dată la 5 ani, deținătorul armei trebuie să se ducă la Costiujeni și să vină cu certificatul necesar. Una.

Domnul Oleg Reidman:

Или к себе приглашать. (*Rîde.*) По скорой.

Domnul Veaceslav Untila:

Doi. Sectoristul trebuie să meargă o dată la termenul stabilit să controleze cum se păstrează aceste arme. Deținătorul trebuie să aibă condiții necesare: seif, ladă de metal, pentru a păstra aceste arme. Nu se schimbă absolut nimic, arma este la evidență, arma a trecut prin expertiza la tragere, la balistică și este înregistrată în numărul armelor și vreau să vă spun din experiență că, practic, cu armele care sînt înregistrate, crime în Republica Moldova se săvîrșesc foarte, foarte rar.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Reidman.

Domnul Oleg Reidman:

(*Rîde.*) Я очень рад что они не участвуют, это оружие не участвует или участвует очень редко в преступлениях. Людям что делать? У них есть permis, permis fără termen.

Domnul Veaceslav Untila:

На здоровье.

Domnul Oleg Reidman:

Какие акции он должен предпринять сейчас?

Domnul Veaceslav Untila:

Раз в 5 лет не забыть принести справку о здоровье, состоянии здоровья.

Domnul Oleg Reidman:

ОК, ОК. Ладно.

Domnul Veaceslav Untila:

Doctorul zice că e cam puțin, ОК. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Următorul deputat care are...

Domnul Veaceslav Untila:

Este legea, ea prevede tot. Sectoristul...

Doamna Liliana Palihovici:

Următorul deputat care are întrebări este domnul Creangă.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc.

Stimate domnule președinte,

Eu vreau ca să fie claritate pentru a putea vota asupra acestui proiect de lege. Să înțeleg exact, vor fi permise de arme, de portarme pe termen determinat eliberate, valabilitatea și vor fi permise, după modificarea legii, cu perioadă nedeterminată sau valabil pînă la sfîrșitul vieții? Prima întrebare.

Domnul Veaceslav Untila:

Nu, invers, înseamnă că sînt acum permisiuni de portarmă pe diferite termene, printre aceste permisiuni și sînt fără termen. Și sînt acestea care au fost schimbate, care au purtător electronic și niște chestii, un cip ceva în ele, care tot au o perioadă nedeterminată, dar, iarăși, o dată la 5 ani de zile ea trebuie să fie autentificată din nou prin certificatele care trebuie să le prezinte.

În cazul nostru, cînd adoptăm acest proiect de lege, toate certificatele la dreptul de portarmă, care sînt valabile astăzi, ele rămîn valabile și vor fi schimbate doar în momentul cînd le va expira termenul. Cînd o să expire termenul ... Exact cum a fost și cu numerele de înmatriculare, cu alte chestii. O să meargă la Poliție, o să le perfecteze documente din nou și o să aibă un alt termen sau poate să fie fără termen, dar pentru a executa legea în vigoare.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Creangă,

A doua întrebare, vă rog.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc.

În contextul primei întrebări, nu considerați dumneavoastră sau dacă ați examinat la comisie, dacă aceste norme nu sînt discriminatorii? Mă refer la termenele pe perioadă determinată și nedeterminată, fiind posesori cu aceleași drepturi și obligații de armă și portarmă?

Domnul Veaceslav Untila:

Nu discriminează, fiindcă sînt mai multe categorii de persoane care au drept la portarmă, este legea care prevede dreptul la portarmă pensionarilor organelor de drept, care, în mod obligatoriu această chestie au și iarăși se reglementează păstrarea și cînd prezintă ei certificatele de sănătate.

Sînt persoane care la început prima dată își procură armă, au un termen limitat. Legea care e în vigoare acum prevede aceste lucruri, discriminare nu există. Discriminare a fost mai mult cînd impui oamenii de două – trei ori într-un an de zile să-și schimbe această legitimație.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Creangă,
Aveți comentariu careva?

Domnul Ștefan Creangă:

Da, sigur că era important să menționăm acest lucru, deoarece majoritatea, dumneavoastră ați menționat, 70 la sută deja s-au conformat normei legale. Și aici este important ca oamenii să înțeleagă exact că dacă se votează nu se încalcă drepturile lor că și-au perfectat în coraport cu ceilalți care încă nu au reușit.

Vă mulțumesc.

Domnul Veaceslav Untila:

Da. Vă mulțumesc și eu.

Oricum într-o perioadă nedeterminată toți cetățenii Republicii Moldova care au dreptul de portarmă vor ajunge la acest lucru, dar cineva ajunge într-un an – doi – trei – cinci, în funcție de valabilitatea documentelor care sînt acum la mîină la dînșii.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Porcescu.

Domnul Petru Porcescu:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Domnule Untila,

Cred eu că proiectul care l-ați înaintat dumneavoastră e pentru aceea ca oarecare erori să le eliminăm, fie o parte din populație au rămas dezamăgiți și cred eu că chiar și se uită cu niște ochi nu prea pozitivi la cei ce au privim documentele.

Dar este și o întrebare la dumneavoastră. Noi am vorbit de persoanele la care nu a expirat termenul la portarmă, dar ce facem cu persoanele la care a expirat termenul Ministerul Afacerilor Interne nu le-a dat nici un document, din motivul că n-au fost materiale... materie primă n-a fost, ce facem cu persoanele date?

Vă mulțumesc.

Domnul Veaceslav Untila:

Oricum persoanele care s-au adresat la Ministerul Afacerilor Interne ele sînt luate la evidență, ei cunosc, au lista, ei le dau niște legitimații temporare de carton, adică oricum ei hotărăsc întrebarea aceasta. Eu nu cred că aceste persoane o să aibă probleme cu sectoristul. Uitați-vă acum altceva este, au probleme persoanele care n-au izbutit să meargă și să primească documente de tip nou, aceștia au probleme acum.

Domnul Petru Porcescu:

Domnule președinte,

Cred eu că noi ar trebui să pregătim niște documente, anume Ministerul Afacerilor Interne trebuie să dea acele permisiuni temporare. În caz contrar, noi o să avem probleme.

Domnul Veaceslav Untila:

OK. Dar cred că nu sînt probleme. Eu m-am interesat, eu cunosc cum stau lucrurile la acest capitol. Sînt probleme cu cetățenii Republicii Moldova care au acte în vigoare și care acum sectoristul are pretenții față de ei că n-au reînregistrat acest drept de portarmă. Aceștia au probleme. Cei care le-a ieșit termenul trebuiau să aibă grijă de la început, că are nevoie să strîngă 5 – 7 certificate pentru asta și să-și prelungească termenul.

Doamna Liliana Palihovici:

Următorul deputat – domnul Dudnic.

Domnul Corneliu Dudnic:

Domnule președinte,

Вот такой вопрос вам, исходя из процедуры, люди у которых не просрочены были разрешения на ношение оружия, тем не менее они обязаны по новой проходить все кабинеты медиков для того чтобы получить справки. Не считаете ли вы это излишней бюрократией? Нельзя ли это прописать каким-то образом в вашем законопроекте?

Mulțumesc.

Domnul Veaceslav Untila:

Da. Vă mulțumesc.

Legiuitorul atunci cînd a adoptat Legea cu privire la arme, acolo este prevăzut cînd se face chestia asta. Și indiferent de necesitatea de a schimba cu Ministerul Afacerilor Interne sau nu schimbă, o dată la o anumită dată el trebuie să prezinte niște certificate. După cum legea prevede, certificatele de stare a sănătății trebuie să fie prezentate o dată la 5 ani.

Dacă în cazul de față este un cetățean care nu și-a perfectat documente noi, dar le-a avut cu 3 ani în urmă, el peste 2 ani de zile oricum trebuie să vină cu certificatul de sănătate. Adică noi nu încalcăm nici un drept la nimeni, tot rămîne în vigoare, dar în termenele stabilite de lege, legea în vigoare, Legea cu privire la arme.

Domnul Corneliu Dudnic:

Dacă v-am înțeles corect, peste 2 ani trebuia să vină, dacă mai are 2 ani de valabilitate, dar nu astăzi?

Domnul Veaceslav Untila:

Hai să spun așa, o dată la 5 ani se prezintă certificatul de sănătate. Aici este dosarul fiecărui cetățean și este sectoristul care trebuie să aibă grijă de chestia asta. Dacă au trecut 5 ani de zile și el n-a prezentat certificatul, el trebuie să-l caute, să-l găsească, unde este? Ce-i cu certificatul? Și de multe ori armele trebuie să fie ridicate și depozitate la depozitele Ministerului Afacerilor Interne.

Doamna Liliana Palihovici:

Mai aveți vreo întrebare, domnul Dudnic?

Domnul Corneliu Dudnic:

O precizare.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă rog.

Domnul Corneliu Dudnic:

Ori dumneavoastră nu sînteți informat bine, ori eu. Din cîte eu cunosc, toată lumea este obligată să aducă certificate medicale în cazul dat, nu contează mai este valabil 2 ani sau 2 zile, din cîte cunosc eu.

Vă mulțumesc.

Domnul Veaceslav Untila:

Păi, bine, este ... nu toți cetățenii Republicii Moldova trebuie să prezinte în 2000 și apoi în 2005, în funcție cînd ai primit legitimația. Ai primit la o dată, peste 5 ani de zile trebuie să te prezinți. Ea nu se ia în calcul acum cu schimbarea la toată legislația asta. Adică, poți să-ți perfectezi acte noi și să nu vii cu documente, cu certificatul de sănătate, și poți peste 2 ani de zile se perfectezi și să fie necesară.

Doamna Liliana Palihovici:

Nu, alta era ideea, domnule Untila. Domnul Dudnic are în vedere că cel care vine să-și schimbe astăzi legitimația mai are certificatul medical valabil încă 2 ani, dar el este impus să aducă un certificat nou care să confirme pentru 5 ani. Așa este ideea, domnule Dudnic? Da.

Domnul Veaceslav Untila:

Nu, nu. Cred că nu. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Dudnic se referă la certificatul medical care mai are încă un termen.

Domnul Veaceslav Untila:

Haideți să vă zic o chestie. Se prezintă o dată la 5 ani certificatul medical indiferent ce se întîmplă în Republica Moldova, iarnă, vară, ninge, plouă, au trecut 5 ani, trebuie să vină cu certificatul. (*Rumoare în sală.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Sîrbu,

Vă rog.

Domnul Serghei Sîrbu:

Dacă îmi permiteți, doamnă Președinte,

Mi-am adus aminte de încă un moment foarte important.

Stimate domnule raportor,

Din data de 20 octombrie, atunci când a expirat acel termen și pînă în ziua de astăzi, dacă cunoașteți că există careva procese contravenționale intentate în privința persoanelor care nu și-au perfectat aceste acte? Și dacă există astfel de cazuri, poate este cazul la „Dispoziții finale și tranzitorii” să venim cu o propunere, ca să nu avem situația când unele persoane au fost sancționate și noi ulterior modificăm legea, ca toate procesele contravenționale sau acele acțiuni care au fost intentate față de persoanele care nu respectă se clasează din momentul intrării în vigoare. Așa o propunere, ca să fie toți egali în fața legii.

Vă mulțumesc.

Domnul Veaceslav Untila:

Da. Vă mulțumesc.

Este foarte important ce ați spus dumneavoastră, eu accept acest lucru. Dar vreau să vă spun că chiar îndată, cu cîteva zile înainte de a expira legea, noi am avut discuții cu conducerea Ministerului Afacerilor Interne, i-am informat despre acest proiect de lege care a fost înaintat de către un grup de deputați și a fost o rugăminte ca să nu se grăbească să se facă aceste lucruri, fiindcă este un număr impunător, un număr mare de cetățeni care n-au izbutit. Cu atît mai mult că se găsesc vinovați și ei pentru acel proces de informare a populației că trebuie să facă aceste lucruri, pe de-o parte.

Pe de altă parte, ei au fost capabili să ducă acest lucru din ..., n-au avut forțele și instrumentele necesare. De aceea, eu cred că noi am putea să venim cu ideea asta, că dacă cineva i s-a ridicat arma sau a fost... venit un proces-verbal sau ceva ca să fie liber de răspundere.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Alte întrebări nu sînt.

Vă rog să prezentați raportul comisiei, domnule Untila.

Domnul Veaceslav Untila:

În continuarea celor expuse, comisia propune plenului Parlamentului examinarea și adoptarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr.130 din 8 iunie 2012 privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă în primă lectură și a doua lectură ca lectură finală.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Dacă este propunerea și pentru lectura a doua, va trebui să citiți textul final înainte de a fi supus votului.

Vă mulțumesc.

Întrebări în adresa comisiei nu sînt.

Domnule Untila,

Rămîneți aici pentru a citi textul și în lectura a doua, dacă vor accepta fracțiunile.

Stimați colegi,

Supun votului în primă lectură aprobarea proiectului de Lege nr.475 pentru modificarea Legii nr.130 din 8 iunie 2012 privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă. Cine este pentru, vă rog votați.

Cu majoritatea voturilor, proiectul nr.475 a fost votat în primă lectură.

A fost propunerea comisiei de a supune votului acest proiect și în lectura a doua. Propunerile fracțiunilor.

Domnul Veaceslav Untila:

Se modifică alineatul (5) din articolul 72. Permisele de arme, eliberate pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi, se consideră valabile pînă la expirarea termenului lor de valabilitate. Persoanele care nu se vor conforma prevederilor prezentei legi pînă la expirarea termenului de valabilitate a permisului de armă pierd dreptul de deținere port și de folosire a armelor și munițiilor.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Textul este clar pentru toată lumea? Obiecții din partea fracțiunilor sînt pentru lectura a doua? Nu sînt.

Dacă nu sînt obiecții, supun votului în lectura a doua proiectul nr.475 pentru modificarea Legii nr.130 privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă.

Cine este pentru, vă rog votați.

Mulțumesc.

Numărătorii,

Anunțați, vă rog, rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 18.

Doamna Liliana Palihovici:

Sectorul nr.2?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2. – 37.

Doamna Liliana Palihovici:

– 37.

Sectorul nr.3?

N u m ă r ă t o r i i:

– 19.

Doamna Liliana Palihovici:

74 de voturi. Proiectul nr.475 din 19 noiembrie 2015 a fost votat în lectura a doua.

Vă mulțumesc, domnule Untila.

Domnul Veaceslav Untila:

Vă mulțumesc, stimați colegi.

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,

Următorul proiect în ordinea de zi este Raportul asupra activității Comisiei Naționale a Pieței Financiare și asupra funcționării pieței financiare nebankare pentru anul 2014, proiect înregistrat sub nr.1220 în 22 mai 2015. Raportor – vicepreședintele Comisiei Naționale a Pieței Financiare domnul Filip, pe care îl invit la tribuna Parlamentului.

Domnul Iurie Filip – vicepreședinte al Comisiei Naționale a Pieței Financiare:

Stimată doamnă vicepreședinte,

Stimați deputați,

Onorată asistență,

Atenției dumneavoastră se propune Raportul cu privire la activitatea Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru anul 2014. Însă în condițiile când acest raport a ajuns în atenția dumneavoastră la finele anului 2015, cu permisiunea dumneavoastră, voi prezenta și unele cifre care reflectă situația creată pe piața financiară nebankară în 2015 în limita acelor date statistice de care dispune comisia la ora actuală, astfel ca să reușim să creăm un tablou cât mai actual al situației pe acest domeniu al pieței financiare.

După cum cunoașteți, în competența comisiei se află trei sectoare ale pieței financiare, și anume: piața asigurărilor, piața de capital sau piața valorilor mobiliare corporative și activitatea organismelor de microfinanțare sau mai corect spus activitatea de creditare nebankară. Și acum la fiecare compartiment în parte câteva cifre care denotă situația și dinamica dezvoltării acestor sectoare.

Cea mai complicată, așa spune eu chiar dramatică, situație se atestă pe segmentul pieței de capital. Astfel, în primele luni, 11 luni ale anului 2015 Comisia Națională a înregistrat doar 53 de emisiuni de acțiuni suplimentare, ceea ce constituie 206 milioane de lei, o diminuare de mai bine de 80% în comparație cu anul 2014, an în care comisia a înregistrat emisiuni suplimentare în valoare de

1 miliard 249 de milioane de lei. Acest lucru denotă faptul că interesul investitorilor sau mai exact interesul de a investi prin acest instrument financiar a descrescut dramatic.

La fel se atestă o descreștere categorică și a volumului tranzacțiilor cu valorile mobiliare corporative pe piața secundară. Totalizînd piața reglementată și cea nereglementată, adică extrabursieră, în anul 2015 în primele luni, 11 luni, volumul tuturor tranzacțiilor a atins cifra doar de 629 de milioane de lei în comparație cu 1 miliard 306 milioane de lei în total pentru anul 2014.

De altfel trebuie să menționez că o astfel de fluctuație categorică pe piața de capital în țara noastră s-a atestat și anterior. Astfel, în anul 2010, de pildă, volumul total al tranzacțiilor cu valori mobiliare corporative a constituit sub 500 de milioane, ca în 2011 el brusc să crească la 1 miliard 800 de milioane, apoi iar a descrescut cu 50% la 900 de milioane în 2012.

Aceste modificări categorice a indicatorilor vorbesc despre faptul că piața noastră de capital este o piață extrem de volatilă și imprevizibilă și aș risca să presupun că acest lucru se datorează, în primul rînd, faptului că toate tranzacțiile cu valorile mobiliare corporative au la baza lor interesele de proprietate, adică schimbul dreptului de proprietate sau consolidarea acestor drepturi. Noi, practic, nu avem pe piață tranzacții cu caracter speculativ în bun sens al acestui cuvînt sau cu caracter investițional.

Revenind la piața asigurărilor, aici constatăm o relativă stabilitate. Astfel, în primele 9 luni ale anului curent, vorbesc de 9 luni, deoarece la asigurări raportările către comisie poartă caracter trimestrial, deci toți asiguratorii au încasat prime brute subscrise în valoare de 909 milioane de lei în comparație cu 900 de milioane în 2014. Deci constatăm o creștere ușoară de 0,9 %, adică sub 1%. Creșterea este, într-adevăr, foarte lentă, mai degrabă am putea vorbi deja despre o stagnare a pieței, mai ales în condițiile că în totalitate în 2014 s-au subscris prime de 1 miliard 200 de milioane.

Este cred că relevant aici să vorbesc aparte despre asigurările obligatorii, mă refer la asigurarea responsabilității civile auto internă și cea externă. Astfel, iarăși, într-o perioadă comparativă, deci în 11 luni ale anului 2015, asiguratorii au vîndut poliță de asigurare a responsabilității civile interne RCA, total 527 158 de polițe, care valorau 224 de milioane 994 de mii de lei, prime brute subscrise.

În același timp, în aceeași perioadă în anul 2014 asiguratorii au vîndut doar 509 mii de polițe de asigurare internă, care au valorat 221 de milioane de lei. Deci aici este un moment interesant, aș atrage atenția dumneavoastră, numărul de polițe vîndute a crescut cu 3,5%, iar valoarea primelor brute subscrise a crescut doar cu 1% și 70 sutimi.

Acest lucru se datorează, în viziunea noastră, în primul rînd, faptului că în 2015 Comisia Națională a implementat noul algoritm de calcul, de aplicare mai exact al coeficientului bonus-malus, care ține cont de istoricul asigurărilor fiecărui client, de pagubele cauzate de client sau de lipsa acestor pagube și respectiv costurile asigurării pentru unii clienți cresc, iar pentru majoritatea descresc.

Situația cu responsabilitatea civilă auto externă sau altfel spus cu Cartea Verde. Aici avem o creștere foarte substanțială a numărului de polițe vîndute.

Astfel, în 2015 s-au vândut 245 de mii de polițe în comparație cu 195 de mii în 2014, deci creșterea este de circa 25%. Bineînțeles că principalul factor care a condiționat aceasta este faptul că mai multe persoane au început să circule în străinătate cu autoturismele. În același timp, primele brute subscrise la acest compartiment nu au cunoscut aceeași creștere.

Deci în 2015 s-au încasat 249 de milioane 900 de mii de lei, recalculat în lei, iar prime încasate în 2014 se cifrează doar la 248 de mii, creșterea este de doar 0,79 la sută. Explicația acestui fenomen rezultă în următoarele: în finele 2014, Comisia Națională a reușit, totuși, sau mai exact a intrat în vigoare Hotărârea Comisiei din 2013, prin care au fost rectificați unii coeficienți la calcularea primelor la Cartea Verde, astfel că Cartea Verde cu valabilitatea cea mai mică de două săptămâni a scăzut în preț de la 60 de euro la 40 ori, acest produs este cel mai solicitat de către consumatorii noștri, prezentând o pondere de circa 50% în totalul vânzărilor.

În același timp, în 2015 se constată o scădere a polițelor cu valabilitatea mai mare de jumătate de an, lucru care, probabil, se datorează faptului că s-a restrâns, după cum și s-a vorbit astăzi aici în plen, s-a restrâns volumul transporturilor, transportului marfar prestat de societățile moldovenești.

Încă o cifră ce ține de piața asigurărilor care, la fel, este relevantă. Deci în 2015, în primele 9 luni, asiguratorii au plătit despăgubiri pe diferite polițe de asigurări în valoare de 247 de milioane de lei, în timp ce în 2014 această cifră a fost de 408 milioane de lei. Este o descreștere de circa 60%. Acest lucru este explicabil, ulterior o să vin cu aceste explicații.

Și în final, stimați deputați, trecem la activitatea de creditare nebanară. Acest segment îl divizăm încă în două compartimente, pentru că avem activitatea asociațiilor de economii și împrumut, asta sînt asociații necomerciale constituite de către cetățeni pe bază comunitară. Deci acest segment este totalmente supravegheat și licențiat chiar de către Comisia Națională. La activitatea acestor asociații avem o... constatăm o dinamică în creștere.

Astfel, în total împrumuturile acordate de aceste asociații au crescut de la 438 de milioane în 2014 la 477 de milioane, deci, creșterea de 8%. În total pe piață avem, activează în acest domeniu 300 de asociații, dintre care 237 sînt cu licență „A”, 61 – de categoria „B”.

Și ultimul compartiment este activitatea organizațiilor de microfinanțare. Aici atrag atenția domniilor voastre că Comisia Națională are competență doar de monitorizare a activității acestor organisme. Noi nu autorizăm și nici nu licențiem activitatea lor, ci doar înregistrăm rapoartele pe care ele sînt obligate să le prezinte anual.

La fel, în acest domeniu, în pofida, să zic așa, a contextului economic general se atestă o dinamică în creștere, poate ceva mai lentă decît anii precedenți. Da oricum, împrumuturile acordate de către toate societățile de microfinanțare au crescut de la 2 miliarde 27 de milioane în 2014 la 2 miliarde 546 de milioane în 2015 în primele 6 luni, aici avem statistica numai pe 6 luni. Deci o creștere de circa 7%.

De asemenea, aş vrea să vin către dumneavoastră cu câteva informații vizavi de activitatea propriu-zisă a Comisiei Naționale în calitate de instituție de reglementare și supraveghere a pieței financiare nebankare. Actualmente, în Comisia Națională activează 95 de persoane, această cifră fiind de 117 la începutul anului.

În competența comisiei se află, cum am zis, mai multe sectoare. Avem 15 companii de asigurare licențiate, avem 72 de brokeri în asigurare, la fel, licențiați, avem circa 65 de participanți profesioniști la piața de capital, inclusiv: bursă, depozitar național, 12 registratori, societăți de investiții, printre care și 8 bănci care și-au perfectat licența de societate de investiții. Și avem, cum am mai zis, circa 300 de asociații de economii și împrumut și 102 organizații de microfinanțare.

După cum vedeți, este un areal foarte vast și impune un volum enorm de lucru, legat de supravegherea și reglementarea activității acestui domeniu. Doar câteva cifre: astfel în 2015, Comisia Națională a prelucrat circa 9 mii de rapoarte atât financiare, cât și rapoarte speciale. Doar numai la activitatea organismelor companiilor de asigurare s-au prelucrat 2400 de rapoarte specializate sau rapoarte financiare.

Un alt compartiment al lucrului este lucrul cu investitorii, cu acționarii, cu populația. La acest capitol în 2015 în comisie au parvenit circa 900 de petiții. Trebuie să remarc, mai mult de 700 din ele țin anume de domeniul asigurărilor. De asemenea, un alt component al lucrului sînt controalele. Cele mai solicitate sau care necesită un efort deosebit din partea comisiei sînt controalele efectuate la asociațiile de economii și împrumut care se află pe tot teritoriul Republicii Moldova.

Comisia insistă să facă regulat controale la asociațiile de economii și împrumut de categoria „B”, fiindcă, și asta este lucru foarte important, aceste asociații sînt singurele instituții financiare nebankare care au dreptul legal de a acumula banii populației sub formă de depuneri de economii. Și aici noi sîntem obligați să fim foarte vigilenți, să supraveghem executarea normelor prudențiale de către aceste asociații. Or, cum am zis, ele-s peste 60 la număr și se află în tot teritoriul republicii.

De asemenea, foarte mult este solicitat acest aspect al activității comisiei în domeniul asigurărilor. Doar în 2015 noi am avut 6 controale complexe la asiguratorii și 65 de controale tematice atât la asiguratorii, cât și la brokerii. Ca rezultat, au fost perfectate mai multe hotărîri și aplicate amenzi. Doar către asiguratorii, în 2015, s-au aplicat amenzi în valoare de 434 de mii de lei care au fost direcționate spre bugetul de stat.

Stimați deputați,

Bineînțeles, raportul care a fost prezentat încă în luna iunie conține mai multe analize și cifre. Deci piața financiară nebankară, după cum vedeți, este una foarte complexă, cu foarte mari diferențe între diferite sectoare ale acestei pieți.

În rezultat sau în rezumat, îmi permit să fac următoarea afirmație: în pofida faptului că Comisia Națională atât în 2014, cât și în 2015 s-a confruntat cu mai multe probleme care, într-un fel, sînt comune în ansamblul pieței financiare, că

acele fenomene care se produc pe sectorul bancar, într-un fel, își au repercusiunea sa și în sectorul nebancar, în special, în sectorul asigurărilor.

Risc să afirm că, grație eforturilor depuse de către Comisia Națională, de toți colaboratorii, inclusiv de membrii consiliului, dar și cu suportul Guvernului și al Parlamentului, cel puțin la moment, noi am reușit să evităm momente de criză sistematică pe acest segment. Noi nu avem blocaj de activitate pe nici un segment al acestor piețe, mă refer, în primul rând, la asigurări. Noi astăzi nu avem nici o companie de asigurări care se afla eminentemente în riscul insolabilității și cauzării prejudiciului clienților săi.

Da, ne confruntăm cu un anumit comportament neloial, ne confruntăm cu o anumită, să zic așa, eschivare de la obligațiunile sale. Dar în acest sens noi depunem eforturi. Chiar acum pe agenda Parlamentului se află câteva proiecte de legi într-un fel inițiate și cu concursul colaboratorilor comisiei.

Acestea fiind spuse, sînt în așteptarea întrebărilor și obiecțiilor dumneavoastră.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă mulțumesc.

Întrebări?

Domnul Dudnic,

Vă rog.

Domnul Corneliu Dudnic:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.

У меня два вопроса к вам. Из того что вы сказали, как я понял, 224 миллиона лей это сумма, скажем так, выручки за проданные страховые полюсы. Правильно я вас понимаю?

То есть, продано 527 тысяч страховых полюсов. Из них 224 миллиона лей эта выручка, если я правильно вас понял.

Domnul Iurie Filip:

Да.

Domnul Corneliu Dudnic:

И 247 миллионов лей, вы сказали, это выплаты за страховые случаи. Despăgubiri. Corect am înțeles?

Domnul Iurie Filip:

Нет. Я про выплаты не говорил.

Domnul Corneliu Dudnic:

Despăgubiri ce înseamnă dacă am înțeles.

Domnul Iurie Filip:

Если вы говорите в рапорт что ... Despăgubiri, да, это выплаты. Это...

Domnul Corneliu Dudnic:

247 milioane, правильно я вас понял?

Domnul Iurie Filip:

Да, двести сорок...

Domnul Corneliu Dudnic:

До этого вы назвали цифру 224 миллиона лей, это как бы выручка за проданные полюсы. Если я вас правильно понял.

Domnul Iurie Filip:

Да.

Domnul Corneliu Dudnic:

224 миллиона лей. Правильно я понял вас?

Domnul Iurie Filip:

Да.

Domnul Corneliu Dudnic:

То есть получается, что сумма дохода меньше чем сумма выплаты, в 20 миллионов лей. То есть получается, что дефицит. То есть убытки компании, если я вас правильно понял.

Domnul Iurie Filip:

Извините, господин депутат. Не знаю, как получается, adică cum s-a întâmplat această confuzie de cifre. Eu am prezentat în raportul meu acum verbal deci cifrele care... pe 2015, în comparație cu 2014.

Domnul Corneliu Dudnic:

Да.

Domnul Iurie Filip:

Deci dacă vorbim total piață, dacă vorbim total piață deci în 2014 s-au încasat 1 miliard 200 de milioane de lei prime brute subscrise. Asta-i venitul companiilor, iar s-au plătit despăgubiri total 408 milioane. 408 milioane.

În 2015, în primele 9 luni, vorbesc de 9 luni, s-au încasat doar 909 milioane și s-au plătit despăgubiri 247 de milioane. Deci...

Domnul Corneliu Dudnic:

Да, pur și simplu nu am înțeles corect...

Domnul Iurie Filip:

Да. Deocamdată, cum să spun, sînt unele poziții, dacă să intrăm în detalii și o să vă uitați în raport, la unele poziții concrete există acest risc. De pildă, la

CASCO, practic, suma primelor subscribe se egalează cu suma despăgubirilor. CASCO, practic, în Moldova devine un produs neprofitabil.

În general, la această companie pot să vă spun că din analizele noastre rezultă că profitabilă este Cartea Verde, RCA și asigurările facultative de sănătate. CASCO treptat tinde spre profit zero.

Domnul Corneliu Dudnic:

Da. Și mai am o întrebare ce ține de Compania ASITO. Din câte cunosc eu, то есть из того что я знаю по ASITO акционеры намерено не выплачивают страховые премии, возмещения по каким там непонятным соображениям. Что вы знаете о ситуации в ASITO? И если можно в цифрах, пожалуйста, дайте информацию.

Domnul Iurie Filip:

Da. Deci am vorbit că în anul 2015 în adresa comisiei au parvenit circa 750 de petiții anume legate de sectorul de asigurări, și în primul rând, de neplata despăgubirilor. Trebuie să constat că mai bine de 600 din aceste solicitări sînt, vizează ASITO.

Problema aceasta se află permanent în atenția comisiei. Noi am efectuat la această companie două controale complexe, la începutul anului și la mijlocul anului anume pe problema protecției drepturilor consumatorilor. Ca rezultat, am reușit să impunem această societate să înceapă plata regulată a despăgubirilor. În ultimele luni, eu știu, din septembrie, octombrie, dînșii au plătit circa 12 milioane lei despăgubiri pe aceste... inclusiv și restanțele.

Totodată, încă trebuie să recunosc, la această companie restanțele pe diferite dosare deci se cifrează în jur de 7, 8 milioane. Deci noi monitorizăm permanent această situație, însă aici trebuie să constat un lucru, că Comisia Națională la moment, cel puțin, nu are instrument de a se implica în managementul companiei. Noi ori putem să suspendăm licența, ceea ce este riscant, în primul rând, pentru consumatori, ori aplicăm sancțiuni.

Doamna Liliana Palihovici:

Concretizare, domnul Dudnic.

Vă rog.

Domnul Corneliu Dudnic:

Doar am vrut să precizez. Deci ați spus că restanțe la ASITO sînt de 7, 8 milioane. N-ați încurcat cifrele?

Domnul Iurie Filip:

Asta sînt numai pe asigurări generale, nu vorbesc de asigurări de viață, asigurări de pensii.

Domnul Corneliu Dudnic:

CASCO este pus în cifrele astea?

Domnul Iurie Filip:

Și pe CASCO, da.

Domnul Corneliu Dudnic:

Deci 7, 8 milioane sînt restanțe pe ASITO.

Domnul Iurie Filip:

Sînt restanțe, da.

Domnul Corneliu Dudnic:

N-ați încurcat nimic în cifre?

Domnul Iurie Filip:

Nu.

Domnul Corneliu Dudnic:

Vă mulțumesc atunci.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Golovatiuc.

Domnul Vladimir Golovatiuc:

Vă mulțumesc, doamnă Președinte.

Domnule Președinte,

La Comisia economie, buget și finanțe dumneavoastră ați apreciat situația pe piața financiară ca cea critică. Это вы подтвердили в своих интервью различным средствам массовой информации.

Парламент не просто утверждает бюджет нацкомиссии по финансовому рынку, этим самым он предоставляет финансовую основу для вашей деятельности, не просто регулирования финансового рынка, но, желательно, и эффективного его функционирования. Вы констатировали критичность ситуации. Мы сейчас находимся в конце года.

Я понимаю, вы на комиссии привели ряд моментов, которые препятствуют эффективному функционированию рынка, и решение этих вопросов порой выходит за рамки деятельности и вашей компетенции. Ну, вашей нацкомиссии.

Скажите, сколько вы подготовили, направили предложений и кому по решению или расшиванию вот этих так называемых узких мест?

Спасибо.

Domnul Iurie Filip:

Mulțumesc pentru întrebare.

Deci dacă să răspund concret vizavi de actele normative și de reglementare, care au fost pregătite deci în perioada 2014, vorbim de 2014, comisia a prezentat proiecte de acte legislative și de modificare a actelor legislative 9 proiecte de acest

gen. Acte normative aprobate sau modificate de către comisie care țin de reglementări au fost 15 acte.

În 2015, din numele comisiei, au fost prezentate 3 proiecte de acte legislative către Guvern, noi n-avem dreptul la inițiativă legislativă și au fost modificate 19 acte normative de reglementare ale... propriu-zis a comisiei.

În afară de acestea despre care aici am vorbit, comisia, am spus și în raport, a inițiat, în colaborare cu deputații, câteva proiecte de amendamente, în special ce țin de piața de asigurări. Cel puțin 3 proiecte au fost inițiate pe această cale.

Ca să vorbesc despre cum comisia reacționează la momentele critice, o să mă refer doar la un singur exemplu. Începutul anului și asta în mare măsură a influențat situația anume pe piața de capital. Eu am zis în raport că cea mai dramatică situație se află pe piața de capital. Atît piața de asigurări, da, este într-o stagnare sau într-o stabilitate, cum vreți spuneți, piața... ori de împrumuturi, ori de creditare nebanară este în creștere. Descreșterea catastrofei că avem pe piața de capital.

Și unul din factori a fost faptul că în anul acesta a intrat în vigoare legea, noua Lege a pieței de capital. Are loc și a avut lor procesul de restructurare radicală a infrastructurii pieței. Practic jumătate de an Bursa de Valori a Moldovei nu a funcționat din varii motive. Deci, în primul rînd, dînșii nu s-au conformat unor condiții noi de licențiere, dar au fost și unele impedimente, cum să zic eu, de ordin legislativ și anume din acest motiv o să vă amintesc că în luna mai comisia a venit de urgență către dumneavoastră cu un proiect de lege care urma să deblocheze situația, legat de activitatea depozitarului național.

Și vă mulțumesc încă o dată pentru faptul că acest proiect de lege a fost acceptat în regim de urgență și noi am deblocat situația pe piață. Și în rezultat, în a doua jumătate a anului totuși indicatorii și la această poziție au început să crească. Pînă la urmă, în totalitate noi am ieșit doar numai la o scădere de 55%, adică jumătate. Dar v-am atenționat că aceste scăderi au avut loc și anterior în evoluția pieței de capital.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Stimate domnule președinte,

Probabil dumneavoastră tangențial în raportul dumneavoastră ați vorbit, dar cu siguranță cetățenii, mai ales asigurații ar dori să știe, cu cuvinte foarte simple, totuși există vreun risc ca în domeniul companiilor de asigurare să existe o astfel de criză în care să aibă de suferit înșiși asigurații? Adică există riscul falimentului vreunei companii din domeniu astfel încît să aibă de suferit simplii cetățeni? Cu cuvinte simple, ca noi să cunoaștem, totuși, la ce să ne așteptăm. Prima întrebare.

Vă mulțumesc.

Domnul Iurie Filip:

Da, repet că la moment toate companiile de asigurări care activează deci au, să zic așa, condițiile financiare suficiente pentru a-și onora obligațiunile curente atît pe asigurări generale, cît și pe asigurări de viață, poate cu excepția unei companii care la timpul său a lansat pe piață un produs – asigurarea de pensie și acum acest produs se află în litigiu.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Sîrbu,

Vă rog.

Domnul Serghei Sîrbu:

Da. Și a doua întrebare. Spuneți-ne, vă rog, dacă aveți o astfel de analiză și o astfel de statistică, exceptînd cazul ASITO și cazul acelor asigurări de viață, o analiză în raport procentual, cîte cazuri cînd asigurații se adresează către companii la survenirea cazului asigurat și companiile din diverse motive motivate și mai puțin motivate, totuși, refuză plata despăgubirilor? Dacă aveți vreo statistică în acest sens, totuși care este procentul refuzurilor din partea companiilor pentru a plăti despăgubiri? Deoarece este foarte important să vedem cum își onorează obligațiunile acele companii.

Vă mulțumesc.

Domnul Iurie Filip:

Deci astfel de statistică nu avem și cred că nici nu poate exista. Pentru că companiile nu ne raportează toate petițiile care vin și petițiile care refuză, este o statistică implicită deci indirectă. Am spus anterior, noi am avut anul acesta și e o creștere substanțială a numărului de petiții. Pentru că în 2014 au fost numai 400 de petiții, inclusiv legate de asigurări, acum am crescut la 900, deci cazurile au crescut. Totodată o bună parte din păgubiți, în cazul dat este vorba de ei, deci se adresează direct în instanță. Ori noi iarăși aceste informații nu avem și nu cunoaștem calitatea acestor adresări. Se adresează pentru faptul că nu au fost despăgubiți sau că nu sînt de acord cu cuantumul despăgubirii, sau că alte motive, să zicem au fost depășite termenele de despăgubire. Deci este o statistică mai complexă. Noi, într-adevăr, în comisie de o astfel de analiză nu dispunem și cred că este complicat de a o realiza.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Lipskii.

Domnul Oleg Lipskii:

Mulțumesc frumos.

Întrebarea mea este următoarea: deci microcreditele, companiile care lucrează cu microcreditele, există careva contracte-cadru de care trebuie să călăuzească ei cînd lucrează? Niște procente anuale sau lunare, nu știu de care, este vreo limită aici? Fiindcă am avut niște adresări de la cetățeni cînd pur și simplu

aceste companii de microcreditare i-au ruinat. Eu înțeleg că numai monitorizați, dar, totuși, întrebarea: există vreun contract-cadru, așa ceva plafonări ale procentelor?

Domnul Iurie Filip:

Vizavi de conținutul întrebării dumneavoastră, singura lege care într-un fel reglementează această situație este Legea creditului de consum, care vizează atât sectorul bancar, cât și nebancar. Aici, însă, aș atrage atenția unui moment, deci dacă implementarea și respectarea acestei legislații se află în competența Băncii Naționale în raport cu sectorul bancar, în raport cu sectorul nebancar, adică activitatea organismelor de microfinanțare, legiuitorul la timpul său a hotărât să transmită această competență Agenției pentru Protecția Consumatorilor. Deci în acest sens noi, ca comisie, ca regulator, nu avem tangență cu acest aspect al activității organismelor de microfinanțare.

La acest capitol îmi permit să mă folosesc de ocazie și să atrag atenția înaltului for, deci Comisia Națională a venit încă în 2012 în Parlament cu un proiect de lege, un proiect nou, care viza activitatea atât a organismelor de microfinanțare, cât și a întregului sector de creditare nebancară, inclusiv leasingul. Ori conținutul activității acestor companii este cam similar, tot este o formă de creditare, mă refer la leasingul financiar. Spre regret acel proiect de lege, care de altfel a fost condiționat și de anumite angajamente ale Moldovei în cadrul Acordului de Liber Schimb cu Uniunea Europeană, deci nu a avut, să zic așa, o soartă, adică n-a avut nici o finalitate în Parlament și a fost restituit, la formarea noului Parlament, în Guvern.

Dar revenind la ... încă o dată cu întrebarea dumneavoastră, Legea cu privire la creditul de consum, într-adevăr, stipulează destul de riguros cerințele față de forma contractului și toate drepturile beneficiarului de credit, de împrumut, deci pînă la aceea că acolo, de pildă, există așa o prevedere că beneficiarul de credit are dreptul în decurs de două săptămîni, dacă nu este de acord sau descoperă în contract careva prevederi care nu-l satisfac sau la care el nu atrage atenția, să rezilieze acest contract fără mari pierderi.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Lipskii,

Dacă aveți o precizare sau a doua întrebare?

Vă rog.

Domnul Oleg Lipskii:

A doua întrebare.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă rog.

Domnul Oleg Lipskii:

Deci domnul Sîrbu ca atare jumătate de întrebare a mea a pus-o, dar, totuși, să zicem așa jumătate de întrebare a rămas. Există, poate, un rating neoficial la dumneavoastră al companiilor de asigurare? Deci cu ceva vă călăuziți în privința asta? Poate dacă ați spus că este o variantă de a suspenda licența, de a ridica licența. Dar întrebarea: sînt poate metode de avertizări careva, ceva se mai întrebuițează în acest fel sau numai stoparea licenței și gata?

Domnul Iurie Filip:

Deci în privința ratingurilor. Bine, este ratingul, să zic așa, al parametrilor clasici care reflectă activitatea companiilor, este vorba despre volumul total de vânzări, volumul de despăgubiri, încasări, raport, rezerve... ș.a.m.d. Deci acest rating permanent, în dependență de rapoartele prezentate, se publică pe site-ul comisiei.

Mai recent, cred că aici mai degrabă este interesul dumneavoastră, chiar acum, deci la finele anului, am decis să facem și o analiză a petițiilor care parvin în comisie pe activitatea companiilor de asigurări și am făcut și un fel de clasament sau un fel de tabel în care se reflectă această analiză. El e publicat pe site-ul comisiei, deci toată lumea poate să facă cunoștință care companii și la ce fel de asigurări comit diferite nereguli.

Domnul Oleg Lipskii:

Deci o precizare încă. Precizarea e următoarea: dacă o companie sau o persoană fizică deja s-a adresat în instanță, parale, totuși, poate să vă adreseze dumneavoastră?

Domnul Iurie Filip:

Bineînțeles.

Domnul Oleg Lipskii:

Poate, da?

Domnul Iurie Filip:

Nici o restricție.

Domnul Oleg Lipskii:

Da. Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Leancă.

Domnul Iurie Leancă:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Domnule președinte,

O întrebare pe subiectul polițelor de tip Carte Verde. Eu, din păcate, am omis o parte din discursul dumneavoastră, poate v-ați referit la situația și care sînt pericolele din primăvară să nu mai avem acces la astfel de polițe emise de companiile moldovenești. Deci dacă nu v-ați referit, vă rog frumos să ne informați care este situația.

Dar mai am o întrebare v-o pun chiar acum tot în contextul acestor polițe de Carte Verde. După unele informații, pînă la 30% din aceste polițe sînt contrafăcute. Or fi 30, 20, ceea ce este absolut clar că asta înseamnă costuri mult mai mari pentru cei care achiziționează aceste polițe legal. Fiindcă în cazul în care cineva face un accident în afara țării și are această poliță contrafăcută, după aceea înțeleg că Biroul Național al Asigurărilor achită despăgubirile și iarăși costurile vin pe cei care vă achită legal polițele respective. Nemaivorbind de alte efecte secundare, la fel de proaste: impozite ș.a.m.d.

Întrebarea mea este una: dacă ați făcut și dacă nu, de ce nu ați făcut anumite verificări tematice, ca să zic așa, pe unele companii de asigurări? Și doi. Cred că mai este încă un mecanism, care nu știu dacă l-ați pus în aplicare sau nu, împreună cu Poliția de Frontieră a Republicii Moldova să se verifice aceste polițe de tip Carte Verde, fiindcă înțeleg că Poliția de Frontieră are acces la baza de date comune și poate foarte ușor să stabilească dacă este o poliță valabilă sau este contrafăcută.

Mulțumesc.

Domnul Iurie Filip:

Vă mulțumesc foarte mult pentru această întrebare. Pentru că ea îmi permite, într-adevăr, să punctez unele probleme cu care ne confruntăm și, într-un fel, voi solicita și sprijinul dumneavoastră.

Deci cît privește situația care la moment este cu participarea Moldovei, mai exact a Biroului Național al Autoasiguratorilor, în sistemul Cartea Verde. Amintesc deputaților că în conformitate cu decizia Consiliului Birourilor de la Bruxelles din septembrie anul curent, Moldova, Biroul Național al Autoasiguratorilor din Republica Moldova este suspendat din sistemul Cartea Verde, cu începere de la 1 aprilie 2016. Deci decizia sună anume în forma aceasta imperativă: nu poate fi suspendat, nu va fi suspendat, dar este suspendat.

Singura posibilitate pentru Moldova de a evita această situație este ca de a convinge Consiliul Birourilor de la Bruxelles, și anume Comitetul de conducere a acestui consiliu care gestionează sistemul Cartea Verde în perioada între Asambleele generale, să amîne acest termen cum a mai făcut-o anterior.

Amintesc, Moldova a fost, zic așa, sancționată în acest fel de două ori, deci prima dată a fost decizia de suspendare la 1 iulie 2015, după care la 1 octombrie. Atît în vară, cît și în toamnă, grație eforturilor și ale comisiei, și ale Biroului Național al Autoasiguratorilor, dar și ale Guvernului, s-a reușit amînarea acestor termeni.

Ceea ce este nou actualmente și, într-un fel, poate a bulversat piața și consumatorii este faptul că în eventualitatea aplicării acestei sancțiuni, Biroul

Național al Autoasiguratorilor, prin adunarea sa generală, din care fac parte toți asiguratorii care au dreptul la vânzări Cartea Verde, sînt 10 astăzi la număr, unanim au adoptat decizia de a se abține, atenționez, de a se abține de la vânzarea polițelor Cartea verde care intră în valabilitate după 1 aprilie 2016. Se face asta pentru a proteja consumatorul. Că în caz dacă, totuși, această sancțiune va intra în vigoare, polițele își vor pierde valabilitatea și atunci cetățenii sau persoanele juridice vor fi nevoite să facă un drum în plus, să returneze polița, să obțină înapoi banii etc.

Și la fel, s-a decis nevînzarea polițelor de asigurare cu valabilitatea care depășește 31 decembrie 2016. Acest lucru este condiționat de faptul că Biroul Național al Moldovei este obligat să transmită în reasigurare toate riscurile pe polița Cartea Verde care depășesc valoarea de 250 de mii de euro, iar reasiguratorii internaționali, ori cu ei se discută la acest capitol și se încheie anual contractele, încheie contract doar numai pe un an. Cu alte cuvinte, polițele care pot, care ar putut fi emise cu valabilitatea după 31 decembrie 2016, ar rămîne fără protecția reasiguratorului. Iată asta este, zic așa, situația la zi.

Cît privește problema verificării. Ea face parte din acel dialog care-l avem permanent cu Consiliul Birourilor de la Bruxelles. Anume acest compartiment este unul din punctele, zic așa, de obiecții forte care au fost invocate Moldovei. Moldova este lider la capitolul Cărți Verzi falsificate, care circulă în spațiul european, spre regret.

Noi am inițiat încă în 2014 colaborarea cu Poliția de Frontieră, am realizat suportul tehnic de conexiune a instrumentelor informaționale ale Poliției de Frontieră la sistemul național de evidență a polițelor de asigurare obligatorie, astfel că Poliția de Frontieră poate actualmente, momentan, instantaneu, fără a recurge la careva alte, zic așa, eforturi, să constate dacă polița prezentată la trecerea frontierei este valabilă sau nu și dacă mașina, în genere, are poliță sau nu, este acoperită de poliță.

O altă problemă, însă, este o problemă de ordin legislativ. În discuție cu... și poliția... ca să... poliția utilizează acest instrument, ne informează despre, zic așa, statistica cazurilor, ea, într-adevăr, se cifrează de la 10 la 30%, dar în dependență de punctul de trecere. Cît n-ar fi de curios, așa doar ca o diversificare, că foarte multe polițe false se atestă și pe segmentul ucrainean al..., deși acolo costul polițelor este unul foarte jos.

Dar poliția invocă faptul că ea nu poate aplica acest instrument în mod definitiv pentru a stopa ieșirea din țară a mașinii cu o poliță dubioasă, pentru că în legislația noastră la moment nu se regăsește prevederea că valabilitatea poliței se atestă doar de sistemul electronic. Deci cînd li se prezintă o... da deseori falsificările se fac pe formulare autentice. Înțelegeți? Pe formulare autentice. Și atunci polițistului îi este foarte greu să inițieze un proces penal.

Deci noi... apropo, revin la rugămintea, iată, este pe ordinea de zi a Parlamentului... amendamente la Legea nr.414, unde aceste momente se regăsesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Leancă,

Aveți o concretizare sau a doua întrebare?

Domnul Iurie Leancă:

Doar o precizare. Eu nu știu câte dosare penale au fost inițiate pe astfel de subiecte, eu știu că nu doar des, da, de regulă, aceste polițe sînt contrafăcute pe hîrtii autentice, deci asta înseamnă că din cele care sînt la dispoziția companiilor de asigurări. Am să recomand și domnului Președinte, am să insist, domnule președinte al Comisiei economie, buget și finanțe, să avem o dezbatere pe acest subiect dacă mai e nevoie de anumite inițiative pentru a ajusta cadrul legal întru a vă asigura o conlucrare mult mai eficientă cu Poliția de frontieră, cred că putem, sîntem în stare să facem acest lucru.

Iar pe primul subiect la care v-ați referit, situația pe Cartea Verde per ansamblu, nu cred că trebuie doar să contemplăm și să așteptăm apropierea zilei de 1 aprilie și după aceea să ne ciocnim de probleme enorme cu toții. Economia Republicii Moldova care va pierde foarte mulți bani, cetățenii care vor trebui să plătească mult mai mulți bani, iarăși voi insista ca la Comisia economie, buget și finanțe să avem o dezbatere, să vedem ce trebuie să facă instituțiile statului pentru a nu permite o astfel de evoluție.

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Doamna Postoico.

Doamna Maria Postoico:

Da. Vă mulțumesc.

Domnule președinte,

Din raportul care l-ați prezentat, ați menționat faptul că în adresa Comisiei Naționale a Pieței Financiare au parvenit circa 900 de petiții. Așa este, da?

Totuși, am vrea să cunoaștem caracterul acestor petiții și dacă au fost referitor la activitatea asociațiilor de economii și împrumut, fiindcă în adresa deputaților în Parlament parvin astfel de petiții care, mă rog, sînt de strigăt, fiindcă în cazul dat ori trebuie să-i lipsim de licență, sau, într-adevăr, să se deschidă dosare penale referitor la astfel de companii. Aș vrea să cunoaștem poziția dumneavoastră.

Domnul Iurie Filip:

Da, poftim. Deci pe segmente, petițiile se repartizează în felul următor: petiții cu privire la asigurarea drepturilor acționarilor și supravegherea respectării legislației de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, deci în 2015 au parvenit 94 de petiții, în 2014 – 144 de petiții; petiții cu privire la desfășurarea procedurii de lichidare a fondurilor de investiții care au fost formate în proces de privatizare; petiții la activitatea companiilor de administrare fiduciară și petiții în adresa asociațiilor de economii și împrumut și a organizațiilor de microfinanțare. Au parvenit doar 35 de petiții în 2015, iar în 2014 au fost 64 de petiții. Restul petițiilor, și anume 760 de petiții țin de activitatea companiilor de asigurări.

Cît privește nemijlocit sau special activitatea organizațiilor de creditare nebancară, încă o dată vreau să înțeleg, noi avem aici două tipuri de instituții pe

care noi le supraveghem sau le controlăm. Este vorba de asociațiile de economii și împrumut, asociațiile necomerciale, aici noi efectuăm regulat controale, aici noi avem dreptul de a sustrage licența și acest lucru a și fost efectuat în câteva cazuri. În 2015 noi am sustras, dacă nu mă înșel, 3 licențe.

Cît privește activitatea organismelor de microfinanțare, aici v-am zis, dincolo de monitorizare, de colectarea rapoartelor și formarea statisticii, noi alte instrumente, doar un singur instrument care-l aplicăm așa în mod general este pentru neprezentarea rapoartelor sau prezentarea rapoartelor, sancționarea contravențională.

În rest, noi nu putem să le sustragem licența, să le sustragem autorizația. Deci asta este situația. Și... a, și repet, ceea ce aveți dumneavoastră în vedere, petiții, legate de, să zic așa, manipulări la acordarea împrumuturilor și ulterior la... deci, eu știu, arestarea averii sau la executarea gajurilor, ele, în marea majoritate, merg spre Agenția pentru Protecția Consumatorului, așa cum prevede Legea cu privire la creditul de consum.

Doamna Liliana Palihovici:

Doamnă Postoico,
A doua întrebare.

Doamna Maria Postoico:

Da. Vă mulțumesc.

Aș vrea totuși să cunosc: cazuri penale au fost deschise sau nu pe... de manipulare, am în vedere mai mult?

Domnul Iurie Filip:

Deci în cadrul ...

Doamna Maria Postoico:

Au fost pornite sau nu?

Domnul Iurie Filip:

...asociațiilor de economii și împrumut noi am direcționat către organele de drept, în special către Procuratură, 3 dosare în 2014. În 2015 deocamdată situația este stabilă.

Doamna Maria Postoico:

Da. Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Gutium.

Domnul Artur Gutium:

Domnule Președinte,

Așa o întrebare. Dacă știți, peste hotare cetățenii europeni au așa tip de atestat de risc care se dă cetățenilor europeni când au prima asigurare, când încep a avea asigurare și deci începe cu clasa a 14-a și în fiecare an această, clasă se scade de gradatie... de grad.

În baza la acest certificat de risc costurile RCA în asigurări în Europa depind de această clasă de merit. Întrebarea mea este: când în Republica Moldova se vor elibera aceste atestate de risc pentru cetățenii Republicii Moldova care locuiesc peste hotare? Că sînt, avem peste 400 de mii de locuitori care trăiesc în Europa și în majoritatea țărilor europene acest atestat de risc se folosește când cetățeanul își face prima asigurare peste hotare. Și deci, de obicei, moldovenii plătesc, încep cu clasa a 14-a, deoarece nu există nici o legătură între Moldova și țările europene.

Domnul Iurie Filip:

O să fiu sincer. Noi nu am examinat această practică și deocamdată nu ne-am propus să implementăm în Moldova așa ceva.

Noi, am zis, de abia în anul 2015 am reușit să implementăm un sistem eficient de aplicare a algoritmului bonus-malus la calcularea costurilor pentru asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto, pentru că a fost nevoie de o perioadă de timp pentru a acumula statistica necesară.

Ori acest coeficient se aplică în dependență de numărul de accidente care au cauzat despăgubiri din sistemul asigurărilor. Și ca rezultat al implementării acestui sistem am zis, s-a diminuat costul mediu al unei asigurări. Spre exemplu, în 2014 costul mediu al unei asigurări de responsabilitate civilă auto internă era de 434 de lei, iar în 2015 – deja doar de 426 de lei.

Domnul Artur Gutium:

Eu îmi cer scuze, cred că nu m-ați înțeles. Aveam în vedere despre certificatul acesta, atestatul de risc care l-ar primi cetățeanul Republicii Moldova aici în țară pentru a-l folosi peste hotare, pentru că ei peste hotare, noi peste hotare când...

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Gutium,

Doar o secundă.

Stimați colegi,

Avem impresia că deputatul care adresează întrebarea nu se aude și nu poate fi un răspuns calitativ la întrebări din cauza zgomotului în sală.

Continuați, vă rog, domnul Gutium.

Domnul Artur Gutium:

Mersi.

Aveam în vedere că deci acest atestat de risc eliberat din Republica Moldova va fi folosit de cetățeanul nostru care pleacă peste hotare și a emigrat acolo, de

exemplu, și avînd aici clasa de merit, de exemplu clasa a doua, acolo ar plăti prețul minim, pentru că diferența este foarte mare. Clasa 14-a se plătește de la 1000 de euro în sus. Cînd are clasa a doua sau clasa întîi plătește 300 de euro.

Deci este foarte important să începem asta și de aici reiese și a doua întrebare. De ce acorduri aveți dumneavoastră internaționale pentru a valorifica aceste atestate de risc? Deci unele companii de asigurare locale deja fac niște certificate, dar nu sînt pînă cînd...

Domnul Iurie Filip:

Recunoscute.

Domnul Artur Gutium:

Le recunosc. Oricum țările europene le recunosc. Între țările europene există acorduri. Dacă un cetățean italian emigrează în Germania, de exemplu, și are atestatul de risc și el timp de 14 ani nu a avut accidente, el este în clasa întîi. Și cînd merge în Germania, primește un cost RCA de bază, deci cel mai mic. Deci plătește 300 de euro.

Cetățenii noștri cînd merg peste hotare și fac prima asigurare într-o țară europeană deci ei plătesc de la clasa a 14-a, pentru că noi nu avem acest atestat de risc.

Eu m-am interesat și am vorbit cu asiguratorii europeni care acoperă toate... de exemplu, Sara Assicurazioni se numește, ei sînt de acord să colaboreze cu asiguratorii noștri, dar la nivel de stat. Trebuie de creat acest atestat de risc care se va da cetățenilor aici pe loc, în baza faptului dacă a încălcat ceva timp de 14 ani. Deci trebuie de clarificat mai...

Dacă m-ați înțeles?

Domnul Iurie Filip:

Da, acum am...

Domnul Artur Gutium:

Era vorba despre prețurile...

Domnul Iurie Filip:

Sper că am înțeles ideea dumneavoastră.

Într-un fel deci ceea ce am răspuns la prima încercare vine să completeze. Deci pentru ca Moldova să poată elibera, astfel de certificate care sînt folosite anume la asigurarea de responsabilitate civilă auto, aici, la asta vă referiți, din exterior, noi trebuie să avem un sistem național relevant recunoscut de acordarea acestor clase de risc. Da?

Am zis că noi doar în 2013... în 2015, în luna mai, am implementat sistemul. Bonus-malus acesta și este acel sistem. El se calculează în dependență de istoricul accidentelor care le-a produs cetățeanul sau nu le-a produs. Deci al doilea moment, este necesar ca această bază de date, această statistică să fie relevantă și acceptată de partenerii noștri din Uniunea Europeană.

În cadrul Acordului de Asociere, să zic așa, racordarea sistemului de asigurări la normele de asigurări sau la regulile practice în Uniunea Europeană ni s-a oferit un termen de 7 ani. Deci pentru, ca să... Încă o dată, deci ca aceste atestate să fie recunoscute trebuie și cei care emit aceste atestate să corespundă rigorilor europene și legislația să corespundă, și, încă o dată repet, statistica respectivă să cuprindă acele informații care sînt cerute de către colegii din Europa.

Poate, nu știu, dacă am reușit să răspund.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Gutium,

Mai aveți o precizare?

Vă rog.

Domnul Artur Gutium:

Precizare. Dar ce vă împiedică să faceți acest atestat de risc?

Domnul Iurie Filip:

Timp. Trebuie timp.

Doamna Liliana Palihovici:

Următorul deputat, doamna Stratan.

Doamna Valentina Stratan:

Mulțumesc, doamnă Președinte.

Domnul Președinte,

Am o întrebare, așa, foarte sensibilă, pentru că vizează și sistemul de sănătate. În acest context, vreau să vă spun și să mă adresez cu întrebarea următoare: Compania ASITO a asigurat sau a încheiat contracte de asigurare medicală facultativă pentru mai mulți cetățeni în Republica Moldova. Aceștia au beneficiat de tratamente complexe în instituțiile medicale și aceste tratamente au fost obținute încălcînd normele metodologice de aplicare a pachetului unic de prestare a serviciilor medicale, deci nu s-au respectat mai multe lucruri, nu s-a avut bon de trimitere, nu s-a respectat lista de așteptare, programările și tot așa mai departe.

Acum Compania ASITO a atacat Compania Națională de Asigurări în Medicină, CNAM-ul, în instanța de judecată pretinzînd peste 4 milioane de lei de la aceștia în cazul în care știm foarte bine situația critică la capitolul finanțare sau mai drept spus lipsa finanțării sistemului de sănătate.

Vreau să vă întreb dacă instituția dumneavoastră poate veni cu un suport logistic, cu o consultație, cu implicarea în acest caz și dacă putem noi să ne clarificăm pentru a ajuta compania care și așa se găsește în mare impas și nu este în capacitate să finanțeze instituțiile medicale ale statului?

Domnul Iurie Filip:

Mulțumesc mult pentru întrebare.

Mai mult decît atît, deci anticipez, noi deja sîntem implicați în această situație, am fost sesizați și de CNAM, și am sesizat situația, am venit în susținerea colegilor de la CNAM cu poziția și cu părerea noastră. Deci este adevărat că, să zic așa, pretențiile companiei sînt puțin deplasate, dar în același timp aici este un moment la care este cazul să meditam împreună. Pentru că, pe de o parte, legislația permite, și noi salutăm și încurajăm acest lucru, ca asiguratorii să ofere Poliță de asigurare medicală facultativă pe lîngă cea obligatorie, dar, pe de altă parte, ele se suprapun.

Deci lista de servicii, nomenclatorul este același. Apare, într-adevăr, această problemă. În cazul dacă costurile de tratament au fost susținute de către compania privată în totalitate, întrebarea este: CNAM-ul trebuie, cel puțin în limita fixată de norme, să zicem așa, pentru asigurarea obligatorie, să compenseze aceste cheltuieli?

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Doamnă Stratan.

Vă rog frumos precizare sau a doua întrebare?

Doamna Valentina Stratan:

Nu am precizare, doar am o rugăminte că în speranța, totuși, să fie clarificat acest lucru în cazul în care este demonstrat că aceste norme s-au încălcat și compania are, la părerea mea, în cazul în care am studiat, dreptate.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc foarte mult.

În continuare, domnule Untila, vă rog frumos. Pofțiți.

Domnul Veaceslav Untila:

Dumneavoastră ați vorbit despre situația în care ajungem noi sau am ajuns cu Cartea Verde, puteți să numiți cine se găsește vinovat în această situație? Și cum va fi trasă la răspundere persoana? Dar puteți să-mi dați un nume, de pildă.

Domnul Iurie Filip:

Stimate domnule deputat,

Deci situația complicată în sistemul Cartea Verde a început să se manifeste în 2013, deci, în primul rînd, prin faptul că în mod abuziv membrii de atunci ai Biroului Național al Autoasiguratorilor au exclus cîțiva colegii de ai săi din acest sistem.

Acest caz a intrat, bineînțeles, imediat în atenția comisiei, noi am făcut mai multe prescrieri în adresa Biroului Național pentru a-și revizui deciziile. Dar deoarece Biroul Național este o uniune profesională, se bucură de o autonomie și independență totală în activitatea sa, Comisia Națională a Pieței Financiare nu are

capacitatea de a obliga și de a emite hotărâri cu caracter imperativ în adresa acestui Birou.

El se supune, în primul rând, regulamentărilor Consiliului Birourilor de la Bruxelles, dar și legii, bineînțeles, moldovenești. Noi am intrat și în litigii judiciare cu acest Birou, unele din ele pînă acum se examinează, deci din 2013 încoace. Ca rezultat al excluderii unor companii cu renume de altfel internațional, în Birou s-a creat, să zic așa, o majoritate, care într-un fel, hai să spun eu, a scăpat de sub control activitatea acestui Birou sau, să zic așa, a dorit să-l scape, nu știu.

Toate aceste procese au culminat cu faptul că la finele lui 2014, mai exact la începutul lui 2015 prin niște operațiuni dubioase cu implicarea unor instituții bancare de pe conturile Biroului Național au fost sustrate circa 20 de milioane de lei, ori asta constituia practic majoritatea resurselor financiare care stau la dispoziția Biroului pentru a-și onora obligațiunile față de partenerii străini și în special asta a coincis, această situație, cu cerința Consiliului Biroului de a forma de către Biroul moldovenesc o garanție externă în valoare de 4 milioane 250 de mii de euro în favoarea Consiliului Birourilor de la Bruxelles.

Dacă insistați asupra unui nume, deci pot să vă spun că într-un mod extrem de suspect în gestiunea conturilor care le avea BNAA deschise în mai multe bănci moldovenești, a intrat o persoană cetățean al statului vecin ucrainean. Acest lucru se află acum în investigație penală, sînt deschise dosare penale. Este vorba de un oarecare Evghenii Pinciuc, care este dat în căutare, din cîte cunosc eu. Poate colegii de la Procuratură să vină cu detalii mai relevante sau mai actuale. Deci pe această situație sînt deschise cîteva dosare penale.

Dar vizavi de perspectiva lor, deci asta de acum este, cum să zic, domeniul altor autorități. Dar anume această totalitate de evenimente a cauzat efectele cu care acum ne confruntăm.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Domnule Untila,

Vă rog frumos dacă aveți a doua întrebare sau precizare la acest subiect?

Domnul Veaceslav Untila:

Dacă mai cunoașteți vreun nume? Ori ne oprim la ucraineni? Moldoveni nu știți?

Domnul Iurie Filip:

Eu îmi pot permite să numesc numai acele nume care deja figurează în niște documente oficiale.

Domnul Veaceslav Untila:

Foarte atent ați răspuns, exact.

Domnul Iurie Filip:

Restul, domnule deputat, sînt supoziții, presupuneri, da.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Nu mai sînt întrebări.

Vă mulțumim foarte mult, domnule Filip.

Succese vă dorim în activitate.

În continuare, la același subiect legat de activitatea comisiei, înțelegem că Comisia economie, buget și finanțe a pregătit și un proiect de Hotărîre privind raportul respectiv. Și îl rog pe domnul Ștefan Creangă, președintele comisiei, să ne prezinte acest raport, proiectul raportului.

Domnul Ștefan Creangă:

Stimate domnule Președinte,

Onorat plen,

Comisa a întocmit raportul asupra activității Comisiei Naționale a Pieței Financiare. Este un raport amplu, pe 8 pagini, dumneavoastră l-ați primit. Sau au fost date răspunsuri la toate întrebările, practic, care v-au interesat pe dumneavoastră.

Eu, domnule Președinte, dacă îmi permiteți, aș vrea ca să luăm act de acest raport și totodată aș vrea să mă opresc la proiectul de Hotărîre a Parlamentului asupra activității raportului, cred că care este mult mai important pentru activitatea CNPF în viitor. Dacă îmi permiteți, domnule Președinte.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rog frumos. Sigur.

Domnul Ștefan Creangă:

În urma analizei efectuate și ascultării Raportului Comisiei Naționale a Pieței Financiare, comisia propune un proiect de Hotărîre sub nr.484, care este formulat în cinci articole, de fapt patru sînt de bază, prin care se propune a lua act de Raportul asupra activității Comisiei Naționale a Pieței Financiare și asupra funcționării pieței financiare nebankare în anul 2014.

Articolul 2. – Comisia Națională a Pieței Financiare și Guvernul, în termen de trei luni de la data intrării în vigoare a prezentei hotărîri, vor prezenta Parlamentului proiectele de acte legislative ce țin de reglementarea supravegherii activității organizațiilor de microfinanțare și leasing.

Ceea ce s-a referit și domnul președinte al Comisiei Naționale a Pieței Financiare, segmentul pe care Comisia economie, buget și finanțe îl constată ca fiind nereglementat suficient.

Articolul 3. – Comisia Națională a Pieței Financiare și Guvernul, pînă la 1 iulie 2016, vor prezenta Parlamentului proiectul Strategiei de dezvoltare a pieței financiare nebankare pe anii 2016 – 2020 și al Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia.

Deci este nevoie de acest proiect, de această strategie, avînd în vedere că atribuțiile de bază ale reglementatorului sînt dezvoltarea pieței financiare nebankare și implementarea vechii strategii, este nevoie ca o nouă viziune să fie aprobată de către Parlament pe segmentul respectiv.

Și tot în acest articol se propune o literă b): „Comisia Națională a Pieței Financiare și Guvernul, pînă la 1 iulie 2016, să prezinte Parlamentului propuneri privind modificarea legislației în scopul impulsivării dezvoltării tuturor segmentelor pieței financiare nebankare, în special cel al pieței de capital, și în vederea asigurării unor surse alternative de finanțare a agenților economici, precum și în scopul dezvoltării pieței de capital prin diversificarea instrumentelor financiare.”

Articolul 4. – Se propune ca monitorizarea prezentei hotărîri să se pună în sarcina Comisiei economie, buget și finanțe.

Articolul 5. – Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării.

Acestea fiind spuse, domnule Președinte, aș solicita onoratului plen susținerea acestui proiect de hotărîre a Parlamentului.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc.

Dacă sînt întrebări în adresa domnului președinte Creangă pe subiectul respectiv și pe marginea acestui proiect de raport și proiect de hotărîre?

Se pare că nu sînt. Și vom supune votului adoptarea acestui proiect de hotărîre. Vă mulțumim foarte mult pentru munca desfășurată și eforturile depuse în această privință.

În continuare, voi supune votului adoptarea proiectului de Hotărîre nr.484 din 26 noiembrie 2015 privind Raportul asupra activității Comisiei Naționale a Pieței Financiare și asupra funcționării pieței financiare nebankare pentru anul 2014.

Cine este pentru adoptarea acestuia, vă rog frumos să vă expuneți prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Majoritatea celor prezenți în sală, proiectul de Hotărîre nr.484 din 26 noiembrie 2015 este votat și adoptat în plen cu Raportul asupra activității Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

Și cu referire la același subiect, și anume cu referire la Comisia Națională a Pieței Financiare, proiectul nr.9 de pe ordinea de zi, nr.493 din 7 decembrie 2015, ce se referă la aprobarea bugetului Comisiei Naționale.

Vă rugăm frumos, domnul Creangă, președintele Comisiei economie, buget și finanțe și în calitate de autor, cît și în calitate de raportor din partea Comisiei economie, buget și finanțe, vă rugăm frumos, să vă expuneți.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Onorat plen,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul bugetului Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru anul 2016 care a fost elaborat în temeiul articolului 6 al Legii nr.192 din 12 noiembrie 1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, cu modificările și completările ulterioare.

Obiectivele și prioritățile bugetului prognozat pentru anul 2016 al Comisiei Naționale a Pieței Financiare sînt: promovarea Strategiei de dezvoltare a pieței financiare nebancare 2016–2020 și implementarea măsurilor prevăzute în planul de acțiuni aferent; consolidarea continuă a capacității instituționale și operaționale prin punerea în aplicare a principiilor de supraveghere bazate pe sistemul de evaluare și gestiune a riscurilor, standardelor de prudență bazate pe cele mai bune practici internaționale și infrastructurii eficiente și simplificate pentru funcționarea pieței.

Reieșind din obiectivele stabilite de legislație, proiectul bugetului Comisiei Naționale pentru anul 2016 a fost estimat la venituri în sumă de 17 milioane 772,4 mii de lei și la cheltuieli în sumă de 20 de milioane 639,9 de mii de lei, cu un deficit de 2 milioane 867,5 de mii de lei. Sursa de finanțare a deficitului constituie soldul de mijloace bănești disponibile.

Avînd în vedere nivelul de realizare a veniturilor planificate pe 11 luni ale anului 2015 în volum de 55 la sută, veniturile bugetului Comisiei Naționale pentru anul 2016 se estimează la cifra de 17 milioane 772,4, cu o descreștere de 3 milioane 417,7 mii de lei sau 16,1 la sută față de volumul veniturilor prognozate pe anul 2015 care a fost de 21 de milioane 190,1.

Pentru anul 2016, în vederea respectării prevederii Legii nr.171 privind piața de capital se propune, comparativ cu anul 2015, următoarele modificări și completări la anexa proiectului Hotărîrii Parlamentului:

- ajustarea anexei la Hotărîrea Parlamentului la noțiunile expuse în Legea privind piața de capital, divizînd tranzacțiile efectuate în cadrul sistemului multilateral de tranzacționare pentru care se menține taxa de 0,5% și tranzacțiile efectuate în afara pieței reglementate și a sistemului multilateral de tranzacționare – 0,5% achitate de fiecare participant la tranzacție;

- divizarea taxei din tranzacțiile de achiziționare a valorilor mobiliare de către acționarii majoritari de taxa din tranzacțiile de răscumpărare/achiziționare de către emitentul de valori mobiliare și stabilirea taxei de 1% din valoarea tranzacției, deoarece tranzacțiile de achiziționare a valorilor mobiliare de către acționarii majoritari sînt similare, după complexitatea procedurii, cu tranzacțiile efectuate în afara pieței reglementate;

- de asemenea, aplicarea taxei de 0,5% la distribuirea valorilor mobiliare în cazul partajării averii între soți, cu excepția partajării pe cale judecătorească, conform articolului 25 alineatul (2) din Codul familiei, tranzacție similară după complexitate cu tranzacțiile de succesiune a valorilor mobiliare în urma dizolvării sau reorganizării persoanei juridice.

Totodată, în scopul consolidării capacităților Comisiei Naționale ca autoritate de reglementare, autorizare, supraveghere și control, pentru anul 2016 se propune completarea anexei la proiectul Hotărîrii Parlamentului cu următoarele

taxe și plăți: taxa de administrare și funcționare a Fondului de Compensare a Investitorilor în mărime fixă de 50 de mii de lei, ce urmează a fi încasată anual din contul mijloacelor fondului specificate la articolul 132.

Fondul de Compensare a Investitorilor a fost constituit și se gestionează de către Comisia Națională în temeiul articolului 130 din Legea privind piața de capital. Articolul 132 alineatul (7) din Legea privind piața de capital stabilește că cheltuielile legate de administrarea și funcționarea Fondului se acoperă din mijloacele acestuia. Pentru asigurarea administrării și funcționării Fondului, Comisia Națională întreprinde anumite măsuri. Vreau să dau citire doar câtorva: planifică mijloacele Fondului; are ca și atribuții monitorizarea contribuțiilor achitate de către membrii Fondului; distribuie mijloacele Fondului; adoptă deciziile privind aprobarea compensațiilor; verifică îndeplinirea obligațiilor asumate de societățile de investiții.

O altă taxă prevăzută este: plata pentru întreținerea și modernizarea Sistemului informațional de menținere a datelor conținute în registrele deținătorilor de valori mobiliare în mărime unică de 500 de lei ce se va achita anual de către emitenți. În scopul executării prevederilor articolului 147 alineatul (6²) din Legea privind piața de capital și monitorizării în timp real a tranzacțiilor altor operațiuni înregistrate în registrele deținătorilor de valori mobiliare, Comisia Națională va crea sistemul menționat, iar plata încasată se va utiliza pentru acoperirea cheltuielilor de întreținere și a cheltuielilor pentru modernizarea și dezvoltarea acestui nou sistem.

Partea de cheltuieli prognozată pentru 2016 se estimează la 20 de milioane 639 de mii de lei, ceea ce constituie cu 1 milion și 162,3 de mii de lei mai puțin sau cu 5,3 la sută, comparativ cu anul 2015, în care cheltuielile au fost de 21,802 milioane de lei.

La estimarea limitelor de cheltuieli s-au aplicat un șir de factori care au determinat alocarea resurselor și prioritizarea cheltuielilor reieșind din următoarele: aplicarea, în anul 2016, la salariile de funcție a angajaților a coeficientului de salarizare 1,2, ceea ce reprezintă menținerea fondului de salarizare la nivelul proiectului anului 2015, reducerea, în anul 2016, a fondului de retribuire a muncii, prognozat cu 6 la sută este argumentată prin faptul că bugetul pentru anul 2015 a cuprins și salariul pentru luna decembrie 2014, care s-a calculat cu aplicarea coeficientului de salarizare 1,4.

Stabilirea coeficientului de salarizare se efectuează în funcție de posibilitățile financiare și cu respectarea strictă a limitelor aprobate de Parlamentul Republicii Moldova.

Cheltuielile pentru plata mărfurilor și serviciilor se prognozează cu o majorare de 5 la sută, comparativ cu nivelul anului 2015, datorită tendinței și prognozei de creștere a tarifelor la bunuri și servicii.

Suma planificată la acest capitol de cheltuieli include necesitățile comisiei de întreținere a sediului central și a reprezentanței teritoriale din municipiul Bălți, precum aceste cheltuieli sînt necesare pentru necesitățile pentru organizarea procesului de activitate și crearea condițiilor de muncă pentru buna realizare a atribuțiilor.

Reducerea cheltuielilor pentru deplasările de serviciu cu 85 la sută a fost necesară și se argumentează prin măsurile de prioritizare a cheltuielilor, planificînd, în anul 2016, doar deplasări în scop de control la asociații de economii și împrumut care se află mai mult în teritoriu. Celelalte controale nu necesită cheltuieli pentru deplasare.

Volumul cheltuielilor capitale prognozat cu 11,6 la sută mai mare comparativ cu anul 2016 este destinat realizării măsurilor de consolidare a bazei tehnico-materiale planificate pentru anul 2015, dar nerealizate din lipsa posibilităților financiare.

Reieșind din cele expuse, onorat plen, solicit susținerea proiectului de Hotărîre a Parlamentului asupra bugetului Comisiei Naționale a Pieței Financiare 2016.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult, domnule președinte.

Se pare că nu sînt întrebări din partea plenului. Înțeleg că ați dat citire sau ați prezentat și raportul comisiei.

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, voi supune votului adoptarea proiectului de Hotărîre nr.493 din 7 decembrie 2015 cu privire la aprobarea bugetului Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru anul 2016.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă exprimați prin vot.

Vă mulțumesc foarte mult.

Majoritatea celor prezenți în sală. Proiectul de Hotărîre nr.493 din 7 decembrie 2015 cu privire la aprobarea bugetului Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru anul 2016 a fost adoptat.

E proiect de hotărîre, da. Uitați-vă în sală, e majoritatea. (*Rumoare în sală.*)

Păi, e aprinsă lumina, se vede tot. Nu înțeleg de ce nu vedeți.

În continuare, sînt cîteva proiecte tehnice și mă adresez domnului Juravschi, nu-l văd, și domnului Pleșca, dacă ați vrea să purcedem foarte repede, dar să prezentați foarte pe scurt, că avem invitați care așteaptă, avem audieri și...

Da, vă rog frumos, domnul Pleșca.

Vă rog frumos, din partea autorilor prezentați-ne proiectul nr.3 de pe ordinea de zi ca supliment, nr.362 din 7 octombrie 2015, ce ține de modificarea și completarea unor acte legislative. Vorbim despre o serie de acte normative.

Vă rugăm frumos să ne prezentați.

Vă mulțumim.

Domnul Nae-Simion Pleșca:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Prezint atenției dumneavoastră proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care este elaborat în scopul creării și păstrării Centrului Național de Terminologie ca instituție publică competentă în domeniul

lingvistic în cadrul Academiei de Științe a Moldovei, cu conferirea acesteia a denumirii complete Centrul Național de Terminologie „Constantin Tănase”.

Menționăm că în mai multe țări europene centrele de lingvistică și terminologie sînt înființate și funcționează în subordinea instituțiilor de cercetări științifice în domeniul filologiei sau a Academiei. Considerăm posibilă funcționarea Centrului Național de Terminologie în subordinea Academiei de Științe a Moldovei, în baza Centrului de Terminologie actual, subdiviziune structurală a Institutului de Filologie al Academiei de Științe din Moldova.

Acest proiect de lege prevede la articolul 29¹ al Legii cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova, cuvintele „autoritate publică competentă în domeniul lingvistic – Centrul Național de Terminologie” se substituie cu sintagma „instituție competentă în domeniul lingvistic din cadrul Academiei de Științe a Moldovei – în Centrul Național de Terminologie „Constantin Tănase””.

Articolul 32 al aceeași legi „Centrul Național de Terminologie” se substituie cu sintagma „Centrul Național de Terminologie „Constantin Tănase””.

La alineatul (7) al articolului 9 din Legea privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, sintagma „Centrul Național de Terminologie, autoritate publică competentă în domeniul lingvistic” se substituie cu sintagma „instituție competentă în domeniul lingvistic din cadrul Academiei de Științe a Moldovei – Centrul Național de Terminologie „Constantin Tănase””.

În anexa la Legea nr.160 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, cu modificările ulterioare, la compartimentul ”Centrul Național de Terminologie”, denumirea compartimentului se dă în următoare redacție: ”Academia de Științe a Moldovei, Centrul Național de Terminologie ”Constantin Tănase””.

Ținînd cont de cele expuse, rugăm să susțineți acest minunat și așteptat proiect de lege.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult autorilor acestui minunat și așteptat proiect de lege.

E doar un citat. Și dacă sînt întrebări la autori?

Vă mulțumesc foarte mult. Nu sînt.

În continuare, rog comisia să se expună.

Domnule Hotineanu,

Vă rog frumos, din partea Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, raportul comisiei.

Poftiți.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Stimate domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,
Comisia a examinat proiectul de lege și, cu votul unanim al membrilor prezenți, propune proiectul de Lege nr.362 spre examinare și adoptare în plenul Parlamentului în ambele lecturi.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Dacă nu sînt întrebări în adresa comisiei, vă mulțumim foarte mult.

În continuare, coraportul Comisiei economie, buget și finanțe. Am fost anunțat că ei... Nu? Nu există?

Atunci am o informație greșită. Cer scuze, dacă nu există un coraport.

Da, mai avem un proiect tehnic ce ține de instituirea Zilei Sportivului și a Mișcării Olimpice. Și-l rog pe autorul acestui proiect de hotărîre, domnul Juravschi, să ne prezinte proiectul nr.485 din 1 decembrie 2015, nr.4 de pe ordinea de zi, supliment la ordinea de bază.

Vă rugăm foarte mult, domnule Juravschi, să ne prezentați proiectul de hotărîre.

Domnul Nicolae Juravschi:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Parlament,

Conform Hotărîrii Guvernului nr.243 din 03.05.1996, în țară a fost stabilită în luna mai sărbătoarea Zilei Sportului Național.

Prezentul proiect de hotărîre propune instituirea Zilei Sportivului și a Mișcării Olimpice în aceeași zi pentru consolidarea eforturilor în vederea organizării unei sărbători comune a sportului și a valorilor olimpice.

Comitetul Național Olimpic și Sportiv a fost fondat în 1991, iar astăzi, prin intermediul al 24 de agenții teritoriale olimpice, organizează anual în a treia sîmbătă a lunii mai, în toate raioanele țării, diverse activități sportive.

Această sărbătoare a căpătat o amploare deosebită în municipiul Chișinău și este organizată sub denumirea de Olympic Fest.

Astfel, sărbătoarea într-o singură zi a Zilei Sportivului și a Mișcării Olimpice a prezentat în mod... în primul rînd, o inițiativă de solidarizare a tuturor instituțiilor guvernamentale și nonguvernamentale pentru un mod de viață sănătos, pentru promovarea sportului și a valorilor olimpice de excelență, prietenie și respect.

Instituirea Zilei Sportivului și a Mișcării Olimpice ar însemna culmea experienței la toate nivelurile pentru lansarea unui îndemn puternic la o viață mai activă și echitabilă subliniind beneficiile practicării sportului de către întreaga societate.

Rog să fiu susținut ca acest proiect de hotărîre să fie votat.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim, domnule Juravschi.

În continuare, sînt ceva întrebări în adresa dumneavoastră.

Poftiți, domnul Sîrbu.

Domnul Serghei Sîrbu:

Mulțumesc.

Domnule autor,

Am discutat și la comisie, noi avem o Hotărîre de Parlament nr.433 din anul 1990 cu privire la zilele comemorative, zilele de sărbătoare și la zilele de odihnă din Republica Moldova. Ea a fost completată de foarte multe ori. Recent a fost completată cu Ziua Portului Popular. De aceea, poate din punct de vedere tehnic legislativ, ar fi corect această sărbătoare sau această zi să fie introdusă și în această hotărîre, ca să avem un sistem.

De aceea, vin cu o propunere, deci la punctul 1 din Hotărîrea nr.433 să o completăm cu această zi, ca să le avem pe toate sistematizate într-un singur act legislativ. Cred că ar fi corect.

Vă mulțumesc.

Domnul Nicolae Juravschi:

Mersi, domnule deputat.

N-aș vedea un impediment, dar este și altă practică, cum este, de pildă, Ziua națională a culturii sub un număr aparte. Cum decide Parlamentul.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

Dacă nu mai sînt ...? Domnule Sîrbu, nu?

Domnule Dudnic,

Vă rog frumos întrebări în adresa autorului.

Domnul Corneliu Dudnic:

Я все-таки хотел поддержать идею господина Журавского для того, чтобы выделить этот день и отметить заслуги наших олимпийцев перед нашим отечеством. Потому что те условия, в которых они тренируются, и те результаты, которые сегодня приносят они к нам в страну, не сопоставимы ни с чем, я бы так сказал. Поэтому мое предложение отметить этот день отдельно, скажем так, отдельным законопроектом. Это первое.

И второе.

Господин Журавски, вы сказали 24 агенții olimpice funcționează în țară. Dacă cunoașteți, în unitatea teritorială autonomă Găgăuzia dacă este vreo agenție de asemenea ...?

Domnul Nicolae Juravschi:

Este și în Găgăuzia această agenție, care este reprezentată de Petru Vlah. La decizia comitetului executiv al Comitetului Național Olimpic, patru ani în urmă cînd a fost formată această agenție, a fost propus cu administrația locală pentru funcția de director al acestei agenții anume Petru Vlah. Și el pînă în prezent își îndeplinește funcțiile.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc.

A doua întrebare sau precizare? Nu?

Vă mulțumesc foarte mult.

Nu mai sînt.

Domnule Juravschi,

Vă mulțumim frumos.

Și, într-adevăr, mulțumire și plenului pentru toate performanțele și eforturile depuse de olimpici, de sportivi. Și vă mulțumim și dumneavoastră pentru activitatea pe care o depuneți.

Rugăm comisia. Domnul Hotineanu, președintele Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, să ne prezinte raportul comisiei.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Stimate domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a examinat proiectul de hotărîre. Autor este deputatul în Parlament Juravschi. Autorul propune adoptarea Hotărîrii de Parlament privind instituirea Zilei Sportivului și a Mișcării Olimpice, a treia zi de sîmbătă a lunii mai în scopul promovării sportului, mișcării fizice și respectării valorilor olimpice.

Comisia a luat act de faptul că prin Hotărîrea Guvernului nr.243 din 1996 a fost instituită Ziua sportivului ca sărbătoare profesională. Proiectul propus pentru examinare prevede înglobarea acestei zile și marcarea de comun a Zilei Sportivului și a Mișcării Olimpice pentru a celebra valorile olimpice de prietenie, excelență și respect.

În acest context, se propune completarea proiectului de hotărîre a Parlamentului cu un articol 3 cu următorul cuprins:

„Articolul 3. – Guvernul va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta hotărîre.”

Urmare a dezbaterilor, comisia, cu votul unanim al membrilor 10 „pro”, a susținut proiectul de Hotărîre nr.485 și propune plenului Parlamentului adoptarea acestuia.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

Dacă nu sînt întrebări în adresa comisiei?

Mulțumim.

Înainte de a supune votului cele două proiecte examinate și dezbătute în plen, rog numărătorii pe sectoare să ne dea prezența, pentru a ști ulterior și numărul voturilor.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 22.

Sectorul nr.2 – 23.

Sectorul nr.3 – 19.

Domnul Andrian Candu:

Sînt 64 de deputați în sală.

Supun votului proiectul de Hotărîre nr.485 din 1 decembrie 2015 cu privire la instituirea Zilei Sportivului și a Mișcării Olimpice. Nr.4 din ordinea de zi din supliment.

Cine este pentru adoptarea acestei hotărîri, vă rog frumos să vă expuneți prin vot.

Mulțumesc foarte mult.

Nici nu e nevoie de a număra voturile. Unanimitatea celor prezenți în sală. Proiectul de Hotărîre nr.485 din 1 decembrie 2015 a fost votat și adoptat.

Și în continuare, se supune votului aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.362 din 7 octombrie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Cine este pentru, vă rog frumos să vă expuneți prin vot.

Mulțumesc foarte mult.

Majoritatea celor prezenți în sală.

Dacă insistați în privința votului, evident o să rog numărătorii să ne dea rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.1 – 3.

Sectorul nr.2 – 4. 23. Îmi cer scuze.

Sectorul nr.3 – 18.

Domnul Andrian Candu:

44 de voturi. (*Rumoare în sală.*) Patruzeci și ...

Vă rog frumos.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.3 – 19 voturi.

Domnul Andrian Candu:

Da, da am ...19.

Mulțumesc pentru rectificare.

Cu 45 de voturi, proiectul de lege a fost aprobat în primă lectură. Mă refer la proiectul de Lege nr.362 din 7 octombrie 2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

În continuare, un ultim proiect tehnic înainte de audieri, și anume proiectul de Lege nr.482 din 25 noiembrie 2015 pentru modificarea Legii privind aprobarea Nomenclurii combinate a mărfurilor nr.172 din 2014. Prezintă din numele autorilor domnul Ștefan Creangă.

Vă rog frumos. Pofțiți.

Mă scuzați, domnule Creangă.
Haideți să vedem despre ce tren este vorba.
Domnule Novac,
Poftiți.

Domnul Grigore Novac:

Despre același tren, domnule Președinte, că matematica e matematică. Adică sectorul nr.3 – 19, plus 4 și plus 3. De unde 45?

Domnul Andrian Candu:

24, domnule, a zis ...

Domnul Grigore Novac:

Dar nu sînt 24. De unde? Noi putem număra.

Domnul Andrian Candu:

23 a menționat sectorul nr.2.

Domnul Grigore Novac:

Noi putem număra foarte bine. PCRM n-a votat. De unde ați luat? De unde sînteți? Haideți că nu sîntem chiar ... deja ...

Domnul Andrian Candu:

Ce propuneți să anulăm votul?

Cine este ... Mă adresez plenului cu propunerea din partea Frațiunii Partidului Socialiștilor privind anularea votului precedent.

Cine este pentru anularea votului precedent, vă rog frumos să votați.

Vă rog frumos rezultatele pe sectoare.

N u m ă r ă t o r i i:

– 19.

2 persoane.

Domnul Andrian Candu:

Sectorul nr.2,

Vă rog frumos rezultatele pe sectorul nr.2. Cine este pentru?

Vă rog frumos sectorul nr.3.

Domnule Mocanu,

Spuneți-ne cît sînt pe sectorul ...

Domnul Gheorghe Mocanu:

Zero voturi pentru ...

Domnul Andrian Candu:

Zero pe sectorul nr.3.

Și sectorul nr.2 încă o dată. Vă rugăm frumos, domnule Sîrbu, să ne spuneți cine a votat pentru anularea votului?

Domnul Oleg Sîrbu:

5 voturi. A venit doamna Maria.

Domnul Andrian Candu:

Cu 24 de voturi propunerea Frațiunii Partidului Socialiștilor este respinsă. În continuare, domnule Creangă, vă rog frumos. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimați domni deputați,

Lăsăm numărarea, ascultăm aici că e foarte important proiectul.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos să-l ascultați pe domnul Creangă.

Domnul Ștefan Creangă:

Proiectul de lege a fost elaborat ...

Domnul Andrian Candu:

Dumnealui are toată dreptatea. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Ștefan Creangă:

Ian părăsiți sala. Că trebuie să prezint. (*Rumoare în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Domnule Creangă,

Vă rog frumos.

Vă mulțumesc frumos pentru ajutorul acordat Președintelui ședinței și continuați prezentarea.

Domnul Ștefan Creangă:

Vă mulțumesc. (*Rumoare în sală.*)

Nu, eu promit la deputații aceștia că atunci când o să aibă ei inițiative legislative să vină aici, la tribună, eu am să fac gălăgie foarte mare. Da vă rog frumos ascultați că stau în fața dumneavoastră! Eu ... (*Rumoare în sală.*) Nu ne amăgim, eu cred că. Eu ... Dați să ne ascultăm, procedura a fost finalizată.

Vă mulțumesc pentru înțelegere.

Stimați colegi,

Proiectul de lege a fost elaborat în scopul eliminării discrepanțelor de ordin normativ și legislativ care urmează să apară începând cu 1 ianuarie 2016, odată cu finalizarea acordării de către Uniunea Europeană a facilităților de export prin

intermediul preferințelor comerciale autonome, respectiv regimul comercial ATP, dar și îmbunătățirii gradului de atractivitate investițională a Republicii Moldova.

Astfel, începând cu această dată, adică 1 ianuarie 2016, în relațiile comerciale cu Uniunea Europeană, operatorii economici vor putea utiliza doar noul regim comercial, zona de liber schimb aprofundat și cuprinzător sau DCFTA, cum îi spunem noi, intrat în vigoare la 1 septembrie 2014.

Spre deosebire de regimul preferințial, Preferințelor Comerciale Autonome sau regimul ATP, regimul comercial DCFTA interzice utilizarea regulilor drawback. Ce este drawback-ul? Drawback-ul reprezintă o regulă fiscală ce presupune restituirea totală sau parțială a drepturilor de import percepute cu ocazia introducerii unor mărfuri în circuitul economic, cu condiția ca acestea să fie reexportate în aceeași stare sau încorporate în alte mărfuri sau transformate în alte produse.

Astfel, începând cu 1 ianuarie 2016, o mare parte a întreprinderilor care activează în regim de perfecționare activă de pe teritoriul Republicii Moldova și utilizează regula drawback vor fi nevoite să achite taxe vamale pentru materia primă importată, chiar dacă aceasta nu este destinată pentru consumul pe piața internă și se va regăsi încorporată în alte mărfuri sau produse reexportate ulterior.

Aceste noi condiții vor afecta în mod negativ activitatea unor mari companii din ramurile industriei prelucrătoare, atât cu investiții locale, cât și cu investiții străine, printre care și companiile de renume mondial care sînt în Republica Moldova: Draexlmaier, Gebauer&Griller, Lear Corporation, Electormanufacturing și alte companii. Mai mult ca atât, climatul investițional al țării se va înrăutăți, existînd riscul ca întreprinderile ce oferă mii de locuri de muncă și achită taxe la bugetul de stat să-și reducă semnificativ activitatea.

Industria Republicii Moldova, care a trecut în perioada de tranziție printr-un proces de distrugere masivă a infrastructurii de producere, se confruntă astăzi cu multiple probleme ce țin de uzura fizică, dar mai ales morală, a tehnologiilor și a capacităților tehnice. Gradul de competitivitate al întreprinderilor din ramură este mult sub media din regiune.

Republica Moldova în competiție pentru atragerea investițiilor străine directe, se află într-o concurență directă cu mai multe țări din zona apropiată: Serbia, Macedonia, România și alte țări, Bulgaria și alte țări.

În aceste împrejurări, Republica Moldova, practic, nu are nici o șansă întru atragerea investițiilor semnificative, mai ales în domeniul auto, care se laudă la momentul actual Republica Moldova că a atras ceva investiții. Regretabil, dar în ultimii 6 ani Republica Moldova a atras doar câteva proiecte mari, volumul acestor investiții a fost de circa 50 milioane de dolari și au creat peste 3000 locuri de muncă bine plătite.

Totodată, Republica Moldova neavînd viziune asupra facilităților pentru a atrage investițiile, a ratat în ultimii 5 ani mai multe proiecte investiționale, cum ar fi:

- Lear Corporation – investiții de 10 milioane;
- Draexlmaier – investiții de 28 de milioane;
- fabrica Leoni – investiții de 50 de milioane;

- Jonson Controls – 45 de milioane;
- Automotive – de 30 de milioane.

Astfel, autoritățile din Republica Moldova nu au fost de suficient flexibile la doleanțele investitorilor, iar în unele cazuri creînd chiar bariere artificiale, ratînd crearea a cel puțin 13 mii de locuri de muncă și investiții de peste 160 de milioane.

Este important de scos în evidență beneficiile statului și efectele investițiilor străine directe, pe verticală și orizontală, ca urmare a implementării unor astfel de proiecte, chiar dacă în unele cazuri statul trebuie să acorde careva facilități de ordin administrativ, vamal sau să investească în asigurarea utilităților și rețelelor ingineresti, în cele de construcție, reabilitare a suprafețelor de producție.

Pentru toți este cu certitudine clar că o industrie competitivă orientată la export este motorul pentru inovații, creșterea economică, crearea locurilor de muncă, ea este pînă la urmă garantul pentru bunăstarea și siguranța socială și nu în ultimul rînd încasările, garantul pentru încasările la bugetul de stat.

În cazul în care nu este posibilă o acțiune directă a statului asupra fenomenului de atragere a investițiilor, prin acordarea de subvenții sau scutiri de impozite și taxe vamale, o soluție realizabilă este reducerea pînă la nivelul minim acceptabil a acestor taxe.

Pentru a nu bloca activitatea companiilor din industria ușoară și pentru a extinde sau implementa proiecte investiționale noi, dar și pentru a atenua efectele interzicerii drawback-ului, a fost elaborat proiectul de Lege pentru modificarea Nomenclaturii combinate a mărfurilor aprobate prin Legea nr.172 din 25 iulie 2014.

Proiectul respectiv include modificarea, începînd cu 1 ianuarie 2016, prin reducerea pînă la 1% a mărimii taxei vamale pentru unele materiale, utilizate în cea mai mare parte în calitate de produse complementare pentru produsele finite ale companiilor din industria prelucrătoare.

Astfel, prin operarea acestor modificări, se propune a crea condiții pentru îmbunătățirea climatului investițional, fiind create premise de a oferi companiilor interesate în dezvoltarea activității de producție, condiții mai bune ca cele existente în statele aflate în concurență directă cu Republica Moldova.

Onorat plen,
Stimați colegi,

Reieșind din toată informația prezentată și necesarul pentru a susține economia Republicii Moldova, solicit susținerea acestui proiect de lege.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, dacă sînt întrebări în adresa autorului?

Vă rog frumos, domnul Lipskii, poftiți.

Domnul Oleg Lipskii:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Întrebarea mea e următoarea: deci acumă dacă materia primă a fost adusă, ea n-a fost vămuită, da? Așa înțeleg eu. Și deci nu se impunea nici o taxă, era taxa, ca atare, zero. Acuma vreți să fie 1% ca să fie asta pur formal, să fie o taxă vamală, înțeleg eu așa, sau eu n-am înțeles corect?

Domnul Ștefan Creangă:

Dumneavoastră corect ați înțeles, o taxă simbolică. De ce? Dați să ne întoarcem de ce va fi această taxă simbolică? Odată cu 1 ianuarie 2016, această facilitate drawback este anulată pentru Republica Moldova și, respectiv, dacă noi nu modificăm legea, taxele vor fi de 8, 5, în dependență cum este prevăzut în Nomenclatură, procente. De aceea aici este nevoie de implicarea noastră a facilita pentru..., începînd cu 1 ianuarie 2016, dezvoltarea economică, a susține întreprinderile din industria ușoară.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Lipskii,

Vă rog frumos, continuați. Precizare sau a doua întrebare?

Domnul Oleg Lipskii:

Da, da, precizare. Deci dacă eu înțeleg corect, bugetul din aceasta n-a avut nimic, acum o să aibă acest 1%?

Domnul Ștefan Creangă:

Da 1% ...

Domnul Oleg Lipskii:

Deci bugetul n-o să piardă în cazul acesta?

Domnul Ștefan Creangă:

Sub nici o formă.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, nu mai sînt întrebări.

Vă mulțumim, domnul Creangă. Și în continuare, vă rugăm, din partea comisiei, să ne prezentați raportul.

Vă rugăm foarte mult, poftiți.

Domnul Ștefan Creangă:

Mulțumesc.

Domnule Președinte,

Onorat plen,

Comisia a examinat acest proiect de lege care include modificarea Nomenclurii combinate a mărfurilor prin reducerea taxei vamale pînă la 1% pentru materialele utilizate, în special, în calitate de produse complementare pentru produsele finite ale companiilor din industria prelucrătoare.

Comisia susține conceptual inițiativa legislativă, iar pentru lectura a doua proiectul urmează a fi extins cu alte poziții, decît cele care sînt prevăzute în proiect, care au impact semnificativ asupra agenților economici din industria ușoară. În raport sînt arătate toate pozițiile tarifare. Eu nu exclud că din partea colegilor deputați poate vor mai fi și alte amendamente.

Pornind de la cele menționate și ținînd cont de avizele comisiilor permanente, comisia propune Parlamentului proiectul de lege spre adoptare.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc. Dacă sînt întrebări la acest subiect pe marginea raportului comisiei? Nu sînt.

Vă mulțumim, domnul Creangă, și în calitate de autor, și ca președinte al acestei comisii.

Spuneți-mi, vă rog frumos, dacă sîntem gata pentru lectura a doua eventual?

Nu? Doar pentru prima lectură.

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare, voi supune votului aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege nr.482 din 25 noiembrie 2015 pentru modificarea Legii privind aprobarea Nomenclurii combinate a mărfurilor nr.172 din 25 iulie 2014, nr.2 de pe ordinea de zi din supliment.

Cine este pentru, vă rog frumos să votați.

Mulțumesc foarte mult.

Majoritatea celor prezenți în sală. Constat aprobarea în primă lectură a proiectului de Lege pentru modificarea Legii privind aprobarea Nomenclurii combinate a mărfurilor, numărul proiectului 482 din 25 noiembrie 2015.

În continuare, dragi colegi, acestea au fost subiectele de pe ordinea de zi dezbătute ca și proiecte de acte normative.

Și în continuare, pe ordinea de zi mai avem două subiecte legate de audieri și în mod special prima ține de audierea Raportului Procurorului General privind starea legalității și ordinii de drept din țară pentru anul 2014, așa cum preconizează... așa cum este intitulat și în lege acest raport pentru anul 2014.

Ii avem aici prezenți pe Corneliu Gurin, Procuror General al Republicii Moldova cu colegii săi adjuncți și, la fel, audierea Raportului cu privire la activitatea Centrului Național Anticorupție pentru anul 2014 și primele nouă luni ale anului 2015. Dacă există astfel de raport.

Dragi colegi,

Noi, ca de obicei, știți foarte bine că Regulamentul Parlamentului nu prevede un anumit scenariu sau o procedură legată de audieri și ... dar în mod tradițional noi stabilim un termen maxim pentru raportul prezentat și, ulterior, sesiunea de întrebări-răspunsuri, și, ulterior, dacă este cazul, luările de cuvînt.

Bănuiesc că la acest subiect ca procedură, domnul Deliu, vreți ceva să menționați?

Vă rog frumos.

Poftiți.

Domnul Tudor Deliu:

Da, domnule Președinte.

Eu aș veni cu propunerea dat fiind faptul că rapoartele au fost repartizate anterior deputaților, poate să nu mai purcedem la audierea lor de la tribuna centrală, dar, din start, să purcedem la întrebări.

Domnul Andrian Candu:

Dragi colegi,

Avem o procedură, trebuie prezentat măcar și simbolic 5 minute, dar este dreptul raportorului să decidă vrea să zică o propoziție sau vrea să zică un text. Dar, bineînțeles, plenul Parlamentului oricând poate să revină și cu sugestii.

Bine. Haideți să-i întrebăm dacă 15, 20 minute de raport sau... (*Rumoare în sală.*)

Nu, încă n-am primit solicitare de ridicare de imunitate, nu astăzi, încă nu.

În continuare, dragi colegi, dați-mi voie atunci să supun votului o procedură obișnuită în așa fel încât să avem și un mini regulament al acestor audieri. Propunerea este pînă în 20, maxim 30 de minute este raportul, dar, evident, putem să facem și mai scurt. (*Rumoare în sală.*)

Am zis „pînă în”. Pînă în 15, bine. Pînă în 15 minute. Depinde de noi, da. Și pînă în 15 minute sesiunea de întrebări-răspunsuri. Da? (*Rumoare în sală.*)

Nu. A fost o glumă, evident, 15, 20 de minute raportul și sesiunea de întrebări-răspunsuri. Care sînt sugestiile din partea fracțiunilor?

Vă rog frumos, fracțiunea cea mai mare din partea Partidului Socialiștilor, ce ne spuneți despre sesiunea de întrebări-răspunsuri, care este perioada? Noi, de obicei, folosim pînă la o oră.

Vă rog frumos, doamna Greceanîi.

Doamna Zinaida Greceanîi:

Domnule Președinte,

Cred că de acord pînă la o oră, întrebări.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc frumos.

În continuare, Frațiunea Partidului Comuniștilor, la fel, sugerează să menținem aceeași tradiție.

Frațiunea Partidului Democrat, la fel.

Vă mulțumesc frumos.

Frațiunea Partidului Liberal Democrat, la fel.

Și Frațiunea Partidului Liberal, la fel.

Atunci, în continuare, supun votului aprobarea acestei mici proceduri sau Regulament al audierilor: raportul pînă în 20 de minute, o oră este sesiunea de întrebări-răspunsuri și, ulterior, luările de cuvînt, dacă vor fi.

Vă rog frumos să vă expuneți prin vot aprobarea acestuia.

Vă mulțumesc foarte mult.

Regulamentul a fost aprobat.

Și în continuare, îl invităm la tribuna principală pe domnul Gurin, Procuror General al Republicii Moldova, să ne prezinte Raportul privind starea legalității și ordinii de drept din țară pentru anul 2014.

Vă mulțumesc frumos.

16 și 19, aveți 20 de minute la dispoziție.

Domnul Corneliu Gurin – *Procuror General al Republicii Moldova:*

Onorat Parlament,

Salutăm interesul față de activitatea Procuraturii.

Vă mulțumim pentru invitația de a prezenta informația respectivă.

Raportul privind activitatea pe anul 2014 a fost, într-adevăr, expedit în primăvară. Este plasat pe pagina web oficială a Procuraturii. Datele statistice se comunică periodic și anual, însă vom reitiera cei mai importanți indicatori.

Raportul reflectă activitatea în anul 2014, desfășurată conform prevederilor Constituției, Legii cu privire la Procuratură, actelor internaționale la care Republica Moldova este parte și legislației țării noastre. La anumite aspecte vom oferi informații și despre situația din anul 2015, primele 10 luni, 10, 11 luni, căci pînă la viitorul raport, în 2016, va trece încă mult timp.

În prealabil, voi reaminti cîteva principii și aspecte de bază. Procuratura este o instituție autonomă în cadrul autorității judecătorești, care, în limitele atribuțiilor și competenței, apără interesele generale ale societății, ordinea de drept, drepturile și libertățile cetățenilor, conduce și exercită urmărirea penală, reprezintă învinuirea în cadrul instanțelor de judecată conform legii.

Procuratura își desfășoară activitatea pe principiul legalității și independenței, care exclud posibilitatea de subordonare a Procuraturii autorității legislative și cele executive, precum și de influență sau de imixtiune a unor alte organe și autorități ale statului în activitatea Procuraturii.

Controlul activității procurorilor se exercită ierarhic conform legislației procesuale și prin intermediul controlului judecătoresc prin contestarea în instanță a deciziilor și acțiunilor cu caracter procesual ale procurorului.

Aspecte organizaționale.

Procuratura a activat în componența și conform structurii aprobate prin Hotărîrea Parlamentului din 2010, cu modificările structurale interne efectuate pe parcurs.

Structura actuală cuprinde Procuratura Generală, procuraturile specializate de transport, Anticorupție, de nivelul Curții de Apel și militară... militare, 44 procuraturi teritoriale, două cu statut de procuraturi ierarhic superioare.

Conform actelor aprobate, personalul Procuraturii trebuie să cuprindă 773 de procurori, 210 unități personal auxiliar și 153 de unități personal tehnic.

La finele anului 2014, în cadrul organelor Procuraturii activau 1123 de persoane, dintre care 747 de procurori, 230 de funcționari publici și 146 de lucrători tehnici.

Pe parcursul anului 2015, vă rog un pic de atenție la acest aspect, din organele Procuraturii au demisionat 72 de procurori, comparativ cu anul 2014 când s-au eliberat doar 24. Au fost angajați în total 44 de procurori.

La moment, în cadrul Procuraturii activează 1000 de persoane, inclusiv 670 de procurori. Astfel, avem o insuficiență de cadre de circa 100 de procurori. Este o situație care afectează puternic activitatea noastră, chiar o situație îngrijorătoare. Cauzele sînt de ordin social, material, cerințele sporite, intoleranța la încălcări și nivelul sporit al responsabilității.

Putem discuta mult despre aceste cauze, însă situația, de facto, este așa cum este ea și necesită atenție sporită cu intervenție pe măsură din partea tuturor autorităților. Asupra necesităților voi relata pe parcurs.

Stimați deputați,

Anii 2014 și 2015 au constituit perioade esențiale pentru elaborarea și promovarea reformării în cadrul Procuraturii. Prin Legea din 3 iulie 2014 a fost aprobată Concepția de reformă a Procuraturii, un document strategic care, practic, pentru prima dată a evidențiat oficial problemele activității și a stabilit modalități de soluționare a acestora.

În baza concepției a fost elaborat proiectul noii Legi cu privire la Procuratură, avizat pozitiv de instituțiile internaționale, avînd drept scopuri de bază instituirea standardelor și bunelor practici din țările europene, excluderea din domeniile de competență a majorității activităților care nu țin de procedurile penale, specializarea procurorilor, limitarea considerabilă a controlului repetat al legalității actelor procesuale, alocarea rațională a resurselor bugetare etc.

Paralel cu noile elaborări în conformitate cu Strategia de reformare a sectorului justiției, în vederea prevenirii și combaterii corupției, a edificării unui sector al justiției accesibil, transparent, independent și eficient, Procuratura a întreprins multiple măsuri de ordin instituțional intern elaborînd și aplicînd acte importante, cum ar fi: Regulamentul privind avertizorii de integritate, privind efectuarea controlului de serviciu, inițierea procedurilor disciplinare, un nou Cod de etică și conduită al procurorilor, Regulamentul privind evidența cazurilor de influență necorespunzătoare a procurorilor și funcționarilor publici, indicatori unici și individuali de performanță pentru domeniul urmăririi penale, ghiduri metodologice privind instrumentarea cauzelor cu copiii minori, victime sau martori ai infracțiunilor, instrumentarea cazurilor privind cazurile de tortură, tratament inuman și degradant, constituirea și activitatea echipelor comune de investigație etc.

Acordăm o atenție deosebită transparenței și comunicării publice. Spre exemplu, de la începutul anului 2015, Procuratura a emis peste 420 de comunicate, 415 – în anul 2014, media fiind de cel puțin 2 comunicate pe zi. Nu veți găsi o altă autoritate publică cu asemenea performanțe.

Facem tot posibilul pentru a arăta rezultatele pe toate direcțiile și la toate etapele de înfăptuire a justiției, asigurăm prezența procurorilor la emisiuni, la

dezbateri, ieșim cu declarații, reacții, interviuri, zilnic răspundem la solicitări ale jurnaliștilor, când este cazul facem dezmințiri sau briefinguri dedicate de presă.

Sub aspectul cooperării internaționale. În 2014 organele Procuraturii au realizat cooperări pe diverse domenii cu autorități străine, ministerele justiției, procuraturile altor state, cu organizații internaționale rezidente în Republica Moldova și cu sediul în alte state, misiuni diplomatice acreditate în Republica Moldova, organizații neguvernamentale internaționale specializate în diferite domenii.

Le sîntem enorm de recunoscători partenerilor externi care permanent ne acordă suport și ne ajută în activitățile pe care, din păcate, nu le asigură bugetul public. În domeniul asistenței juridice internaționale în materie penală în anul 2014 au fost inițiate 199 de cereri de extrădare a infractorilor căutați de organele de drept ale Republicii Moldova, Procuratura a primit spre examinare 47 de informații despre localizarea sau reținerea pe teritoriul țării a cetățenilor străini căutați de alte state, au fost înaintate în instanțele de judecată 12 demersuri de extrădare, procuraturile teritoriale specializate au primit spre executare 492 de cereri de comisii rogatorii, formulate de către organele de drept din străinătate.

Către alte țări au fost formulate cu scop de inițiere 479 de cereri de comisie rogatorie, 364 au fost admise. Au fost primite de la autoritățile străine 34 de cauze penale, în 18 dintre ele s-a decis continuarea urmăririi penale în Republica Moldova, în 12 cazuri Procuratura Generală le-a remis în alte state.

Domnilor parlamentari,

Situația pe compartimentele principale de activitate se prezintă după cum urmează, aspectul apărării intereselor generale ale societății, drepturilor și libertăților omului.

În anul 2014 a fost efectuată urmărirea penală în 815 cazuri, care se referă la comiterea infracțiunilor de evaziune fiscală, a crescut esențial numărul cauzelor penale transmise cu rechizitoriu pentru examinare în instanța de judecată.

La compartimentul „Protecția proprietății publice” investigațiile s-au soldat cu începerea urmăririi penale în 13 cazuri, cu 4 mai mult decît în 2013, prejudiciul constatat se estimează la peste 18 milioane de lei. Investigarea respectării legislației de către autoritățile administrației publice locale în gestionarea terenurilor aferente din domeniul public s-a soldat cu urmărirea penală în 8 cazuri, 14 acțiuni civile, 59 recursuri, 44 sesizări și 17 proceduri contravenționale.

Urmare a investigațiilor efectuate de către procurori la compartimentul respectării legislației în utilizarea fondurilor de subvenționare a producătorilor agricoli, în 2014 s-a dispus pornirea urmăririi penale pe 7 cazuri. În 11 luni ale anului 2015 de către procurori au fost constatate multiple încălcări la acest compartiment, fiind dispusă pornirea urmăririi penale în 34 de cazuri. Obiectul acestora vizează falsificarea și prezentarea la AIPA a documentelor privind implementarea investiției, solicitarea subvenției pentru procurarea tehnicii noi, iar, de fapt, aceasta fiind anterior utilizată, prezentarea datelor denaturate privind investiția efectuată, eliberarea de către autorități, contrar procedurii, a documentelor ce confirmă faptul efectuării investițiilor, ridicarea artificială a costurilor investiției ș.a.m.d. O parte dintre aceste dosare este diferită deja justiției.

În perioada anului 2014 procurorii au examinat 2 828 de petiții ce vizează drepturile omului și protecția copiilor, 583 de petiții fiind recunoscute ca întemeiate cu înaintarea a 316 acte de reacționare. Subiectele cele mai importante abordate de petiționari sub acest aspect se referă la condițiile dificile de trai, activitatea pretins nesatisfăcătoare a organelor publice din teritoriu, prestarea nesatisfăcătoare a serviciilor de asistență socială, insuficiența locurilor de muncă și nivelul necorespunzător de protecție a muncii, încălcarea drepturilor de proprietate, a altor drepturi ale omului. După cum vedeți, nu sînt probleme care vizează procurorii.

Pe parcursul al 11 luni 2015 în adresa organelor Procuraturii au parvenit deja 29 699 de petiții, dintre care doar 2 790 au fost admise, 6 214 au fost remise spre soluționarea altor organe, 3 171 de petiții au fost anexate la cauzele penale. Aici trebuie să reiterez că un număr considerabil de adresări au parvenit de la autoritățile publice centrale în care se invocă probleme ce nu țin de competența organelor Procuraturii.

Spre exemplu, în majoritatea adresărilor recepționate de la deputați se solicită informații pe cauze penale concrete, mersul urmăririi penale, luarea măsurilor procesuale și, evident, raportarea. Reiterez, Procuratura este o instituție autonomă, procurorii sînt independenți, iau de sine stătător decizii în cazurile pe care le examinează. Asupra acestui principiu și a autonomiei procurorilor s-a expus Curtea Constituțională. Procurorii pot oferi informații de interes public, anume pot, dar asta nu implică darea explicațiilor sau justificărilor asupra soluțiilor adoptate, precum și elucidarea aspectelor procesuale privind derularea unor cauze aflate pe rol.

Mai ales că Legea despre statutul deputatului în Parlament, Regulamentul Parlamentului nu prevăd dreptul de a adresa întrebări și interpelări instituțiilor justiției, din care face parte și Procuratura.

Prin scrisoarea din aprilie 2015, Parlamentul a fost informat amplu asupra aspectelor sus-numite și poziția oficială a instituției a fost expusă. Reiterăm că încercările de audieri pe cauze și subiecte concrete, remiterea unor demersuri, interpelări cu solicitarea de furnizare a informațiilor privind măsurile întreprinse, temeiurile care au stat la baza lor, solicitarea de urgență a unor informații poate fi calificată drept imixtiune și încercare de influențare a deciziilor procurorului, ceea ce aduce atingerea autonomiei și independenței acestuia.

Situația infracțională. În anul 2014 pe teritoriul țării au fost înregistrate 41 786 de infracțiuni, atestîndu-se o creștere a numărului de infracțiuni comparativ cu anul 2013 cu 3 629 de infracțiuni în proporție de 9,51%. În primele 11 luni ale anului 2015 au fost înregistrate 35 436 de infracțiuni, este o micșorare comparativ cu 2014 cu 2 144 de infracțiuni, o scădere în proporție de minus 5,7%. Sînt date prealabile, se pot schimba, dar tendințele sînt evidente.

Ponderea semnificativă în creșterea infracționalității în 2014 revine crimelor ușoare, numărul cărora s-a majorat cu 1 700 de cazuri, crimelor mai puțin grave – cu 1 566 de cazuri 7,39%, după care urmează infracțiunile grave cu 3,76% și deosebit de grave cu 10,9%. În scădere se află infracțiunile excepțional de grave cu 5,52%. În 11 luni ale anului 2015 ponderea semnificativă în scăderea

infracționalității revine crimelor ușoare, numărul acestora micșorându-se cu 754 de cazuri, crimelor mai puțin grave – cu 1 364 de cazuri și infracțiuni grave – cu 41 de cazuri.

Analiza nivelului criminalității în baza categoriilor de infracțiuni pentru 2014 constată o creștere la unele dintre acestea, după cum urmează: în special infracțiunile contra familiei și minorilor, contra patrimoniului, infracțiuni economice, contra securității publice, contra sănătății publice, contra justiției, de corupere activă, trafic de ființe umane și infracțiuni comise de grupuri organizate.

În scădere în 2014 au fost: infracțiunile contra vieții și sănătății persoanei, tâlhăriile, șantajele și jafurile, cazurile de accidente rutiere, tortura, fabricarea și punerea în circulație a banilor falși, infracțiuni săvârșite contra autorităților publice, trecerea ilegală a frontierei de stat, organizarea migrației ilegale și infracțiuni militare.

Analiza nivelului criminalității în baza datelor pe anul 2015 relevă o creștere pe compartimentul infracțiunilor de pungășie, accidente rutiere, infracțiuni economice, banditism, trecerii ilegale a frontierei de stat, infracțiuni contra justiției, militare, trafic de ființe umane și infracțiuni comise de grupuri organizate.

În scădere se află infracțiunile contra familiei și minorilor, inclusiv violența în familie, infracțiunile în domeniul transporturilor, infracțiuni contra patrimoniului, infracțiuni privind viața sexuală, infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei, evaziunea fiscală, infracțiuni contra securității publice, infracțiuni contra sănătății publice, tortură, infracțiuni săvârșite de persoane publice și infracțiuni contra autorităților publice.

Pentru anul 2015 există anumite tendințe îngrijorătoare ale criminalității. Mă voi referi la câteva compartimente: amplexarea cazurilor de păstrare ilegală și punere în circulație a munițiilor care pot provoca leziuni sau, eventual, cazuri și mai grave unui număr mai mare de cetățeni, în special, când e vorba despre persoane care au participat la conflicte militare, foștii combatanți, foștii veterani.

La data de 2 noiembrie 2015, în satul Țarigrad, raionul Drochia, în gospodăria unui cetățean s-a produs o explozie în urma căreia au decedat 2 minori. Cazul este cercetat de Procuratura Generală prin prisma infracțiunii de lipsire de viață din imprudență și păstrare ilegală de muniții. O altă tragedie a fost evitată datorită intervenției prompte a poliției în Piața Marii Adunări Naționale la 20 octombrie 2015 când un cetățean a amenințat echipajul Poliției patrulare cu o grenadă defensivă de model F1, însă a fost imobilizat de colaboratorii de poliție.

O infracțiune deosebit de gravă cu utilizarea muniției păstrate din timpurile conflictului armat de pe Nistru s-a înregistrat în raionul Șoldănești la 17 iulie 2015 în satul Sămășcani. În patul din locuința unei cetățene a fost plasat un dispozitiv exploziv improvizat mascat, pe fundul căreia a fost fixată o grenadă ofensivă de modelul RG-42. În rezultatul exploziei, victimei i-au fost cauzate multiple plăgi ale abdomenului și membrilor inferioare.

Un al doilea aspect – participarea cetățenilor Republicii Moldova la formațiuni paramilitare și acțiuni de terorism sau venirea și aflarea pe teritoriul țării a participanților, mercenarilor la conflictele armate regionale și internaționale. Astfel, pe parcursul anului 2015, în Aeroportul Internațional Chișinău au fost

reținuți mai mulți cetățeni cu privire la care s-a constatat că au participat din interes material, în calitate de militari, la activități de luptă care au loc în estul Ucrainei. Cauzele penale de acuzare a acestora au fost deferite justiției, fiind la faza de judecare.

În cadrul investigațiilor efectuate în cauza penală care a privit dezordinile din 6 septembrie din fața sediului Procuraturii Generale s-a stabilit că 2 dintre participanții la respectivele acțiuni, care au fost reținuți ulterior și arestați, s-au înrolat în toamna anului 2014 în rândul luptătorilor separatiști din autoproclamata republică populară Donețk. În cadrul perchezițiilor efectuate la ei au fost depistate obiecte care indică asupra acestui fapt.

A continuat relevarea de către organele de drept a cazurilor de comitere a infracțiunilor transnaționale de asigurare a mercenarilor prin organizarea grupurilor de persoane recrutate în scop terorist, pregătirii la organizarea unor formațiuni paramilitare ilegale cu participarea la ea, păstrarea ilegală a armelor și munițiilor. Mai multe persoane, inclusiv originare din Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia au participat la instruirii militare diversioniste în localitățile Federației Ruse. În prezent în privința a 2 inculpați, arestați preventiv, se desfășoară cercetarea judiciară, alte persoane au fost deja condamnate prin sentințe irevocabile. Pot să dau citire numelor acestor persoane, sentințele sînt definitive.

În context se înscrie și organizația criminală stabilită în municipiul Bălți, așa-numiții „котовцы”. Organele de drept au destructurat această organizație, au fost reținute mai multe persoane care acționau în comun, cu scopul de a pregăti sau a comite mai multe infracțiuni cu intenția de a răsturna, prin violență, puterea de stat din Republica Moldova.

Factori care determină creșterea criminalității. În 2014, ponderea infracțiunilor înregistrate sînt contra patrimoniului – 21 875, în special, furturi – 16 729 de infracțiuni. Dinamica criminalității a fost generată de factori de diferit ordin: legislativ, instituțional, economico-financiar, social.

Printre aceștia: nivelul scăzut de trai al unor categorii de cetățeni, lipsa surselor de venit, salarizarea precară, rata înaltă de șomaj, nemotivarea timpului liber, starea de criză socială, migrația populației, lăsarea fără supraveghere a copiilor care, în lipsa de mijloace pentru întreținere, recurg la comiterea infracțiunilor de furt, nivelul scăzut al conștiinței civice, lipsa culturii juridice și a încrederii în autoritatea organelor de drept și în reprezentanții acestora, continuarea activității infracționale de către persoane în privința cărora a fost încetată urmărirea penală în legătură cu împăcarea părților.

Pentru excluderea problemei date, Procuratura a propus încă în anul 2011 modificarea Codului penal și a Codului de procedură penală. Deocamdată aceste măsuri nu s-au realizat. Ineficiența parțială a politicii punitive a statului realizată de sistemul judecătoresc care diminuează sancțiunile aplicate pe majoritatea categoriilor de infracțiuni, ceea ce a rezultat în recidive.

Un aspect important în activitatea Procuraturii îl cuprinde combaterea corupției. Pe parcursul anului 2014 au fost pornite 379 de cauze penale privind infracțiuni de corupție, comparativ cu 350 în 2013. Din acestea... pardon, pe parcursul al 11 luni ale anului 2015 au fost pornite 529 de cauze penale privind

infrafracțiunile de corupție și cele conexe, creșterea fiind considerabilă. În același timp, din numărul total al cauzelor penale, pe parcursul anului 2014, au fost deferite justiției 282 de cauze în privința a 386 de persoane, comparativ cu 232 de cauze în privința a 286 de persoane în 2013. Pentru anul curent deja au fost deferite justiției 287 de cauze penale pe infracțiuni de corupție.

Cîteva constatări obiective. În perioada mandatului actualului Procuror General, anii 2013–2015, inclusiv în baza ordonanțelor de pornire a urmăririi penale emise de Procurorul General personal, au fost pornite, investigate și/sau deferite justiției 16 cauze penale privind judecători, 10 dintre ele sînt în instanța de judecată, 5 cazuri sînt soldate deja cu condamnări, 15 cauze penale vizînd procurori, în judecată sînt 8 cauze penale cu 5 condamnări, zeci de cauze penale vizînd avocați, colaboratori vamali, primari, polițiști, consilieri locali. Avem dosare de condamnare definitivă a unor foști miniștri, șefi ai unor agenții publice de diferit rang, conducători ai instituțiilor penitenciare.

Recent a fost expedit în instanță dosarul licitațiilor truate în care figurează un fost ministru, 5 șefi de instituții medicale republicane, 2 șefi de spitale raionale, un șef adjunct al Agenției Achiziții Publice, șefi de direcție din MAI și Departamentul instituțiilor penitenciare. Este puțin, dar dacă vorbim numai de judecători și procurori pe care urmărirea penală este pornită personal de Procurorul General, este de zeci de ori mai mult decît a fost ani la rînd pînă la preluarea mandatului.

Și nu este deloc ușor, sînt oameni pe care îi cunoaștem, cu care lucrăm împreună, dar atunci cînd greșesc, toleranța este zero. Evident că trebuie să depunem eforturi suplimentare, avem rezerve de diferit gen, dar noi ne cunoaștem neajunsurile, recunoaștem greșelile și lucrăm pentru înlăturarea lor.

Sub aspectul examinării judiciare a cauzelor de corupție, datele statistice relevă anumite îmbunătățiri. Urmează de menționat că din 161 de sentințe pronunțate în 2014 în privința a 179 de persoane, 161 de sentințe în 2015 în privința a 195 de persoane în cauzele de corupție și conexe corupției au fost pronunțate 114 sentințe de condamnare – 71%, 22 sentințe de încetare – 14% și 24 sentințe de achitare.

Urmare a reprezentării acuzării pe cauzele penale de corupție și conexe, pedepsele aplicate sînt: pedeapsa închisorii cu executare în privința a 7 persoane în 2014, deja 14 persoane în 2015; pedeapsa închisorii cu executare cu amendă în privința a 12 persoane, 15 – în 2015; pedeapsa închisorii cu suspendare în privința a 24 de persoane, 25 – deja în 2015; pedeapsa închisorii cu suspendare cu amendă în privința a 13 persoane, 15 – în anul curent; pedeapsa amenzii în privința a 65 de persoane, 83 – în anul curent și pedeapsa complementară a privării de dreptul de a ocupa funcții sau de a desfășura o activitate în privința a 61 de persoane în 2014, 93 – deja în 2015.

Se atestă îmbunătățiri exprimate prin creșterea numărului de cauze finisate în instanța de fond, creșterea ponderii numărului de persoane condamnate real la închisoare sau cu închisoare cu amendă, crește numărul de persoane condamnate cu aplicarea pedepsei complementare, privare de dreptul de a deține anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate.

A scăzut numărul de sentințe de încetare cu liberarea de răspundere penală și tragere la răspundere contravențională. Deși au fost înregistrate rezultate pozitive, se impune menținerea tendințelor existente, inclusiv înăsprirea practicii punitive.

Reprezentarea învinuirii în instanțele de judecată. S-a constatat o creștere a numărului cauzelor examinate cu pronunțarea sentinței, este în creștere constantă numărul sentințelor de condamnare a persoanelor pe fundalul descreșterii pentru prima dată în ultimii ani a numărului sentințelor de încetare a procesului penal.

Potrivit datelor statistice, în perioada de raport se atestă o creștere considerabilă a numărului total de cauze examinate cu pronunțarea sentințelor datorită creșterii ponderii sentințelor de condamnare. Totodată, s-a înregistrat o descreștere semnificativă pe sentințele de achitare, cât și a numărului persoanelor achitate. Ponderea este redusă sub 2% din numărul total al sentințelor pronunțate. Verificați media din alte state și veți vedea că nu sîntem deloc neeuropeni la acest capitol.

Aceeași situație de descreștere semnificativă se înregistrează și la capitolul pronunțării sentințelor de încetare a procesului penal, fapt considerat unul pozitiv, deoarece această stare de lucruri a dictat creșterea direct proporțională a sentințelor de condamnare.

Din numărul total al proceselor penale încetate în instanțele de judecată, 68% sînt axate pe motivul împăcării părților – 1149 de sentințe, 14% – urmare a eliberării persoanelor de răspundere penală și tragere la răspundere contravențională, 1,3% – eliberării minorilor de răspundere penală și 7% în legătură cu intervenirea prescripției, și 9% din alte motive.

În 2014 au fost examinate în total, în instanțele de apel au fost examinate în total 2988 de dosare în privința a 3439 de persoane, din ele 1055 de apeluri ale procurorilor în privința a 1320 de inculpați, fiind admise 600 de cereri – 57%. În ordine de recurs s-au examinat 511 cauze penale, din ele – 164 la recursurile procurorilor, dintre care admise 79%.

În perioada de referință procurorii au participat și la examinarea în Curtea Supremă a unor căi extraordinare, recursuri ordinare în privința a 424 de persoane, din care admise – 291, respinse – 133, 221 fiind declarate inadmisibile.

Pe motivul aplicării greșite a individualizării pedepsei în raport cu articolul 75 penal, au fost examinate recursuri în privința a 277 de persoane, din care 179 au fost admise, iar 98 – respinse.

Pe motivul achitării ilegale au fost examinate 90 recursuri, din care 66 au fost admise, iar 24 – respinse.

La reîncadrarea acțiunilor au fost examinate 57 de recursuri, 46 – admise, 11 – respinse.

Concomitent, au fost examinate 68 de recursuri în anulare, din care 66 au fost admise, doar 2 – respinse.

Datele statistice pe anul 2014, comparativ cu 2013, constată că numărul recursurilor ordinare admise rămîne aproximativ la același nivel, cota de admitere fiind de peste 68%. Acest fapt denotă îmbunătățirea calității recursurilor și temeinicia lor.

Pedepsele penale aplicate. Pe parcursul anului 2014, datele se prezintă după cum urmează: 1867 de persoane condamnate la închisoare; 2467 de persoane condamnate cu amendă; 2846 de persoane condamnate la închisoare cu suspendare; 2344 de persoane condamnate la muncă neremunerată, analiza evidențiind că pe parcursul anului 2014 ca și în anii precedenți instanțele de judecată au aplicat în cele mai multe cauze pedeapsa închisorii cu suspendare condiționată a executării ei.

Cu toate acestea, numărul sentințelor, mai ales acelor cu suspendarea executării, pentru prima dată în ultimii ani, după un trend de creștere constant, a cunoscut o descreștere importantă la nivelul comparativ cu anul 2013, acest indice fiind diminuat cu 207 inculpați.

Dacă în anii precedenți tendința de creștere a numărului de cazuri în care instanțele aplicau suspendarea executării pedepsei se datora în principal creșterii numărului total de sentințe de condamnare, în 2014 creșterea a fost favorizată de numărul pedepselor real aplicate.

Astfel, pedeapsa cu închisoarea a fost aplicată în mai multe cazuri comparativ cu 2013 și anume cu 105 unități la nivelul sentințelor, cât și la nivelul persoanelor condamnate.

De asemenea, la aplicarea muncii neremunerate în folosul comunității există o creștere semnificativă la nivelul sentințelor cu 266 de unități și la nivelul persoanelor cu 327 de unități.

Sub aspectul amenzii în anul 2014, comparativ cu 2013, a crescut aplicarea pedepsei cu 513 unități la nivelul sentințelor și 467 unități la nivelul persoanelor.

Concluzionând, pe parcursul anului 2014 Procuratura și-a desfășurat activitatea conform Constituției, legilor naționale și legislației internaționale. Vom remarca în mod deosebit realizările care vizează sporirea numărului de dosare de corupție privind judecătorii și procurorii, cazuri foarte rar întâlnite anterior, reducerea sentințelor de achitare și a proceselor penale încetate, creșterea numărului de condamnări, sporirea dotărilor Procuraturii, asigurarea comunicării transparente, soluționarea unor dosare de rezonanță, omoruri, corupție politică, droguri, substanțe radioactive, asigurarea recuperării banilor la buget.

A sporit colaborarea interdepartamentală. Sînt foarte multe grupuri de anchetă comune cu alte instituții, cu alte organe de drept. E un merit și al Procuraturii, pentru că a reușit să reunească și să asigure colaborarea, să depășească interesele departamentale sau politice.

Sînt multe investigații comune cu partenerii din străinătate, echipe comune de anchetă care dau rezultate și colegii ne apreciază. De multe ori auzim că procurorii și investigatorii noștri nu sînt deloc mai slabi sau mai răi decît cei străini. Poate mai slab salariați și dotați, dar în condiții complicate au rezultate valoroase.

Există, evident, deficiențe, inclusiv sub aspect legislativ. O serie de proiecte de acte legislative inițiate anterior fie nu au fost avizate pînă în prezent, fie nu sînt promovate. Este necesară corelarea eforturilor pentru sporirea eficienței procesului judiciar, corelarea eforturilor inițiativelor și reformelor în sistemul justiției,

identificarea tuturor fenomenelor negative destabilizatoare care împiedică reformele și rezultatele.

În loc de încheiere.

Onorat Parlament,

Stimați reprezentanți ai puterii legislative,

S-a solicitat cu diverse ocazii, reprezentanții autorității judecătorești urmează a fi apreciați ca egali dumneavoastră. Ei fac parte dintr-o putere care nu este subordonată sau controlată.

Nu este corect și nici util să fie atacată sau criticată neargumentat Procuratura ca instituție. Procurorii Moldovei poate nu sînt mai buni ca oricare alt demnitar, funcționar ori profesionist, medic, profesor, fermier, antreprenor, polițist, judecător, deputat, ministru, politician, dar procurorii țării noastre nu pot nici să fie cu mult mai răi decît orice membru al societății noastre. Ei și-au ales vocația și îndeplinesc obligațiile și sarcinile cu dedicație, în pofida constrîngerilor materiale, sociale, morale, administrative sau chiar politice.

Avem nevoie de susținere, trebuie depășite discrepanțele dintre nivelele de salarizare ale judecătorilor și procurorilor, trebuie reorganizate structurile Procuraturii și create structuri dedicate și consolidate pentru combaterea crimei organizate, a corupției și fenomenelor conexe, trebuie asigurată dotarea corespunzătoare a sediilor și organelor Procuraturii și a tuturor organelor de drept. Susțineți reformele din justiție și reforma Procuraturii. Tărăgănarea și politizarea lor aduce daune și pierderi. Nu este timp și nici loc pentru asemenea experimente.

Vă mulțumesc pentru atenție.

În sală sînt prezenți colegii mei, adjuncții Procurorului General. În cazul că sînt necesare precizări referitoare la informația prezentată, vă vom oferi răspunsurile pe potrivă.

Mulțumesc pentru atenție.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

Domnul Corneliu Gurin:

Cer scuze pentru depășirea timpului.

Domnul Andrian Candu:

16 și 52 de minute.

Domnul Corneliu Gurin:

Din contul întrebărilor, vă rog, dacă se poate?

Domnul Andrian Candu:

Pîna la 17.52 e ora întrebărilor-răspunsurilor, în funcție de înscrieri și repartizarea pe fracțiuni.

Vă rog frumos, domnul Hotineanu.

Poftiți, prima întrebare.

Domnul Vladimir Hotineanu:

La început am avut doar o întrebare, dar din raportul dumneavoastră mi s-a mai generat o întrebare și în declarația la începutul raportului, dar și la sfârșitul raportului mie mi se face impresia că dumneavoastră la cunoașterea Constituției aveți unele lacune. Cunoașteți doar acele articole care se referă la Procuratura Generală și nicidecum la statutul deputatului.

Și atunci eu vă întreb. Întrebarea mea referitor la interpelările și dreptul deputatului la interpelări, fiindcă interpelarea și răspunsul la interpelare poate fi coordonat cu drepturile și legislația existentă și nicidecum cu declarația că Procuratura Generală nu va răspunde la interpelările deputaților.

Și atunci eu vă întreb pe dumneavoastră: Procuratura Generală și Procurorul General alege deputații sau Parlamentul votează și înscăunează în funcție Procurorul General?

Vă mulțumesc.

Asta-i prima întrebare.

Domnul Corneliu Gurin:

Mulțumesc pentru întrebare.

Evident că sînt întrebări și interpelări care sînt diferite, să spunem așa. Constituția reglementează separația puterilor. Relația Procurorului General cu Parlamentul se termină la momentul învestirii în funcție. A spus-o Curtea Constituțională, n-o spun eu. Asta nu înseamnă că Procurorul General sau procurorii nu sînt responsabili de activitatea lor.

Eu m-am referit la cazurile în care se încearcă ingerințe în dosarele penale sau cînd, pur și simplu, se creează un volum inutil de lucru, pentru că această transmitere și retransmitere a unor scrisori, petiții, demersuri la cîteva organe pe parcursul unei luni, în primul rînd, nu contribuie la soluționarea problemei aceluia cetățean, iar în al doilea rînd, de multe ori creează probleme. Creează probleme, pentru că trebuie să ai persoane care trebuie să examineze asta, trebuie să ai resurse pentru ca să pui în executare aceste lucruri. Asta a fost lucrul care am vrut să vi-l spun.

Și o remarcă. Din cîte cunosc eu, întrebările și interpelările nu se dau reprezentanților justiției. Din cîte îmi aduc aminte este o asemenea normă în Regulamentul Parlamentului. Relația Parlamentului cu întrebări și interpelări vizează reprezentanții executivului.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos o precizare.

Domnule Hotineanu,

Poftiți.

Domnul Vladimir Hotineanu:

În general vreau să accentuez că și din răspunsul dumneavoastră eu conchid că avem o deficiență în comunicare între Parlament și Procuratura Generală, fără discuții. Subiectul există, cetățenii se adresează asupra incorectitudinii actului de

justiție în problemele cetățenilor. Și atunci ar fi foarte binevenită o conclucrare între deputați referitor la informare. Asta este la subiectul primei întrebări.

Domnul Corneliu Gurin:

De acord.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Și acum a doua întrebare, dacă îmi permiteți, domnule Președinte al ședinței. Deci, după 23 decembrie 2012, când în urma unei sindrofii a justițiarilor în Rezervația „Pădurea Domnească”, în circumstanțe foarte suspecte a decedat un tânăr de 34 de ani. Acest moment a declanșat un șir de fenomene politice, care au adus imagine proastă, dar și efecte proaste societății în întregime și țării. Și acum eu aș vrea să vă întreb pe dumneavoastră: câți posesori de arme și legitimații de vânător în cadrul colaboratorilor Procuraturii Generale au mai rămas? Vă rog.

Domnul Corneliu Gurin:

Bună întrebare. Dacă eu aș fi președintele Asociației Vânătorilor, v-aș răspunde. Cred că trebuie readresată întrebarea. Nu mie.

Eu, dacă vă aduceți aminte, la momentul investirii în funcție am explicat că nu sînt vânător și nici măcar pescar. Și eu sper că procurorii și-au învățat lecția după ceea ce s-a întîmplat în anul 2012 și ce a urmat. Și eu chiar foarte mult sper că nu mai avem procurori care admit vînători ilegale sau să participe la careva asemenea, cum le-ați numit dumneavoastră, sindrofii sau vînători în masă. Însă dacă asemenea cazuri se vor înregistra, cu siguranță noi vom reacționa la ele.

Domnul Andrian Candu:

Sînt sigur că nu numai procurorii au învățat din acea lecție.

În continuare, domnule Ghilețchi,

Vă rog frumos. Pofțiți.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Procuror General,

Vreau să vă mulțumesc pentru prezentarea acestui raport. Este unul, evident, informativ, ilustrativ, exhaustiv. Apreciez munca depusă, inclusiv cea de pregătire a acestui raport. Dar prima întrebare ar fi următoarea. Pe lângă separarea puterilor în stat, care așa, după cum ați menționat, este un principiu important pentru o societate democratică, cred că și controlul reciproc, în special controlul parlamentar de asemenea este un instrument foarte important într-o societate democratică. Credeți că acest raport, pe care l-ați prezentat astăzi în plenul Parlamentului, este un instrument suficient pentru a exercita controlul parlamentar? Cum pot deputații ... Putem spune altfel, cum cetățenii care ne-au ales pot exercita controlul asupra Procuraturii, dacă ea își îndeplinește în strictă conformitate cu legea menirea și meseria sa?

Eu apreciez ceea ce ați spus sincer, sigur că trebuie să avem grijă să nu atacăm instituțiile statului, dar oare procurorii au un ADN diferit de cel al politicienilor și al funcționarilor publici? Oare sînt ei mai incoruptibili, mai infailibili decît sînt politicienii? Numai doar prin control parlamentar noi vom putea elimina această fisură sau, de fapt, această maladie numită „corupție” din societatea noastră. De aceea, aș vrea să aud răspunsul sincer al dumneavoastră, cum credeți este acest raport suficient pentru controlul parlamentar asupra organelor Procuraturii?

Domnul Corneliu Gurin:

Nu știu dacă avem timp să vă explic un pic ce înseamnă control parlamentar în sensul normelor constituționale și ce înseamnă informare a Parlamentului. Controlul parlamentar se exercită în cea mai mare parte asupra puterii executive și a unor instituții care au asemenea puteri. Controlul parlamentar nu vizează judiciarul. Informarea Parlamentului, da, de către ... Și, de fapt, de aceea și mă aflu astăzi în fața dumneavoastră, anume pentru a exercita această obligație stabilită de lege privind informarea Parlamentului asupra aspectelor relevante.

Eu cred că mai puțin ați putea reproșa că noi nu am reacționat la sesizările pe care le-am primit. Eu cred că deputații, pînă la urmă, totuși primesc răspunsurile respective sau cel puțin nu primesc cetățenii.

Dar, am explicat la început, controlul activității procurorilor se exercită ierarhic și de către instanțele de judecată. Anume de aceea există instanțe de judecată, anume de aceea cetățenii au căile de atac de reacționare împotriva actelor procurorului.

Și dacă în privința unor acțiuni sau inacțiuni ale procurorilor s-au pronunțat instanțe de judecată, dar eu vă asigur că foarte multe dintre plîngerile care vin la dumneavoastră, petițiile care vin sînt după ce sînt epuizate aceste căi interne sau judiciare de contestare și ei speră că cumva un deputat va atenționa procurorul și poate se va produce o minune pe o cale extraordinară și se va reevalua situația. Nu este posibil acest lucru după ce a trecut controlul judiciar.

Și ceea ce se încearcă, se încearcă un fel de exercitare a influenței, că dacă m-am adresat la deputat, înseamnă că el va atenționa Procurorul General, Procurorul General îi va atenționa pe ceilalți și ei vor întreprinde măsuri. Eu v-am trimis măcar vreo scrisoare pe care să aplic ștampila „control”? Sau ați auzit vreun procuror care să critice ori să solicite careva acțiuni de la Parlament că nu-și desfășoară activitatea cum este, sau de la Guvern? De ce nu se vrea o atitudine?

Eu înțeleg politica, eu înțeleg că toți vor să-și manifeste atitudinea așa cum o vor ei, pentru că vor să obțină voturi ori vor alte lucruri. Dar corectitudinea trebuie să fie cea care primează. Asta este ceea ce am solicitat noi.

Și noi niciodată nu vom ataca instituțiile statului, mai ales nefondat. Noi avem măsurile de care dispunem, cum le are și Parlamentul, pe diferite dimensiuni, prin comisii de anchetă, prin comisii speciale, prin adoptarea legilor, prin numirea și demiterea persoanelor oficiale, dacă ele încalcă legea ș.a.m.d.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim foarte mult.

În continuare, domnule Ghilețchi, dacă aveți precizare sau a doua întrebare?

Domnul Valeriu Ghilețchi:

O scurtă precizare și a doua întrebare. În privința corectitudinii sînt absolut de acord cu dumneavoastră, doar că nu pot considera un demers în scris sau eventual o întrebare de la microfonul Parlamentului drept o imixtiune. Cunoașteți că imixtiunile se produc nu la vedere.

A doua întrebare. Conform statisticii, dacă nu greșesc, în jur de 30 la sută din dosarele penale deschise nu ajung în instanță. Pe de-o parte, am putea considera că Procuratura este foarte sensibilă și reacționează la cele mai mici semne de comitere a infracțiunii. Pe de altă parte, acest indicator poate vorbi și despre un grad înalt de corupție în mijlocul procurorilor. Se deschid dosare, oamenii sînt presați, apoi aceste dosare sînt închise. În acest caz, dumneavoastră sau Procuratura are anumite instrumente de a verifica dacă aceste dosare au fost deschise în mod întemeiat, dacă au fost clasate din nou în conformitate cu legislația în vigoare? Ca să nu planeze această suspiciune despre care tot circulă foarte multe zvonuri în societate.

Vă mulțumesc foarte mult.

Domnul Corneliu Gurin:

Sigur. Aspectul de încetare a urmăririi penale, aspectul de suspendare a urmăririi penale, aspectul de scoatere a persoanelor de sub urmărire penală este unul din preocupările principale ale activităților de control în cadrul Procuraturii Generale, plus la celelalte aspecte ce vizează tergiversarea ș.a.m.d. sau eventuale măsuri care nu sînt corelate.

Eu vreau să vă asigur că statistica pornirii urmăririlor penale și a remiterii dosarelor în instanțele de judecată în Republica Moldova este mult mai bună decît în țările europene. Și vă spun în cunoștință de cauză. Există anumite nuanțe. Pentru că de multe ori în Republica Moldova aceste dosare, totuși, se pornesc cînd există suficiente bănuieli rezonabile, pentru că a fost comisă o infracțiune și deja trebuie să facem investigațiile de rigoare. În alte țări depunerea unei plîngerii de multe ori deja înseamnă un proces penal sau un dosar penal. Însă nu este rău dacă o persoană nu merge în instanță sau nu este trimisă în instanța de judecată, pentru că nu au fost acumulate suficiente probe. Sigur că noi parcă ar trebui să fim cei care ne dorim cît mai multe condamnări, ne dorim cît mai multe persoane pedepsite, dar nu este așa, noi ne dorim stabilirea adevărului și nu ne dorim penitenciare pline cu oameni nevinovați mai ales. De aceea cei care nu au suficientă... pentru care nu sînt suficiente probe, evident că nu merg în instanță sau urmărirea penală este suspendată sau este prelungită.

Pe de altă parte, există controlul, există controlul judiciar. Orice încetare a dosarului penal, mai ales atunci cînd există o victimă, există o plîngere a unei persoane care a depus respectiva plîngere, poate fi contestată în instanță. Se contestă pînă la Curtea de Apel inclusiv, sînt cazuri cînd se reiau dosarele penale.

Deci aceste lucruri, de asemenea, sînt la controlul nostru special. Și poate nu pedepsim procurorii de fiecare dată cînd se întîmplă asemenea lucruri, însă fiecare caz este analizat aparte. Pentru noi putem să-l numim un rebut, să spunem așa, cînd instanța de judecată anulează încetarea unei urmăriri penale și noi le examinăm cu maximă atenție.

Tot așa și achitățile. De ce se întîmplă achitări pe dosarele unde persoanele au ajuns în instanță? Pentru că asta aduce, ulterior, prejudicii țării, pentru că sînt recuperate prejudiciile financiare sau prejudiciile care sînt morale, chiar aduse persoanei respective. Cum v-am spus, numărul este în jur de 2%. Deci este o medie relativ bună. S-ar dori și mai mult, dar oricum un anumit rebut, ideal nu există, nu există soluții ideale pentru asemenea dosare.

Mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc foarte mult.

Domnule Ghilețchi,

Dacă aveți o ultimă precizare, ca să putem să trecem la următorul deputat.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da. Vă mulțumesc.

Foarte scurt. Deci pe lîngă controlul judiciar, dumneavoastră în cadrul Procuraturii urmăriți?

Domnul Corneliu Gurin:

Da, evident.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Pentru că ați spus acuma că nu-i sancționați, dar presupun că dacă sînt și procurori care cu rea-credință fac lucrul acesta, ar trebui să fie sancționați.

Domnul Corneliu Gurin:

Evident, tergiversările, încetările neîntemeiate, suspendările neîntemeiate fac obiectul unor dosare contravenționale, unor dosare disciplinare, îmi pare chiar am avut și demiteri pe asemenea cazuri, cînd au fost suspendate niște dosare cu persoane care, de fapt, erau disponibile sau se anunța că persoanele sînt în căutare, dar ele, de fapt, erau în țară și Procurorul putea remite dosarul în judecată. Evident că aceste lucruri nici nu se pune problema să nu fie controlate.

Pe de altă parte, nu am menționat acest lucru, noi implementăm un sistem, încercăm să implementăm un sistem electronic de evidență, pentru că este foarte greu să ții sub control toate aceste dosare. V-am spus, e vorba de 40 și ceva de mii de dosare, fiecare moment să cunoști ce se întîmplă, mai ales la nivel central, este greu. Acest sistem va presupune bifarea tuturor lucrurilor și atunci cînd se întîmplă, beculețul roșu ne va da de știre. Deocamdată mai avem nevoie de resurse pe acest compartiment. Cel puțin, softul este elaborat și noi încercăm să implementăm proiectul pilot.

Domnul Andrian Candu:

Mulțumesc foarte mult.

În continuare, domnul Zagorodnîi.

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Gurin,

Dumneavoastră ați informat Parlamentul despre activitatea organului Procuraturii, dar vreau să vă întreb, mai ales prin prisma acelor evenimente scandaloase care au avut loc în societate și s-au soldat cu inițierea unor cauze penale, mai ales care au avut loc în Parlamentul Republicii Moldova, care au fost dezbătute aici și au fost adoptate un șir de hotărîri de Parlament care urmau să fie executate și de către organele Procuraturii, unele puncte din aceste hotărîri. A vorbit colegul Hotineanu despre „Pădurea Domnească”.

Bine, acolo, pînă la urmă, așa, s-a stins acest caz, nu mai știm noi cîte persoane au fost condamnate, cîte persoane au fost puse sub învinuire, care au fost sancțiunile... împotriva persoanelor vizate în acest caz. Mă refer și la procurorii care au fost, au figurat în aceste cauze, mă refer și la polițiști, și la factorii responsabili din această rezervație.

Dar vreau să vă întreb, totuși, cazurile de rezonanță care au avut loc în societate. Este vorba despre un caz pe care l-am numit noi așa „legea cazinourilor” care s-a soldat cu prejudicierea statului cu 6,5 milioane de lei. Este vorba de cazul autobuzelor, al licitațiilor trucate ale Ministerului Educației prin care au fost procurate 100 de autobuze și iarăși a fost prejudiciat statul cu cîteva zeci de milioane de lei.

Este vorba de tranzacția frauduloasă suspectă de armament care a avut loc de către țara noastră cu țările aflate în conflict. Iarăși a fost un caz ieșit din comun pe care l-am avut și un... dacă doriți, un incident diplomatic la nivel internațional. Și deci toate acestea avînd, vreau să vă zic că au fost cazuri inițiate, cauze penale, dar totuși, a fost și un prejudiciu adus Republicii Moldova.

Vreau să vă întreb: Procuratura Generală, la moment, are careva finalitate în aceste cazuri ori claritate cine sînt persoanele vinovate, au fost puse sub învinuire? Fiindcă domnul Șleahțișchi, fiind ministrul educației cînd s-au produs acele „аферь” la Ministerul Educației, acuma șede, stă bine, mersi, consilierul Președintelui și parcă nici n-a mîncat usturoi.

Domnul Andrian Candu:

Continuați, vă rog frumos, domnul Zagorodnîi.

Domnul Anatolie Zagorodnîi:

Da, eu finalizez. Mersi.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă rog frumos.

Domnul Anatolie Zagorodnî:

Deci multe alte cazuri despre care noi, deputații, de-acuma nu mai cunoaștem. Societatea întreabă, noi am remis aceste hotărîri de Parlament care au fost adoptate, apropo, în ședință, cu vot unanim, și pînă la urmă, nu avem o finalitate. Să ne informați dacă aveți careva rezultate pe aceste cauze cu tentă de rezonanță și cu scandaluri care au fost în societate la noi atît pe plan intern, cît și internațional.

Mulțumesc.

Domnul Corneliu Gurin:

Bine. Unele date cred că nu le cunosc la moment, să fi știut mă pregăteam mai detaliat. Dar cazul „cazino” – prima instanță a achitat persoana care era în judecată, sîntem la apel. Cazul „Pădurea Domnească” – prima instanță s-a expus, sîntem la apel, figurează și cel care este învinuit de respectiva tragere și figurează și persoane, inclusiv cu funcții de demnitate publică. Deci sîntem la etapa apelului.

Pe armament mă depășește, dar nu mi-aduc aminte să existe o cauză penală deferită justiției sau în anchetă pe acest aspect. Tot așa și despre autobuze. Nu sînt sigur că există vreo cauză deferită justiției.

Hotărîrea Parlamentului nu-i dosar, hotărîrea Parlamentului este o sugestie, este o sugestie, noi oricum trebuie să reieșim din probe, trebuie să reieșim din bănuielile rezonabile. Nu poate Parlamentul substitui învinuirea de stat sau nu poate Parlamentul substitui justiția. Este o părere, nu este o constatare. Atunci haideți, de ce n-ați judecat aici? Trebuia aici să judecați, trebuia aici să învinuiți și să trimiteți în judecată. De ce trebuia să mai implicați Procuratura?

Domnul Andrian Candu:

Mulțumim.

În continuare, vă rugăm frumos, domnul Zagorodnî, continuați a doua întrebare sau precizare.

Domnul Anatolie Zagorodnî:

Da. Mulțumesc.

Domnule Procuror Gurin,

Deci vreau să vă zic că chiar acea hotărîre a Parlamentului ce ține de cazul „Pădurea Domnească” a fost votată unanim și declarată constituțională de Curtea Constituțională. Cred că sînteți la curent și acolo aveți chiar... aveți în sensul că Procuratura Generală era obligată, în termen de 3 luni, să informeze Parlamentul periodic ce se întîmplă în acest caz.

Domnul Corneliu Gurin:

Iată v-am spus.

Domnul Anatolie Zagorodnî:

Cu părere de rău, nu ați făcut-o și cred că în acest caz și noi, Parlamentul, am scăpat de sub control, dar mai bine zis, nu ați dorit să ne informați.

Dar văd că colegii spun că ceea ce ține de cazul autobuzelor, eu știu sigur că a fost dosar penal, dacă pot cineva să informeze la acest capitol?

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă rog frumos, tehnicienii în loja Guvernului.

Vă rog frumos.

Domnul Eduard Harunjen – prim-adjunct al Procurorului General:

Eu pot să răspund la această întrebare. Există o cauză penală în exercitare la organul de urmărire penală al CNA, sub conducerea Procuraturii Anticorupție. Cauza a primit un caracter mai îndelungat, deoarece sîntem în deficiență cu niște rezultate la comisiile rogatorii, inclusiv în Statele Unite. Deoarece fără poziția donatorilor de grant, noi nu putem face o finalitate dosarului.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

În continuare, domnul Sîrbu.

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Serghei Sîrbu:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Procuror,

Dumneavoastră ați vorbit în raport despre acele multiple demersuri, interpelări la adresa Procuraturii, unele dintre care vizau cazuri concrete, soluții procesuale pe caz. Într-adevăr, conform Regulamentului Parlamentului, articolul 122 alineatul (3) prevede interdicția deputaților de a adresa întrebări instanțelor sau puterii judecătorești, mai ales dacă conduc la amestecul în înfăptuirea justiției și în urmărirea penală.

În pofida acestui fapt, totuși, ați menționat că există astfel de demersuri, de asemenea, observăm că există și alte multiple adresări și acțiuni în public împotriva Procuraturii, ne-am obișnuit deja și cu solicitările de demisie a Procurorului General și multe, multe altele.

Cum considerați, domnule Procuror General, aceste acțiuni constituie un element de intimidare a Procuraturii, un element de presiune a organelor Procuraturii, un element de supunerea Procuraturii interesului politic al unora? Vă simțiți cumva că se încearcă a adopta din partea Procuraturii a careva soluții procesuale pe cazuri concrete și cât de mult aceste acțiuni influențează, de fapt, activitatea normală a organelor procuraturii și care este practica internațională, dacă cunoașteți, în asemenea cazuri?

Vă mulțumesc.

Domnul Corneliu Gurin:

Practica internațională, cu siguranță, nici nu se examinează petiții de genul pe care le primim noi. De multe ori se sesizează organele de autoadministrare,

consiliile care există. Uneori chiar se intentează și diferite proceduri împotriva celor care adresează insistent sau solicită insistent pe anumite cauze anumite date. Dar eu cred că n-o să găsiți în practica internațională.

Chiar azi am primit petiție, Direcția locativ-comunală nu-i răspunde unui cetățean. Procuratura luați măsuri. La grădiniță educatoarea nu ia măsuri cu copiii și când vine acasă copilul vorbește urât. Luați măsuri. A căzut copacul cutare. Luați măsuri.

Evident că există. În primul rând, există... deci vă dați seama iarăși 20 și ceva de mii de petiții, elementar, o foaie trebuie multiplicată, înregistrată, trebuie persoane care să se ocupe cu asta. Multe dintre ele conțin, cu regret, am mai înregistrat în ultimul timp indicații chiar: vă rugăm să ridicați dosarul, să stabiliți dacă este cutare, dacă s-au făcut acțiunile cutare, să dispuneți, să aplicați măsuri și să mă informați. Pe aceste demersuri Guvernul numai nu aplică, dar pe demersurile care vin de la Parlament, spre exemplu, se aplică ștampila control.

Eu cred că este o reminiscență. Anterior procurorii, diferite organe când primeau o scrisoare din Parlament, de la o instituție mare, de la un comitet central și mai era aplicată și o ștampilă roșie mare și frumoasă pe ea, evident că tremurau mai mulți sau mai existau și anumite fițuici de anumiți demnitari, semnate pe respectivele demersuri.

Această practică s-a diminuat. Procurorii sînt deja în cea mai mare parte moderni. Sînt majoritatea care vin de pe băncile Institutului Național al Justiției, ei nici nu mai cunosc acele practici vechi care au existat, de exemplu, pînă la '90 sau în o anumită perioadă. Dar sigur, solicitarea de demisie este o presiune. Critica nefondată este o presiune. Chemarea la audieri pe anumite situații concrete este o presiune, dar așa cum am spus-o și anterior, procurorii știu cum să se apere de imixtiuni, știu cum să facă față presiunilor care sînt exercitate, dar evident că ne dorim și noi uneori să expunem aceste lucruri, pentru că nu că ne deranjează, dar ne împiedică să investigăm alte lucruri sau ne împiedică să desfășurăm alte activități.

La urma urmei chiar și sînt bani bugetari cheltuiți în van cînd o petiție circulă prin 4, 5 instituții: poștă, calculator, cules, xerox, timbre, persoană care lucrează și tot așa, și tot așa.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Sîrbu,

Vă rog frumos.

Aveți vreo precizare la acest subiect sau a doua întrebare?

Domnul Serghei Sîrbu:

Da, o mică precizare și a doua întrebare. Poate este cazul ca Procuratura să aibă o practică să facă publică lista acelor demnitari care regulat încearcă să desfășoare sau să efectueze anumite presiuni asupra Procuraturii și concret toate solicitările și implicările lor pe fiecare caz concret, să știe societatea eroii care vor să ajute Procuratura, în ghilimele, în activitatea sa.

Și a doua întrebare.

Stimate domnule Procuror General,

Noi deja de vreo, cred că, aproape 2 ani avem și încercăm să adoptăm Legea Procuraturii, noul proiect al Legii Procuraturii expertizat, avizat de Consiliul Europei, Comisia de la Veneția, discutat în repetate rînduri. Cum considerați, tărăgănarea adoptării acestui proiect de lege și acestei reforme în general și blocarea din motive necunoscute din partea unor forțe politice a acestui proiect de lege totuși poate să aducă anumite consecințe negative în dezvoltarea, perfecționarea și îmbunătățirea calității actului de justiție în general și al activității Procuraturii pe viitor?

Vă mulțumesc.

Domnul Corneliu Gurin:

Eu o să vă spun că deja a adus anumite, putem să le numim prejudicii, anumite finanțări externe Republica Moldova și sistemul justiției nu le-a primit inclusiv din cauză că nu a fost adoptată Legea cu privire la Procuratură.

Pe de altă parte, faptul că nu există o certitudine sau nu există o perspectivă clară determină anumit pesimism în cadrul chiar al colaboratorilor Procuraturii, dar determină și o stagnare a reformei justiției per general. Asta pune amprenta pe noi, dar asta pune amprenta și pe politic. Asta pune amprenta pe angajamentele pe care le are Executivul pe plan internațional și pe plan comunitar. Evident că este o problemă și rămîne în continuare o problemă.

Tot așa, am spus deja, sînt 100 de funcții vacante de procurori. Asta se întîmplă inclusiv pentru faptul că nu este o claritate cum vor fi restructurate structurile Procuraturii, care va fi mai departe soarta remunerării, soarta asigurărilor sociale, soarta unor structuri ale Procuraturii.

Deci această incertitudine de 2 ani de zile evident că generează un anumit exod de personal. Oamenii se duc să-și caute în altă parte un nivel decent de remunerare sau altă activitate, plus la aceea că noi am diminuat sau nu am crescut cu nimic aceste îmbunătățiri, dar în același timp am sporit responsabilitățile, și am... bine, popular s-ar spune, am sucit prea strîns poate șuruburile, dar asta-i situația, trebuie să fim corecți.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

În continuare, domnul Novac.

Vă rog frumos.

Poftiți.

Domnul Grigore Novac:

Da. Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Președinte,

Vă mulțumesc că mi-ați oferit cuvîntul. De obicei, nu prea o faceți.

Domnule Procuror General,

Aproximativ două săptămîni în urmă, domnul Mihai Cotorobai, care este, de fapt, ombudsman, în calitate sa de Avocat al Poporului, exercitînd atribuțiile sale

împuternicite, de fapt, de legislația națională în vigoare, a mers la penitenciarul numărul 13 cu o vizită de lucru. Mare a fost mirarea lui, dar și a opiniei publice atunci când dumnealui i s-a interzis accesul în penitenciar.

Din informația care o posed eu, dar și din discuțiile, de fapt, care le-am avut personal cu domnul Cotorobai dețin informația că au fost date indicații anume de către procurorul Bețișor.

Personal consider că este o intimidare a Avocatului Poporului. Unu la mână.

O gravă încălcare a legislației naționale în vigoare și așa vrea să aud opinia dumneavoastră vizavi de aceste fărădelegi.

Vă mulțumesc.

Domnul Corneliu Gurin:

Cred că ați fost indus în eroare. Din câte cunosc eu, domnul Cotorobai nu a fost la penitenciar, a trimis niște funcționari. Una la mână.

Doi. Procurorii nu au interzis responsabililor din cadrul oficiului Avocatului Poporului să viziteze. Înainte de asta au fost numeroase vizite pe acest compartiment și ele de fiecare dată s-au realizat.

Trei. Noi am făcut o sesizare la Departamentul Instituțiilor Penitenciare pe această temă să revizuiască poziția și dacă, bine, pe viitor ei cu siguranță vor admite accesul respectivilor funcționari sau, eventual, Avocatului Poporului, dacă va merge încolo, iar competențele Procuraturii se reduc doar la momentul că preveniților sau celor deținuți în arest preventiv nu trebuie să li se permită comunicarea cu persoanele care au vreo anumită legătură cu ancheta.

În rest, toate vizitele care au fost solicitate, dacă ele au fost coordonate sau dacă ele au fost necesare, ele eu fost permise rudelor, anumitor persoane care trebuiau să se afle acolo.

Deci, вопрос закрыт.

Domnul Andrian Candu:

Domnul Novac,

Vă rog frumos, precizare sau a doua întrebare.

Vă rog frumos.

Domnul Grigore Novac:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

E o precizare. Да ничего не закрыт вопрос, domnule Procuror General, deoarece pe data de 9 a acestei luni, Comisia parlamentară drepturile omului și relații interetnice, împreună cu ombudsmanul și încă un ONG, am avut o conferință la Vadul lui Vodă unde s-a discutat inclusiv întrebarea aceasta și atunci dumneavoastră când afirmați că m-au dus în eroare, posibil ați avut în vedere că pe dumneavoastră v-au dus în eroare. Nu neg faptul.

Însă acesta a avut loc. Puteți să vă...

Domnul Corneliu Gurin:

Eu am primit scrisoare...

Domnul Grigore Novac:

Puteți să discutați...

Domnul Corneliu Gurin:

...semnată de domnul Cotorobai, unde au fost numite două persoane cărora nu li s-a acordat ...

Domnul Grigore Novac:

Dar eu vă zic că a mers domnul Cotorobai. Să-l întrebați pe dumnealui.

Domnul Corneliu Gurin:

Nu, domnul Cotorobai a autorizat două persoane.

Ei, hai și vom discuta în contradictoriu.

Domnul Grigore Novac:

Păi, dumneavoastră sigur că acum o să spuneți.

Bine, a doua întrebare.

Domnul Corneliu Gurin:

Eu vă zic încă o dată, nu este problema Procuraturii. Noi nu am interzis oficiului Avocatului Poporului să viziteze instituțiile penitenciare. Măcar și în fiecare zi poate să meargă acolo și chiar trebuie să meargă, așa cum merg procurorii și alte persoane.

Domnul Grigore Novac:

Păi, asta și a dorit s-o facă, de fapt.

Domnul Corneliu Gurin:

Și deputații trebuie să meargă mai des acolo, ei tot au dreptul să facă aceste controale și lor li se permite, doar că trebuie limitată comunicarea cu persoanele care se află sub anchetă în anumite aspecte.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

A doua întrebare.

Poftiți.

Domnul Grigore Novac:

Da. Mulțumesc, domnule Președinte.

A doua întrebare. În ultima perioadă de timp am fost martori când în Republica Moldova au loc niște fenomene mai puțin caracteristice, de fapt. Iar dacă asta este o perioadă când este în prag de campanie electorală ori în campanie electorală, la noi, în Republica Moldova, poți găsi orice și pe oricine. Și în acest sens vreau să vă zic ... să fac trimitere la intentarea dosarelor ori ceea ce a fost mediatizat pe larg, avînd în vedere că la noi, în Republica Moldova, au fost reținuți

separatiști, jihadiști, islamiști, teroriști, mai nu știu pe cine, numai nu unioniști. În acest sens am vrut să pun o întrebare: câte dosare penale au fost intentate, dacă eventual au fost intentate, de către Procuratura Generală, spre exemplu, în baza articolului 337 Cod penal „Trădarea de Patrie”?

Vă mulțumesc.

Domnul Corneliu Gurin:

Deci problemele exprimării unor persoane într-un sens sau altul nu pot să facă obiectul unor dosare penale. Nu excludem, poate printre jihadiști sînt și unioniști, și de cealaltă parte care vor în altă uniune, dar noi nu-i persecutăm pentru asta. Noi îi persecutăm ... sau mai bine-zis noi nu-i sancționăm sau nu-i cercetăm pentru asta, ci pentru infracțiunile pe care le-au comis.

Trădare de Patrie nu înseamnă să-ți expui opinia în legătură cu anumite opțiuni politice. Pentru că în cazul trădării de Patrie, iarăși nu vreau să dau exemplu care și pentru ce fel de uniune optează, dar sînt cîteva, ele vizează anume acei mercenari care au fost instruiți în anumite baze din Federația Rusă, lor li s-a imputat inclusiv trădare de Patrie. Dar să zicem că avem foarte multe asemenea dosare sau mai ales sub aspectul care îl menționați dumneavoastră este exclus.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.

În continuare ...

Da, vă rog frumos, dacă aveți precizare, sigur.

Poftiți.

Domnul Grigore Novac:

Eu vă mulțumesc, domnule Președinte, că uitați periodic de mine.

Eu, de fapt, am întrebat concret de unioniști. Iar dacă făcînd, iarăși, trimitere la legislația națională în vigoare, aș vrea să vă amintesc inclusiv că există și articolul 32 din Constituția Republicii Moldova, care, de fapt, taie din rădăcini elanul acelor ONG-uri și nu doar care atentează la statalitatea Republicii Moldova.

Și atunci cînd vorbesc, umblă fel de fel de ... nici nu știu cum să le zic, îmi vine altfel, ați înțeles despre unioniști vorbesc.

Domnul Corneliu Gurin:

Cine-s ăștia?

Domnul Grigore Novac:

Cine-s ăștia? Aceștia sînt acei care propagă deschis ...

Domnul Corneliu Gurin:

Eu nu țin minte în Codul penal sau în Codul de procedură penală ...

Domnul Grigore Novac:

... lichidarea statalității Republicii Moldova ...

Domnul Corneliu Gurin:

... sau în lege, sau ...

Domnul Grigore Novac:

... prin anexarea la un stat vecin. Apropo, dacă nu ați știut. Eu de asta vă zic. Dacă dumneavoastră nu-i observați, eu vă zic că ei sînt. Ori nu vreți să-i observați.

Domnul Corneliu Gurin:

Deci confundați exprimarea unei opțiuni cu Codul penal. Nu este corect să se facă așa ceva. Orice partid, orice instituție, orice organizație poate pleda inclusiv, pe cale legală desigur că trebuie s-o facă, inclusiv pentru anumite uniri, separări, federalizări ș.a.m.d. Există jurisprudența CEDO în acest sens, în special pe un caz care vizează Turcia, un separatist kurd care a spus că se poate chiar propaga separarea statului, dacă acest lucru este făcut prin metode legale.

Există jurisprudența Curții Constituționale cu referire la un partid din Republica Moldova care a inclus în statutul său asemenea prevederi și Curtea Constituțională a zis, că asemenea prevederi sînt legale, chiar dacă sînt incluse în statut. Toate acțiunile trebuie să se desfășoare conform legii. Noțiunea „unionist” este o chestiune așa de generic.

Domnul Andrian Candu:

Dați-i unui coleg, ca să nu abuzați, pur și simplu, nu că-i dragostea mai deosebită, dar uitiți-vă îmi sînt dragi alți 99 de deputați.

Vă mulțumesc.

În continuare ... (*Rumoare în sală.*)

Domnule Lebedinschi,

Vă rog frumos. Pofțiți.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Domnule Procuror General,

Sub aspectul ... În partea astălaltă, în partea stîngă, domnule Procuror. Aici.

Domnul Corneliu Gurin:

Da, da.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Avem așa o întrebare. Spuneți, vă rog, sub aspectul ultimelor circumstanțe care s-au întîmplat la noi în Republica Moldova privind faptul că pînă în prezent noi nu avem un Guvern, nu avem desemnat un Prim-ministru, respectiv acțiunile Președintelui Republicii Moldova sub aspectul că, pe parcursul al 47 de zile, de acum avem de cînd a fost demis Guvernul Streleț, nu a înaintat candidatura la funcția de Prim-ministru, a fost examinat sub aspectul Codului penal și anume uzurparea puterii de stat?

Domnul Corneliu Gurin:

Am început discursul meu, raportul și m-am referit de câteva ori la principiul separației puterilor și că fiecare trebuie să-și facă datoria. Dacă vreți, pot să mai reiterez încă o dată acest lucru. Dacă doriți ca Procuratura să se ocupe deja și de desemnarea Guvernului, cred că ar fi prea mult. Nu reușim.

Domnul Andrian Candu:

Și a doua întrebare sau precizare la acest subiect, domnule Lebedinschi.
Vă rog frumos.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Domnule Procuror,

Consider că nu este o glumă. Și una din obligațiunile dumneavoastră de bază este anume aceasta, în cazul depistării unei infracțiuni s-o administrați corect, urmărirea penală am în vedere, și respectiv să vă expuneți asupra acțiunilor anumitor persoane, inclusiv chiar și dacă e vorba de Președintele Republicii Moldova, un deputat sau alt funcționar. Asta e obligațiunea nemijlocită a dumneavoastră. Altă persoană în stat nu are dreptul să pornească această cauză penală.

Domnul Corneliu Gurin:

În cazul existenței unor bănuieli rezonabile, a unor probe pertinente ...

Domnul Adrian Lebedinschi:

De asta și am întrebat, dacă dumneavoastră vedeți aceasta ca o acțiune... ca o infracțiune sau nu?

Domnul Corneliu Gurin:

Noi am fost la un training, ne-au zis că la întrebări provocatoare nu trebuie să răspundem. (*Rîsete în sală.*)

Domnul Andrian Candu:

Noi am mai auzit acest training, domnule Procuror General.

Vă mulțumim frumos.

A doua întrebare, vă rog frumos, domnule Lebedinschi. (*Rîde.*)

Domnul Adrian Lebedinschi:

O să încerc să nu vă dau întrebări provocatoare, dar totuși reieșind din circumstanțele care s-au întâmplat la noi în țară, pe parcursul ultimului un an jumătate, cu sustragerea miliardului, cu decăderea economiei ș.a.m.d., spuneți, vă rog, dumneavoastră ați examinat acțiunile foștilor prim-miniștri Gaburici, Leancă, Filat e clar, îl cercetați, acestora doi sub aspectul comiterii infracțiunilor de către ei privind gestionarea situației? Și care soluție o vedeți dumneavoastră pentru întreaga țară ca unii din reprezentanții puterii justiției, care este soluția de a ieși din această situație?

Domnul Corneliu Gurin:

Vreți noi să rezolvăm problemele țării totuși?

Domnul Adrian Lebedinschi:

N-are altcineva.

Domnul Corneliu Gurin:

Normal. Deci eu, două săptămîni în urmă probabil, cînd am fost în Parlament, am prezentat informație despre dosarele vizînd fraudele bancare, v-am spus despre un dosar, o cauză penală pornită personal de mine, pe care noi o numim generic „Investigații extinse”, în cadrul cărora sînt vizate acțiunile factorilor de decizie de tot rangul. Deci e vorba și de foști prim-miniștri, e vorba și de diferiți funcționari, miniștri ș.a.m.d., dar ei nu au un statut procesual. Deci au fost anumite audieri ale unora dintre persoanele pe care dumneavoastră le-ați nominalizat, sînt ridicate diferite tipuri de acte. La acest moment nu există dintre cei, iarăși, pe care i-ați numit, care să aibă un statut procesual pe această cauză. Însă, cu siguranță, ei au fost audiați...

Domnul Andrian Candu:

Da, precizare.

Vă rog frumos, domnule Lebedinschi.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Mulțumesc.

Din răspunsurile dumneavoastră am înțeles că dumneavoastră, de fapt, nu vedeți componența infracțiunilor la careva Guvern, persoane care se află la guvernare sau s-au aflat la guvernare în afară de Filat? Numai în privința lui este o decizie.

Domnul Corneliu Gurin:

Eu am mai spus o dată, la noi potențiali ...

Domnul Adrian Lebedinschi:

Dați să precizez eu pînă la ...

Domnul Corneliu Gurin:

Potențiali bănuți sînt toți.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Potențial bănuț este dacă este recunoscut în calitate de bănuț. Dacă să fim...

Domnul Corneliu Gurin:

Atunci e bănuț deja.

Domnul Adrian Lebedinski:

Da, procesual. Am vrut doar un singur moment, înțeleg că la moment dumneavoastră soluții pentru a gestiona situația nici dumneavoastră nu aveți?

Domnul Corneliu Gurin:

Soluții sînt ...

Domnul Adrian Lebedinski:

Dar nu le-ați spus.

Domnul Corneliu Gurin:

Soluții sînt să asigurăm gestionarea mai departe a dosarelor, să nu admitem asemenea lucruri pe viitor, să aibă fiecare responsabilitățile pe care trebuie să le aibă și să se tragă concluzii din asemenea cazuri. Pentru că ele, într-adevăr, ne prejudiciază și țara, și societatea, și oamenii, și pe fiecare dintre noi.

Sînt multe lucruri care trebuie de făcut, dar, pur și simplu, să aruncăm acuzații sau să aruncăm critici unul altuia, cred că nu vom ajunge la o soluție, trebuie să ne concentrăm eforturile, indiferent: partide, societate civilă, organe de drept, opoziție ș.a.m.d. Eu cred că este, poate fi un interes național în acest sens.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Doamna Postoico,

Vă rog frumos, poftiți.

Doamna Maria Postoico:

Da. Vă mulțumesc.

Domnule Procuror General,

Din informația care dumneavoastră ați prezentat-o, ați atins și aspectul referitor la cauzele penale de corupție. Fiindcă ați vorbit și de unele cauze concrete penale, aș vrea să cunoaștem cu ce s-a soldat cauza penală „coruperea deputaților”? Fiindcă e un termen destul de îndelungat și nu avem această informație.

Domnul Corneliu Gurin:

În primul rînd, este o cauză foarte interesantă și complicată a fost pe anumite aspecte pentru noi. În această cauză figurează sume exorbitante, este la etapa examinării în instanța de judecată. Din păcate, se târăgănează și acest lucru ne îngrijorează și ne îngrijorează destul de mult. Sînt două persoane învinuite în această cauză. Un timp foarte mult, la insistența procurorilor, au fost în stare de arest, după ce-au ajuns deja în examinări, în dezbateri judiciare, au fost eliberate și astăzi nu știu dacă au careva măsuri aplicate de siguranță.

Iarăși, poate dacă cineva din colegi cunoaște detalii, putem vedea. Din cîte știu e la etapa... primei instanțe sau apel? Prima instanță, prima instanță. (*Voce nedeslușită din sală.*)

Nu, din câte știu, nu au dispărut. Dar... unde să dispară, că au vreun milion de bani sechestrați, adică ei cred că ar vrea să fie achitați ca să obțină banii. Îs vreo 500 de mii de euro, vreo 250 de mii de dolari, un Porsche ș.a.m.d.

Domnul Andrian Candu:

Noi avem nevoie și în medicină, și în educație de bani.

Domnul Corneliu Gurin:

Și Procuratura are nevoie. Noi am spus că o să luăm 1% pentru Procuratura Anticorupție, dacă reușim să confiscăm acești bani.

Domnul Andrian Candu:

Gata, am împărțit banii, a doua întrebare.

Domnul Corneliu Gurin:

Poftim?

Domnul Andrian Candu:

Doamna Postoico,

Vă rog frumos.

Doamna Maria Postoico:

Da. Principalul să nu plece împreună cu deputații, iată, colegii toți se îngrijorează de momentul acesta. Împreună cu cei care au vrut să-i corupă. (*Rîde.*)

Domnul Andrian Candu:

Asta a fost precizare. Și a doua întrebare.

Vă mulțumim frumos.

În continuare, domnul Deliu.

Vă rog frumos, poftiți.

Domnul Tudor Deliu:

Mulțumesc mult.

Am să adresez o întrebare care ține de corectitudine, de respectarea legii, de apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor.

Domnule Procuror General,

La data de 18 noiembrie curent, un grup de persoane din serviciile de forță, fără nici un motiv, au interzis deputaților din Frațiunea Partidului Liberal Democrat din Moldova accesul în holul Curții de Apel Chișinău.

Amintesc că în temeiul articolului 21 al Legii despre statutul deputatului, deputatul are dreptul de a vizita, prezentînd legitimația de deputat, orice organ de stat și obștesc, orice unitate ș.a.m.d. Consider că a fost comisă o ilegalitate și este pasibilă de responsabilitate, potrivit articolului 328 al Codului penal, exces de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu. Vreau să știu sau solicit să ne explicați

de ce Procuratura Generală nu s-a autosesizat, deși eu, personal, de la tribuna centrală a Parlamentului, am solicitat acest fapt?

Și doi. Dacă s-a autosesizat, care au fost pașii întreprinși pînă acum?

Domnul Corneliu Gurin:

Din cîte mi-aduc aminte, era vorba de examinarea unor măsuri provizorii, să spunem așa, în cadrul unui dosar penal, deci aplicarea sau prelungirea arestului. Aceste dosare se examinează în procedură închisă. Practica internațională spune că pe holurile instanțelor de judecată și inclusiv ale Procuraturii sau altor instituții nu pot intra persoane fără autorizare.

Dacă au fost persoane care au blocat acest acces și vi s-a adus un prejudiciu grav, pentru că normele pe care le-ați citat presupun un prejudiciu grav, trebuie să depuneți o sesizare, pentru că în acest caz, eu cred că poate fi făcută o investigație, dacă nu a Procuraturii, cel puțin, o cercetare disciplinară, de ce s-au admis asemenea lucruri. Nu așteptați autosesizări, fiți activi și manifestați-vă.

Domnul Andrian Candu:

Domnule Deliu,

La acest subiect, precizare, poftiți.

Domnul Tudor Deliu:

La acest subiect, o precizare și a doua întrebare.

Deci, domnule Procuror, într-adevăr, în acea zi era acțiunea despre care vorbiți dumneavoastră. Noi, pur și simplu, vroiam să asistăm în holul Curții de Apel, fără a influența și fără a intra în sediul unde avea loc ședința de judecată.

Dar ceea ce s-a întîmplat...

Domnul Corneliu Gurin:

Nu considerați că asta era o presiune asupra justiției?

Domnul Tudor Deliu:

Nu era nici o presiune asupra justiției, absolut nici o presiune. Cu atît mai mult, că la celelalte două ședințe ședeau toți ziaristii cu camerele în sala unde avea loc ședința de judecată la început. Aici deci primele două ședințe... aicea deci, încă o dată zic, ni s-a interzis, în mod brutal, accesul în holul, încă o dată repet, Curții de Apel, nu în sala de judecată, dar în holul Curții de Apel. De aceea eu cred că ar trebui, totuși, să vă autosesizați.

Și a doua întrebare. La data de 15 decembrie Președinția Republicii Moldova a emis un comunicat prin care dezaprobă formele de presiune asupra Șefului statului realizate de către Președintele Partidului Democrat, Marian Lupu, în scopul de a influența decizia de desemnare a unui candidat la funcția de Prim-ministru.

Spuneți vă rog, Procuratura Generală s-a autosesizat pe acest caz? Întrucît acțiunile domnului Lupu pot fi calificate ca obiect al infrațiunilor de trafic de influență sau abuz de putere. Și tot în acest context, recent a apărut o declarație a europarlamentarului Andi Cristea care susține că ieri, după videoconferința avută

cu liderii politici de la Chișinău, cei din PDM au sunat la București pentru a influența scoaterea sa din funcție. Cum clarificați aceste lucruri, inclusiv cu declarațiile domnului Lupu?

Mulțumesc. (*Gălăgie în sală.*)

Domnul Corneliu Gurin:

Deci... haideți o să vă răspund și la prima întrebare iarăși, cu autosesizările. Ea de asta și se numește „autosesizare”, pentru ca să decidă cel care dorește să se autosesizeze. Eu nu văd o problemă ca deputații, căroră li s-a împiedicat accesul, să depună o plîngere, să argumenteze, să spună care au fost persoanele. De ce vreți ca cineva să vă facă, eu nu știu, lucrul? Sau de ce vreți ca cineva să vă apere, fără ca dumneavoastră să vă implicați mai activ?

În privința comunicatului Președinției, iarăși, de ce nu ar putea fi făcută o sesizare la Procuratură pe acest aspect? Noi am primit un demers de la Președinție, să spunem așa, dar pe alte aspecte care ar viza sub anumite aspecte, eu știu, periclitarea activității Președintelui Republicii Moldova. Sîntem la etapa de cercetare pe acest aspect, este un proces penal, dar nu vizează declarația care ați numit-o ieri, nu vreau să ofer acuma detalii. Deci este o sesizare de cîteva zile în urmă.

Și eu chiar vreau să vă rog, nu implicați Procuratura, pentru că asta înțelegeți toți foarte bine și toți cetățenii înțeleg că asta sînt niște aprecieri politice, niște lupte politice, în care se încearcă a atrage toate instituțiile statului. Lăsați măcar pe cineva să stea deoparte, clarificați-vă dumneavoastră cu Executivul, cu Președinția, cu Legislativul.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.

Domnule Deliu,

Înainte de a da posibilitatea să continuăm cu întrebările, deoarece a fost vizat Partidul Democrat, vă declar în mod oficial și public: conducerea Partidului Democrat nu dă telefoane la București pentru a schimba... altcineva, nu este practica noastră, dacă eventual a dumneavoastră sau a partidului pe care îl reprezentați, este o informație publică, o declarație publică, cu toate rigorile și toate angajamentele.

Iar ce ține de presiunea asupra Președintelui, dacă Președintele Timofti se consideră presat sau există un anumit element de infrațiune, îi sugerăm și noi, la fel, să se adreseze Procuraturii Generale. Iar discuțiile politice între partidele politice și inclusiv privind desemnarea candidaturii la funcția de Prim-ministru se fac doar în cadrul constituțional și vă asigur că lucrul ăsta doar așa se va întâmpla, domnule Deliu.

Vă mulțumesc frumos. (*Voce nedeslușită din sală.*)

În continuare, replică la replică, doar știți foarte bine că nu există.

Dumneavoastră ați vorbit despre Partidul Democrat.

În continuare, vă rog frumos, domnul... Ciobanu.

Vă rog frumos, poftiți.

Doamna Ciobanu,
Poftiți.

Doamna Maria Ciobanu:

Domnule Procuror General,
Ați prezentat un raport triumfalist, n-am mai auzit niciodată un asemenea raport. De aceea...

Domnul Corneliu Gurin:

Pentru că nu au fost, pentru că n-au fost, nu știu de ce acum ați hotărât să ne invitați.

Doamna Maria Ciobanu:

Nu am auzit nu numai din partea instituției dumneavoastră, în general, nu am auzit nici un raport mai triumfalist decât cel pe care l-ați prezentat dumneavoastră.

De aceea, domnule Gurin, am și eu o simplă întrebare. Nu doriți să faceți un cadou cetățenilor Republicii Moldova cu ocazia sărbătorilor de iarnă și să izbăviți de prezența dumneavoastră în fruntea Procuraturii Generale? Credeți-mă pe cuvânt, va fi cel mai generos și cel mai așteptat cadou și rămîneți ceea ce sînteți, vicepreședintele domnului Godea. Eu cred că nu-i provocatoare întrebarea.

Domnul Corneliu Gurin:

Nu, dar care An Nou, pe vechi, Crăciun? Sînt diferite sărbători. La anul.

Eu v-am spus care sînt pozițiile mele legate de presiunile care se fac și legate de solicitările respective. Eu voi pleca cînd voi putea să las anumite lucruri bune în urmă. De aceea, implicați-vă la promovarea reformelor în Procuratură și după asta vom discuta despre demisii și alte cereri de acest gen.

Votați legea. Deci executați-vă obligația pe care o aveți și pentru care ați primit mandatul cetățenilor.

Domnul Andrian Candu:

Nu răspundeți.

Domnul Corneliu Gurin:

Dar ceea ce-mi spuneți mie ce este?

Domnul Andrian Candu:

Nu răspundeți, doamna Ciobanu, sînt traininguri, să nu răspundeți.

Domnul Corneliu Gurin:

Cum e întrebarea.

Domnul Andrian Candu:

Poftiți, a doua întrebare, doamna Ciobanu.

Doamna Maria Ciobanu:

Eu nu urmez crezul domnului Procuror General să nu răspund la întrebări provocatoare, fiindcă, practic, mai toate întrebările pe care le adresează cetățenii sînt provocatoare, că i-am adus și noi, dar și dumneavoastră, domnule procuror, la starea aceasta.

Întrebarea mea chiar nu e provocatoare. Dumneavoastră nu sînteți responsabil de toate dosarele și dacă niciodată nu veți face nimic bun în Procuratura Generală, pentru ce atunci trebuie să vă țineți cu ambele mîini de această funcție?

Mulțumesc.

Domnul Corneliu Gurin:

Încă o dată reiterez ceea ce am spus, nu mă țin cu ambele mîini. Iată, de tribuna asta mă țin cu ambele mîini, dar de fotoliul din Procuratură nu mă țin.

Sînt planuri și sînt angajamente pe care mi le-am asumat. Noi, timp de jumătate de an, am elaborat reformele respective și le-am trimis la autorități pentru avizare. Ele, apropo, constituie o obligație a Parlamentului, pentru că a fost votată Strategia de reformă a sectorului justiției, a fost votată Concepția de reformă a justiției, cu votul deputaților în Parlament a fost votat acest document.

Deci eu, dacă doriți, mă țin cu mîna de reforma respectivă. Că influențez dosare sau că nu influențez dosare anume în raportul meu ați auzit despre cîte cauze de corupție au fost în privința judecătorilor, procurorilor și a unor demnitari.

Nu vreau să-mi aduc mie singur aprecieri. Eu cred că istoria pe toți o să-i judece: și pe cei din diferite puteri, și pe cei din cadrul Parlamentului, și pe cei din cadrul Procuraturii, și pe toți.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.

În continuare, domnul Boțan, vă rugăm frumos.

Poftiți.

Domnul Roman Boțan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

N-o să procedez ca unii colegi din Parlament, care, din păcate, se manifestă asemenea unor mancurți care nu-și respectă rădăcinile, politizînd aceste audieri.

O să vă adresez o întrebare. Ce părere aveți despre proiectul de Lege privind Procuratura, care sînt obiecțiile la acest proiect de lege și dacă considerați, din punctul dumneavoastră de vedere, benefic pentru ca procurorii din Republica Moldova să capete statutul de magistrat?

Domnul Corneliu Gurin:

Mulțumesc pentru întrebare.

Mai des ar trebui să avem asemenea dezbateri, probabil. Cunoașteți încă o dată că au fost lungi dezbateri pe aspectul care ar fi rolul și statutul procurorilor. În

Concepția de reformă a Procuraturii votată de Parlament anul trecut este stipulat că statutul procurorilor în Republica Moldova ar trebui să rămână unul autonom.

Noi am dori cred că în perspectivă, nu știu mai mult sau mai puțin medie sau îndelungată, ca procurorii să capete acest statut de magistrat, însă la această etapă este propunerea care a fost formulată și eu cred că ea pentru o etapă relativ tranzitorie poate fi acceptată.

În caz contrar, trebuie să modificăm mai multe norme constituționale. Eu cred că este destul de dificil în situația actuală.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos, domnul Boțan, dacă aveți vreo precizare.
Poftiți.

Domnul Roman Boțan:

Am o precizare, inclusiv mecanismul prin care conform viitoarei legi se va face alegerea în funcția de Procuror General la fel necesită modificări constituționale. Nu considerați că aceste tranziții sînt interminabile în Republica Moldova și ar trebui făcute reforme radicale, într-adevăr, să se simtă schimbări? Asta este o precizare.

Și o a doua întrebare. Dumneavoastră ați menționat că există mai multe proiecte inițiate de către instituția pe care o reprezentați, adresate Parlamentului inclusiv din 2011. Vă rog frumos să le menționați care sînt acestea.

Vă mulțumesc.

Domnul Corneliu Gurin:

Deci începînd cu 2011 a fost inițiată propunerea de revizuire a cadrului legislativ care admite împăcarea nelimitată a părților pe cazuri de furt, pe cazuri de violență în familie. Noi avem minori prin raioanele republicii pe care îi știe tot orașul. Au cîte 40, 50 de episoade de furt și, din păcate, ei pînă la urmă sînt la libertate. Sînt minori.

Tot așa se întîmplă și cu persoanele care sînt maltratate în familie. Cu regret avem persoane care, pînă la urmă, ajung a fi decedate din cauza acestor maltratări, deși anterior au fost procese penale, deși anterior au fost anchetate aceste rude între ele, pînă la urmă s-au împăcat, iar peste un timp oarecare soțul sau, eventual, soața a plecat la pușcărie, mama în mormînt, iar copiii la orfelinat. Este grav.

Cu Procurorul General, doar ca să precizez ceea ce ați spus dumneavoastră, norma actuală care este propusă tranzitorie s-ar putea o perioadă ca această selecție mai puțin influențată politic să se facă chiar și în cadrul Legislativului actual pînă la modificarea Constituției, mai ales că mandatul Procurorului General durează pînă în 2018.

Alte proiecte de legi vizează diferite aspecte și în domeniul vamal, și în domeniul fiscal. Avem proiecte de legi legate de răspunderea colegială a... răspunderea organelor colegiale care, din păcate, ba sînt avizate negativ, ba sînt întoarse de către Guvern înapoi.

Avem proiecte legate de combaterea circulației precursorilor și a substanțelor anabolice, anul trecut cred că a fost aprobat în prima lectură, aspectele legate de separatism sau de manifestări extremiste care, de asemenea, anul trecut a fost aprobată o lege în Parlament doar în primă lectură și mai sînt pe asemenea aspecte. Dacă doriți o listă exhaustivă, pot să prezint și o listă exhaustivă.

Domnul Andrian Candu:

Da. Vă mulțumim.

Și a doua întrebare, vă rugăm frumos.

Domnul Boțan,

Poftiți.

Domnul Roman Boțan:

Eu o precizare am. Întrebarea deja am adresat-o. Ceea ce ține de aspectul tranzitoriu al unor... al modalității de alegere, de numire în funcția de Procuror General la fel ar putea fi chestia și cu statutul de magistrat dacă am putea să analizăm.

Eu personal și cred că mulți cetățeni din Republica Moldova și-ar dori ca Procuratura să fie mult mai tranșantă în a-și expune părerea în perspectiva unei adoptări a unei legi foarte și foarte bune. Bineînțeles că la fel cum spunea unul din reprezentanții DNA-ului sau fostul șef al DNA-ului din România pînă la urmă nu neapărat problema este în lege, întotdeauna problema constă în oameni.

De aceea, ne dorim oameni de calitate. Eu vreau să vă doresc succes și să demonstrați acest fapt. Adică să veniți cu propuneri pentru ca procurorii în Republica Moldova să vină... să devină cu adevărat independenți. Asta ar fi sensul.

Vă mulțumesc.

Domnul Corneliu Gurin:

Mulțumesc.

Procurorii în Republica Moldova sînt independenți. Ei au garanții procesuale și garanții legale în acest sens. Cunoașteți cu toții că independența este o chestie în cea mai mare parte lăuntrică, că ești atît de independent încît te consideri independent. Altceva că statutul de magistrat poate acorda anumite beneficii, să spunem, garanții de inamovibilitate și sub aspect social, însă și astăzi procurorii sînt inamovibili atunci cînd sînt numiți, doar că cei care sînt conducători au un mandat pe un anumit termen.

În esență, mare deosebire între statutul de magistrat în sensul clasic și statutul actual al procurorilor nu există, pentru că dacă mai limităm și obligația subordonării necondiționate ierarhice practic procurorii au același mandat. Cu regret, ei, sub aspectul garanțiilor sociale, au mai multe limitări și sînteți siguri, cu 5 mii de lei să plece astăzi un tînăr procuror undeva în teritoriu cu familie, fără loc de trai, fără careva suplimente speciale este, practic, imposibil atunci cînd ești supus unor reglementări și nu mai poți desfășura alte activități.

Dar eu vă mulțumesc pentru susținere și vă mulțumesc pentru idee. Poate că într-un timp apropiat, numai că teamă mi-i că dacă vom încerca să intrăm acum în dezbateri despre aspectul acordării statutului de magistrat, această lege va dura și mai mult și este păcat să o ținem în suspans...

Domnul Andrian Candu:

Cu alte cuvinte, dragi colegi, încurajăm și în mod special fracțiunile parlamentare să se expună cât mai repede, Comisia juridică, numiri și imunități la fel și pînă la sfîrșitul sesiunii, într-adevăr, să aprobăm legea la care ...

Pînă la sfîrșitul săptămânii?

Domnul Corneliu Gurin:

Vin sărbătorile.

Domnul Andrian Candu:

Da, cu siguranță, la sfîrșitul anului 2015 e încheierea sesiunii în mod oficial. Și deoarece sîntem în finalul acestei ore de întrebări și răspunsuri, dăm posibilitate și doamna Hrenova să pună întrebarea.

Vă rog frumos. Poftiți.

Doamna Elena Hrenova:

Кажется, дождалась, спасибо.

Господин Гурин, в последние годы развелось разного толка мошенников у нас, в нашей небольшой стране. Вы знаете, буквально идет охота риэлторов на жилье одиноких пожилых пенсионеров. Очень много случаев, когда люди пожилые лишаются своего жилья.

Я знаю, что люди пишут в прокуратуру на ваше имя жалобы и либо получают отписки, либо вообще не получают ответов. В том числе и я, кстати, писала свой депутатский запрос и я получила отписку по поводу одной пожилой женщины, которую лишили квартиры. Теперь скажите мне, пожалуйста, вы знаете об этих случаях?

Domnul Corneliu Gurin:

Mulțumesc pentru întrebare.

E adevărat și nu numai escroci și aventurieri, și de alt gen de cetățeni sînt în Republica Moldova. Dar eu mă mir de atitudinea cetățenilor, ei de atîtea ori au fost mințiți și oricum merg mai departe în mrejele unor asemenea persoane. Eu cred că avem o cultură juridică proastă sau insuficientă.

În cazul bătrînilor, în cazul pensionarilor. Sînt asemenea cazuri, sînt, noi am intervenit într-un caz, din păcate îmi scapă acum cum a fost soluționat, chiar dacă erau hotărîri definitive ale instanțelor de judecată, am încercat prin recursuri extraordinare sau prin alte măsuri să întreprindem ceva pentru a-i asigura locul de trai respectivului bătrîn. Sînt asemenea cazuri. Dar în majoritatea cazurilor, în majoritatea acestor cazuri există fie contracte de întreținere pe viață, există fie

contracte de împrumut, gajarea imobilelor respective sau există hotărâri definitive, iarăși, ale instanțelor de judecată.

E o problemă. Eu cred că noi putem face o revizuire a aspectelor respective și dacă vom putea să vedem ce este pînă acum în gestiunea Procuraturii, să ne angajăm să revedem aceste cazuri. Dar ele nu sînt numai în privința bătrînilor, sînt și în privința persoanelor care sînt, să spunem așa, în floarea vieții, dar, din păcate ... ei de multe ori consideră că au fost jertfa unor escroci, însă de multe ori ei au beneficiat de anumite sume, au beneficiat de anumiți bani, iar la momentul cînd s-au trezit că au pierdut imobilul, au considerat că au fost induși în eroare.

E lucrul organelor tutelare, e lucrul rudelor acestor persoane, de ce le-au lăsat în asemenea situații? Dar, eu cred că și noi, procurorii, putem să intervenim suplimentar, numai că, vă spun, atunci cînd există această posibilitate. Nu că noi nu vrem. Le numiți că sînt fițuici sau că sînt răspunsuri formale, eu nu cred că procurorii își permit asemenea lucruri. Pur și simplu ei, probabil, că s-au expus de multe ori pe asemenea cazuri și ei vă răspund, ori că sînt hotărâri de judecată, în sensul că chestiunea a fost de multe ori examinată și nu mai poate fi făcut nimic.

Domnul Andrian Candu:

Doamnă,

Mai aveți o precizare sau a doua întrebare?

Vă rog frumos. Pofțiți.

Doamna Elena Hrenova:

Второй вопрос, да. Я хочу вам сказать, что это, как правило, люди одинокие, без опекунов, полуслепые, мало ходячие. Понимаете как? Вот в этом случае и происходит эти ...

Второй вопрос. Скажите, что предпринимается в этой связи? Я знаю о том, что и участковые тоже в этом принимают участие, замешаны и люди из органов. Что предпринимается со стороны Прокуратуры в этой связи?

Domnul Corneliu Gurin:

Cînd sînt cazuri de escrocherie și ele au probate faptele respective, evident că se intervine prin dosare penale, evident că sînt și dosare penale remise în instanțele de judecată și evident că sînt și condamnări pe aceste cazuri. În cazul că persoana este condamnată și se constată falsuri sau se constată escrocherii, trebuie recuperat prejudiciul, fie respectivul imobil, dacă nu a fost înstrăinat altui cumpărător de bună-credință, fie pentru a asigura din contul celui condamnat respectivele recuperări de prejudicii.

Există autorități, chiar dacă persoanele sînt singuratice, tutelare, pentru asta și avem asistență socială, pentru asta avem alte tipuri de organe care se ocupă cu respectivele probleme, administrația publică locală ș.a.m.d., nu poate Procuratura substitui ... Din păcate, poate ne-am dori ca Procuratura să aibă grijă de fiecare bătrîn și de fiecare copil, dar nu avem noi capacitățile și, de fapt, nu avem atribuțiile respective.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.
Cer scuze deputaților care ...
Stimate domnule Untila,

Ca de obicei voi da citire unui rezumat al întrebărilor adresate de fracțiuni, în așa fel încât să vedeți că nu există nici o discriminare. Și anume PLDM a depus, a dat sau mai bine-zis sînt patru persoane care au pus întrebări, PSRM – trei persoane, PCRM – două persoane, Partidul Democrat – o persoană și Partidul Liberal – o persoană, în funcție și de proporționalitate. Nu, cer scuze, termenul e depășit.

Vă mulțumim frumos, domnule Gurin.

Domnul Corneliu Gurin:

Vine domnul Chetaru, puneți-i dumnealui.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim foarte mult.
Nu răspundeți la provocări.

Domnule Gurin,

Vă mulțumim frumos.

Avem și noi trainingurile noastre.

În continuare, e o luare de cuvînt. Am fost informat de o luare de cuvînt.

Domnule Cobzac,

Vă rog frumos.

Dacă sînt și două, nu-i nici o problemă.

Domnule Cobzac,

Vă rog frumos. Pofțiți.

Domnule Țap,

Cer scuze, avem informația că domnul Cobzac este primul. Sigur.

Vă rog frumos. Pofțiți. Cinci minute la dispoziție.

Domnul Grigore Cobzac:

Da, pe cît e posibil mă voi strădui să fiu pozitiv, dar...

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Am ascultat cu atenție raportul Procurorului General. Cele mai grave probleme despre care scrie, țipă presa și cetățenii nu și-au găsit loc în raportul audiat astăzi. Tot așa cum n-am auzit nici un pic de autocritică, numai constatări și statistică ori plasarea problemelor spre alte entități publice.

Ați insistat pe faptul că nimeni nu poate zice un cuvînt procurorilor. Ce facem în cazurile în care la noi se adresează cetățenii care nu au cunoștințe juridice, dar vădit se întîlnesc cu nedreptate? Rămînem fără răspuns.

Onorat plen,

În continuare, discursul meu l-am construit pe descrierea unor situații la prima vedere similare, dar cum au acționat procurorii veți vedea și singuri. Forța exemplului încă nimeni nu a anulat-o.

Vă aduc două exemple de denunțuri ale doi cetățeni, ambele sînt din dosare penale reale. Așa dar primul. Țin în mînă un proces-verbal de audiere a unui martor datat cu 13 octombrie 2015. Nu sînt membru al Comisiei juridice, numiri și imunități, dar acest document mi-a fost distribuit și mie. Nu am semnat pentru aceasta, nu mi s-a solicitat returnarea, nu scrie pe el „confidențial”, „secret” sau după citire de îl ars sau de îl înghițit. Ați înțeles desigur că este vorba despre cetățeanul Shor.

Conform acestui denunț, la 10 octombrie 2015, ora 19.00, dînsul dă mită 20 de milioane de lei în numerar, iar peste două zile brusc are remușcări, s-a trezit conștiința civică și vine cu capul plecat la autorități. Este sincer sau nu Shor în acest denunț? Întrebarea cheie ar fi: de ce nu a făcut-o chiar în ziua cînd a dat mită? Ar fi dispărut toate suspiciunile. Banii ar fi fost marcați, ar fi fost organizat flagrantul, înregistrările audio, video și toate acele măsuri operative după care faptul dării de mită ar fi fost probat 100 %. Nu s-a făcut aceasta, iar noi, respectiv, avem tot dreptul să-l bănuim de depoziții false. Efectul mediatic în urma acestui denunț este unul enorm, dar cel juridic a fost erodat la maxim de aceasta, s-o numim întîrziere de două zile.

În context, puțină statistică privind calitatea probelor și anchetei, în 2014 s-au intentat 379 de dosare de corupție, iar condamnați la închisoare au fost doar 19 persoane, 282 de cauze penale au fost investigate de către Procuratură.

În consecință, să vedem cu ce s-a ales denunțatorul Shor, proprietarul unor averi fabuloase.

1. Fiind bănuțit în mai multe dosare de furt de miliarde, este la libertate.
2. Nu are nici arest la domiciliu. Ori cu toții l-am văzut la TV defilînd la hramul Orheiului.
3. Dacă are sechestrul pe avere, nu sîntem încrezuți că se respectă. Ori cu toții am auzit în plen, la audierile din joia trecută, răspunsul domnului Chetraru, că banii investiți în Orhei posibil sînt banii din BEM, dar posibil sînt și bani proprii. Fără comentarii.
4. A reușit între timp să avanseze în viața publică și să întreprindă campanii întregi de imagine.
5. Cel mai important este că Shor are, pînă la moment, toate șansele să-și păstreze banii furați.

Și cam acesta ar fi bilanțul.

În continuare, după cum am promis, aduc atenției dumneavoastră un alt caz similar cu furtul miliardului după gravitate. Pentru noi, însă, sînt importante acțiunile procurorilor și cu ce s-a ales cel care a făcut denunțul.

Așadar, cazul Buftac Petru din satul Mereșeni, raionul Hîncești. La discotecă, tînărul Buftac i-a făcut o blandă unui alt tînăr. Atît, nimic consecință pentru sănătatea pătimașului. Dar la noi legea se respectă și a apărut dosar penal intentat de poliție, ulterior preluat de Procuratură.

În continuare, vă descriu telegrafic evenimentele: polițistul cere de la Buftac 1500 de dolari pentru a clasa dosarul. Tînărul face denunț, polițistul este prins în flagrant cu mită din bani marcați de 1500 de dolari. În cîteva zile, polițistul este eliberat. Dosarul lui este separat de incidentul de la discotecă, polițistul revine la serviciu, fără măcar să fie suspendat din funcție unde a activat bine, mersi, aproximativ 2 ani, pînă la hotărîrea irevocabilă a Curții Supreme de Justiție – 2 ani de libertate cu suspendare.

Mai mult ca atît, unul din polițiști, care a pornit dosarul după denunț, a continuat să colecteze probe. Este greu de imaginat, dar așa a fost. Desigur, în asemenea circumstanțe, dosarul lui Buftac crește ca pe drojzii, chiar dacă însuși pătimașul de două ori a refuzat la acțiune. Știți cu ce s-a ales pînă la urmă după acest denunț Buftac? Vă spun. Aproape 2 ani de calvar de anchetă, a fost dat în urmărire națională, a fost arestat, a fost lipsit de posibilitatea de a-și cîștiga venitul din deplasări de scurtă durată la muncă în Federația Rusă, a fost de nenumărate ori amenințat. În final, a fost amendat cu 14 mii de lei și aceasta în condițiile în care mama lui este bolnavă cronic și cu greu muncește fizic (are înlăturată o vertebră, fără a fi înlocuită cu una artificială, de la coloana vertebrală). Tatăl este cu fractura colului femural, medicii știu ce înseamnă, da, ce înseamnă aceasta. Ambii nu au perfectate acte de invaliditate. Dumneavoastră tot îi cunoașteți familia.

Vorbeam mai sus că aceste două denunțuri sînt similare, nu este chiar așa. Diferența este că un denunțător este putred de bogat, celălalt este sărac, lipit pămîntului. Unul face denunț pentru a-și salva pielea și banii uriași furați, celălalt o face sincer. Unul este în fel și chip apărat de politic, celălalt a rămas singur în fața legii, pardon, a procurorilor. Cam așa stau lucrurile cu dreptatea în Procuratura în care dumneavoastră exercitați funcția de Procuror General. Urît de tot.

Posibil veți da replică, nu sînt relevante aceste două cazuri. Nu ar fi o pornire chibzuită, cred, din partea dumneavoastră, deoarece sînt alte multe exemple care redau fie duble standarde, fie inacțiuni în cazuri de ilegalități de maximă rezonanță, fie acuzații la adresa dumneavoastră personal și a Procuraturii, fie dosare pornite la comandă pe oponenții politici ai unui partid sau pe agenți economici prosperi, presa i-a numit „сладенькие”.

Dacă vorbim de fraudă din sectorul financiar-bancar și facem abstracție de la creditele neperformante, percepția este că se caută un țap ispășitor, or, Shor și Drăguțanu la libertate astăzi ne confirmă cele spuse. Toți politicienii din această sală susțin că au prevenit instituția dumneavoastră despre desfășurarea fraudei. De ce nu ați intervenit la timp să o preveniți? În aceste condiții, speranța noastră că vom afla adevărul de la investigația „Kroll”-2 s-a spulberat. Ieri am primit răspunsul de la Guvernatorul Băncii Naționale că termenul de prezentare a raportului dînșilor, conform contractului, este de 2 ani. Pînă atunci rezultă că trebuie să vă credem pe dumneavoastră. Este cam trist.

Acestea și alte fenomene, dincolo de faptul că au dus la pierderea încrederii cetățenilor în Procuratură, au și un puternic efect neluat în calcul – subminarea democrației și a libertății cetățenești în general.

Ce-i cu investigarea interceptărilor ilegale, domnule Procuror General? Ori susțineți că nu există asemenea fenomen în Republica Moldova? Oare nu vă pune

în gardă fenomenul migrației politice a deputaților, a fost azi întrebarea doamnei Postoico, și a aleșilor locali?

Domnul Andrian Candu:

Domnule Cobzac,
Nu vă supărați, dar vă rog frumos să...

Domnul Grigore Cobzac:

O minută și finalizez.

Domnul Andrian Candu:

Vă rog frumos.

Domnul Grigore Cobzac:

În actualul mandat un partid a obținut cele mai multe mandate în 8 consilii raionale, dar s-a ales cu 19 președinți de raioane. De unde asemenea dragoste postelectorală față de un partid? Nu vă deranjează faptul că puterea o reprezintă nu cei pentru care a votat cetățeanul, nu v-ați gândit că la mijloc ar putea fi banii, șantajul, coruperea politică? Când a trebuit, ați găsit și banii, cu care se cumpărau deputații, și înșiși cumpărătorii. Dosarul se află deja în judecată. De ce reacționați selectiv atunci? Doriți exemplul de dosar la comandă oponentilor politici?

Domnule Procuror General,

Discutați, vă rog, cu colegul dumneavoastră de facultate Dorian Tașcă, o să aflați foarte multe interesante. Am ascultat atent despre deficiențele în activitatea Procuraturii generate de investigarea consolidării cadrului normativ. Consider că, parțial, aici trebuie să vă dau dreptate.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc foarte mult.
10 secunde, vă rog frumos.

Domnul Grigore Cobzac:

Da. Dar cu referire la noua Lege cu privire la Procuratură, fie ea expertizată de europeni, fie trecută de Parlament prin sită, dar implementarea în atare condiții, ea nu va aduce efectul așteptat de noi – o Procuratură independentă care activează în baza legii. Frațiunea parlamentară a Partidului Liberal Democrat vă solicită demisia, domnule Procuror. (*Aplauze.*)

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumim.
Domnule Țap,
Vă rog frumos.

Domnul Iurie Țap:

Stimați colegi,

Conform Constituției Republicii Moldova, locul Procuraturii este în sistemul judecătoresc, așa spune capitolul IX secțiunea 3. De aici vine importanța, dar și puterea acestei structuri a statului. Legea cu privire la Procuratură stabilește atribuțiile generale și eu vroiam aici, domnule Procuror Gurin, să precizez că, conform legii, articolul 27 alineatul (3) dumneavoastră prezentați Parlamentului nu o informație oarecare, ci citez: „raport despre starea legalității și ordinii de drept din țară, precum și despre măsurile întreprinse pentru redresarea ei”.

Deci un raport, așa spune legea, și e bine să cunoaștem și să o onorăm, așa cum este. Or, Parlamentul tocmai are dreptul de control parlamentar, dar nu asupra Procuraturii, aveți dreptate și am confirmat-o și eu, ci asupra stării legalității și ordinii de drept. Prin acest raport, pe care dumneavoastră îl prezentați, noi ne onorăm dreptul nostru de putere legislativă pentru a asigura care este starea legalității și ordinii de drept.

De fapt, vroiam să zic la acest capitol, furtul din sistemul bancar care a avut loc. Ne-ați raportat, este bine ceea ce s-a întreprins, doar că, atenționez, vorbesc specialiștii, vorbesc inclusiv europenii, că aici a fost creat un sistem în afara țării pus în aplicare aici. Una, două sau câteva persoane nu este soluția, de fapt, și dumneavoastră, și domnul Chetraru aici ați vorbit și în mai, și acuma despre faptul că sînt rezerve esențiale. Aceasta este o problemă majoră, domnule Procuror General.

Crime de rezonanță, ați vorbit dumneavoastră în raport. Eu doar o să rog, că am solicitat această informație a domnului Ion Diacov care a fost prezentată în conferința de presă și eu sper că dumneavoastră, în raportul pentru anul 2015, o să ne dați răspuns și la aceste prevederi, pentru că este vorba de crime de rezonanță, cu implicarea angajaților MAI, SIS, altor structuri de stat, este vorba de circulația drogurilor, probleme foarte grave care trebuie să ne deranjeze pe noi. Și aici Parlamentul trebuie să ceară socoteală.

Apropo, vreau să vă zic așa, ca o întrebare: în aprilie 2015, în satul Domulgeni a avut loc o crimă pe care eu o calific drept gravă, pentru că la ea au participat angajații Ministerului Afacerilor Interne și un colaborator al Procuraturii Generale. Mă interesează care este soarta acestui dosar? Apropo, vreau să vă întreb: mai știți despre asemenea sau nu cunoașteți?

Dacă o să fie necesar, eu o să vă zic despre un caz din orașul Florești din 28 decembrie 2014, familia aceasta a plecat deja din țară. Ei erau din altă țară, erau cetățeni ai Republicii Moldova, dar au plecat. Aceasta este, vorbește despre crime grave cu implicarea angajaților Procuraturii, Ministerului Afacerilor Interne. Nu vă învinuiesc personal, dar este responsabilitatea inclusiv a dumneavoastră ca Procuror General.

Reforma Procuraturii se cere și noi o să salutăm, doar că vroiam să spun, stimați colegi, componența Consiliului Superior al Procuraturii – 7 procurori din oficiu și 5 altele, cel puțin să fie formula CSM-ului 6 la 6.

Or, Procuratura să controleze sistemul. Or, de fapt, aceasta înseamnă posibilitatea de a controla desemnarea Procurorului General, pentru că formula

aritmetică 7 plus 5 este una destul de simplă și noi sîntem gata să contribuim la îmbunătățirea acestei legi și s-o votăm.

Asigurarea legalității și ordinii de drept, s-a vorbit astăzi la întrebarea doamnei Postoico și v-am rugat și pe dumneavoastră, domnule Procuror General, să veniți cu măsuri concrete, pentru că sînt de acord, adesea autoritățile judecătorești, instanțele, cu părere de rău, fac fărădelegi și Procuratura Generală, autoritățile judecătorești fiind plasate ca putere aparte, cu părere de rău, pun în genunchi și Parlamentul, și țara, dincolo de... hai să zic, de partea lor, dar nu putem spune că Parlamentul, Guvernul face doar rău și aici sînt rezerve esențiale.

În final, vroiam să zic că noi trebuie să facem dreptate țării și ferească Dumnezeu ca să vină timpul cînd cetățenii să-și facă dreptate lor. Este responsabilitatea puterii legislative, este responsabilitatea puterii executive, doar că starea legalității și ordinii de drept și ceea ce ați recunoscut dumneavoastră, ce ați spus dumneavoastră este pe seama autorităților judecătorești în partea Procuraturii Generale.

Vă mulțumesc.

Domnul Andrian Candu:

Vă mulțumesc.

Și la acest capitol acest subiect a fost epuizat de pe ordinea de zi.

Vă mulțumim foarte mult procurorilor pentru prezența în sală și raportul plenului.

În continuare, următorul subiect este audierea Raportului cu privire la activitatea Centrului Național Anticorupție pentru anul 2014. Și vreau să vă întreb, domnul Chetragu, dacă, într-adevăr, aveți și informații pe anul 2015, cele 9 luni sau vă referiți la anul 2014?

Poftiți la tribuna principală.

Sînt foarte harnici, au și pe 2015. Sîntem informați de comisie.

Vă mulțumim foarte mult.

Pe 2016 cred că n-aveți încă. Vezi că deputații sînt cam glumeți și ... Dar vă rog frumos.

Domnul Chetragu,

Poftiți.

Domnul Viorel Chetragu – *director al Centrului Național Anticorupție:*

Onorat Parlament,

Stimați deputați,

Onorată asistență,

Mai întîi de toate, vreau să vă spun că raportul nostru de activitate este plasat pe site-ul specializat al Centrului Național Anticorupție, poate fi accesat de oricine pe cna.md. De altfel, a fost expediat și Parlamentului. Dumneavoastră, de altfel, îl puteți accesa în format electronic și îl aveți și în față, în formă scrisă.

Eu o să rog colegii mei să mă ajute pe parcursul prezentării cu cîteva vizualizări, ca să facem prezentarea mai explicită.

Totodată, o să menționez că am fost invitat pentru a prezenta Raportul pentru anul 2014 și 9 luni ale anului 2015. Avînd în vedere că sîntem deja în decembrie, noi sîntem pregătiți să vă prezentăm raportul pentru 11 luni ale anului 2015 și vă rog să acceptați această formulă cu care venim noi acum, cu atît mai mult că ea va fi una mai informativă pentru dumneavoastră.

Eu doar voi face o excepție atunci cînd voi prezenta hotărîrile judecătorești analizate de către noi, care le avem finisate, procesate deja în format definitiv pentru 9 luni ale anului 2015. Aceasta va fi unica excepție.

Mandatul încredințat prin Legea Centrului Național Anticorupție împuternicește instituția pe care am onoarea s-o conduc să desfășoare activități de analiză, prevenire și combatere a infracțiunilor de corupție și conexe.

Îmi dau bine seama că scopul audierilor parlamentare de astăzi este de a stabili, în primul rînd, eficiența activității pe care o desfășoară CNA, de aceea, pe tot parcursul prezentării mele mă voi referi nu doar la cuantificări cantitative, dar și la calitate și randamentul muncii pe care îl depunem.

Înainte însă de a trece nemijlocit la descrierea activităților desfășurate, cred că este potrivit să fac anumite precizări cu privire la contextul instituțional juridic ce a caracterizat perioada de raport a acestor ultimi 2 ani și aici nu mă voi referi la complicațiile generate de instabilitatea politică ce a domnit întreaga această perioadă, două perioade, două exerciții electorale, 3 guverne ș.a.m.d. Voi trece peste aceasta.

Însă voi vorbi despre factorii care, potrivit standardelor internaționale ce caracterizează instituțiile anticorupție, țin de contextul instituțional juridic și anume: independența, instrumentariul disponibil ș.a.m.d.

Voi trece peste exemplele ce țin de adoptarea mai multor legi în diferite contexte politice prin care CNA a fost subordonat inițial Guvernului, după care ulterior a fost resubordonat Parlamentului.

Eu mă voi referi la problemele ce țin de indisponibilitatea pentru perioade importante de timp a instrumentariului juridic esențial pentru desfășurarea investigațiilor în cazurile de corupție și spălării banilor.

Aici voi specifica că odată cu adoptarea Legii cu privire la Centrul Național Anticorupție, doar cu cîteva luni după adoptarea acestei legi, în Codul de procedură penală al Republicii Moldova au fost promovate cîteva modificări care substanțial au influențat activitatea anticorupție și acestea în mod special țin de interzicerea autorizării interceptărilor și înregistrării comunicărilor în vederea probării actelor de corupție și conexe înainte de a informa persoana despre faptul că este bănuită de corupție.

La mod practic ce înseamnă aceasta. Atunci cînd procurorii, ofițerii dețin informații despre o persoană că comite acte de corupție, ea avea obligația mai înîti de toate să invite această persoană cu avocatul, să-l pună sub bănuială, să-i spună acest lucru, să-i dea drumul acasă, după care să inițieze anumite activități speciale de investigație care aveau ca sarcină, ca scop acumularea probatoriului, inclusiv prin intermediul interceptării comunicațiilor, fiindcă trebuie să recunosc pentru cazuri de corupție interceptările sînt importante, dacă nu chiar determinante și aceste prevederi au fost funcționale doare pentru cazurile flagrante.

În aceste condiții CNA a activat aproape 2 ani de zile pînă cînd am reușit în august 2014, începutul lui august – sfîrșitul lui iulie 2014 să promovăm modificările respective care, într-un fel sau altul, au dezlegat mîinile procurorului și au schimbat această prioritate importantă pentru noi.

Totodată, în ceea ce privește instrumentele anticorupție, vreau să țin să menționez că datorită efortului politic întreprins de Guvern la acel moment s-a reușit promovarea unui întreg pachet de legi anticorupție care au avut în vedere în mod special instituirea procedurilor testărilor de integritate pentru toți cei care lucrează în domeniul public.

Instrumentul respectiv a fost valabil pentru 8 luni, în perioada 14 august 2014 – 16 aprilie 2015, cînd a fost declarat neconstituțional mecanismul derulării acestuia. Tot atunci a fost dată o apreciere a constituționalității prevederilor din Codul penal cu privire la îmbogățirea ilicită și confiscarea extinsă, astfel încît posibilitatea aplicării eficiente a acestora de către CNA și procurori a fost substanțial redusă.

Totodată, sporirea sancțiunilor financiare pentru corupție a dus la majorarea cuantumului amenzilor penale achitate între anii 2014 – 2015 de către condamnații pentru aceste categorii de dosare, cu toate că nu a reușit promovarea unei politici eficiente de descurajare a fenomenului în sine. O să avem cîteva exemple, ulterior o să înțelegeți despre ce este vorba.

Nu pot să trec cu vederea nici prevederea care a fost valabilă mai bine de 3 ani din Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și din Codul civil în mod special, prin care Serviciului de prevenire și combatere a spălării banilor i-au fost limitate posibilitățile de sistare a executării activității sau tranzacțiilor suspecte în dosarele de spălare de bani.

Prin urmare, măsurile CNA-ului puteau fi suspendate în momentul contestării acestora în instanța de judecată, iar pînă la examinarea contestației banii blocați temporar în cont erau deja scoși din băncile respective și aceasta s-a întîmplat inclusiv în perioada cînd am avut în derulare acel scandal în domeniul instituțiilor financiar-bancare. Această prevedere a fost ulterior modificată prin asumarea răspunderii Guvernului, dacă nu greșesc, Guvernul Leancă pentru acel moment.

În diagramele respective dumneavoastră o să vedeți specificările respective ca ele să poată fi înțelese. Totodată, eu vreau să menționez că important în activitățile de prevenire și combatere a corupției este asigurarea unui efort comun în domeniul prevenirii și combaterii din partea tuturor autorităților responsabile de acest lucru.

Eu în mod special mă vor referi la CNA, Procuratură, instanțele de judecată, că în mare parte ... CNI, fiindcă în mare parte de aceste autorități depinde eficiența activității de prevenire și combatere a corupției și ulterior o să dau cîteva exemple.

Mandatul CNA de contracarare a crimelor de corupție și conexe este realizat prin examinarea informațiilor cu privire la încălcări, sesizări, plîngerii, petiții ale cetățenilor, depistarea și investigarea infracțiunilor de corupție cu transmiterea ulterior a cauzelor penale în instanța de judecată, precum și asigurarea recuperării prejudiciului cauzat prin săvîrșirea acestor infracțiuni. Reiteriez că finalitatea

judiciară a cauzelor de corupție este determinantă pentru aprecierea eficienței eforturilor de combatere a corupției întreprinse de către autoritățile statului.

În perioada de raport, ofițerii CNA au examinat 68 de mii de plângeri, cereri, demersuri, petiții și alte materiale, pe ani dumneavoastră le vedeți în diagrame. În procesul cercetării infracțiunilor, ofițerii CNA au primit în audiență și chestionat circa 23 de mii de cetățeni. La linia națională anticorupție au fost recepționate în jur de patru mii de apeluri ale cetățenilor, ceea ce înseamnă o creștere cu 35 la sută față de perioadele precedente ale anilor trecuți.

Pentru facilitarea interacțiunii cu cetățenii conducerea CNA a organizat și desfășurat 19 audiențe cu cetățenii cu deplasările respective în teritoriu. De la organele supreme de stat: Guvern, Parlament, Președinție au parvenit și s-au examinat 587 de demersuri și interpelări în anul 2014 și 851 – pentru 11 luni ale anului 2015.

În perioada de referință, ofițerii CNA au depistat 1 347 de infracțiuni, dintre care 668 – în anul 2014 și 679 – în 11 luni ale anului 2015. Din cele 1 347 de infracțiuni de corupție – 1002 infracțiuni au fost de corupție și conexe, inclusiv 498 infracțiuni – în anul 2014 și 504 – în 11 luni ale anului 2015. În 11 luni ale anului 2015 s-a atestat o creștere cu 21 la sută a numărului de infracțiuni depistate față de perioadele similare ale anului precedent. Potrivit criteriului de gravitate a infracțiunilor depistate, 66 la sută din infracțiuni sînt deosebit de grave și grave, 24 mai puțin grave, iar 10 la sută infracțiuni ușoare.

Activitatea de combatere a corupției desfășurată de CNA a evidențiat în special următoarele domenii și instituții publice: justiție și afaceri interne – 293, dintre care din cadrul Ministerului Afacerilor Interne – 176, penitenciare, birouri de probațiune ce revin Ministerului Justiției – 30, instanțe de judecată – 17, avocatură – 46, oficii de executori judecătorești – 24, administrația publică locală și servicii desconcentrate – 183, dintre care 169 revin primăriilor și consiliilor locale, iar 7 asistenței sociale. Securitatea bugetului și patrimoniului public – 156, dintre care 131 revin întreprinderilor de stat, 13 – Vămii, 12 – Serviciului Fiscal, sectorul privat – 121, medicină – 71, învățămînt – 36, serviciul militar – 12.

Din punct de vedere teritorial, 72 la sută din infracțiuni au fost relevate în Chișinău și raioanele din centrul republicii, 18 la sută – zona de nord a țării, municipiul Bălți, iar 10 la sută în raioanele de sud.

Subiecți ai infracțiunii de corupție și conexe, corupție depistată au fost: 5 miniștri și viceministri, 17 judecători, 3 procurori, 8 directori-adjuncți de agenții, autorități publice, 51 de șefi și adjuncți de instituții autonome și subdiviziuni din cadrul autorităților publice, 24 primari, 140 polițiști, 20 ofițeri de urmărire penală, 44 directori de întreprinderi și organizații de stat, 71 persoane cu funcții de conducere din domeniul ocrotirii sănătății, 18 persoane cu funcții de răspundere din domeniul educației, 14 controlori fiscali, revizori, auditori, 50 avocați, 25 executori etc.

Pentru mai multe detalii cu privire la activitățile de combatere a corupției pe categorii și pe domeniile și cauzele cu rezonanță și inclusiv lista judecătorilor cu datele acestora care au fost puși sub învinuire puteți vedea anexele din cadrul raportului pe care îl aveți.

În perioada de raport CNA împreună cu procurorii a transmis în instanțele de judecată 528 de dosare penale în privința a 664 de persoane. Domeniul de activitate al persoanelor, dosarele cărora au fost diferite justiției în perioada 2014 – 11 luni ale anului 2015 a fost: organele de drept și justiției – 48 la sută, administrația publică centrală și de specialitate – 20, cea locală – 13, medicină – 9, învățământ – 6, sectorul financiar-bancar – 4 etc.

Totodată pentru mai multe detalii cu privire la indicii de depistare a infracțiunilor de către subdiviziunile CNA în perioada respectivă, instituțiile și organizațiile în care au activat funcționarii care au comis acte de corupție și funcțiile deținute de aceștia, la fel, puteți consulta raportul pe care îl aveți și este public.

În perioada respectivă prejudiciul stabilit pe dosarele din gestiunea CNA-lui constituie 4 miliarde 117 milioane de lei. Pentru a asigura restituirea prejudiciului pe dosarele în cauză în perioada respectivă CNA a aplicat măsuri asiguratorii sub formă de sechestre, în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală, pe mijloace financiare și bunuri în valoare de 465 de milioane 877 de mii de lei. Trebuie să menționez că odată cu intrarea în vigoare a sentințelor pe aceste dosare, bunurile sechestrate vor fi confiscate, iar în rezultatul realizării lor, fiindcă în mare parte este vorba despre bunuri imobile, în cadrul licitațiilor acestea vor stabili alte prețuri, prețuri de piață, nu cel de bilanț cadastral, care este luat în evidențele procurorilor. Astfel, valoarea reală de piață a bunurilor asupra cărora au fost aplicate sechestre va crește considerabil.

În această perioadă Serviciul de prevenire și combatere a spălării banilor a aplicat mai multe suspendări în conturi, precum și înghețarea temporară a activelor implicate în diferite tranzacții suspecte în valoare totală de 468 de milioane de lei 400 de mii, operate în baza Legii nr.190 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

Totodată, trebuie menționat că CNA împreună cu procurorii depun eforturile necesare asigurării recuperării prejudiciilor cauzate prin infracțiunile pe care le investighează în acest sens, fiind transmise zeci de cereri comisiei rogatorii în vederea acumulării probelor cu privire la transferurile și activele de peste hotarele țării în privința persoanelor care sînt puse sub învinuire pe dosarele din procedură.

Numai după confirmarea oficială din partea autorităților străine cu privire la identificarea acestor bani și active pe teritoriul statelor respective, CNA va iniția procedurile internaționale de sechestrare și repatriere a acestora conform procedurilor stabilite în vederea compensării prejudiciilor pe dosarele din procedură.

În perioada raportată instanțele judecătorești au examinat în fond 484 de cazuri ale CNA-lui, dintre care 258 – pentru anul 2014, 226 – pentru 9 luni ale anului 2015. În 80 la sută din cazuri în 2014 și în 83 la sută în anul 2015 instanțele de fond au adoptat sentință prin care este stabilită vinovăția inculpaților. În 20 la sută din cazuri în 2014 și în 17 în 2015 persoanele învinuite au fost reabilitate prin adoptarea sentințelor de achitare și de încetare a procesului penal.

Închisoare cu executare reală a fost aplicată, în fond, în privința a 13 la sută din totalul inculpaților condamnați în anul 2014 și 17 la sută a inculpaților

condamnați în anul 2015. Termenul mediu de aplicare a pedepsei reale cu închisoarea a fost de 2 ani și patru luni în anul 2014 și de 4 ani și patru luni în anul 2015, comparativ în perioada anilor 2010 – 2012 închisoare cu executare reală a fost aplicată doar într-un procent, 1,5 la sută din cazuri pe un termen mediu de șapte luni.

Este evidentă această dinamică și această evoluție pozitivă, atestându-se o creștere cu 12 la sută, dar acest lucru atestă probleme grave din sistemul judecătoresc atunci când vorbim despre eficiența examinării cazurilor în instanță. Chiar dacă în anul 2009 noi am avut două persoane în penitenciare pentru acte de corupție, în anul 2011 noi am avut opt persoane, în anul 2013 am avut nouă, acum avem 45. Acest lucru nu reflectă situația reală, ci gravitatea infracțiunilor de corupție.

Iar dacă o să facem o analiză a calității celor care sînt în penitenciare, o să vedem că majoritatea lor sînt persoane care... nu au avut posibilitatea, să spunem așa, prin alte măsuri, să obțină o condamnare cu suspendarea executării ș.a.m.d.

În 31 la sută din cauzele pe care au fost pronunțate condamnări, inculpații au fost condamnați la închisoare cu suspendarea executării pedepsei. Este o cifră destul de mare, din punctul nostru de vedere, și reprezintă o problemă pentru întreg sistemul nostru național, în mediu cu 2 ani și o lună de către instanța de fond.

Amenzile penale au fost aplicate în 70 la sută din condamnări, fiind stabilită mărimea de 26 de mii 885 de lei în mediu pe caz în anul 2014 și 42 de mii 947 de lei în anul 2015. Valoarea medie a mitei pe dosarele de corupție examinate în instanțele pe care a fost stabilită vinovăția inculpaților a atins circa 51 de mii 875 de lei în anul 2015, fiind, prin urmare, mai mare decît media amenzilor aplicate.

Mai mult ca atît, aplicarea neuniformă a cuantumului amenzilor a permis stabilirea următoarei corelații cu privire la măsura în care pedepsele aplicate descurajează corupția, și anume: în cazurile în care mita primită este mai mică de 10 mii de lei, coraportul dintre mita primită și amenda aplicată este de 1 la 7. Astfel, cel care a pretins un leu, primește în calitate de amendă 7 lei la fiecare leu pretins, în cazurile de pînă la 10 mii. În cazurile în care mita primită depășește 100 de mii de lei, coraportul dintre mita primită și amenda aplicată este inversă – de 7 la 1. Adică, pentru fiecare leu primit din mită, condamnatul riscă să achite o amendă de 14 bani.

Prin urmare, limitele de pedeapsă prevăzute de Codul penal și practica judiciară a aplicării lor stabilesc corelație inversă proporțională dintre mărimi: mărimea mitei primite și mărimea amenzii aplicate, ceea ce permite avansarea concluziei cu privire la ineficiența vădită a politicilor penale ale statului de a descuraja fenomenul corupției prin excluderea caracterului profitabil al acestuia. Cu cît mai mult pretinzi, cu atît mai puțin plătești. Și invers, cu cît mai puțin pretinzi, cu atît mai mult plătești.

Scopul propus de politica penală de a transforma activitatea de corupție dintr-o activitate nepericuloasă și profitabilă într-o activitate foarte periculoasă și neprofitabilă, cu părere de rău, prin politica actuală, nu este asigurat. Asta în

condițiile în care noi avem prevăzute sancțiuni penale destul de dure pentru infracțiuni de corupție – în media 7 ani cu detenție privațiune de libertate.

Doar în privința a 66 la sută din persoanele publice condamnate pentru acte de corupție a fost aplicată pedeapsa complementară obligatorie de privare a dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități, ceea ce permite fiecăruia al 3-lea condamnat, condamnat deja prin hotărâre definitivă, să revină la locul său de muncă în cadrul serviciului public. Noi am avut situații când persoana de 2 ori a fost trasă la răspundere pentru infracțiunea de corupție. A fost reținut, condamnat, a revenit la locul de muncă și a mai fost reținut încă o dată și iarăși condamnat pentru acte de corupție, lucru care nu putea, era obligatoriu să fie evitat prin interzicerea, prin hotărârea judecătorească, de a exercita funcții publice de către persoana respectivă. În cazurile când privarea de drept a fost aplicată, termenul mediu de privare a fost de 3 ani și o lună pentru funcționarii condamnați.

În concluzie putem spune că, în pofida obținerii unui număr mare de condamnări pe cazuri de corupție, totuși, avem o creștere destul de mare, practic, înregistrată cu 70 la sută după număr, dacă să le luăm în condamnări, peste 80 de persoane sînt considerate... 83 sînt considerate vinovate, prin hotărâri definitive, eficiența pedepselor aplicate nu convinge cetățenii și opinia publică de finalitatea proceselor de corupție și implicit de eficiența activității instituțiilor statului, chiar dacă în mod paradoxal această finalitate este totuși confirmată, an de an, prin rata înaltă a condamnărilor.

Atîta timp cît doar unul din 7 condamnați pentru corupție face pușcărie, restul sînt cu suspendare, fiecare a 3-a persoană condamnată pentru corupție revine la locul de muncă, iar statul îi ia înapoi cu atît mai puține amenzi, cu cît mita pe care a pretins-o a fost mai mare, activitatea tuturor instituțiilor publice și aici pe întreaga filieră, că e vorba de CNA, că e vorba de procurori, că e vorba de instanța de judecată, poate fi percepută ca una cu o eficiență redusă.

Stimați deputați,

Una din atribuțiile directe ale CNA-ului o constituie activitatea analitică, fiind asigurată de o subdiviziune specializată. CNA efectuează analize strategice în scopul analizei și evaluării nivelului tendințelor, factorilor de risc ai fenomenului corupție, în diverse domenii de activitate, inclusiv în cadrul autorităților și instituțiilor publice, precum și analize operaționale pe cazuri concrete în vederea identificării și stabilirii infractorilor, persoanelor culpabile, circumstanțelor și motivelor săvîrșirii infracțiunilor de corupție și a celor conexe corupției, precum și a faptelor de comportament corupțional.

În perioada respectivă noi am efectuat 308 studii analitice, dintre care 34 analize strategice, 274 analize operaționale, materiale care au fost remise diferitor autorități publice, Guvern, ministere pentru a-i sprijini pe dumnealor în adoptarea anumitor decizii strategice privind dezvoltările în continuare a importante ramuri din economia națională. Pentru a-i sprijini și a vedea care este eficiența gestionării mijloacelor bugetare și a celor provenite din surse externe, eficiența activității autorităților, întreprinderilor de stat, cum se gestionează patrimoniul public, pentru a vedea cum sînt evaluate acțiunile funcționarilor

publici la nivel central, local, prin prisma legislațiilor anticorupție și eficiența măsurilor anticorupție în genere.

În cadrul administrației publice centrale au fost supuse analizei corectitudinea gestionării fondului ecologic național, fondurilor de dezvoltare regională, activitatea mai multor întreprinderi de stat etc.

La capitolul „gestionării proprietății publice”, analiza evoluției indicatorilor economici în cadrul aproximativ al 300 de întreprinderi de stat și societăți pe acțiuni, în care statul deține mai mult de 30 la sută, a stabilit un randament economic negativ, per ansamblu, în special în rîndul celor subordonate autorităților publice centrale, supuse partajării politice. Cauzele principale ce au determinat ineficiența gestionării proprietății publice sînt promovarea de conducere a acestor întreprinderi a persoanelor apropiate factorilor de influență politică și nu a profesioniștilor în domeniu. Lipsa reacțiilor adecvate reprezentanților statului în cazurile de prejudiciere a interesului public, unii fiind remunerați esențial din contul acestor întreprinderi.

Noi am făcut demersurile respective Guvernului, noi sperăm foarte mult că aceste analize strategice vor sprijini Guvernul în promovarea unui pachet important de legi care urmează să facă regulă în domeniul întreprinderilor de stat. Totodată, am avut o implicare considerabilă și în analiza activității administrației publice locale. În mod special, voi specifica analiza activității Consiliului municipal Chișinău pe diferite domenii: funciar, transport, relații patrimoniale. A fost scos în evidență faptul că, la nivel local, fenomenul corupției este caracteristic procesului de gestionare administrativă a bunurilor publice, în special, a terenurilor și a resurselor financiare publice, precum și a procesului de eliberare a autorizațiilor sau documentelor ce țin de proprietatea persoanelor fizice.

Totodată, Centrul a constatat privatizări și darea în locațiune a spațiilor municipale prin derogări de la prevederile Legii privind administrarea și deetatizarea proprietății publice. Au fost stabilite 234 de încăperi privatizate în perioada anilor 2010–2014 la prețuri scăzute, 987 de contracte de arendă, aprobate de consiliul municipal, fără efectuarea licitațiilor publice. Pe acest fapt a fost sesizat Consiliul municipal Chișinău și Guvernul.

În conformitate cu informația prezentată a Oficiului teritorial Chișinău a Cancelariei de Stat, pentru moment sînt pe rol în instanțele judecătorești 144 de acțiuni civile privind anularea contractelor ilegale de arendă a bunurilor municipale, acțiuni care s-au bazat pe analizele strategice și demersurile Centrului adresate către oficiul teritorial cu competențe în domeniu, Centrul urmînd să stabilească corectitudinea acțiunilor reprezentanților Cancelariei de Stat vizavi de celelalte decizii ale consiliului municipal. Au mai fost constatate nereguli în procesul de atribuire a loturilor de pămînt, prin intermediul deciziilor judecătorești, care au prejudiciat bugetul municipiului cu peste 235 de milioane de lei și neexecutarea deciziilor Consiliului municipal Chișinău de către funcționarii primăriei, prin transmiterea la balanța consiliului municipal a 5, 10 la sută din fondul locativ al blocurilor construite cu prejudicierea bugetului municipal cu circa 92 de milioane de lei.

Pe acest subiect, de asemenea, au fost informate autoritățile publice, iar acțiunile factorilor de decizie sînt examinate în cadrul urmărilor penale din procedura Centru.

CNA a stabilit vulnerabilități în funcționarea sistemului aleatoriu de repartizare a dosarelor în instanțele judecătorești pe acest subiect fiind sesizată atât Curtea Supremă de Justiție, cît și Consiliul Superior al Magistraturii, iar în procedura CNA-ului și procurorilor se află dosar penal care vizează această acțiune.

Trebuie menționată conlucrarea bună cu Comisia parlamentară securitate națională, apărare și ordine publică care a inițiat procedura audierilor pe marginea anumitor analize realizate de Centrul Național Anticorupție pe domeniile de competență a comisiei. Sînt convins că această practică va spori mult eficiența activității autorităților responsabile de gestionarea importantelor domenii din economia națională.

În activitățile de prevenire a corupției CNA este implicat inclusiv în expertiza anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative. În perioada respectivă Centrul a examinat 1744 de proiecte de acte normative, dintre care pe marginea a 458 de proiecte au fost întocmite avize în procesul consultărilor organizate de autori, iar 1296 au fost supuse expertizei anticorupție, pe fiecare din ele întocmite rapoarte temeinice de expertiză.

Analiza proiectelor respective scoate în evidență că pe 55 la sută din ele au fost identificate reglementări cu caracter corupțional. Dumneavoastră o să vedeți o analiză a acestor factori, cei mai importanți, care scot în evidență tendința de lobare, de promovare a anumitor interese prin diferite proiecte de legi care inclusiv ajung pe agenda Guvernului, care ulterior au fost oprite prin expertizele anticorupție desfășurate de către Centru. Eu nu mă voi opri în detaliu pe marginea acestora, o să mă refer la riscurile de corupție în cadrul ... publice.

Cu acest scop noi am făcut 12 evaluări de riscuri în diferite autorități, în cadrul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, în Serviciul Vamal, în Poliția de Frontieră, în Agenția Națională pentru Protecția Consumatorilor, Ministerul Apărării etc.

În cadrul al 3 entități publice procesul de evaluare a fost încheiat fiind în curs de elaborare, aprobate planuri de integritate. Aici este vorba de Departamentul instituțiilor penitenciare, Serviciul Vamal pe echipe mobile, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene pe subiectul activității consulatelor.

În luna decembrie, în cadrul Comisiei parlamentare securitate națională, apărare și ordine publică, au fost audiate constatările pe marginea rapoartelor de evaluare a riscurilor desfășurate în cadrul Serviciului Vamal și al Poliției de Frontieră.

Trebuie să menționez că această practică are un efect foarte benefic, mobilizează foarte mult conducătorii acestor autorități, iar practica respectivă consider eu că trebuie extinsă și pe alte domenii de evaluare care sînt și vor fi desfășurate în continuare de către CNA.

Nu pot să trec cu vederea activitatea de testare a integrității profesionale care chiar dacă a fost valabilă în cazul CNA-ului pentru o perioadă scurtă a avut efecte benefice, din punctul meu de vedere, și o să încerc să vă dau câteva cifre.

În primele luni ale intrării în vigoare a acestei legi, începând cu 14 februarie anul 2014, CNA a verificat onorarea obligației de informare a agenților publici, precum și de conformare a cerințelor legislative de prevenire a corupției. Adică, existența regimului de declarare a cadourilor și conflictelor de interese, de protecție a avertizorilor de integritate în autorități, de denunțare a influențelor necorespunzătoare verificărilor au fost efectuate în cadrul al 1890 de entități publice, cu un efectiv de aproape 120 de mii de angajați publici.

În rezultat, confirmări despre informarea agenților publici au venit din partea aproximativ a jumătate din entități, în toate cazurile confirmată ajustarea cadrului normativ intern la cerințele legislației de prevenire a corupției la care m-am referit mai sus.

Astfel, s-a stabilit: deși cadrul legal care impunea respectarea de către autorități a regimului de declarare a cadourilor, de tratare a conflictelor de interese, de protejare a avertizorilor de integritate există de mai bine de 8 ani la noi în țară, însă majoritatea instituțiilor s-au confirmat acestor rigori doar după demararea procesului de verificare impus de către Parlament prin adoptarea acestei legi speciale care a fost pusă în responsabilitatea CNA-ului.

Suplimentar, CNA a primit 500 de solicitări din partea autorităților publice de a efectua instruirea cu angajații lor în vederea explicării standardelor de integritate profesională, astfel încât aceștia să poată promova testele de integritate.

În următoarele 9 luni după începerea testării pe teren, în perioada 14 august – 15 aprilie 2015, CNA a efectuat mai multe teste în diverse autorități, iar rezultatul acestor teste au demonstrat următorul lucru: 65 la sută din toți agenții testați se implică în acte de corupție, în unele instituții în proporție de 25, în altele în proporții de 100. 100% din toți agenții testați nu au denunțat actele de corupție. 85 din agenții testați nu au respectat normele de declarare a cadourilor care le-au fost oferite.

Un alt rezultat important al intrării în vigoare a legii date a fost sporirea denunțurilor actelor de corupție de către agenții publici, deși o adevărată amploare a fenomenului denunțării l-a luat doar după începerea testării la 14 august.

Astfel, rata denunțării actelor de corupție de către funcționari a crescut de 70 de ori în anul 2015 în comparație cu anul 2013, fapt datorat în egală măsură testelor desfășurate, dar și instruirilor care au precedat această testare.

Controlul parlamentar asupra implementării testării integrității profesionale a fost realizat în conformitate cu prevederile legale prin transmiterea informațiilor și audierile corespunzătoare în comisiile de specialitate ale Parlamentului.

În cele din urmă, cunoașteți că începând cu 15 aprilie 2015 unele prevederi ale Legii privind testarea integrității profesionale au fost invalidate de către Curtea Constituțională.

La moment, în Parlament a fost transmis un nou proiect de către Guvern care urmează să ajusteze prevederile legii la cerințele hotărârii Curții Constituționale.

Totodată, țin să menționez că practica pozitivă înregistrată de CNA în aplicarea testelor de integritate pentru care survin consecințe disciplinare nonpenale, implementarea testelor unui cerc restrâns de agenți publici și efectul mobilizator al acestora asupra agenților publici de a cunoaște standardele de comportament integru poate transforma Moldova într-o eventuală sursă de bune practici internaționale de prevenire a corupției.

Recent am primit invitațiile corespunzătoare din cadrul mai multor agenții specializate din diferite țări pentru a răspîndi această experiență a noastră ca ulterior aceasta să poată fi preluată.

Nu voi vorbi acum despre activitățile de educare și de sensibilizare anticorupție, vreau doar să vă spun că aceasta reprezintă și ea la rîndul nostru o obligație pe care o avem atribuită instituției noastre prin lege.

O să menționez doar că în perioada respectivă am desfășurat 1071 de instruirii anticorupție pentru un număr de 57 de mii de persoane, inclusiv agenți publici – 40 de mii, studenți, elevi – 16 mii, alte categorii – 747.

Domnul Andrian Candu:

Stimate domnule director...

Domnul Viorel Chetragu:

Fiind printre instituțiile cu cele mai importante atribuții...

Domnul Andrian Candu:

...cam cît...

Domnul Viorel Chetragu:

Mă rotunjesc imediat.

Domnul Andrian Candu:

Da, vă rog frumos, deja sînt vreo 40 de minute și vă rugăm să vă rotunjiți.

Domnul Viorel Chetragu:

Nu pot trece cu vederea percepția corupției la noi în țară cum cetățenii apreciază fenomenul corupției, cum cetățenii apreciază instituțiile, autoritățile și în această ordine de idei o să dau cîteva exemple care țin în mod special... care au fost scoase în evidență de Transparency Internațional Moldova. Recent a fost desfășurată conferința anuală anticorupție în cadrul căreia au fost făcute publice mai multe studii sociologice, experții s-au dat cu părerea, partenerii noștri de dezvoltare, la fel, au spus ce cred despre noi.

În această ordine de idei, vreau să vă dau cîteva cifre. Ponderea respondenților care nu acceptă justificarea cazurilor de corupție a crescut simțitor în anul 2015 în raport cu 2014 constituind aproape 82 la sută în 2015, adică dublu față de intoleranța manifestată acum zece ani, cînd aceasta era la nivelul de 43 la sută.

Cu cât se vorbește mai mult de corupție, cu atât mai acut resimt cetățenii consecințele mării corupții, cu atât sporește percepția lor despre agravarea fenomenului corupției, chiar dacă propriile experiențe de confruntare cu acest fenomen sînt în scădere.

Această tendință este demonstrată în sondajul menționat, potrivit căruia percepția generală a cetățenilor și a oamenilor de afaceri este că problema corupției s-a agravat în anul 2015 comparativ cu anul 2014, însă ponderea celor care susțin că s-au confruntat cu cazuri de corupție a scăzut. Astfel, procentul celor care s-au confruntat cu fenomenul corupției a fost în scădere cu 7 la sută în rîndul gospodăriilor casnice și cu 15 la sută în rîndul oamenilor de afaceri.

Volumul total estimat al mitei de către Transparency pentru perioada respectivă pe eșantionul businessmenilor și cetățenilor ne spun următorul lucru: valoarea totală a mitei plătite a constituit în 2015 aproximativ 860 de milioane de lei, pe cînd în 2014 – 891 de milioane de lei. Tendința de scădere a frecvenței mitelor în rîndul oamenilor de afaceri achitate în 2015 se confirmă și ea prin scăderea valorică, însă totodată acest lucru nu trebuie să liniștească autoritățile și să semnaleze necesitatea intensificării activităților de prevenire și combatere.

Potrivit sondajului, cel mai mult s-a plătit neoficial în inspectoratele fiscale – circa o șeptime (1/7) din mită plătită de oamenii de afaceri, precum și instanțele de judecată – circa o optime (1/8) din volumul total al mitelor plătite de oamenii de afaceri, în comparație cu 2014 mita plătită în Vamă a scăzut considerabil, iar mita plătită în inspectoratele fiscale a rămas, practic, la același nivel.

Dacă e să vorbim despre atitudinea cetățeanului, cum el denunță actele de corupție, cît el este de pregătit să coopereze cu autoritățile atunci cînd se confruntă cu un fenomen corupțional. Aici lucrurile nu sînt tocmai bune, cetățenii au denunțat în proporții de 8,5 la sută în 2015 față de 4 – 5 la sută în anii anteriori. Chiar dacă e în creștere, oricum este un procent destul de îngrijorător. Regretăm că cetățenii preferă să-și soluționeze întrebarea oferind mită, fără să denunțe autorităților aceste lucruri, puțini sînt din aceștia, dar sînt. Chiar dacă nu este un număr foarte mare, totuși triplarea respectivă ne oferă nouă încredere că totuși dinamica este una bună și lucrurile vor evolua în continuare.

Dacă e să vorbim despre notorietate și încrederea cetățenilor în autoritățile care sînt specializate în combaterea corupției, dumneavoastră aveți în față aceste diagrame care sînt oferite de către barometrul opiniei publice, care oferă calificativele respective privind eficiența activității instituțiilor și dumneavoastră puteți să le consultați din rapoartele pe care le aveți în față.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Doamna Liliana Palihovici:

Și noi vă mulțumim, domnule Chetraru.

Trecem la runda de întrebări-răspunsuri.

Domnule Hotineanu,

Vă rog.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Domnule general,

În repetate rânduri și în diverse circumstanțe ați enunțat că numit în funcție la propunerea unui partid politic sînteți limitat în posibilitatea și capacitatea de manevră pentru a promova propriul punct de vedere. Înțelegem că și acum, fiind propus în funcție de către Partidul Democrat, sînteți limitat și acționați la comandă?

Domnul Viorel Chetaru:

Nu.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Dar ați declarat acest lucru și vreau să vă întreb ... Fără ei, fără ei.

Domnul Viorel Chetaru:

Declarația a fost făcută în contextul aflării mele în funcția de director al CCCEC-lui, vă aduceți aminte, anul 2012.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Da, da.

Domnul Viorel Chetaru:

Dacă vă aduceți aminte, atunci am zis că eu îmi înregistrez personal toate convorbirile telefonice. Acest lucru m-a ajutat mult. Nu am mai avut telefoane de atunci prin care să fiu rugat să fac ceva.

Doi. Eu sînt numit în funcție prin concurs. Dacă vă aduceți aminte, puneți pe „Privesc eu”, este „Concursul directorului CNA” și o să vedeți 21 de candidați, public, l-a văzut toată lumea. Mulți dintre dumneavoastră ați fost membri ai comisiei. Ca să punem punct pe subiectul acesta, cine m-a desemnat, cum am nimerit ș.a.m.d.

Era o rușine dacă nu treceam, fiind director la CCCEC, înseamnă că am fost numit acolo întîmplător. Am demonstrat că nu am fost întîmplător. Sînt profesionist și îmi cunosc domeniul.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Hotineanu,

A doua întrebare, vă rog.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Satisfăcut de răspuns. Și a doua întrebare. Avem de fiecare dată venite în Parlament rapoartele Curții de Conturi privind auditul instituțiilor care gestionează banul public. Rapoartele acestea sînt remise de conducerea Parlamentului în comisiile responsabile, este o practică deja în Parlament cînd sînt inițiate audierile publice la aceste rapoarte. Iarăși este trimitere a Curții de Conturi că aceste rapoarte sînt trimise și la instituțiile statului din sistemul de drept.

Spuneți-mi, vă rog, care este mecanismul de acțiune a CNA-lui în raport cu concluziile adesea foarte interesante ale Curții de Conturi? Și care măsuri au fost luate într-un șir de rapoarte? Nu mă voi referi concret la lucruri, cred că dumneavoastră le cunoașteți.

Domnul Viorel Chetraru:

Stimate domnule deputat,

Activitatea Curții de Conturi este supusă controlului de către Parlament. În mare parte, expediază rapoartele Parlamentului și Procuraturii. De fiecare dată aceste rapoarte pentru noi trezesc mari semne de întrebare, fiindcă constatările care sînt făcute de către auditorii Curții de Conturi ulterior urmează să fie supuse unor expertize ale activității economico-financiare de către Institutul de Expertiză Judiciară a Ministerului Justiției și nu întotdeauna aceste constatări sînt confirmate prin rapoartele experților.

Dar din punctul nostru de vedere ... Vreau doar să vă dau cîteva statistici. Pentru anul precedent, dacă e să vorbim despre rapoartele Curții de Conturi, ele au servit temei pentru pornirea a 17 dosare penale în privința factorilor de decizie din cadrul diferitor autorități, iar rapoartele Curții de Conturi au servit temei pentru inițierea și altor investigații, care la rîndul lor la fel s-au soldat cu concluzii, cu decizii procesual penale, persoanele fiind puse sub învinuire. Dar din punctul meu de vedere, eficiența deplină a concluziilor pe marginea rapoartelor Curții de Conturi, care ar trebui să fie luată de către autorități atît la nivelul Guvernului, cît și la nivelul Parlamentului, ar trebui să fie una mult mai ridicată, să nu se limiteze doar la concluzii penale.

Fiindcă nu întotdeauna concluziile Curții de Conturi sînt suficiente pentru întrunirea tuturor elementelor constitutive, ca noi să putem construi o învinuire să stea bine pe picioare în fața instanței în privința unui funcționar sau a altuia și decizii de genul demiteri, reorganizare ș.a.m.d., decizii care pot fi luate de către autoritatea care gestionează domeniul care a fost supus auditului.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Hotineanu,

Precizare, vă rog.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Precizare. Care ar fi propunerile dumneavoastră pentru comisiile parlamentare fiind profesionist, atunci cînd avem audierile publice și noi avem niște concluzii ale audierilor publice și recomandări instituțiilor care sînt în vizer legislativ de către comisiile parlamentare, că noi avem doar controlul decii parlamentar al executării legilor, care ar fi propunerile dumneavoastră adăugător la ceea ce întreprind astăzi respectivele comisii parlamentare?

Vă mulțumesc.

Domnul Viorel Chetragu:

Cei care au fost constatați cu încălcări grave de către Curtea de Conturi în cadrul diferitor audite în diferite autorități să fie demisi din funcție și niciodată să nu aibă dreptul să accedă în funcții similare pe lângă sancțiunile de ordin penal.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Lebedinschi.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Vă mulțumesc.

Domnule general,

Potrivit raportului dumneavoastră, l-am studiat, subiecți ai diferitor infracțiuni au fost în jur de 600 de oameni.

Domnul Viorel Chetragu:

Peste 600.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Da. În prezent noi des vedem prezența angajaților CNA la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, respectiv sînt diferite informații ba cu una, ba cu alta, ba a treia și a patra.

Puteți să ne spuneți, vă rog, fostul ministru Bumacov, actualul ministru Sulă, dacă au careva statut procesual în cadrul al careva cauze penale și așa un fel de analiză dacă o aveți, reprezentanții căror partide, exponenții căror partide, din cele aflate în Parlament, sînt figuranți în cauzele penale pe care le gestionați dumneavoastră?

Domnul Viorel Chetragu:

Noi, de obicei, carnetul de partid nu îl verificăm, dar dacă nu greșesc eu am intuit o asemenea întrebare. Colegii pot să-mi prezinte o diagramă, o să vă rog să o găsească, apartenența politică a figuranților dosarelor penale. Este o apartenență relativă, în funcție de domeniu, gestionat de diferite autorități. Ea este... nu este tocmai exactă, nu înseamnă că toți sînt membri de partid acolo, dar asta înseamnă că primăria este,... consiliul este,... e consilier sau e conducător al unei întreprinderi gestionate de un anumit partid, cam asta este tabloul care îl vedeți dumneavoastră.

În ceea ce privește Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, există dosare penale în procedura Centrului care... aproximativ cum e în Parlament, așa-i și acolo, dacă vă uitați atent, da. (*Rîde.*)

Există dosare penale în procedura CNA-ului și a procurorilor pe domeniu la care dumneavoastră ați făcut referire, aceste două persoane nu au calități procesuale pentru moment.

Doamna Liliana Palihovici:

A doua întrebare, domnul Lebedinschi.

Domnul Adrian Lebedinski:

Îmi place că sînteți pregătit pentru orice întrebare. Încerc să înțeleg din analiza raportului dumneavoastră, prejudiciul, potrivit cauzelor penale pe care le gestionați, este în jur de 4,1 miliarde de lei.

Domnul Viorel Chetaru:

Da, dosare...

Domnul Adrian Lebedinski:

Ațiunea civilă a fost asigurată prin sechestre, prin așa mai departe de 465 și copeici milioane.

Domnul Viorel Chetaru:

Plus adăugați ceea ce-i la cifra de mai jos de peste 400 – la spălarea banilor, sînt un miliard aproape.

Domnul Adrian Lebedinski:

Da. Respectiv, încă 3 miliarde, noi rămînem fără nici o acoperire. Sînt careva... îmi dați voie întrebarea. Sînt careva proiecte de legi pe care dumneavoastră le înaintați pentru ca să soluționăm problema dată?

Domnul Viorel Chetaru:

Dacă e să ne referim la prejudiciu. Am făcut o specificare în raport, valoarea bunurilor imobile – 400 de milioane care le aveți dumneavoastră este valoarea cadastrală. Asta nu înseamnă că valoarea lui de piață este exact valoarea cadastrală care este înregistrată în dosare, fiindcă noi lucrăm cu lucruri concrete. Chiar dacă dreptul penal este un domeniu umanitar, el totuși este o știință exactă, operăm cu noțiuni exacte. Cînd aceste bunuri vor fi comercializate, eu sînt convins că valoarea lor va fi una mai mare.

Plus la aceasta, eu nu am, încă o dată vreau să atrag atenția faptului că pentru moment, chiar dacă avem identificate active în afara țării, sînt imobile, sînt bani în cont, pe care este aplicat sechestrul de către autoritățile unde noi am solicitat acest lucru, aceste bunuri, aceste valori nu au fost indicate în raportul respectiv, fiindcă ele vor fi indicate atunci cînd noi vom avea deja stabilit exact și inițiată procedura respectivă de recuperare, prin comisiile rogatorii și concluziile pe care ulterior le vom face în cadrul acestor dosare.

Dacă e să vorbim despre proiecte, noi trebuie să o ducem pînă la capăt cu activitatea de identificare a activelor, cu stabilirea acelei unități care se va ocupa de identificarea activelor și confiscarea bunurilor pe cauzele penale. Și aici nu vorbesc doar de cazurile de corupție, fiindcă aceeași problemă este și în cazul infracțiunilor de crimă organizată, aceeași problemă este în cazul infracțiunilor economice, cînd vorbim de evaziuni fiscale, cînd vorbim despre contrabandă și aici încă nu se știe ce-i mai periculos pentru stat, corupție sau evaziune fiscală.

Că de multe ori ceea ce vine din evaziune fiscală este folosit pentru a da bani în corupție și invers, ceea ce este în corupție, merge în evaziuni fiscale. Și, apropo,

pe evaziuni fiscale, noi nu avem nici o persoană în penitenciare pentru momentul respectiv, chiar dacă considerăm că acest flagel este unul determinant și important pentru politica penală a statului.

Doamna Liliana Palihovici:

Precizare, domnule Lebedinschi.

Domnul Adrian Lebedinschi:

Vă mulțumesc.

În calitate de precizare asupra proiectelor care ați spus dumneavoastră. Eu din analiza care ați făcut-o dumneavoastră a anticoruptibilității, da, proiectelor legislative n-am văzut absolut nicăieri să fie indicat câte persoane au înaintat proiecte de acte legislative sau normative intenționat pentru a genera comiterea cărorva fărădelegi.

Domnul Viorel Chetragu:

Vă recomand să luați, vă rog, raportul nostru... dumneavoastră...

Domnul Adrian Lebedinschi:

Nu. Am văzut, dar nu-i scris unde anume...

Domnul Viorel Chetragu:

Este denumită persoana, întreprinderea și ce-a promovat anume. O să vedeți acolo, studiați atent, vă rog, când ies, vă spun pagina exactă.

Domnul Adrian Lebedinschi:

OK. Bine, mersi.

Domnul Viorel Chetragu:

O să vedeți peste 15 cazuri când au fost lobate proiecte care au avut ca scop sau privatizarea ulterioară a terenurilor care vor fi atribuite cu anumite scopuri tănuite, sau evaziuni fiscale, sau neachitarea accizelor ș.a.m.d. Aceste exemple sînt date și dumneavoastră puteți să le consultați în raport, n-am avut posibilitatea în timpul care îmi este oferit.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Balan.

Domnul Ion Balan:

Domnule director,

Dumneavoastră în raport ați vorbit despre denunțuri. În acest context, eu am o întrebare care mă frămîntă de mai mult timp. Avînd la audiență cetățeni în raion, în teritoriu și nu numai într-un raion, mai multe, vin oameni cu astfel de plîngeri care nimeresc în așa situații că pe numele lor a fost scris un denunț către procuror, după care a fost invitat și a dat o simplă explicație, ca după 4-5 luni de zile să fie

invitat prin citație în judecată și încriminat un articol din Codul penal care, în cel mai bun caz, prevede o contravenție sau în majoritatea cazurilor – închisoare 2, 3, 5 ani ș.a.m.d.

După 2–3 ședințe de judecată, cetățeanul, încercînd să-și apere drepturile, înțelege de la avocați că, pînă la urmă, este o schemă de estorcere a banilor din ei, prin care sînt implicați atît judecătorii, cît și procurorii. Și iată, fiind nedumeriți, vin și se adresează la noi, ca deputați. Noi nu găsim ce răspunsuri să le dăm lor. Dumneavoastră vedeți aceasta ca un act de corupție și cum s-ar putea de luptat cu astfel de fenomene care, după mine, iau amploare tot mai mult și mai mult?

Domnul Viorel Chetaru:

Stimate deputat,

Chiar aș indica să trimiteți la noi aceste persoane, pentru a discuta cu dumnealor, ca să înțeleg mai bine despre ce schemă este vorba. Orice abuz din partea procurorilor ține de competența procurorilor. Doar Procurorul General este cel care poate porni urmărirea penală în privința procurorilor și noi de fiecare dată cînd există informații, există suspiciuni rezonabile privind comiterea anumitor infracțiuni de către procurori, depunem demers către Procurorul General și el ulterior deja inițiază procedurile corespunzătoare.

Nu m-am întîlnit cu asemenea situații, cel puțin, descrise de către dumneavoastră, dar sînt dispus să discutăm cu persoanele care au avut asemenea probleme și vă promit că vom avea reacția pe măsură, iar colegii mei din Procuratura Anticorupție, la fel, vor fi foarte interesați să combată acest fenomen.

Doamna Liliana Palihovici:

A doua întrebare, domnule Balan.

Domnul Ion Balan:

Mai întîi ca precizare. Deci sînt cazuri atunci cînd persoanele nevinovate au plătit, deci le-au fost clasate dosarele, sînt care n-au avut de unde plăti, deja stau în închisoare. Dacă o să trebuiască concretizări, o să vă dăm și concretizări.

Domnul Viorel Chetaru:

Concret...

Domnul Ion Balan:

A doua întrebare.

Domnule director,

Anterior dumneavoastră ați spus că ancheta privind dispariția banilor de la BEM a început încă în 2013 care, însă, a fost oprită. Totodată, ați menționat că Shor, venind în calitate de administrator la BEM, a făcut și recurs către CNA privind stabilirea acestei găuri la bancă. Întrebarea: i s-a oferit un răspuns lui Shor la această interpelare și unde s-a ajuns cu ancheta din acel an?

Domnul Viorel Chetragu:

Ancheta pe marginea BEM-ului nu s-a oprit niciodată, ea întotdeauna a fost în procedura CNA și a procurorilor. Noi am avut audieri, dacă nu greșesc, acum 2 săptămîni pe marginea acestui subiect. Eu credeam că am oferit răspunsuri suficiente, dacă nu, eu sînt disponibil să mai organizăm audieri, să vin cu detalii. Dați-mi oleacă de timp, să mai treacă măcar o lună-două de la ultima audiere, ca să vedem în evoluție cum au derulat evenimentele, vizavi de cererea lui Shor, ca să înțeleg despre ce cerere este vorba.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Balan,
Precizare.

Domnul Viorel Chetragu:

Să precizați, vă rog.

Domnul Ion Balan:

A fost o interpelare din partea lui Shor către CNA.

Domnul Viorel Chetragu:

CNA nu examinează cazul lui Shor. Procurorii examinează cazul lui Shor.

Domnul Ion Balan:

Nu, informația o avem că a fost către dumneavoastră. Dacă procurorii, atunci urma procurorului să fie...

Domnul Viorel Chetragu:

N-am avut asemenea informații.

Domnul Ion Balan:

Bine. Eu vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Deliu.

Domnul Tudor Deliu:

Domnule director,

Societatea civilă atenționează că la 1 decembrie 2015 în presă au apărut informații cu privire la un proiect de lege care prevede fuziunea Centrului Național Anticorupție cu Comisia Națională de Integritate prin absorbția CNI de către CNA.

Nu este clar cine a elaborat respectivul proiect de lege și la ce etapă se află acesta. Proiectul n-a fost publicat, nu a fost discutat în cadrul grupului de lucru creat de Președintele Parlamentului sau în cadrul altui for la care a participat societatea civilă.

Se urmărește oare scopul ca CNA să obțină funcții mai largi, inclusiv cele care aparțin actualmente Comisiei Naționale de Integritate?

Dacă e adevărat, atunci nu credeți că concentrarea tuturor acestor funcții în cadrul unei instituții este periculoasă?

Domnul Viorel Chetragu:

Dacă aveți acest proiect, poate mi-l dați și mie. Eu nu cunosc despre un asemenea...

Domnul Tudor Deliu:

Eu am întrebat dacă e adevărat.

Domnul Viorel Chetragu:

Nu cunosc despre un asemenea proiect. Poate mi-l dați să-l văd, să mă consult, să înțeleg despre ce e vorba, despre ce fuziune.

În ceea ce privește politica statului de construcție a instituțiilor și repartizarea responsabilităților, dumneavoastră sînteți cei care decideți cum va fi organizat acest sistem mai departe, nu noi. Noi îl executăm.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Deliu,
A doua întrebare.

Domnul Tudor Deliu:

Da. Nu am a doua întrebare.

Rog să fiu înscris cu o luare de cuvînt. Dar o precizare doar.

Domnule Chetragu,

Să fiu înțeles corect, eu am citat ceea ce a fost difuzat de către societatea civilă. Și de aceea întrebarea mea a fost: e adevărat aceasta sau nu este adevărat? Asta a fost.

Domnul Viorel Chetragu:

Eu nu dețin asemenea informații...

Domnul Tudor Deliu:

Am înțeles. Bine.
Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Novac.

Domnul Grigore Novac:

Vă mulțumesc, doamnă președinte... vicepreședinte.

Doamna Liliana Palihovici:

Cu plăcere, domnule deputat.

Domnul Grigore Novac:

Domnule director,

În anul 2010, luna mai, în cadrul unei manifestații mai puțin oficiale, dumneavoastră, mergînd să-l felicitați pe un omagiat, ați declarat următoarele. Dau citire: „Fie ca spiritul dumneavoastră de organizator, devotamentul față de țară să vă sprijine în scopurile de prosperare a țării. Foarte mult vă apreciem, respectăm și vreau să știți că aveți în spate o echipă de băieți care dacă va trebui o să dea la bot la toată lumea.” Citat închis.

Omagiatul, în... la ședința din 15 octombrie curent de la tribuna unde sînteți dumneavoastră a declarat următoarele, că în privința Primăriei municipiului Chișinău, dar și a Primarului General au fost intentate circa 600 de dosare penale de diferite tipuri ceea ce ține de corupție, diferite scheme.

La fel, în rapoartele Centrului Național Anticorupție, care... anilor precedenți era reflectat și faptul că Primăria municipiului Chișinău a fost și este cea mai coruptă instituție publică.

În acest sens, ca la «Что, где, когда», внимание, вопрос: aș vrea să vă întreb dacă în privința unor funcționari este în genere dus vreun dosar pînă la capăt, există vreo sentință? Bănuiesc că avînd statut de bănuیت sînt foarte mulți, însă nu cred că și de învinuit sau deja care și-au primit sentința din cadrul colaboratorilor Primăriei municipiului Chișinău.

Vă mulțumesc.

Domnul Viorel Chetraru:

La care, внимание, ответ. Eu n-am fost la lecția ceea cu întrebări provocatoare la care a fost procurorul, dar treceam pe alături și am auzit, așa că nu trebuie de răspuns, asta, dar lăsînd glumele la o parte, pe dosare penale informații poate să vă ofere doar procurorii. Adresați-vă dumnealor și ei vă vor spune cu privire la statutele, cine-i pus sub învinuire, sub bănuială ș.a.m.d.

Eu doar pot să vă spun că în procedura Centrului există mai multe dosare penale care vizează acțiunile, inacțiunile diferitor factori de decizie din cadrul Primăriei municipiului Chișinău pe diferite domenii, repartizarea terenurilor, darea în locațiune, construcția drumurilor, licitații în procurarea transporturilor ș.a.m.d. sînt puse sub bănuială, sub învinuire mai multe persoane.

Dacă vă interesează Primarul municipiului Chișinău, pot să vă spun că Primarul municipiului Chișinău nu are statut procesual în dosarele care se află în procedura Centrului.

Cred că am fost explicit. Dacă vreți informații concrete, vă rog să le adresați procurorilor, iar dumnealor vă vor informa și ei la rîndul lor, în scris.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Novac,

A doua întrebare.

Domnul Grigore Novac:
Doamnă vicepreședinte,
O precizare mai întâi. Straniu, de fapt, adică instituția este recunoscută ca cea mai coruptă instituție publică – Primăria municipiului Chișinău.

Domnul Viorel Chetragu:
Este aprecierea dumneavoastră.

Domnul Grigore Novac:
Dar... Păi, da, aprecierea Centrului. De aceea și vorbesc, nu...

Domnul Viorel Chetragu:
Dumneavoastră.

Domnul Grigore Novac:
Asta este reflectat în rapoartele...

Domnul Viorel Chetragu:
Eu v-am dat instituțiile care sînt cele mai corupte. Vi le-am făcut publice.

Domnul Grigore Novac:
O secundă, fac o precizare și...

Domnul Viorel Chetragu:
...consultați raportul.

Domnul Grigore Novac:
Asta este reflectat în rapoartele pe anii precedenți inclusiv.

Domnul Viorel Chetragu:
E constatarea dumneavoastră.

Domnul Grigore Novac:
Nu e constatare.

Domnul Viorel Chetragu:
Iată raportul...

Domnul Grigore Novac:
Bine.

Domnul Viorel Chetragu:
Consultați-l și vă uitați la el.

Domnul Grigore Novac:

E clar.

Domnul Viorel Chetragu:

Nu operați cu date care nu există.

Domnul Grigore Novac:

Eu înțeleg, alianța e alianță.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă rog, precizare, nu luare de cuvânt.

Domnul Grigore Novac:

Da, așa este.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă rog, a doua întrebare.

Domnul Grigore Novac:

A doua întrebare.

Domnule director,

La articolul 4 litera d) a Legii cu privire la Centrul Național Anticorupție este menționat efectuarea... adică în atribuțiile Centrului intră inclusiv „efectuarea expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și a proiectelor de acte normative ale Guvernului” ș.a.m.d. după text.

Cînd noi, de fapt, de mai multe ori am audiat și Centrul, și Procuratura Generală a fost specificat și acel moment că pentru așa-numitul furt al miliardului inclusiv au fost pregătite din timp modificări, au fost modificări la un șir de acte normative. Și în acest sens, vreau să vă întreb: dacă au fost modificări la legislație, dar în același timp, Centrul Național Anticorupție este acel organ care efectuează expertiza anticorupție a unui proiect, cum a fost totuși posibil furtul. Bănuiesc și cu siguranță că a și primit avizul Centrului în cazul în care a fost modificată legislația și s-a furat și miliardul.

Vă mulțumesc.

Domnul Viorel Chetragu:

Deci proiectele privind modificarea legislației pe acest domeniu nu au fost supuse expertizei Centrului.

Doi. Cazurile respective sînt analizate procesual penal în cadrul urmăririi penale pe investigații extinse, care au fost raportate de către Procurorul General. Evaluarea va fi dată inclusiv pe decizia care a fost promovată. Au fost audiați de altfel mai multe persoane cu funcții de răspundere: Guvernatorul, viceguvernatorul, ministrul economiei, ministrul finanțelor etc., un șir de funcționari, foști prim-miniștri ș.a.m.d.

Iar dacă e să vorbim de deciziile pe bănci atunci când a fost vorba despre expertiza deciziilor Guvernului și pe BEM, și pe Aeroportul Internațional Chișinău, Centrul a dat avize negative.

Doamna Liliana Palihovici:

Precizare, succint.

Domnul Grigore Novac:

Da, mulțumesc.

Succint. Este salutar faptul că, dacă este așa cum afirmați dumneavoastră, că Centrul a prezentat aviz negativ, totul este clar. Nu este clar doar un singur lucru. Totuși a luat la bot cineva care a supărat omagiatul ori nu?

Domnul Viorel Chetragu:

Eu v-am spus că am auzit, am fost și eu la lecția cea. Măcar ... Pe coridor am trecut.

Domnul Grigore Novac:

Ați fost la lecție, da?

Doamna Liliana Palihovici:

Următorul deputat care are întrebare, doamna Postoico.

Doamna Maria Postoico:

Vă mulțumesc.

Domnule director,

Eu am fost membru al comisiei de selectare la funcția pe care o dețineți și îmi aduc aminte promisiunile pe care atunci le-ați dat că toate convorbirile telefonice vor fi înregistrate și vor fi probate. Deci ar fi bine ca și ceilalți conducători ai organelor de drept să vă urmeze. Dar, totuși, întrebarea: din partea deputaților câte ați avut telefoane și convorbiri la cazuri concrete cu presiuni? Dacă au fost?

Domnul Viorel Chetragu:

Se încadrează în categoria întrebărilor ...

Doamna Maria Postoico:

Să vă țineți de cuvânt, că ați spus că veți menționa momentul acesta.

Domnul Viorel Chetragu:

Noi avem Registrul denunțurilor în cadrul instituției și toate influențele care au fost făcute în privința directorului Centrului și a angajaților instituției noastre sînt înregistrate în registrul respectiv. Periodic procurorii îl consultă obligatoriu și dau calificările corespunzătoare. Eu nu sînt o excepție la acest lucru.

Doamna Liliana Palihovici:

Doamnă Postoico,
A doua întrebare sau precizare.

Doamna Maria Postoico:

O precizare. Ar fi bine ca, totuși, societatea civilă să cunoască cine dintre aleșii poporului încalcă legea?

Domnul Viorel Chetragu:

Puțini.

Doamna Maria Postoico:

Puțini, da? Mă bucură faptul. Încă un aspect pe care dumneavoastră l-ați menționat privind atribuirea loturilor de pământ, care dumneavoastră considerați că sînt ilicite, dar sînt confirmate prin ...

Domnul Viorel Chetragu:

Hotărîri judecătorești.

Doamna Maria Postoico:

... hotărîri judecătorești. Spuneți, vă rog, cîte cauze penale au fost înaintate? Și, totodată, de care instrumente mai aveți nevoie pentru, totuși, a împiedica deci... legislative de care aveți nevoie, adică de a împiedica acest flagel?

Domnul Viorel Chetragu:

Este o cauză complexă care vizează acțiunile judecătorilor și vizează acțiunile factorilor de decizie din cadrul primăriei care nu au atacat hotărîrile judecătorești, dar le-au executat prin hotărîri din prima instanță. Problema pentru noi este că pentru moment noi încă nu avem anulate aceste hotărîri printr-o decizie a instanței ierarhice superioare. Aceste procese încă sînt în derulare, ele sînt destul de complexe, mie îmi vine greu să am o perspectivă cu privire la ce va fi mai departe cu aceste terenuri. Pe multe din ele sînt construite imobile, sînt înstrăinate de 3 – 4 – 5 ori și intuiesc că va fi un caz foarte și foarte complex, anevoios care va dura o perioadă destul de îndelungată de timp.

Doamna Liliana Palihovici:

Aveți precizare, doamnă Postoico?

Doamna Maria Postoico:

Referitor la modificarea legislației, dacă este necesară? Asta am vrea să cunoaștem și noi. Fiindcă în cazul dat eu înțeleg ceea ce dumneavoastră ați argumentat că e foarte greu, dar totuși poate prin legislație ceva să avem posibilitate să punem?

Domnul Viorel Chetaru:

Aici trebuie de modificat un pic oamenii, nu legislația.

Doamna Liliana Palihovici:

E mai complicat deja.

Domnul Boțan.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc.

De fapt, da, aceeași întrebare a fost adresată deja a treia oară, aveam și eu o întrebare. Totuși Republica Moldova este percepută ca un stat foarte corupt în spațiul în care ne aflăm, ce vă împiedică pe dumneavoastră, în contextul la ceea ce s-au referit deputații antevorbitori, ca rezultatele pe care să le aveți să fie comparabile cu cele din România, cel puțin, în spațiul ex-sovietic? Eu mă refer la inițiative legislative, totuși ... da, e vorba și de oameni, dar poate putem să influențăm prin intermediul legislației ca Republica Moldova să scape de această imagine proastă?

Vă mulțumesc.

Domnul Viorel Chetaru:

Votați Legea Procuraturii și o să vedeți lupta anticorupție.

Doamna Liliana Palihovici:

A doua întrebare sau precizare?

Domnul Roman Boțan:

Precizare.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă rog.

Domnul Roman Boțan:

Considerați că proiectul care a fost propus este unul bun?

Domnul Viorel Chetaru:

Consider că e unul bun.

Domnul Roman Boțan:

Vă mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Mai aveți o întrebare? Nu?

Domnul Lipskii.

Domnul Oleg Lipskii:

Mulțumesc frumos.

Domnule director,

Am întrebarea următoare. Noi știm că transportul ilicit este o practică rea, dar ea există în Republica Moldova, aș vrea să ne spuneți care-i rolul pe care îl joacă Centrul Național Anticorupție în combaterea acestui transport? Dacă asta se întâmplă.

Domnul Viorel Chetaru:

Domeniul transporturilor, la fel, este o prioritate a noastră. Dacă o să consultați încă o dată raportul nostru anual, o să vedeți că domeniul transporturilor a fost și el unul care a înregistrat, în indicatorii noștri, indicatori negativi pe domeniul corupției. Aici mă refer la autoritățile de reglementare în mod special.

Cînd am început noi procedura de testare a integrității, noi am început cu cîteva categorii: Poliția și autoritatea AITA, cei care sînt responsabili de monitorizarea fluxului transportului de mărfuri în mod special.

Vreau să vă spun că din 100% din cei care au fost testați pe domeniul transporturilor toți au luat mita care li s-a oferit. 100% din angajații autorității responsabile de reglementarea acestei proceduri, care au sarcina și obligația să nu permită ca pe drumurile noastre să circule camioane cu tonaj supra pe drumurile care deja sînt reparate ș.a.m.d. Același lucru s-a întîmplat și pe domeniul de reglementare a transporturilor de călători. Este un domeniu foarte și foarte problematic, dacă e să ne referim la transport.

De aceea, din punctul nostru de vedere, noi am transmis sesizările noastre ministrului, am solicitat ca această problemă să fie discutată inclusiv în cadrul Guvernului. Noi în continuare insistăm pe necesitatea promovării acestor mecanisme de integritate, care, cu siguranță, vor aduce mai multă ordine nu doar pe domeniul transporturilor, dar și pe alte domenii sensibile pentru cetățenii noștri.

Doamna Liliana Palihovici:

Mai aveți și a doua întrebare, domnule Lipskii?

Vă rog.

Domnul Oleg Lipskii:

Dacă se poate, o precizare. Eu cred că ați greșit, nu-i vorba de AITA, dar de ANTA totuși.

Domnul Viorel Chetaru:

Da. Pardon.

Domnul Oleg Lipskii:

Fiindcă AITA e puțin altceva.

A doua întrebare e legată de Cartea Verde. Noi știm în ce situație a ajuns Moldova, nu știu dacă ... cred că nu ați asistat cînd a fost discutată problema. Moldova a fost lipsită de acest drept, începînd cu aprilie 2016, să emită Cartea

Verde. Deci asta-i pierderea de față ca atare a țării, dacă... lipsire de așa drept. Asta-i una.

Și a doua. Ni s-a spus că au fost implicate niște persoane, cineva din Ucraina, au fost estorcați 20 milioane de lei, care erau ca garanție. Și din cauza asta deci a apărut problema. Eu aș vrea să întreb: dacă Centrul Național Anticorupție cumva s-a implicat în rezolvarea acestei probleme a țării noastre? Și dacă da, atunci la ce etapă asta s-a întâmplat? Și ce se întâmplă dacă ...

Domnul Viorel Chetaru:

Din câte cunosc, informația v-a fost prezentată dumneavoastră de către președintele Comisiei Naționale a Pieței Financiare cu câteva ore în urmă. Eu doar pot să mai adaug că acest lucru s-a întâmplat nu numai datorită responsabililor din Biroul Național al Asiguratorilor. Aici au fost implicați și factori de decizie din instituțiile financiar-bancare de la noi din țară, în special din două bănci, care au acceptat în calitate de depozit pentru o perioadă de peste un an de zile toți banii acestui Birou Național al Asiguratorilor, iar ca clauză contractuală a fost stipulat că dacă deponentul retrage din propria inițiativă banii de pe contul de depozit deschis pe aceste două bănci, el pierde peste 15 la sută din valoarea totală a depozitului. Vă dați seama ce clauză contractuală din start făcută cu rea-credință prin dol a fost acceptată de reprezentanții instituției financiar-bancare.

Noi am pus sub bănuială reprezentanții acestei instituții financiar-bancare. Persoana care se face responsabilă din cadrul Biroului, care, de altfel, este o persoană interpusă, acest ucrainean nu este cel care a luat decizia, altcineva a luat decizia acolo și n-o să vă dau numele acum. Noi o să avem grijă ca el să fie tras la răspundere pentru ce ... A fost coleg cândva cu dumneavoastră.

Doamna Liliana Palihovici:

Vă rog precizare, domnule Lipskii.

Domnul Oleg Lipskii:

Precizarea următoare. Noi putem conta că Centrul o să joace așa un rol ca banii să fie reîntorși? Eu nu știu, întrebare poate așa mai ...

Domnul Viorel Chetaru:

Eu cred că ...

Domnul Oleg Lipskii:

Ceva poate să facă Centrul în privința asta ca Moldova să restabilească dreptul la emiterea Cărții Verzi? Deci, ca atare, e vorba de bani. Clar că trebuie restituiți banii. Centrul poate să aducă aport în privința asta?

Domnul Viorel Chetaru:

Poate și-l va aduce.

Domnul Oleg Lipskii:

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Doamne ajută!

Următorul deputat – Lucinschi.

Domnul Chiril Lucinschi:

Domnule director,

Am o întrebare. Nu prea am găsit în raport, Centrul Național Anticorupție se ocupă de contracararea faptelor de corupție? Aveți un plan, vă ocupați de profilaxia acestui flagel? Pentru că, sincer vorbind, noi nu prea avem multe penitenciare și așa sînt suprapopulate. Și eu cred că lucrul acesta trebuie să...

Domnul Viorel Chetragu:

Nu, pentru aceștia sînt locuri, este loc.

Domnul Chiril Lucinschi:

Este loc.

Domnul Viorel Chetragu:

Pentru cei care fură găini ar trebui să mai...

Domnul Chiril Lucinschi:

În rezultatul deciziilor de la CEDO, cînd vin zeci de mii de... pe urmă trebuie să plătim despăgubiri, eu cred că nu avem prea mult loc.

Domnul Viorel Chetragu:

Dacă să vorbim...

Domnul Chiril Lucinschi:

Am o întrebare cu privire la contracararea faptelor de corupție, dacă aveți vreun plan, profilaxie așa-zisă? Poate împreună cu celelalte ministere?

Domnul Viorel Chetragu:

Hai deți, noi putem avea discuții academice multiple, poate este bine dumneavoastră să discutați cu președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică. Dumnealor în mare parte sînt preocupați de monitorizarea mersului realizării și implementării Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției. Eu regret că n-am avut timp să discutăm despre această strategie în detalii.

Dacă este necesar, poate chiar este indicat să avem niște audieri sau în cadrul comisiilor, sau ulterior pe domeniul respectiv, eu sînt gata să vin cu colegii mei să vă spun despre viziunea noastră, cum ar trebui să meargă, să fie construite lucrurile pe acest domeniu.

Dar dumneavoastră o să găsiți în raportul respectiv la compartimentul III, pagina 10 „Implementarea Strategiei Naționale Anticorupție pentru anii 2011–2015”. O să vă rog să delegați ceva timp pentru a studia acest document, iar ulterior dacă vor apărea întrebări, eu sînt gata să vă dau dumneavoastră răspunsuri.

În ceea ce privește penitenciarele, eu o să vă spun cum a spus un fost Președinte de țară într-o ședință de Guvern. Da, ele sînt proaste, dar cum a zis el: „Luați și faceți pușcării, că noi de aici la facultate nu ne ducem”. Trebuie de investit inclusiv în penitenciare, să fie condiții normale de reeducare, trebuie de avut grijă, inclusiv de acest lucru.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Lucinschi,

Precizare sau a doua întrebare.

Domnul Viorel Chetragu:

Dar nu eu sînt responsabil de ...

Domnul Chiril Lucinschi:

La prima întrebare eu am înțeles, dar referitor la penitenciare, vreau să vă pun altă întrebare, a doua întrebare. Eu cunosc un pic și experiența altor țări. Acolo nu se pune accentul anume pe... să stea omul la pușcărie, da, asta nu este scopul luptei cu corupția. Scopul este ca omul care a furat să întoarcă banii. Și în situația în care el încă o dată, ori nu întoarce, atunci nimerește la pușcărie. Sau dacă există recidivă, atunci el deja poate fi privat de... de dreptul să stea la libertate.

De aceea eu vreau, pur și simplu, să vă întreb: dumneavoastră sînteți o persoană modernă. Eu nu știu, n-am ascultat ce ați promis în timpul concursului. N-am participat, dar după mine este absolut clar, oamenii care au prejudiciat statul, din punct de vedere material, trebuie mai întâi să întoarcă banii și pe urmă trebuie să ne ocupăm de soarta acestor oameni cu privarea dreptului lor de a fi la libertate. Dumneavoastră personal ce credeți?

Pentru că de mai multe ori ați spus că, iată, trebuia să modificăm legislația ca să aveți acest drept să arestați imediat fără a preveni persoana că este intentat dosar penal pe numele acestuia, imediat puteți să aplicați această măsură. Eu vreau să vă întreb: chiar considerați că omul care trece prin penitenciar devine mai cinstit, mai... nu știu, mai curat și nu va repeta acest lucru sau penitenciarul, totuși, strică soarta omului și iese de acolo și mai bolnav? Poate un pic trebuie să modificăm legislația?

Mai întâi de toate, într-adevăr, să oferim omului, despăgubirile să fie achitate și pe urmă, poftim, vedem și alte măsuri mai drastice contra oamenilor... care sînt, adică repetă ceea ce au făcut. Eu mă refer la despăgubirea care este făcută pentru stat.

Domnul Viorel Chetragu:

Stimate domnule deputat,

Eu nu sînt ministru al justiției pentru a vă construi o viziune cu privire la politica penală a statului. Eu, cu siguranță, știu un lucru – pușcăria schimbă omul. (*Voce nedeslușită din sală.*)

După pușcărie omul nu mai este cel care a fost. Dar gravitatea și pericolul social al infracțiunilor de corupție este extrem de mare. Pentru infracțiunile economice, unde unul a trecut o geantă, prin contrabandă, ocolind punctul de frontieră sau, mă rog, a tăinuit cîțiva lei de la impozitare, aici, da, vino și plătește cu banul. Dar pentru acte de corupție, pușcăria este cea mai bună soluție.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Bannicov.

Domnul Alexandr Bannicov:

Спасибо.

Господин директор, у меня вопрос в продолжение вопроса, который сегодня уже поднимала госпожа Хренова. Она обращалась к Генеральному прокурору по поводу отчуждения, то есть отбора, незаконного отбора квартир у стариков. Но я говорю сейчас не об одиноких людях и не о стариках, а существует у нас, по моему мнению, целая, так скажем, наверное мафия, которая занимается этими вопросами.

Люди – я как минимум два случая таких знаю – люди в течение 8–10 лет не могут решить вопрос, их практически выгнали из квартир, они остались без жилья. На сегодняшний день пытаются с государства получить деньги, компенсацию за то, что неправомочно это было сделано, потому что люди были за границей. Пока они были за границей, их жилье незаконно было трижды продано и судья говорит о том, что эта процедура добросовестного правоприобретателя, так.

Но, когда третий пришел человек уже перепродавать квартиру, его предупредили, сказали что это жилье не продавалось и не продается. Все равно он его приобрел. В этой схеме участвовали работники управления приватизации, которое выдает справку о количестве участников приватизации жилья, в этой схеме участвуют работники кадастрового офиса, в этой схеме участвует нотариус, в этой схеме участвует судебный исполнитель, в этой схеме участвуют работники суда.

То есть, какие на сегодняшний день у вас есть звонки, поступления, как говорится, о том, сколько таких случаев у вас находится на рассмотрении и как вы боритесь с этим феноменом?

Потому что я могу конкретно назвать – Чеботарева, последняя кто приходила ко мне, Чеботарева, адрес: Мунчешть 788. Это дом, который стоит на озере МДК „Кодру” при выезде из Кишинева деревообрабатывающий комбинат „Кодру”, вот на берегу этого озера стоит 9-ти этажка. Вот она лишилась квартиры, их выселили, семью из 3-х человек. Иванов, это семья из 7-ми человек, которых тоже лишили жилья, которые живут, жили на

Чеканах. То есть, вот у меня просто вопрос: что делается с точки зрения борьбы с коррупцией?

Domnul Viorel Chetragu:

Stimate domnule deputat,

La prima vedere este vorba de acte de escrocherie, acestea sînt de competența poliției și bănuiesc că toate materialele, despre care dumneavoastră vorbiți, au ajuns în procedura dumnealor sau procuraturilor teritoriale, în raza cărora se află aceste imobile sau își au domiciliul cetățenii care au fost prejudiciați. De aceea vă raportez că în procedura CNA-ului nu există asemenea cazuri.

Dar eu vă promit că noi vom face un studiu general al tuturor cazurilor care sînt în procedura procurorilor și poliției și vom veni cu soluții, inclusiv din punct de vedere al prevederilor legislației penale. Iar ulterior pentru a da calificări acțiunilor factorilor de decizie care se fac responsabili, fie că sînt de la cadastru, fie că sînt din instanțele judecătorești, atunci cînd sînt emise decizii ilegale. Dar, recunosc, această situație este una nouă pentru mine și eu acum aflu despre aceste lucruri.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Bannicov,

A doua întrebare sau precizare.

Domnul Alexandr Bannicov:

Precizare.

По вопросу, скажем, возбуждения уголовного дела, то есть, было гражданское дело и было уголовное. То есть, существует уголовное дело по мошенничеству, но ни к чему хорошему, как говорится, это...

Domnul Viorel Chetragu:

În competența poliției este...

Domnul Alexandr Bannicov:

...да, это не привело.

Domnul Viorel Chetragu:

Nu-i la noi.

Domnul Alexandr Bannicov:

Еще один вопрос. То есть тоже опять вопрос. Насколько я понимаю, тоже есть схема, которая существует на сегодняшний день, я буквально недавно узнал о такой схеме, что пытаются обанкротить. То есть находится предприятие которое находится в процедуре по несостоятельности. Назначают администратора. Администратор якобы восстанавливает бухгалтерию, находит долги перед фирмами, которые якобы должны этому

предприятию в процедуре несостоятельности, через суд, без каких-либо актов сверки, без ничего делает...

То есть решение суда. Приходит судебный исполнитель накладывает арест на все счета этих фирм и опять-таки получается что? То есть получается судебный исполнитель, администратор в процедуре несостоятельности, суд. Более того, в интернете нашел статью на «ИНФОТАГ»-е в начале этого года, где-то в феврале-январе этого года выступал господин Кэлдаре еще с кем-то, я не помню. Они говорили о двух или о трех предприятиях по такой же схеме.

На днях я узнал еще о двух или трех предприятиях, то есть у вас есть информация, что у нас в стране работают такие господа, которые пытаются у нормальных бизнесменов отобрать бизнес?

Domnul Viorel Chetragu:

În situația respectivă este vorba de o schemă construită de executorii judecătorești, care prin intermediul diferitor acțiuni abuzive pun în aplicare aceste situații la care dumneavoastră ați făcut referire.

Noi avem câteva cazuri similare în procedură. Dacă dumneavoastră cunoașteți agenți economici care au avut de pățimit de pe urma acțiunii acestora, eu sînt... îi îndemn să depună denunțurile corespunzătoare în cadrul CNA-ului, fiindcă vă promit că vom întreprinde toate măsurile pentru a contracara fenomenul în cauză.

Noi avem în procedură situații similare pe care a fost pornită urmărire penală pe una din ele, nu sînt gata să vă dau detalii acum, dar executorul judecătoresc a fost pus sub învinuire.

Doamna Liliana Palihovici:

Aveți precizare, domnule Bannicov?
Domnul Smirnov.

Domnul Eduard Smirnov:

Спасибо.

Господин Кетрагу, какой бы нам рапорт здесь не приводили, какими бы вы цифрами не оперировали здесь, даже если нас убедите что работаете день и ночь без выходных, остается фактом, и вы его подтвердите наверное, что тенденция с коррупцией у нас не уменьшается. Коррупция у нас растет и никто не скажет, что кража миллиарда это пик коррупции. Она потом пойдет на снижение.

Что же делать? Вот этот вопрос задаю я вам. Задавал видимо господин Лучинский, так понял, господин Боцан передо мной задавал этот вопрос, но у нас есть целая структура, возглавляемая вами, которая обязана нам сказать, что надо делать вот то-то, и то-то, и то-то, и будет коррупция идти на уменьшение.

Я задаю вам конкретный вопрос. Вы в своем рапорте казали, что ваша аналитическая служба подготовила три аналитические записки и передало их

в Правительство. У меня вопрос: что-то предпринято по вашим аналитическим запискам Правительством?

Domnul Viorel Chetragu:

По этим конкретным аналитическим, pe cazurile respective au fost inițiate, mă scuzați, vă rog... Pe cazurile respective deci în urma informațiilor care au fost expediate Guvernului, Guvernul a inițiat procedurile în cadrul Comitetului Național de Stabilitate Financiară.

Care au fost deciziile respective și efectul acestor decizii este deja de competența procurorilor să le dea calificative.

În cadrul acestui dosar de investigații extinse, care a fost inițiat de către procurori, se dă aprecierea acțiunilor inclusiv tuturor membrilor Comitetului Național de Stabilitate Financiară, au fost ele corecte sau nu au fost ele corecte.

Decizia a fost de a-și asuma răspunderea Guvernului și a oferi acest credit pentru aceste instituții financiar-bancare și a-și asuma întregul risc ulterior. Este ea corectă sau nu urmează deja procurorii se le dea calificative după ce vom vedea va fi returnat acest credit sau nu va fi returnat acest credit ulterior Guvernului, sau va fi inclus în datorie de stat.

Noi nu sîntem autoritatea care trebuie să dăm note Guvernului din punct de vedere al modului cum au reacționat ei la notele noastre analitice. Guvernul a considerat că aceasta este decizia corectă din punctul dumnealor de vedere. Deja procurorii le vor da note.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Smirnov,

Vă rog, a doua întrebare.

Domnul Eduard Smirnov:

Спасибо.

У меня второго вопроса нет, у меня просто, ну, не скажу что дополнение к этому вопросу. Ну, вот вся и беда в том, на мой взгляд, вот в том числе на вашем примере. Вы написали аналитические записки и ... говорите, какие следствия должен вам, вас информировать прокурор. Это интересная ситуация.

Спасибо.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Mîndru.

Domnul Victor Mîndru:

Da. Vă mulțumesc frumos.

Domnule director,

Ținem minte cu toții privatizarea în masă a averii statului la sfîrșitul anilor '90 prin intermediul bonurilor. Care sînt rezultatul acestor privatizări de asemenea noi ținem minte bine. Cu mici excepții, practic, sute de mii de acționari au fost,

practic, deposedați de active de către diferite companii, SRL-uri, întreprinderi ș.a.m.d.

Eu o să dau un exemplu, „Europa Trust” SRL, escrocherie de proporții. În urma administrării valorilor mobiliare ale acelor peste 330 de mii de acționari au avut de câștigat doar, practic, cei care controlează Compania „Europa Trust”, în timp ce persoanele care le-au încredințat acestora acțiunile nu au primit nici un fel de dividende pînă la momentul actual.

Spuneți, vă rog, dumneavoastră aveți careva adresări, iată, pe aceste probleme la dumneavoastră? Și dacă da, ce s-a întreprins?

Vă mulțumesc.

Domnul Viorel Chetaru:

Stimate domnule deputat,

Noi avem chiar dosare în procedură restante încă de ani de zile. Sînt dosare care au vechime de zeci de ani, care sînt încă mai din anii 90, care sînt încă în procedura procurorilor și pe care periodic se desfășoară anumite acțiuni. Multe din ele au fost trimise în instanța de judecată. Cu regret, soluțiile oferite de instanță la cel... nu pot să spun că sînt pe măsura așteptărilor cetățenilor care au fost prejudiciați, dar asta este o problemă generală care nu cred că va fi soluționată vreodată.

Pentru moment, doar din cîte cunosc, doar un singur fond de investiții și-a păstrat angajamentele față de cetățeni. Dacă nu greșesc, e vorba de „DAAC Hermes”. Atît.

Din toate fondurile de investiții care au fost create la mijlocul... la începutul anilor '90 asta este unica entitate care și-a respectat angajamentele față de investitorii săi, deținătorii de bonuri de la care acestea au fost acumulate. Restul toate s-au pomenit a fi niște circuite de escrocherie care, pînă la urmă, au dus la prejudicierea și distrugerea ramurilor întregi din economia națională.

În condițiile actuale, după atîta timp care s-a scurs, eu nu văd o perspectivă reală, viabilă ca situația să fie soluționată definitiv. Procurorii și în continuare desfășoară investigații pe dosarele respective. Din cîte cunosc, Secția de investigații financiar-economice în cadrul Procuraturii Generale, inclusiv și poliția este implicată în procesul acesta, dar lucrul acesta este destul de complex, anevoios și va necesita o durată mai îndelungată de timp.

Mulți dintre cei care au inițiat aceste proceduri sînt inclusiv decedați. Vă aduceți aminte, nu vreau să dau familiile acestora, mulți din ei sînt în penitenciare, subiecți ai multiplelor dosare penale, mulți din ei condamnați, alții deja eliberați din pușcării, implicați în alte abuzuri. Deja obiectele lor au servit ca temei pentru diferite afaceri și escrocherii ulterioare care sînt obiect pe alte dosare penale. Lucrurile sînt destul de dificile și complexe.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Mîndru,

A doua întrebare.

Domnul Victor Mîndru:

De fapt, nu-i a doua întrebare, se referă la aceeași.

Eu, de ce, domnule director, am dat această întrebare și exemplul acesta, fiindcă, cu părere de rău, iată, anume această companie, cu părere de rău, și la momentul actual gestionează și cămine, și întreprinderi, și uzine – „Europa Trust”. Da, și mulți conducători și pînă în ziua de azi prin diferite judecăți sînt implicați. Iată de aceea eu și v-am adresat întrebarea dată.

Domnul Viorel Chetaru:

Din cîte știu sînt peste 20 de dosare în judecată și procese civile, penale care vizează subiectul la care dumneavoastră v-ați referit. Ele sînt vii, sînt activități multiple, examinări... reexaminări.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnul Odnostalco.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Спасибо.

У меня такой вопрос.

Господин директор, очень много говорилось летом о так называемом деле врачей, деле врачей, Усатый и тому подобное – Усатый я имею в виду бывший министр. (*Rumoare în sală.*) Этот тоже врач наверно, но по другим делам. Суть в чем? На сегодняшний день мы опять пришли к тому, что в больницах нет лекарств. Более того, у нас вчера в комиссии были слушания с руководителями больниц и обнаружилась следующая ситуация, что касается оборудования. На сегодняшний день в больницах присутствует оборудование дорогостоящее, профильное оборудование хорошего качества, но оно простаивает.

Вопрос в том, отслеживайте ли вы ситуацию по закупкам медицинского оборудования, если вообще есть в этом какая-та необходимость, этого оборудования, если она закупается? Если она закупается и не используется, вы тоже отслеживаете эти вещи?

Потому что посадить одного Усатого, бывшего министра, это хорошо. Спустить на какого-то все проблемы – это тоже хорошо, но в той ситуации, которая сложилась сегодня с закупками в здравоохранении участвовал не один человек, это была группа лиц, это была схема.

За весь ваш доклад не прозвучало ни одного слова об этом. Были цифры о медиках, о педагогах, сколько взяли взяток, сколько не взяли взяток и так дальше, но это вопрос, который нужно как-то решить.

Domnul Viorel Chetaru:

Stimate domnule deputat,

La fel, o să fac trimitere la raport, dumneavoastră în anexă o să vedeți fabule exacte pe dosare, inclusiv pe dosarul acesta în medicină. Fiindcă a fost un dosar pentru noi destul de dificil, fiindcă a vizat conducători, Procurorul General a făcut

referire, din cadrul instituțiilor medicale de nivel central republican, inclusiv câțiva șefi de direcții din diferite ministere care s-au ocupat de achiziții. Și dosarul respectiv este pe achiziționare inclusiv a echipamentului medical. Și motivul a fost în loc să fie procurat ce este necesar în modul cel mai stringent pentru instituțiile medicale, a fost procurat echipament medical care nu este folosit. Stă, pur și simplu, în calitate de fier vechi sau nu are anumite piese, sau nu s-a făcut instruirea, sau nu era necesar, sau sînt două ș.a.m.d., dosarul a fost trimis în judecată.

Este adevărat că, pentru moment, există probleme în instituțiile medicale. Eu cred că cazul acesta trebuie să reprezinte o prioritate pentru noul Guvern ca să soluționeze, în primul rînd, acest lucru. Fiindcă la noi vin semnale diferite din instituțiile medicale că nu sînt suficiente surse pentru procurarea echipamentului de primă necesitate în cadrul instituțiilor medicale de la noi din țară și problema nu este una simplă. Dar noi o avem în atenție, echipamentele medicale reprezintă pentru noi o prioritate, procurarea acestora.

Noi am făcut recomandări pentru Guvern, pentru Ministerul Sănătății în vederea revizuirii acestor proceduri și evaluării generale a necesităților în cadrul instituțiilor medicale pe marginea procurării echipamentelor prin diferite forme și metode. Noi am propus mai multe variante, inclusiv instituirea biroului care se va ocupa exclusiv nu doar de medicamente, dar și de echipamente medicale ș.a.m.d. Dar acesta este lucru de domeniul, de competența mai mult a ministrului sănătății. Noi la rîndul nostru sîntem interesați de documentarea, investigarea a tot ce înseamnă abuzuri în procesul de achiziționare a echipamentelor medicale și a medicamentelor, fiindcă înțelegem că este o prioritate.

Eu sper foarte mult că acest exemplu care a mers de la început și pînă la sfîrșit, din punctul nostru de vedere, cel puțin el e în judecată, încă nu avem condamnări, dar va servi un exemplu pentru cei care vin pe urmă, care să înțeleagă că nu se poate de făcut abuzuri nu numai în asemenea domeniu sensibil cum este ocrotirea sănătății, dar în genere, și pentru asemenea cazuri există responsabilitate. O să vedem cum instanța va examina cazurile respective.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Odnostalco,
Vă rog a doua întrebare.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Уточнение. Вы сказали, что уже передали в суд эти дела ...

Domnul Viorel Chetraru:

Da.

Domnul Vladimir Odnostalco:

... по поводу летних дел я имею в виду.

У меня такой вопрос, значит: вы владеете информацией о количестве денег, которые потерял бюджет в связи с теми хищениями или

правонарушениями, которые были сделаны? И вы владеете информацией о конкретных фамилиях, может быть стоит озвучить? Потому что этот важный вопрос. Суммы и фамилии. Чтобы не получалось, как у нас получается обычно, дело идет в суд, что-то происходит ...

Domnul Viorel Chetaru:

Comunicatul Procuraturii dumneavoastră îl puteți deschide, eu la memorie nu pot să vi le spun acum. Deschideți comunicatul Procuraturii, îl aveți pe dosarele trimise în judecată și acolo sînt toate familiile persoanelor care sînt puse sub acuzare respectiv și au fost trimise în judecată.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Хорошо. Второе уточнение по этому вопросу.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnilor deputați,

Vă atenționez că ora întrebărilor a expirat deja.

Domnule Odnostalco,

Vă rog succint întrebarea, că mai avem un domn deputat Zagorodnîi înscris în listă și după care închidem ora întrebărilor.

Domnul Vladimir Odnostalco:

Хорошо. Вопрос вот в чем, продолжаю ... продолжение по поводу накопления больших долгов в больницах. Вот мы все знаем, республиканская больница, это центральная больница республики. Огромная, которая предоставляет множество разных услуг и обслуживает огромное количество людей не только с Кишинева, но и со всей республики. На сегодняшний день там долгов около 90 миллионов леев. При этом, на сегодняшний день, если вы подымитесь в административный корпус, он оборудован по последнему слову техники. Мы, когда с профильной социальной комиссией были в этой больнице еще зимой, в феврале месяце, были удивлены тем богатством, которое там происходит. Более того, мы все видели даже на каких служебных автомобилях разъезжает руководство этой больницы.

Я сейчас никого не хочу обвинять, но возникает логичный вопрос: если у нас образуются долги в 90 миллионов леев по одному медучреждению при всем при этом административные расходы, как показывают результаты, очень большие, вы предприняли какие-то действия по выяснению, почему так происходит?

Domnul Viorel Chetaru:

Eu cred că cazul la care am făcut eu referire cu dosarul penal dus de la cap-coadă pe șapte instituții medical centrale de la noi din republică demonstrează că noi sîntem preocupați de această problemă. Și vreau să vă spun că noi investigăm și alte cazuri, nu doar acest lucru.

Dacă nu greșesc, nu a rămas fără atenție, pe dosarul respectiv nu a fost evaluat doar „Institutul Mamei și Copilului” și Spitalul „Toma Ciorbă”, în rest toate spitalele din municipiul Chișinău au fost vizate de această investigație. Deci noi ne preocupăm de această problemă plenar, prioritar și în continuare.

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Zagorodnii,
Vă rog.

Domnul Anatolie Zagorodnii:

Da. Mulțumesc, doamnă Președinte.
Stimate domnule director,

Indicii principali de activitate, în care dumneavoastră ați informat Parlamentul Republicii Moldova, demonstrează că ați depus un efort considerabil în activitatea dumneavoastră. Și vreau să vă zic că, în viziunea mea, era mult mai bine pusă pe lucru instituția dumneavoastră dacă nu era implicat politicul în activitatea dumneavoastră.

Și o să argumentez poziția din care considerent. Fiindcă instituția dumneavoastră s-a aflat sub Parlamentul Republicii Moldova, în sensul că în subordinea Parlamentului, ulterior a fost, prin modificarea legislației, subordonată Guvernului Republicii Moldova, ulterior iarăși s-a întors în subordinea Parlamentului. Jocurile acestea politice încă o dată demonstrează că instituția a fost presată din punct de vedere politic. Ba chiar mai mult și dumneavoastră în unele cazuri v-ați exprimat public că politicul într-o oarecare măsură are o influență asupra activității. Și eu cred că dacă nu era acest fenomen, rezultatele erau mult mai bune, mult mai, să spunem așa, vizibile, mai ales ce ține de lupta cu corupția în instituțiile statului și mă refer aici la instituțiile guvernamentale: Parlament, Guvern, Președinție, ministere.

Fiindcă aici de la cap se strică peștele. Și știe toată lumea cu cât mai mult vom lupta cu corupția în rândurile demnitarilor, cu atât societatea va fi mai în siguranță pentru ceea ce cred ei.

Dar vreau să vă întreb un singur lucru: deci din presă noi aflăm că procurorii Republicii Moldova solicită ajutor internațional în investigarea unor cauze penale, în unele cazuri concrete. Și nu știu de ce se primește așa, noi având legislație, având profesioniști în țară, noi solicităm de peste hotare să vină cineva din Elveția sau din Austria, sau nu știu de unde, ca să vină să ne facă nouă aici anchetă și investigație.

Vreau să vă întreb pe dumneavoastră, fiindcă Procurorul n-am avut posibilitate, dar dumneavoastră aveți nevoie de așa, să spunem, un suport internațional? Sau cadrul legal care există în Republica Moldova și specialiștii pe care îi aveți în subordine este de ajuns ca dumneavoastră să continuați ceea ce ați pornit? Fiindcă eu am zis-o și atunci când au fost audierile pe marginea Băncii de Economii și situația din sistemul bancar că instituția dumneavoastră a fost unica care a insistat cel mai mult, încă din 2013, documentele care le-ați prezentat în Comisia parlamentară de anchetă au demonstrat acest lucru, ca să fie contracarate și elucidate cazurile din sistemul bancar. De aceea vreau să vă întreb, totuși, aveți

dumneavoastră nevoie de o... sau vă descurcați cu propriile cadre și specialiștii profesioniști care îi aveți în instituția dumneavoastră?

Domnul Viorel Chetragu:

Vă mulțumesc.

Stimate domnule deputat,

Noi am avut mai multe evaluări din afară: colegi, foști procurori, actuali care au venit cu diferite misiuni de evaluare în Centrul Național Anticorupție. Ei au stat cu noi zi de zi, au văzut care sînt preocupările noastre, care sînt procedurile noastre de lucru, care este legislația respectivă. Au făcut anumite evaluări, ele sînt publice, apropo, aceste evaluări, ele pot fi citite, pot fi văzute și nicăieri în evaluările respective eu nu am văzut că să fie scris că este indicat să vină din Elveția sau din Franța 30 de procurori ca să poată face treaba pînă la capăt.

Noi avem suficientă capacitate și pregătire să ne facem ordine în țară. De altfel, ar fi o rușine să acceptăm să ne vină cineva din afară și să ne învețe din ce capăt se ține sapa. Noi avem suficienți profesioniști, ei trebuie lăsați să lucreze, să-și facă treaba. Să nu fie...

Doamna Liliana Palihovici:

Domnule Zagorodnî,

Vă rog, a doua întrebare.

Domnul Anatolie Zagorodnî:

Da, deci nu am a doua întrebare, e suficient răspunsul care mi l-ați dat. Dar rușinea trebuie să fie pentru acei, domnule director, care solicită acest ajutor. Și cred că o fac așa doar ca să ducă... da, să discrediteze instituția pe care o conduc și mai ales ca să ducă opinia publică că, uitați-vă, trebuie să implicăm pe cineva din exterior ca să vină să ne facă dreptate în unele cazuri.

De aceea, eu vă mulțumesc și vă doresc succes în activitate.

Domnul Viorel Chetragu:

Mulțumesc.

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi, (*Voce nedeslușită din sală.*)

Timpul, timpul dat pentru întrebări-răspunsuri a fost epuizat. (*Rumoare în sală.*)

Vă mulțumesc, domnule Chetragu. O seară bună!

Avem următoarea statistică: 5 deputați au adresat întrebări de la PSRM, 4 – de la PCRM, 4 – de la PLDM, 1 – de la PL. Aceștia sînt toți cei care s-au înregistrat pentru a adresa întrebări directorului Centrului Național Anticorupție.

Avem o luare de cuvînt.

Vă rog, domnule Deliu, la tribună.

Domnul Tudor Deliu:

Onorată asistență,

Una din prioritățile actuale ale Republicii Moldova este prevenirea și combaterea corupției. Importanța acordată acestui domeniu a fost pusă în evidență prin mențiuni exprese în acordurile bilaterale încheiate de către Republica Moldova cu Uniunea Europeană, precum și documentele de cooperare cu Consiliul European, Organizația Națiunilor Unite și alte organisme internaționale. Proporțiile și importanța sferelor afectate de corupție solicită imperativ abordarea strategică a acestui flagel.

Statul a întreprins un șir de măsuri pentru prevenirea și combaterea acestui fenomen malefic, începând cu elaborarea strategiilor naționale în acest domeniu, elaborarea cadrului normativ relevant și pînă la implementarea activităților din aceste strategii, acte normative și planuri de acțiuni, inclusiv de către principala instituție specializată în prevenirea și combaterea corupției în țară.

Principala autoritate publică specializată în lupta cu corupția în Republica Moldova, așa cum este stabilit în articolul 1 alineatul (1) din Legea nr.1104, este Centrul Național Anticorupție. În ultimii ani, statul a depus efort și investiții financiare esențiale în vederea optimizării luptei cu corupția prin fortificarea capacităților instituționale ale Centrului Național Anticorupție și din cele constatate în prezent, constatăm că eforturile depuse nu prea au fost îndreptățite, deși trebuiau să fie.

Este de remarcat că la 8 decembrie 2015, societatea civilă, în cadrul unei conferințe de presă, a cerut deschis demisia directorului Centrului Național Anticorupție și a Procurorului General din cauza afilierei politice și mimării reformei justiției. Declarația respectivă a fost semnată de 19 asociații obștești care se bucură de un respect și o reputație înaltă în societate, ceea ce face argumentele aduse foarte plauzibile.

Astfel, mimarea reformei justiției de către aceste două instituții, afilierea politică și ineficiența în prevenirea furtului din sectorul financiar-bancar, fapte care au afectat masiv cursul valutei naționale, prețurile la resursele energetice și au contribuit la pauperizarea continuă a populației, sînt principalele motive din care cauză societatea civilă a cerut demisia conducătorilor acestor două instituții.

De menționat faptul că barometrul opiniei publice astăzi arată un grad de nemulțumire extrem de înalt față de lupta cu corupția în Republica Moldova. Implicit responsabilitatea pentru acest grad de nemulțumire o poartă principalul organ public care are misiunea de a combate acest flagel vicios – Centrul Național Anticorupție. Acest trend se menține deja de 5 ani și devine unul tot mai dramatic.

Astfel, opinia publică, pe parcursul ultimilor 2 ani, arată o scădere dramatică a cadrului de mulțumire a respondenților privind combaterea corupției în Republica Moldova, în pofida faptului că în anul 2012 autoritatea directă responsabilă de combaterea acestui flagel a fost reformată. Dacă în mai 2010 se atesta un grad de satisfacție de 10%, atunci în mai 2013 s-a observat diminuarea acestui procent de încredere pînă la 4,9%.

Matematic vorbind, din 2010 pînă în prezent, rata încrederii populației a scăzut cu peste 50%, fapt care se datorează, în primul rînd, ineficienței activității

Centrului Național Anticorupție. Avînd în vedere acești doi factori importanți, lipsa independenței reale a Centrului Național Anticorupție și diminuarea dramatică a procentului de încredere a cetățenilor Republicii Moldova în activitatea de prevenire și combatere a corupției, considerăm absolut necesar să recunoaștem public și oficial că activitatea Centrului Național Anticorupție în îndeplinirea atribuțiilor sale de serviciu a eșuat.

Despre acest fapt ne vorbește nu doar societatea civilă, dar și mai multe cazuri de rezonanță de care Centrul Național Anticorupție, deși era obligat, prin lege, să se autosesizeze și să lucreze mult, preferă să închidă ochii și să spună societății că totul este bine și corupție nu există, că nu există activitate la comandă politică.

Cum într-o perioadă de 5 ani Moldova a pierdut păduri cu o suprafață echivalentă a mii de terenuri de fotbal, asta după ce mai mulți afaceriști, în frunte cu Ilan Shor, au ajuns proprietari în Codrii Orheiului, oferind statului în schimb terenuri degradate. Ulterior pădurea a devenit obiectul mai multor tranzacții de milioane sau poate nu cunoaștem acest caz? Citiți investigațiile jurnaliștilor. Ce face Centrul Național Anticorupție pe cazul traficului de pădure?

Nu de mult timp a fost publicată o anchetă jurnalistică care îl vizează pe un angajat de la „Moldsilva” care a propus, printr-un intermediar, 4 hectare de pădure la un preț de 75 de mii de euro. Nu anchetă de serviciu aici trebuie, nu sînt elemente de investigație disciplinară, dar penală.

Am studiat Raportul de activitate al Centrului Național Anticorupție pentru anul 2014, nu am văzut nici un cuvînt despre fraudele de milioane de la „Metalferos” și „Moldtelecom”. Nu, domnule director, nu ne umpleți ochii cu afirmații declarative de genul CNA a început verificări la „Metalferos”, „Moldtelecom” sau „Moldovagaz”.

Unde sînt rezultatele concrete? Fiindcă suspiciunile despre fraudele financiare de la aceste întreprinderi de stat planează de 5, 6 ani în societate. Ce a făcut instituția pe care o conduceți pînă acum să prevină aceste fraude? O să vă spun ce știe întreaga societate – nimic.

Am ajuns la limita cînd nu politicienii, dar deja oamenii simpli, societatea întregă spune cu glas tare: ajunge, nu mai bateți capul la oameni cu pseudolupta cu corupția.

Personal, domnule Chetraru, vă apreciez calitățile profesionale, dar pornind de la definiția noțiunii de „corupție”, care presupune că este o abatere de la moralitate, de la cinste, de la datorie, vă rog mult, nu încercați a vă transforma în bîta politică ambalată în uniformă cu epoletți.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Doamna Liliana Palihovici:

Stimați colegi,

Ultimul punct în agenda ședinței de astăzi este... sînt întrebări. Răspunsul la întrebări nu va fi oferit astăzi, din cauza că nu sînt deputații care au adresat întrebările. Reprezentanții instituțiilor statului cărora le-au fost adresate întrebări sînt prezenți. Nu sînt în sală deputații.

Alte subiecte nu avem.
Declar ședința închisă.
Despre data următoarei ședințe veți fi informați.
Seară bună!

Ședința s-a încheiat la ora 20.17.

*Stenograma a fost pregătită spre publicare
în Secția pentru lucrările plenului Parlamentului
din cadrul Direcției generale documentare
parlamentară a Secretariatului Parlamentului.*